

EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Uuringu lõppraport

Eesti Haigekassa

Eesti Hambaarstide Liit

Tartu Ülikooli hambaarstiteaduse instituut

2022

Projekt „Eesti täiskasvanute suutervise seisukorra kaardistamine“

Projektijuht Riina Runnel

Projektipartnerid:

Eesti Haigekassa, Lastekodu 48, 10113 Tallinn

Kontaktisikud: Taisi Kõiv, taisi.koiv@haigekassa.ee; Ave Jüriöö, ave.jurioo@haigekassa.ee

Eesti Hambaarstide Liit, Lille 12-5, 51010 Tartu

kontaktisik Meryli Lilleberg, tel: 56206487, meryli.lilleberg@ehl.ee

Tartu Ülikooli hambaarstiteaduse instituut, Puusepa 1A, 50406 Tartu

kontaktisik Riina Runnel, tel: 7319856, riina.runnel@ut.ee

Projekti kestvus 15.03.2019-31.03.2022

Projekti eesmärgid:

Eesti täiskasvanud elanikkonna suutervise ja suutervisekäitumise andmete kogumine tervise edendamise projekt „Eesti täiskasvanute suutervise seisukorra kaardistamine“ raames

Projektijuht:

Riina Runnel, Tartu Ülikool, hambaarstiteaduse instituut, suu- ja hambahaiguste lektor, PhD (arstiteadus)

Põhitäitjad:

Meryli Lilleberg, tervisejuht, Eesti Hambaarstide Liit

Jana Olak, Tartu Ülikool, hambaarstiteaduse instituut, lastestomatoloogia dotsent, PhD (hambaarstiteadus)

Marjo Sinijärv, Tartu Ülikool, nooremlektor; SA Tartu Ülikooli Kliinikum vanemarst-õppejõud restauratiivse hambaravi erialal

Uuringu metoodika koostasid dr Riina Runnel, dr Jana Olak ja dr Marjo Sinijärv Tartu Ülikooli meditsiinivaldkonna hambaarstiteaduse instituudist ning analüütik-konsultant Rein Murakas (Rein Muraka Konsultatsioonid/Tartu Ülikool)

Uuringuandmete analüüs: Rein Murakas

Uuringu koordinaator: Eesti Hambaarstide Liidu tervisejuht Meryli Lilleberg

Raporti koostasid Riina Runnel, Rein Murakas, Marjo Sinijärv, Jana Olak ja Meryli Lilleberg.

Uuring on saanud Tartu Ülikooli inimuuringute eetika komitee loa (291T-6) ja SA Tartu Ülikooli Kliinikumi kliinilise eetika komitee kooskõlastuse (19055).

Uuringut rahastas Eesti Haigekassa (Hankekutse nr 6-1.1/6051)

Uuringu meeskond tänab kõiki uuringus osalenuid uuritavaid ja uuringuga seotud asutusi ja töötajaid.

Täname koostööpartnereid ja nende kliinikute töötajaid:

BLENDENT OÜ

HAMBARAVI EDENT OÜ

HELI MIKK HAMBARAVI OÜ

HELI PÕLDSEPP HAMBARAVI FIE

JANNSENI HAMBARAVI OÜ

KOSKINENI HAMBARAVI OÜ

KURESSAARE HAMBAPOLIKLIINIK SA

LEA KULDMÄE HAMBARAVI OÜ

LÕUNA-EESTI KLIINIK OÜ

LÄÄNE-TALLINNA KESKHAIGLA AS

LÄÄNEMERE HAMBAKLIINIK OÜ

MARGARITA PUUSTA HAMBARAVI OÜ

OSKAR HAMBARAVI OÜ

OTEPÄÄ TERVISEKESKUS AS

RAE HAMBARAVI OÜ

RAKVERE HAMBAPOLIKLIINIK OÜ

TARTU ÜLIKOOLI KLIINIKUM SA

UKU HAMBARAVI OÜ

VALGA HAIGLA AS

Toetajad:

XYLIMANBALTIC OÜ - Frenzy ksülitoopastillid

GLAXOSMITHKLINE CONSUMER HEALTHCARE COMPANY - suuhooldustooted

SISUKORD

Uurimistöö põhjendus ja eesmärgid	6
Lühiülevaade varasematest suutervise-alastest uuringutest	6
Uuringu metoodika	7
Välitööde korraldus	9
Kokkuvõte	10
Viidatud allikad	11
Uuringutulemused	12
1. Hammaste ja suuõõne läbivaatuse tulemused	12
1.1 Uuritavate profiil	13
1.2 Hammaste staatus	17
1.3 Hammaste kinnituskudede seisund	38
1.4 Proteesid	58
1.5 Suu limaskesta kahjustused	61
1.6 Ravivajaduse olemasolu	64
2. Küsitlustulemused	66
2.1 Vastajate profiil	67
2.2 Toitumine	72
2.3 Hammaste puhastamine	76
2.4 Enesehinnangud suutervisele	85
2.5 Hammaste eemaldamine	98
2.6 Proteesid ja nendega seotud probleemid	101
2.7 Enesehinnang hambaravi vajadusele	107
2.8 Hambaraviteenuste kasutamine	109
2.9 Hambaravihüvitis ja selle kasutamine	116
3. Suu röntgenoloogiliste panoraamülesvõtete kodeerimise tulemused	121
3.1 Info uuritavate ja ülesvõtete kohta	122
3.2 Luukadu sekstantide lõikes	127
3.3 Hammaste staatus	135
3.4 Kaariese esinemine hammaste lõikes	156
3.5 Hammaste restauratsioonid	160
3.6 Apikaalne periodontiit	162
Lisa 1. Kutse uuringus osalemiseks	164
Lisa 2. Eestikeelne informeeritud nõusoleku vorm	165
Lisa 3. Venekeelne informeeritud nõusoleku vorm	167
Lisa 4. Elektroonilise läbivaatusprotokolli väljatrükk	169
Lisa 5. Läbivaatusprotokoll paberkujul	175
Lisa 6. Elektroonilise küsimustiku väljatrükk eesti keeles	179

Lisa 7. Elektroonilise küsimustiku väljatrükk vene keeles	195
Lisa 8. Elektroonilise röntgenülesvõtete kodeerimisprotokolli väljatrükk	212

Uurimistöö põhjendus ja eesmärgid

Ehkki Eesti Tervise Arengu Instituut (TAI) korraldab iga kahe aasta tagant küsitlusi elanikkonna tervisekäitumisest, mis haaravad ka suutervise valdkonda (hambaarsti visiitide sagedus ja arv, suutervisekäitumine jms), puuduvad Eestis seni regulaarsed süstemaatilised uuringud, mis hindaksid objektiivselt suutervist.

Käesolevas aruandes kajastatava uuringu peamiseks eesmärgiks oli registreerida Eesti täiskasvanud elanikkonna suutervise seisund ning kaariese ja hambutuse levimus seotuna enesehinnangute ning suu röntgenoloogiliste uuringute tulemustega. Uuringut rahastas Eesti Haigekassa.

Valitud metoodika ja soolis-vanuseliselt vastavate indiviidide kaasamine suutervise uuringusse annab lisaks suutervise seisundi kaardistamisele võimaluse hinnata hambaravi ja proteesimise vajadust (Eesti Haigekassa poolt hambaravi- ja proteesihüvitistele kuluvate summade prognoosimiseks) ning võrrelda saadud tulemusi teiste riikide andmetega.

Saadav info suutervise seisundist ja suuhügieeni harjumustest võimaldab täpsemalt kavandada ja planeerida edaspidiseid suutervise edendamise projekte.

Lühiülevaade varasematest suutervise alastest uuringutest

2018. aasta oktoobris avaldatud Eesti Tervise Arengu Instituudi (TAI) andmete põhjal külastab hambaarsti regulaarselt vaid ca 40% Eesti täiskasvanud elanikkonnast (keskmiselt 1,5 visiiti inimese kohta aastas).

Kui Skandinaaviamaades on statistiliste andmete kogumine riiklikult hästi reguleeritud ja jälgimine toimub järjepidevalt, siis viimane hambutuse levimuse süstemaatiline uuring Eestis toimus 20 aastat tagasi. 1997-2001 andmete põhjal prognoositi hambutuse proteetilise ravivajaduse muutuseid Eestis kuni aastani 2020 (Salum jt, 2003). Hilisemalt täismahulised uuringud täiskasvanute populatsioonis puuduvad. Seetõttu ei ole olnud võimalik hinnata ka hammaste kaotuse dünaamikat Eestis viimase 20 aasta jooksul.

Soomes läbi viidud mahukas uuring Terveys 2000 näitas, et regulaarselt, vähemalt 2 aasta jooksul, pöördus hambaravisse 69% elanikkonnast. Nagu eelnevalt välja toodud, on Eestis sama näitaja kõigest 40% (Tervise Arengu Instituut, 2018). Indiviidi ravivalmidus on korrelatsioonis tema sotsiaalse staatuse ja sissetulekuga. Seetõttu on alust arvata, et suutervise andmed on puudulikud just

madalama sotsiaalse staatusega ja väiksema sissetulekuga isikute osas, kelle ravivajadus on suurem ning kellele riiklik hambaravihüvitiste programm eeskätt mõeldud on.

Eesti täiskasvanute suutervise seisundi näitajaid avaldab Eesti Tervise Arengu Instituut (TAI). Need andmed on kogutud meditsiiniuasutuste poolt E-tervisesse edastatud andmetest, registreerimata jäävad need patsiendid, kelle andmed E-tervisesse ei jõua.

Laste hammaste tervist on varasemalt vaadeldud (kuigi väikesemahuliselt ja katkendlikult) mitmete kliiniliste uuringute raames. Tartu Ülikooli hambaarstiteaduse instituudi ja Eesti Hambaarstide Liidu koostöös viidi läbi suurim Haigekassa rahastatud kogu Eestit haarav laste suutervise uuring (3-, 6- ja 12-aastased), kuhu olid kaasatud kõik maakonnad ja mis andis tervikliku pildi Eesti laste suutervise seisundist. Uuringu tulemuste kokkuvõtte avaldati ajakirjas Hambaarst 2019. aastal (<https://ehl.ee/artikkel/ulevaade-3-6-ja-12-aastaste-laste-suutervise-uuringust/>).

Eelnimetatud uuringu alusel võeti eesmärgiks teostada sarnane laiaulatuslik, kogu Eestit hõlmav uuring täiskasvanute suutervisest, et planeerida suutervise edendamise meetmeid ning täpsustada Haigekassa poolt kompenseeritava hambaravi ja proteesihüvitiste vajadust.

Uuringu metoodika

Maailma Tervishoiuorganisatsioon (WHO) on korraldanud kaks ülemaailmset suutervisealast uuringut (International Collaborative Survey - ICS I ja ICS II; vastavalt Arnljot jt 1985, Chen jt 1997), kuhu haarati kolm vanuserühma (12-13-aastased, 35-44 ja 65-74-aastased). Soomes tehtud Terveys 2000 uuringus kaasati kõik vanusegrupid alates 30. eluaastast (30-64-aastased ehk tööealised ja üle 65-aastased ehk pensioniealised). Nende uuringutest lähtuvalt otsustati kaasata antud uuringusse täiskasvanud, kes olid läbivaatuse hetkel 35-aastased või vanemad.

Mõlemas uuringus kasutati suutervise hindamisel WHO poolt soovitatud metoodikat (WHO 1997) kus suuõõne seisundit hindab hambaarst ja assistent registreerib tulemused. Antud uuringus kasutati WHO metoodika 2013. aastal uuendatud varianti. Projektipartneritena kaasati tegevuslubadega meditsiiniuasutused kvalifitseeritud meditsiini- ja abipersonaliga, keda instrueeriti eelnevalt vastutava uurija poolt.

Esindusliku valimi jaoks haarati uuringusse kõik Eesti maakonnad. Sõltuvalt iga maakonna elanike soolis-vanuselisest jaotumusest määrati uuritavate kvoodid soo ja vanuse lõikes (35-39 aastased mehed, 35-39 aastased naised, 40-44 aastased mehed, 40-44 aastased naised jne kuni üle 74-aastased mehed, üle 74-aastased naised) iga maakonna jaoks eraldi. Põhisosast maakondadest planeeriti vastavalt WHO soovitudele koguda andmed minimaalselt 250 inimese kohta. Kõrgem uuritavate arv planeeriti Tallinna/Harjumaa ja Tartu/Tartumaa osas. Uuritavate üldarvuks oli ette nähtud 4250.

Uuringu läbiviimiseks taotleti ja saadi Tartu Ülikooli inimuuringute eetika komitee luba 291T-6 ja uuringu pikendamise luba 340/M-31 (andmete kogumist pikendati Covid-19 pandeemiast tingitud piirangutest lähtuvalt) ning SA Tartu Ülikooli Kliinikumi kliinilise eetika komitee kooskõlastus.

Kliiniliste läbivaatuste ja küsitlusandmete kogumine toimus 2019. aasta maist kuni 2021. aasta detsembrini. Radioloogiliste ülesvõtete hindamine kestis kuni 2022. aasta märtsini.

Projekti läbiviimise aluseks võeti suutervise hindamise metoodika, mida esmakordselt kasutati Soomes (Vehkalahti jt, 1991) ja Taanis (Kirkegaard jt 1987) ja mida on epidemioloogilistes uuringutes kasutanud ka teised maad (Uus-Meremaa, USA, Suurbritannia jt).

Uuringu kavandamisel arvestati ka 2018. aastal Tartu Ülikooli, Eesti Hambaarstide Liidu ja Eesti Haigekassa koostöös toimunud üle-eestilise laste suutervise epidemioloogilise uuringu kogemustega.

Kui uuritav allkirjastas kirjaliku nõusoleku vormi, täitis ta lisaks tavajuhul digitaalsel või paberkandjal oleva küsimustiku, mille põhiteemadeks olid hambaraviteenuste kasutamine, suuhügieeni harjumused, suutervise seisundi hinnang ning teadlikus hambaravihüvitiste olemasolust ja suurusest (lisad 6 ja 7) ning seejärel viidi hambaarsti poolt läbi kliiniline suuõõne vaatlus, kus hinnati hammaste, limaskestade, hamba tugikudede ja proteeside seisukorda. Küsimustikku oli vajadusel võimalik täita ka läbivaatuse järgselt.

Läbivaatus toimus ravikabinetis standardses hambaravitoolis või sellega võrdväärses kohas. Hambakaariese diagnoosimisel kasutati kohtvalgustit, suuõõnepeeglit ja WHO diagnostilist sondi. Vaadeldi ja hinnati eelnevalt suruõhuga kuivatatud hammaste kõiki nähtavaid pindasid. Leiud registreeriti digitaalselt või paberkandjal (lisad 4 ja 5). Iga uuritava suuõõne kliiniliseks läbivaatuseks kulus orienteeruvalt 10-15 minutit.

Ühtse metoodika tagamiseks toimus enne uuringu algust kliinilist vaatlust tegevate hambaarstide teostatavate uurimisprotseduuride ja ühtsete hindamisreeglite ning uuringuga seotud andmekaitsealaste nõuete tutvustamine koos sellealase praktilise lühikoolitusega.

Täiendavalt oli suuremates keskustes võimalus teha uuritavatele hammaskonna digitaalne panoraamröntgenuuring, täpsustamaks kliinilise vaatluse tulemusi. Sellisele röntgenülesvõttele salvestuvad kõik vastava isiku hambad ja alalõualiiges ning see võimaldab näha hammaste kontaktpindadel paiknevaid kaarieskahjustusi ning hamba tugikudede seisundit, mida kliinilise vaatlusega ei ole võimalik avastada.

Radioloogiline uuring viidi läbi spetsiaalselt radioloogilisteks uuringuteks sisustatud ja kiirgusohutuse nõuetele vastavas kabinetis väljaõppe saanud töötja poolt. Radioloogilist uuringut ei tehtud kiirgusriski madaldamiseks juhul, kui viimasest samalaadsest uuringust oli möödas vähem kui kaks aastat. Uuritaval oli võimalus radioloogilisest uuringust loobuda. Radioloogiliste uuringute andmed fikseeriti selleks spetsiaalselt koostatud veebivormi abil (lisa 8).

Ühtegi raviprotseduuri uuringu jooksul ei teostatud. Kõigist ravivajavatest leidudest sai uuritav kirjaliku teavituse, millega ta võis soovi korral pöörduda enda poolt valitud hambaraviteenust osutavasse asutusse, samuti radioloogilise uuringu tulemuse kommentaari.

Välitööde korraldus

Uuringu teostamiseks kasutati eelnevalt kirjeldatud andmekogumisvorme (läbivaatuse vorm (lisad 4 ja 5), küsimustik eesti (lisa 6) ja vene keeles (lisa 7), hilisemalt ka röntgenoloogiliste panoraamuuringute ülesvõtete kodeerimise vorm (lisa 8)), mis realiseeriti Tartu Ülikooli LimeSurvey serveri põhiselt elektrooniliseks täitmiseks. Erandina oli võimalik kasutada ka analoogseid pabervorme. Andmekogumisprotseduuride toimivust kontrolliti 2019. aasta kevadel toimunud testide kaudu, mille alusel teostati vormides mõningad parandused. Sellele järgselt käivitati läbivaatus- ja küsitlusandmete kogumine Tartu linnas ja maakonnas, mida võib ühtlasi käsitleda edasise põhiuuringu pilootversioonina.

Uuritavate osalemine oli vabatahtlik ja fikseeritud eelneva kirjaliku nõusolekuga, uuritaval oli igal hetkel õigus uuringust väljuda. Kogutud andmed kodeeriti, neid säilitatakse andmekaitse nõuetele vastavalt.

Uuringus osalemiseks saadeti esmalt juhuvalimi põhiselt leitud asutustesse elektrooniline kutse uuringus osalemiseks (lisa 1). Kui juhtkond andis osalemisele heakskiidu, edastati kutse kõigile töötajatele.

Pilootuuringu käigus laiendati uuringusse kaasamist, milleks taotleti vastava meditsiinasutuse (tervisekeskus, kliinik, haigla vms), kus uuring toimus, nõusolek posteriformaadis kutse ülespanekuks. Samuti saadeti info ja kutsed laiali Eesti Perearstide Seltsi ja Puuetega Inimeste Koja kaudu, et jõuda võimalikult paljude inimesteni, kes majanduslikul või tervislikel põhjustel hambaraviasutusi vähem külastavad (Eesti Tervise Arengu Instituudi andmed). Samuti levitati kutset valdade sotsiaaltöötajate kaudu.

Eeldades, et vanema uuringugrupi (75+ aastased) tööhõive on väga madal, kasutati nende uuringusse kaasamiseks päevakeskusi, huviringe, hooldekodusid ja teisi sarnase profiiliga asutusi. Ka sellisel juhul saavutati eelnevalt kokkulepe asutuse juhiga. Vanemate, pensionieas inimeste kaasamine toimus personaalselt, lähtuvalt kontingendi spetsiifikast (kirjalik tekst loeti vajadusel suuliselt ette vm), kaasates lisaks uurijale võimalusel ka asutuse töötajaid (nt sotsiaaltöötaja).

Kõik uuringus osalejad allkirjastasid enne uuringusse sisenemist kirjaliku informeeritud nõusoleku vormi (lisad 2 ja 3), kus neid teavitati uuringu eesmärgist, metoodikast ja ka võimalusest soovi korral uuringust väljuda.

Eduka pilootuuringu tulemustest lähtuvalt alustati 2019. aasta sügisest kokkulepete sõlmimist uuringu teostamiseks teistes maakondades, kus uurimistegevus algas valdavalt 2019. aasta lõpus või 2020.

aasta alguses. Paraku pidurdus uurimine seoses COVID-19 pandeemia ja sellega seotud piirangutega. Pandeemiast ja piirangutest lähtuvad raskused tingisid uuringu välitööde perioodi pikendamise kuni 2022. aasta lõpuni. Paraku jätkus paralleelselt uuringuga ka pandeemia, millega seoses ei õnnestunud uuringu lõpptähtajaks koguda täies ulatuses esialgselt planeeritud mahule vastavaid andmeid. Siiski on loodud andmekogum kasutatav Eesti kui terviku suutervise olukorra analüüsimiseks, samuti oleksid edasises analüüsis eraldi ühikutena kajastatavad Eesti regioonid (nt lähtuvalt NUTS III klassifikaatorist, mida kasutab ka Statistikaamet). Samas pole kogutud andmete põhjal kahjuks teostatav suutervise olukorra analüüs eraldi kõigi Eesti maakondade tasandil.

Täiendavaks probleemiks uuringu teostamise käigus kujunesid ka ebatäpsused osalejate koodide fikseerimisel nii küsitlus- kui ka läbivaatusandmete juures (andmekaitselistel eesmärkidel kasutati isikuandmete asemel personaalseid osalejakoode), mis teataval (küll suhteliselt vähesel) määral piiras andmete ühendamist. Ka ei olnud osa vanemaealisi uuritavaid (eelkõige hoolekandenasutustes viibijad) suutelised küsimustikke täitma. Siiski võib üldist andmekvaliteeti lugeda vähemalt rahuldavaks.

Kokku täideti uuringu toimumise jooksul 2715 elektroonilist suutervise käitumist puudutavat küsimustikku ja tehti 3309 kliinilist läbivaatust. Elektrooniline andmebaas sisaldab ka kodeeritud andmeid radioloogiliste ülesvõtete kohta 562 isiku osas.

KOKKUVÕTE

Eesti täiskasvanud elanikkonna suutervise seisundi hindamiseks pole varem käesoleva uuringuga analoogse mahuga uurimistegevust teostatud. Uuriti üle 35-aastaseid Eesti elanikke, uuring kaasas kõik Eesti maakonnad. Täiendavalt hõlmati uuringuga isikuid, kes kasutavad hambaraviteenuseid keskmisest vähem (hoolekandenasutuste kliendid, erivajadustega inimesed jt).

Suurimad suuõõnes esinevad probleemid on uuringutulemuste põhjal kaaries ja selle tüsistused, hamba kinnituskoe haigused ning varajane hammaste kaotus eelnimetatud põhjustel. Reaalne hammaskonna proteesimise vajadus algab varem (45+) kui hetkeseisuga määratud proteesihüvitise algusaeg.

Uuritavad hindavad oma suuõõne seisundit kõikides vanuserühmades pigem keskmiseks või küllatki halvaks. Läbivaatuste ja radioloogiliste ülesvõtete hindamine toob välja erinevused vanusegruppide vahel.

Aruandes on järgnevalt esitatud põhilised uuringutulemused eraldi suutervise alaste läbivaatuste, küsitluse ja röntgenoloogiliste panoraamuuringute ülesvõtete kodeerimise osas. Vanuselise dünaamika välja toomiseks vaadeldakse tulemusi võrdlevalt vanuserühmade lõikes.

Tulemustest hõlpsama ülevaate saamiseks on keskendutud graafilisele väljundile (joonised 1 kuni 128), millele on vajadusel lisatud lühikommentaare. Lisad annavad ülevaate uuringumaterjalidest ja andmekogumisvormidest.

Uurimisrühm vaatab käesolevat projekti eelkõige sissejuhatuseks edasisse pikaajalise analüütilisse tegevusse, mille käigus on koostöös Haigekassaga võimalik niihästi probleemipõhine analüüs toimivate regulatsioonide efektiivsuse hindamiseks ja uute kavandamiseks kui ka (eelkõige teaduspublikatsioonide raames) Eesti suutervise alase olukorra rahvusvaheline võrdlus ja sellest lähtuv välismaiste kogemuste ja regulatsioonide kasutatavuse arutelu.

Täiendavaid võimalusi pakub ka eri tüüpi kogutud andmete (läbivaatuse, küsitluse ja röntgenoloogiliste ülesvõtete andmed) ühisanalüüs isiku tasandil seostatuna, mis võib avada uusi teid eelkõige hambahaiguste ennetusmeetmete väljatöötamisel. Kuna uuringus osalenud isikute andmed on koondatud eraldi andmebaasi, annab see võimaluse sama kontingendi kordusuuringu teostamiseks selgitamaks välja muutuste ajalist dünaamikat isiku tasandil ja selle mõjutegureid sh seoses regulatiivse tausta võimalike muudatustega.

VIIDATUD ALLIKAD

- Heistaro, S. Methodology report: Health 2000 Survey. Kansanterveyslaitos 2008 (<https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/78185/2008b26.pdf?sequence=1&isAllowed=y>)
- Olak, Jana; Nõmmela, Rita; Lilleberg, Meryli; Murakas, Rein (2019). Ülevaade 3-, 6- ja 12-aastaste laste suutervise uuringust. Hambaarst, 2019 nr. 1 (veebruar), 13–17
- Olak, Jana; Nõmmela, Rita; Lilleberg, Meryli; Murakas, Rein (2019). Kaariese levik Eesti 3-, 6- ja 12-aastaste laste seas: suutervise uuringu andmed Euroopa sellealaste näitajate taustal. Hambaarst, 2019 nr. 2 (aprill), 15–19
- Radiation Protection 136. European guidelines on radiation protection in dental radiology. European Commission, Directorate-General for Energy and Transport, Directorate H — Nuclear Safety and Safeguards, Unit H.4 — Radiation Protection. 2004
- Salum, O, Russak, S, Korrovits, A,. Hambaproteesimise ravivajadus ja -nõudlus Eestis. Eesti Arst 2003; (3)779-785
- Tervise Arengu instituut (TAI). Tervisestatistika ja terviseuuringute andmebaas. AV50 : Hambaarsti visiidid ja töö vanuserühmade ja maakonna järgi (https://statistika.tai.ee/pxweb/et/Andmebaas/Andmebaas_03Tervishoiuteenused_01Vastuvotud/AV50.px/)
- Terveys 2000 / Health 2000 (<http://www.julkari.fi/handle/10024/78355>)
- WHO. Oral health surveys. Basic methods. 4th Ed. WHO, Geneva 1997
- WHO. Oral health surveys. Basic methods. 5th Ed. WHO, 2013 (<https://www.who.int/publications/i/item/9789241548649>)

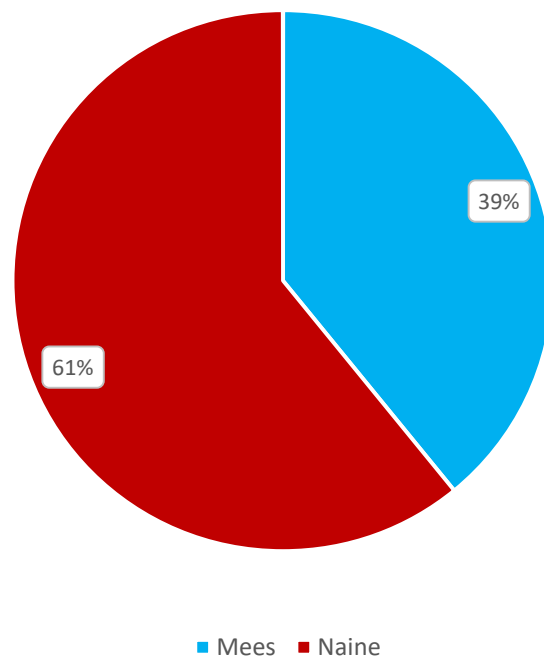
UURINGUTULEMUSED

1. Hammaste ja suuõõne läbivaatuse tulemused

1.1 Uuritavate profiil

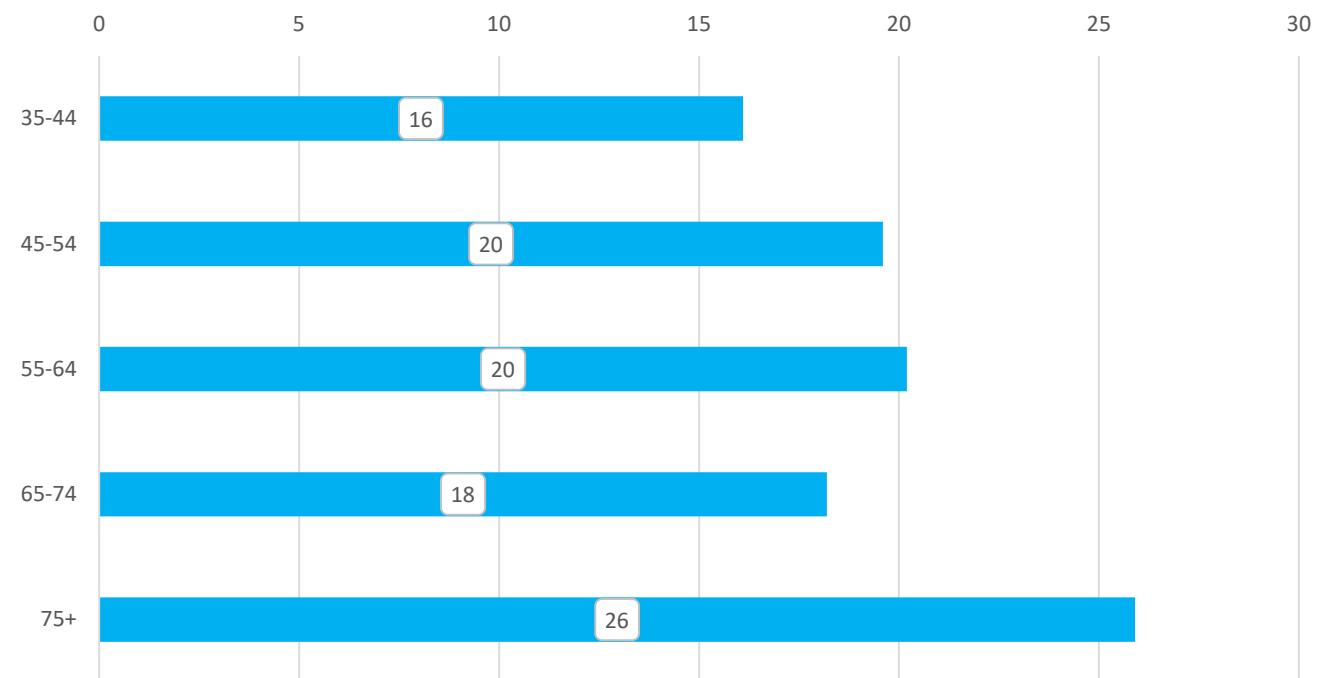
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 1. Uuritava sugu

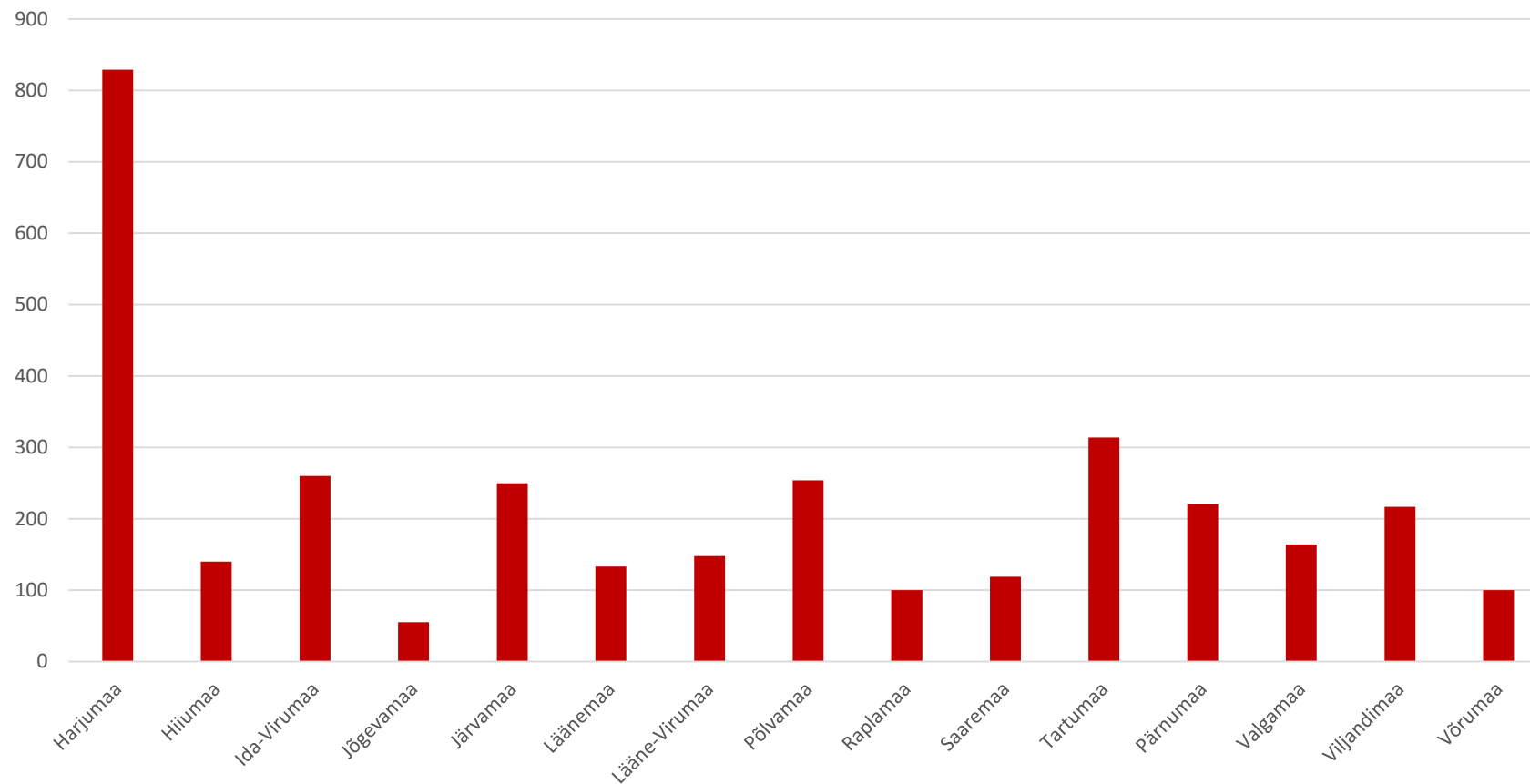
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 2. Uuritavate vanuseline jaotus (%)

EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

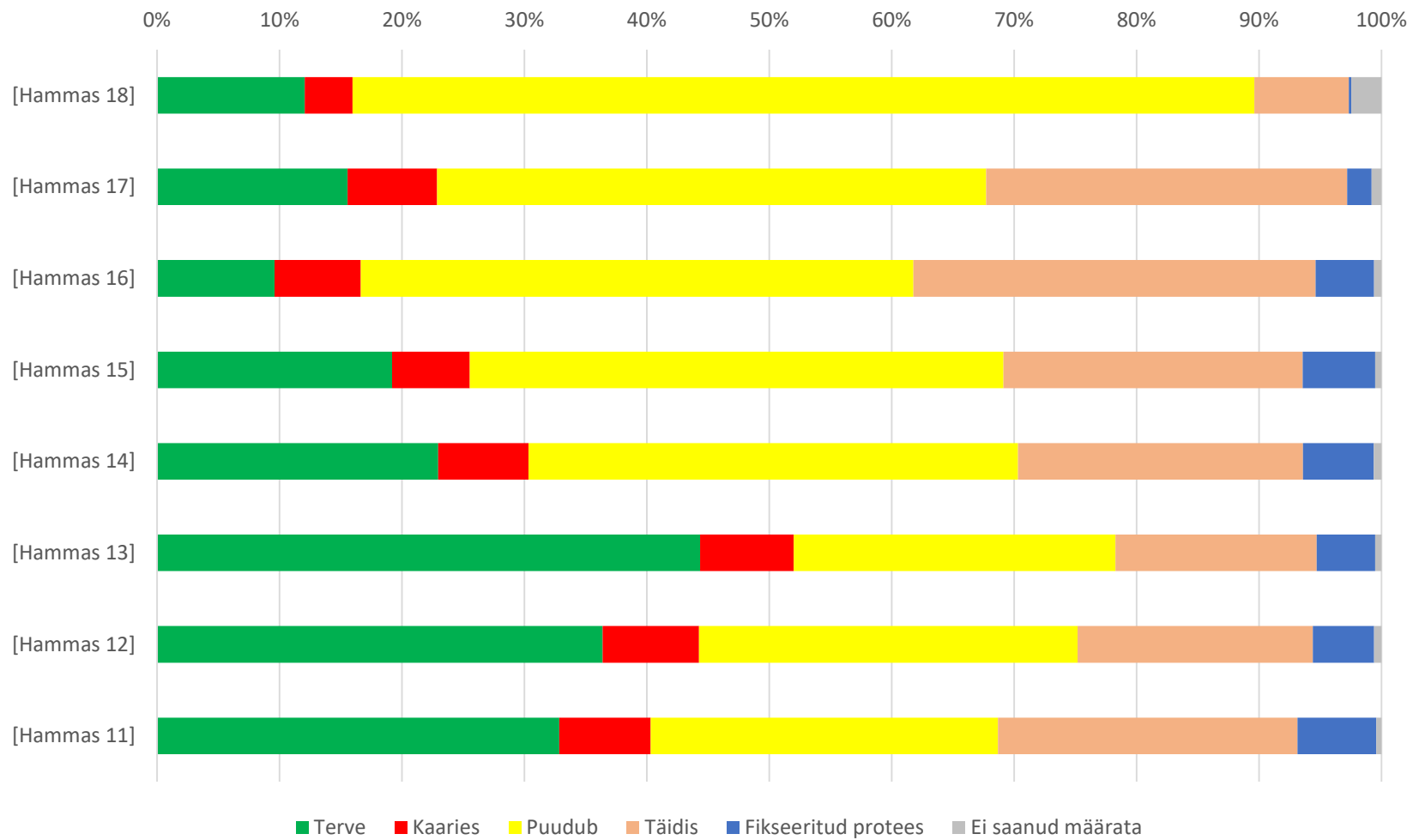
Joonis 3. Uuritavaid läbivaatuse teostamise maakonna lõikes

1.2 Hammaste staatus

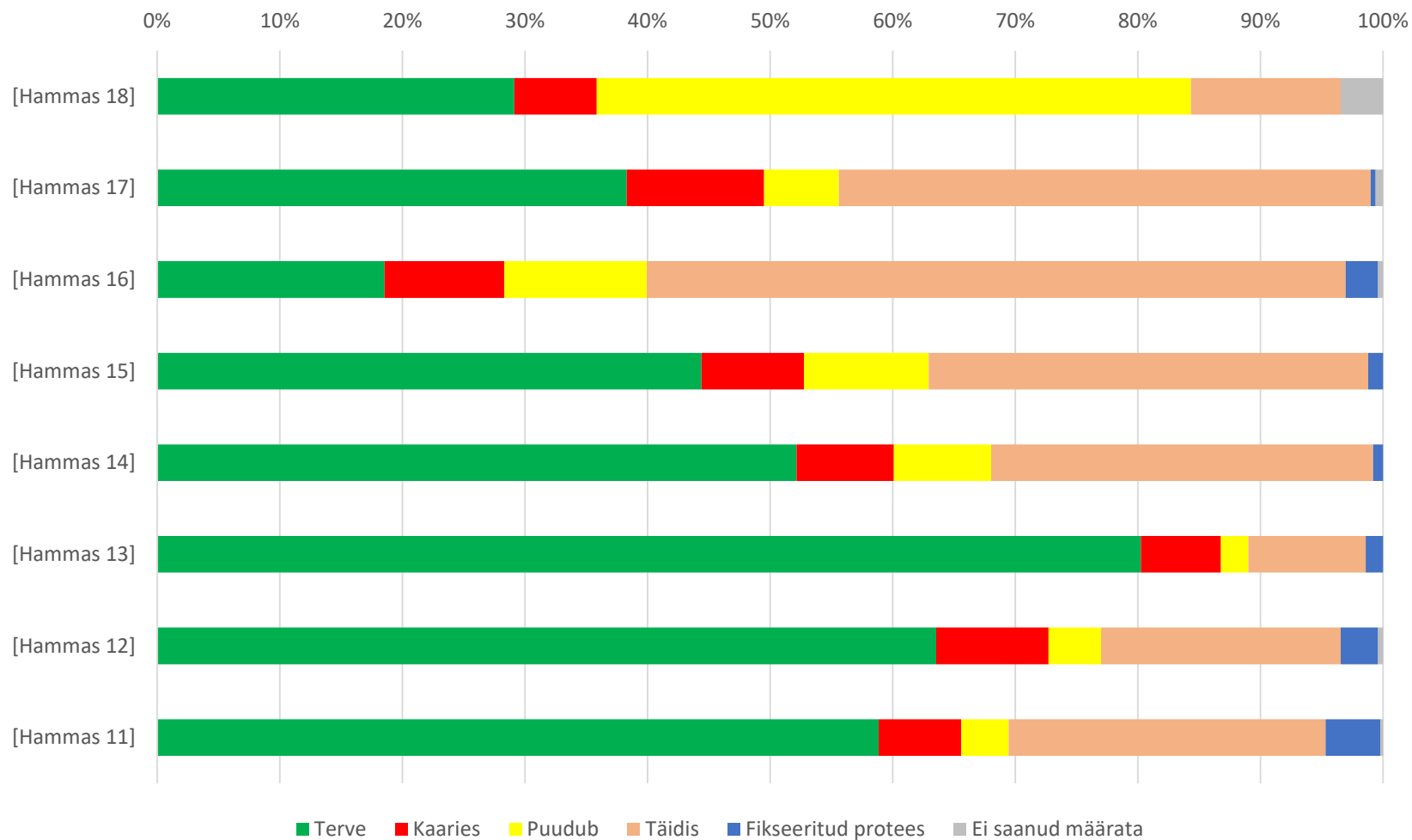
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 4. Hammaste staatus 18-11 (kõik läbivaatused)

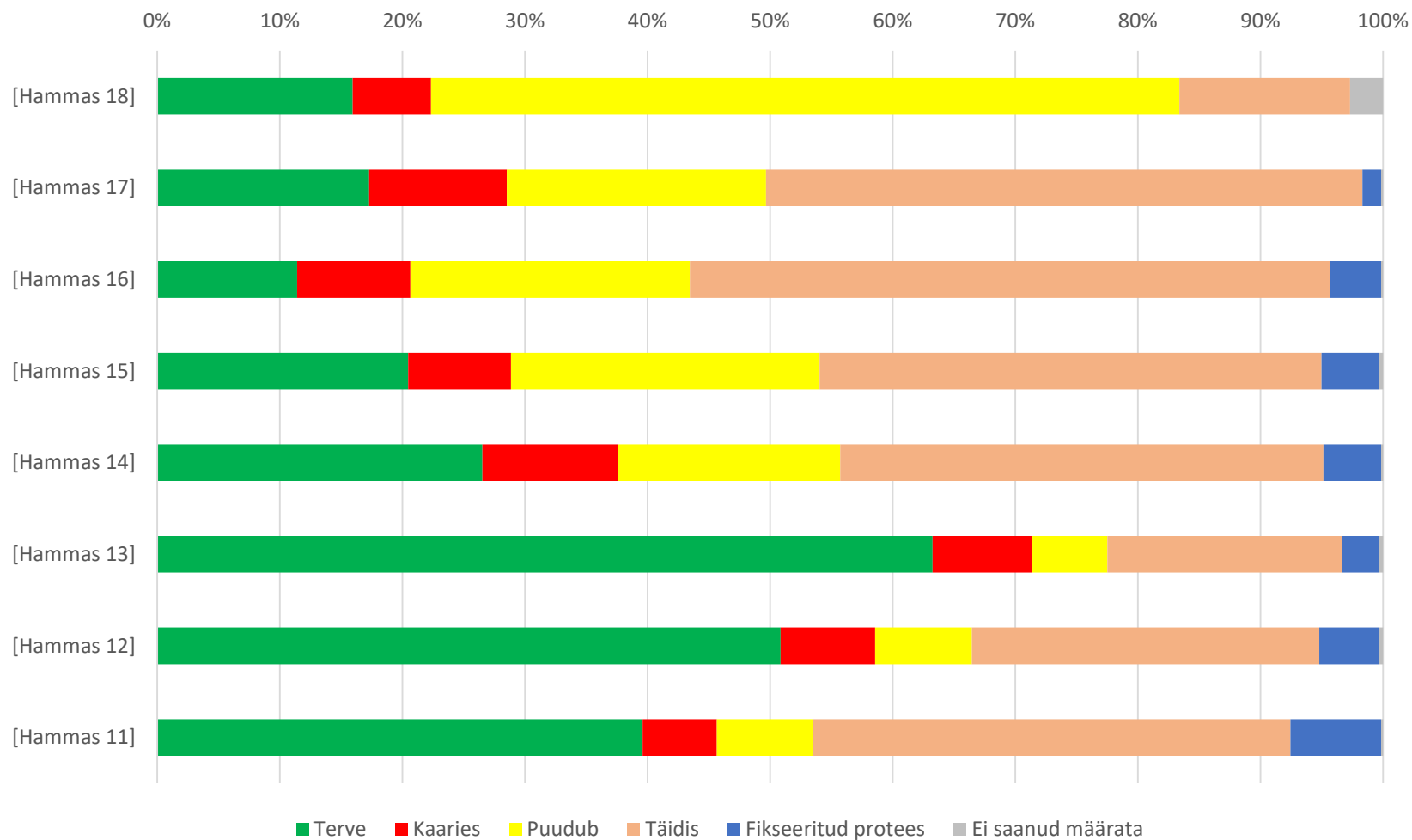
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 5. Hammaste staatus 18-11 (35-44a)

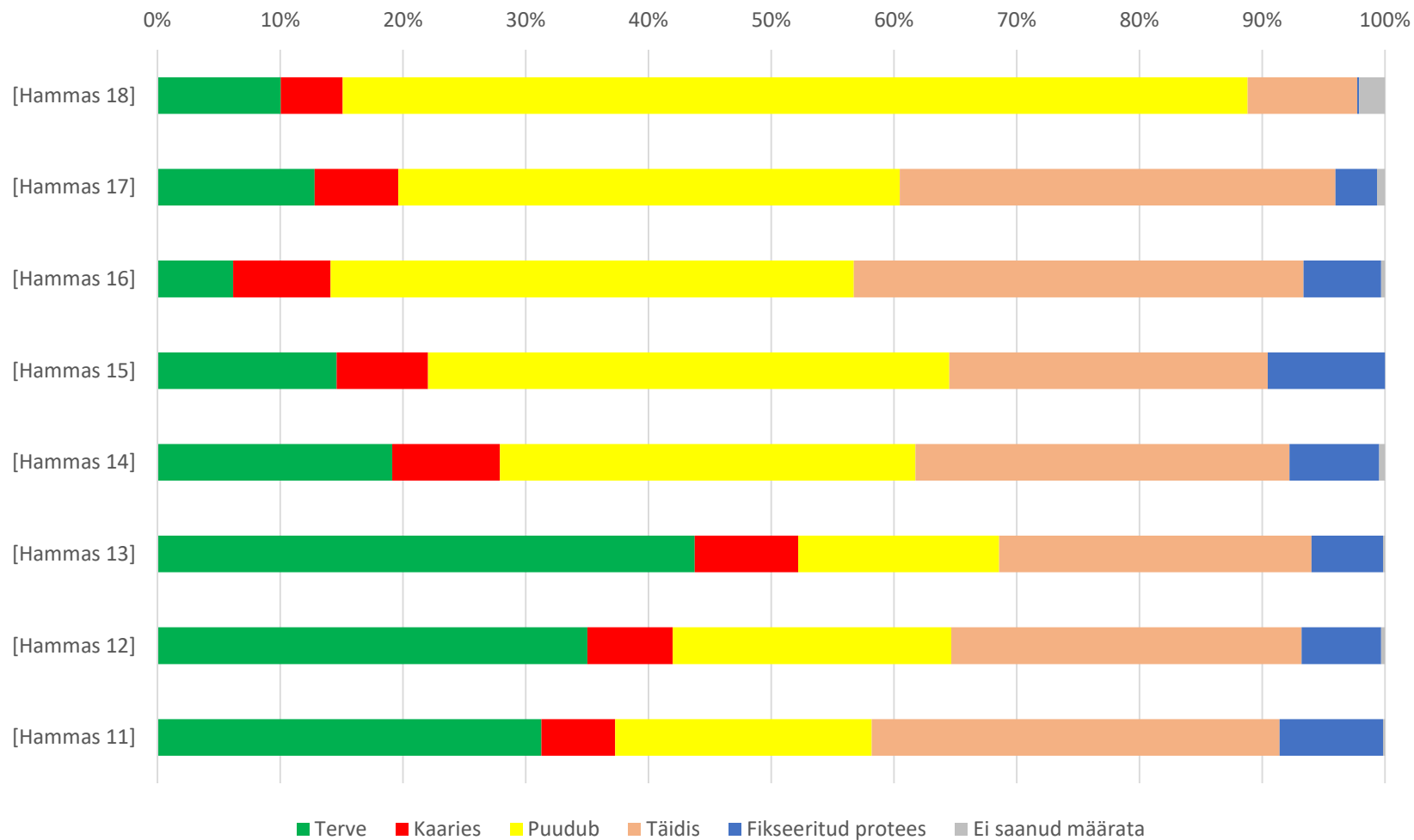
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 6. Hammaste staatus 18-11 (45-54a)

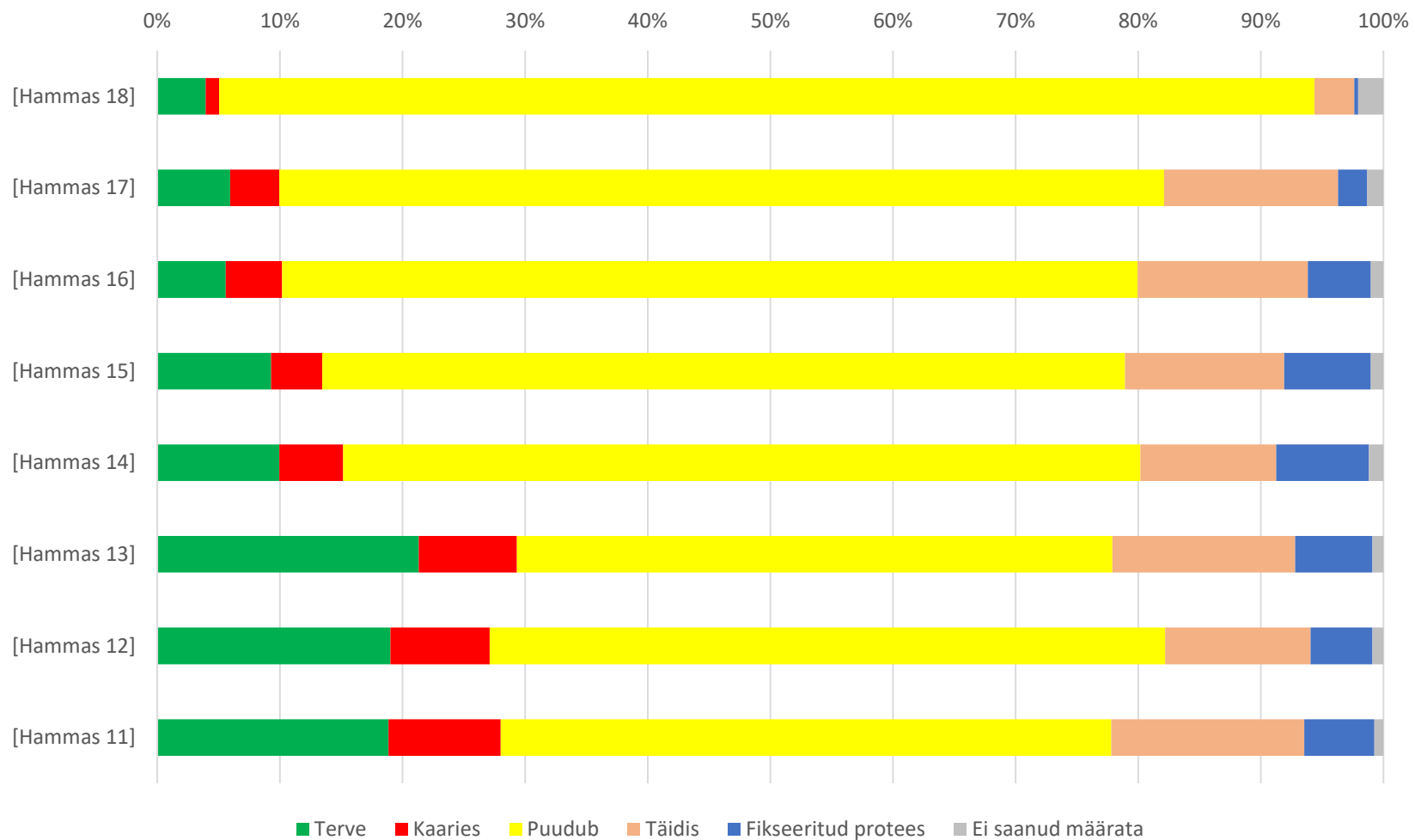
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 7. Hammaste staatus 18-11 (55-64a)

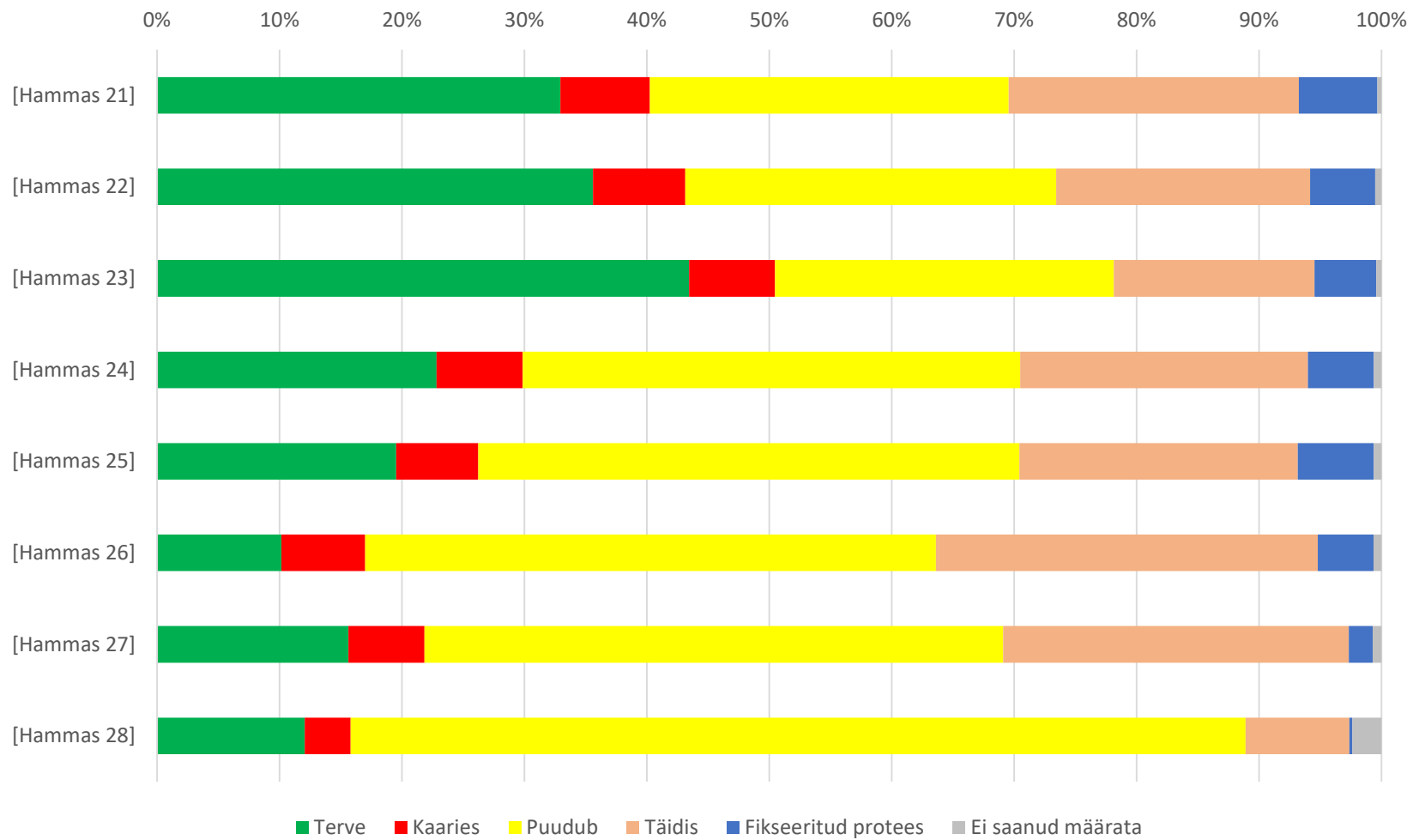
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 8. Hammaste staatus 18-11 (65+)

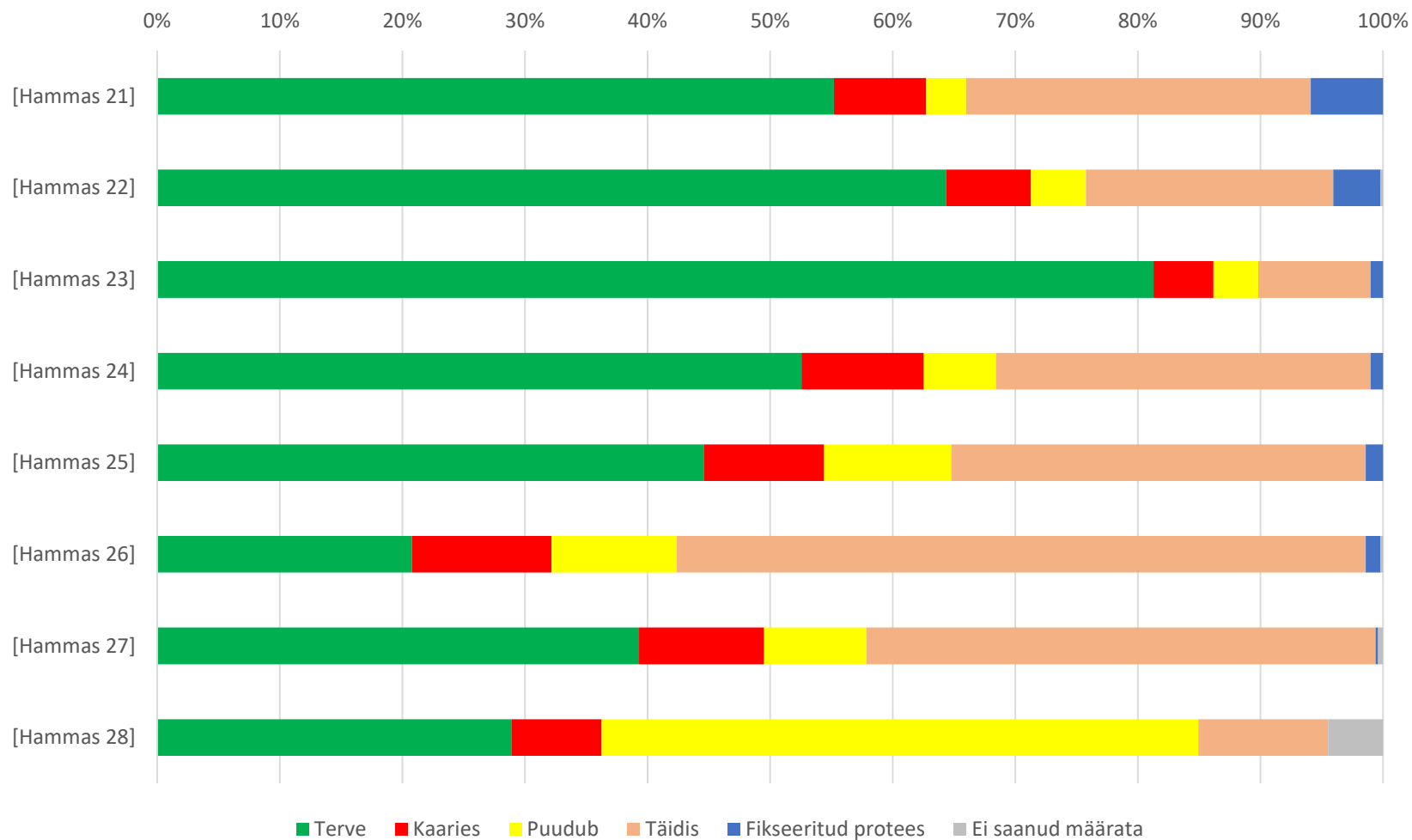
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 9. Hammaste staatus 21-28 (kõik läbivaatused)

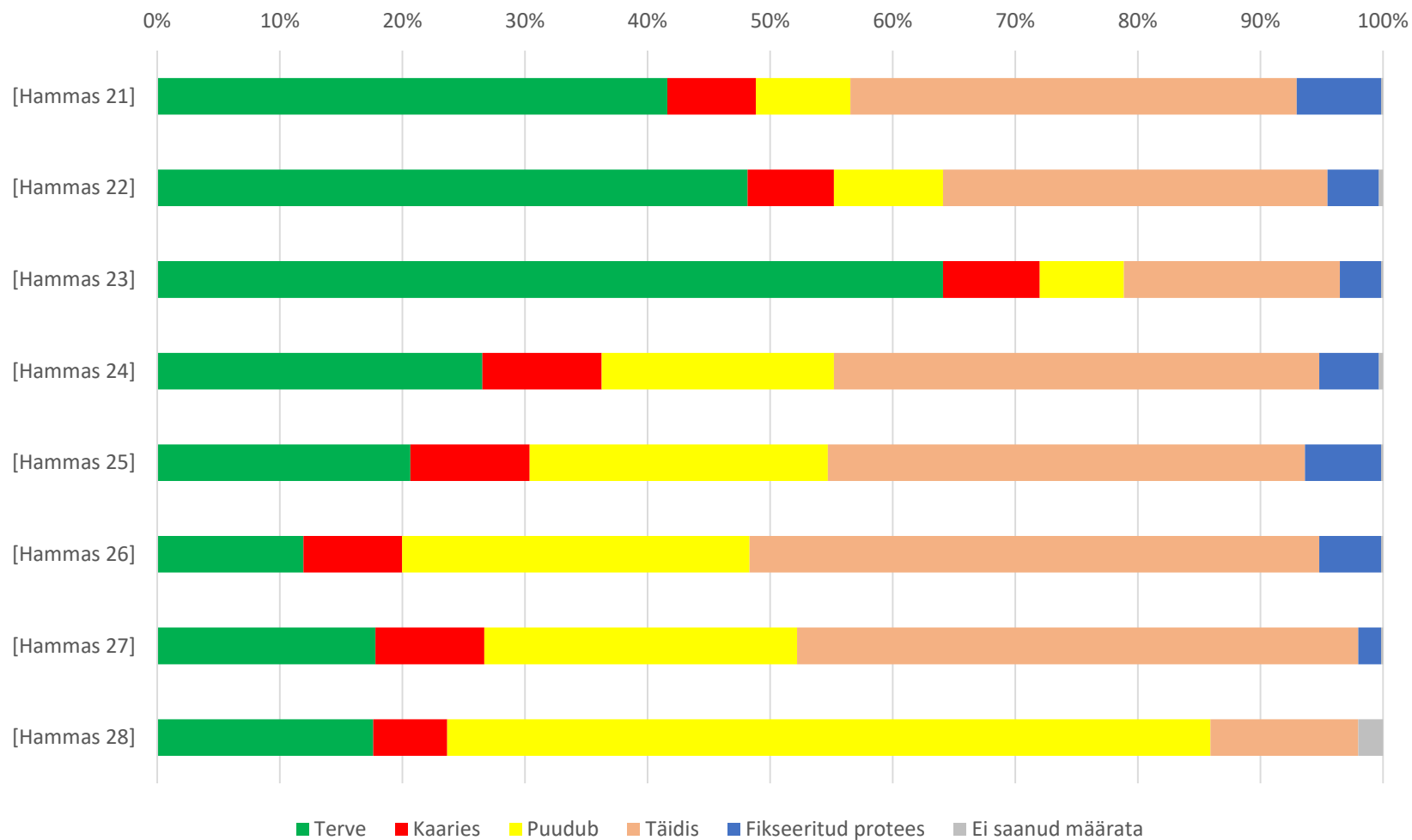
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 10. Hammaste staatus 21-28 (35-44a)

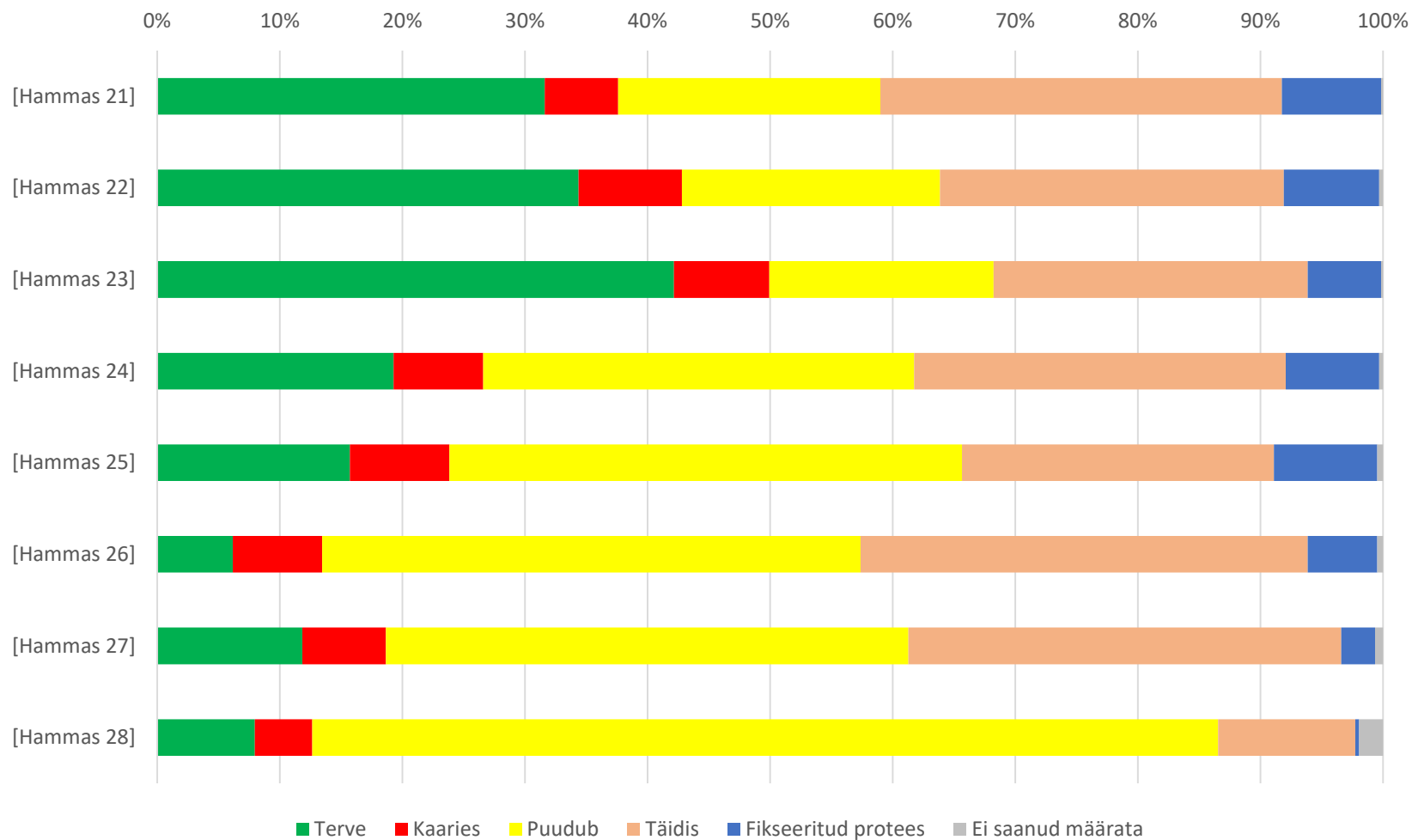
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 11. Hammaste staatus 21-28 (45-54a)

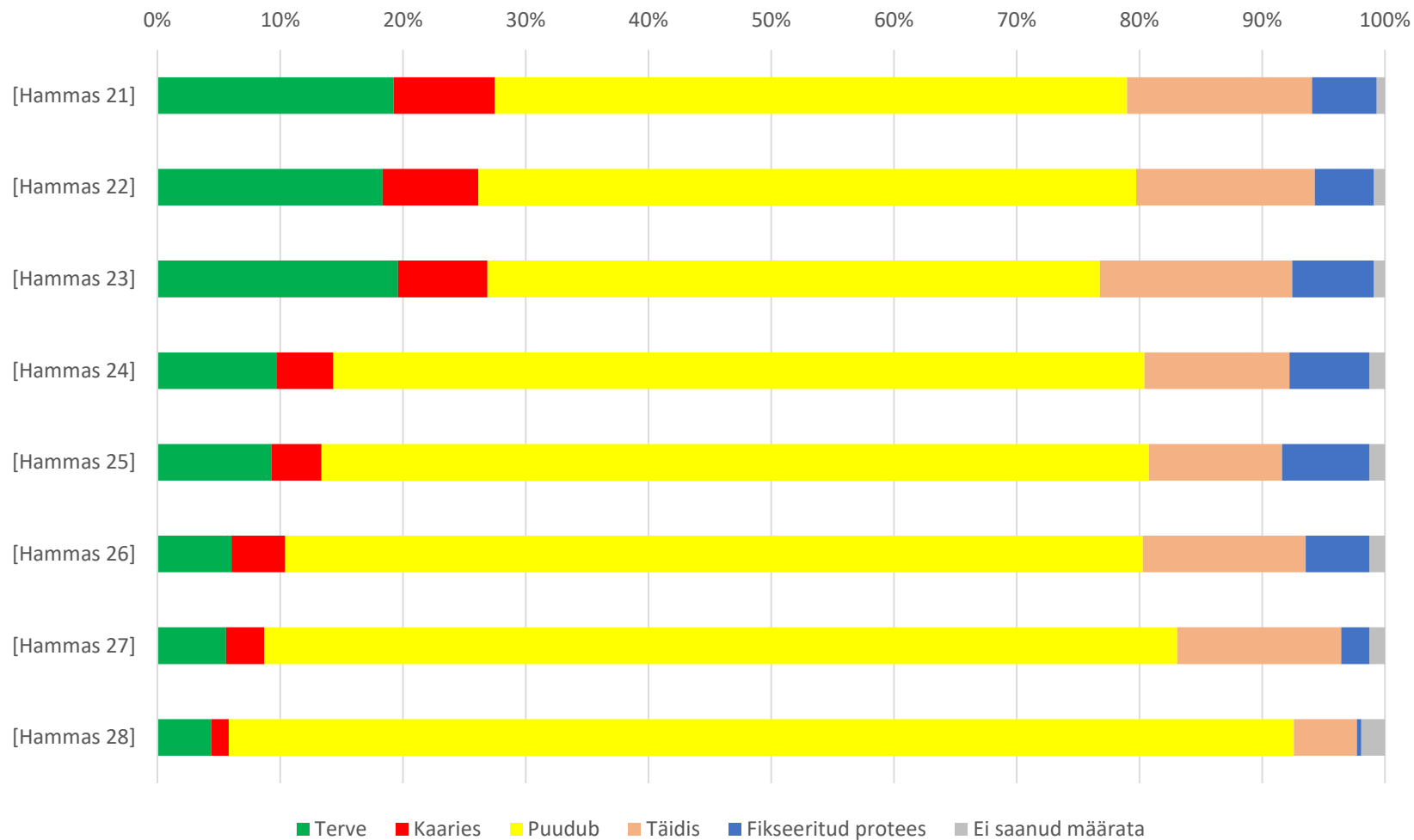
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 12. Hammaste staatus 21-28 (55-64a)

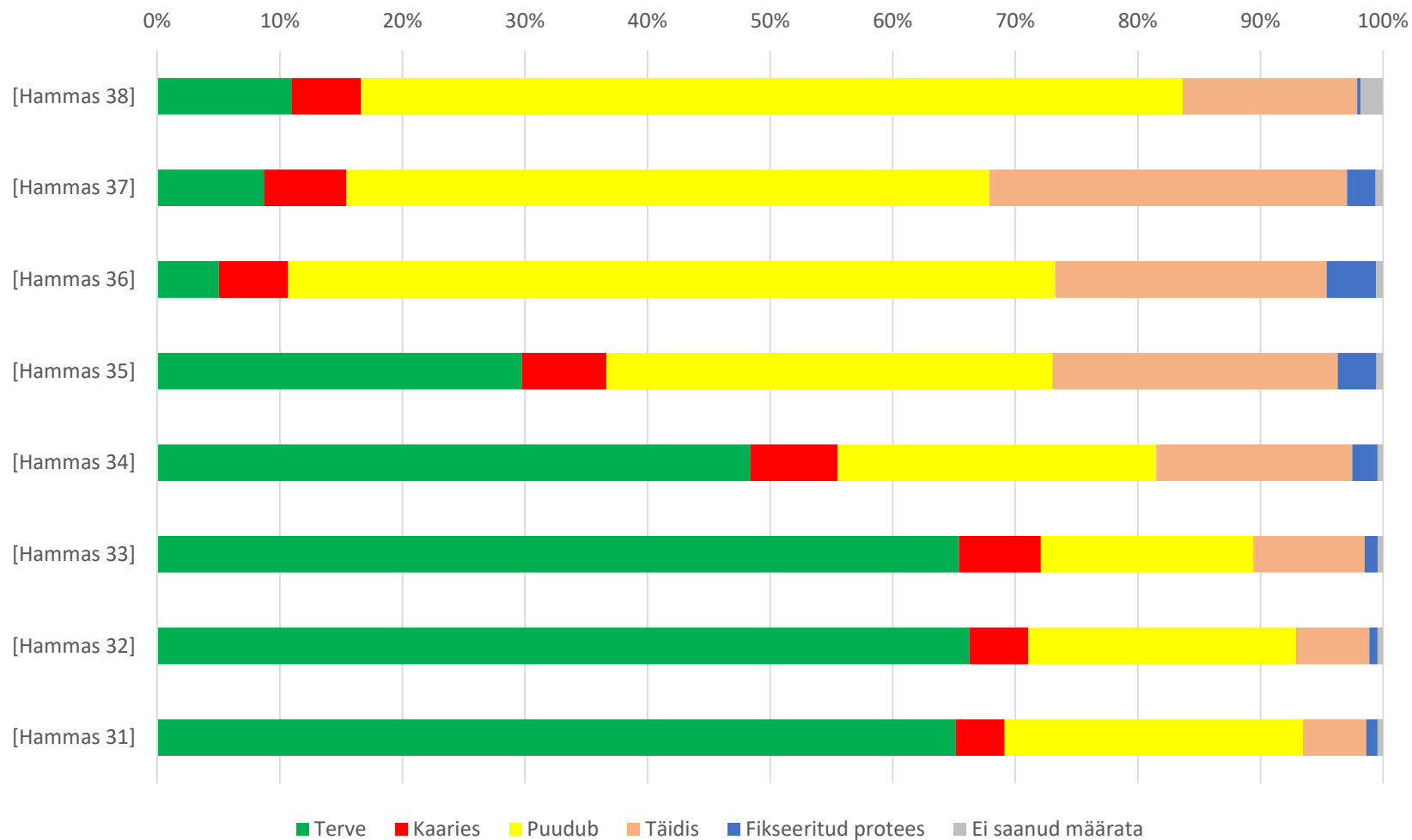
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 13. Hammaste staatus 21-28 (65+)

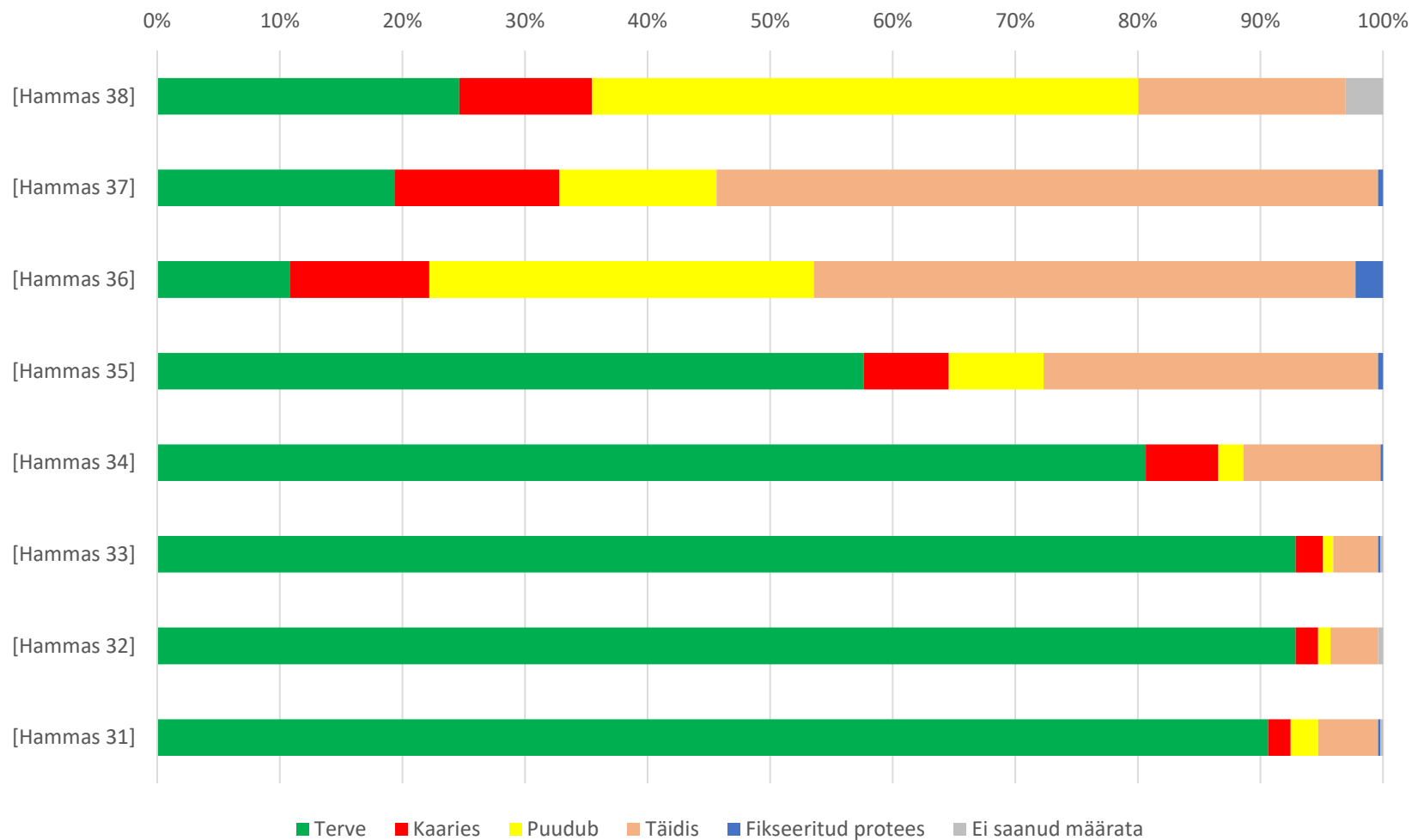
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 14. Hammaste staatus 38-31 (kõik läbivaatused)

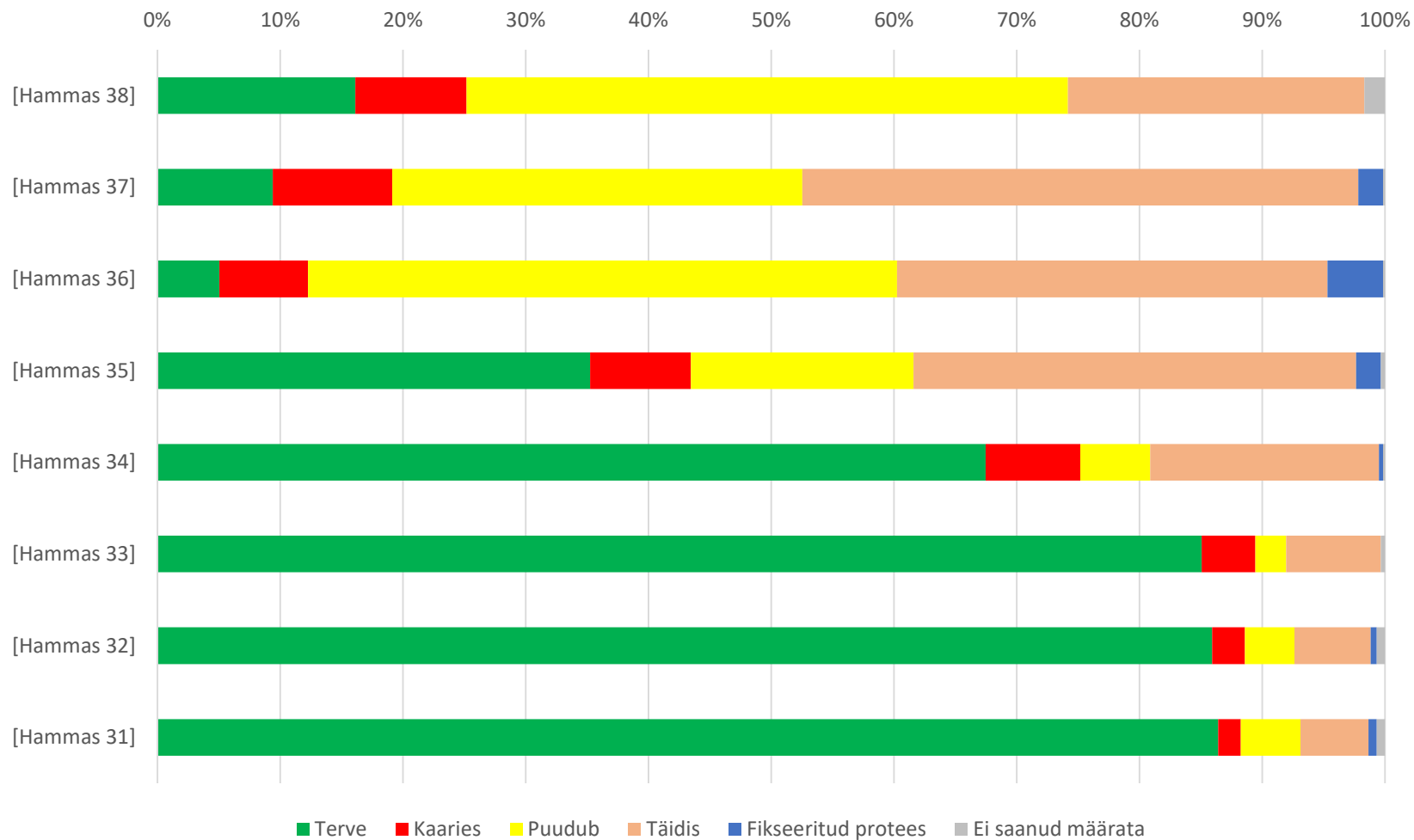
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 15. Hammaste staatus 38-31 (35-44a)

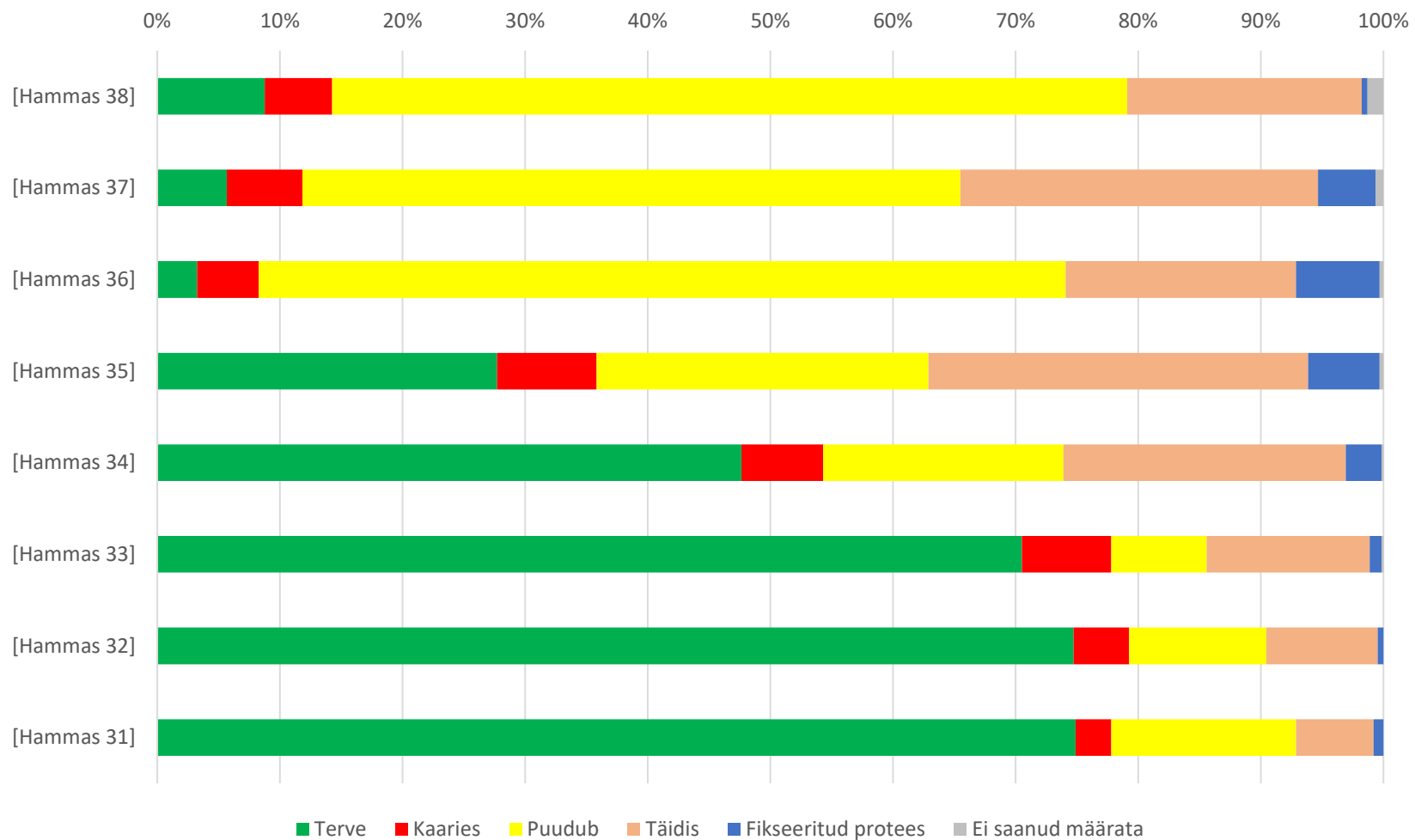
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 16. Hammaste staatus 38-31 (45-54a)

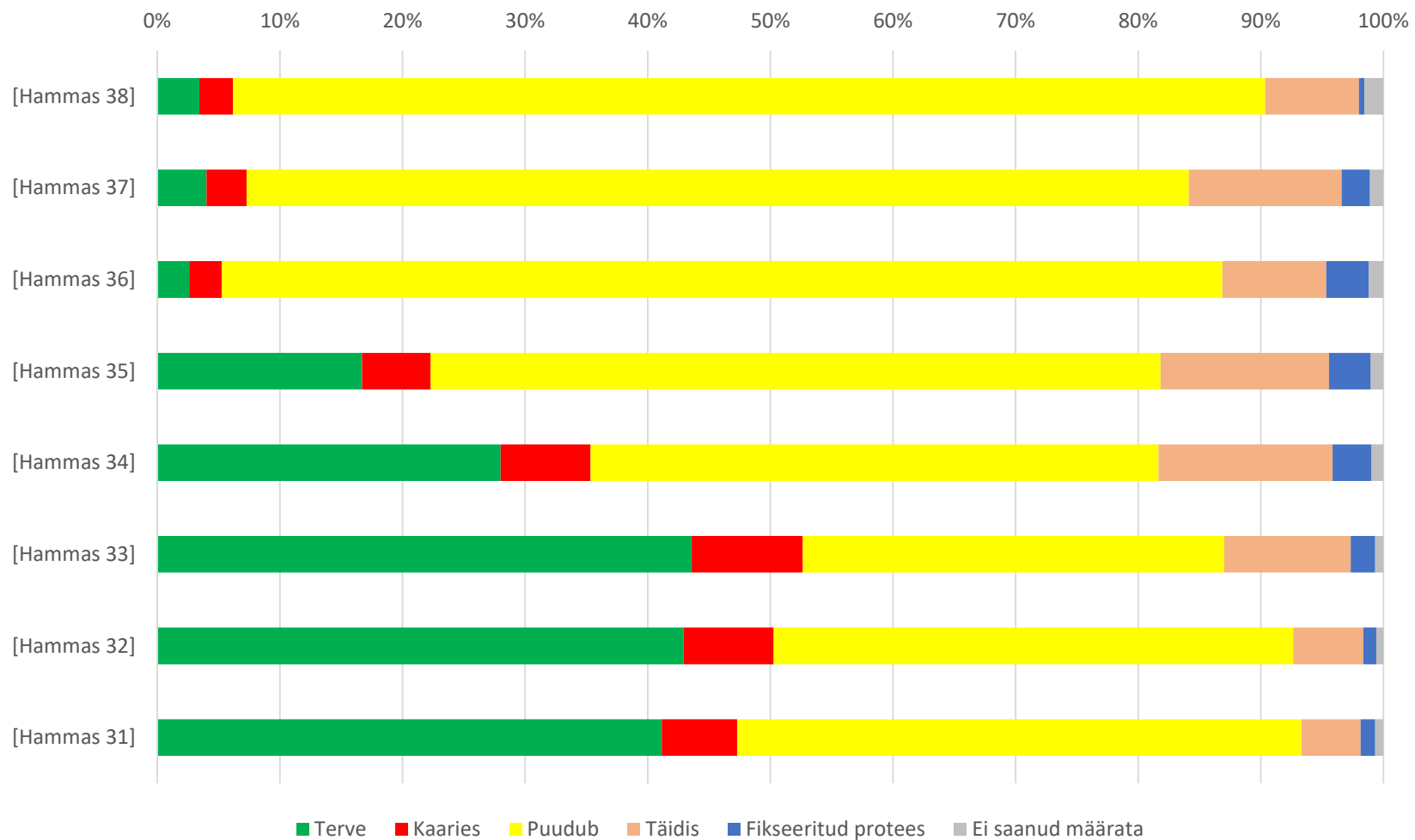
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 17. Hammaste staatus 38-31 (55-64a)

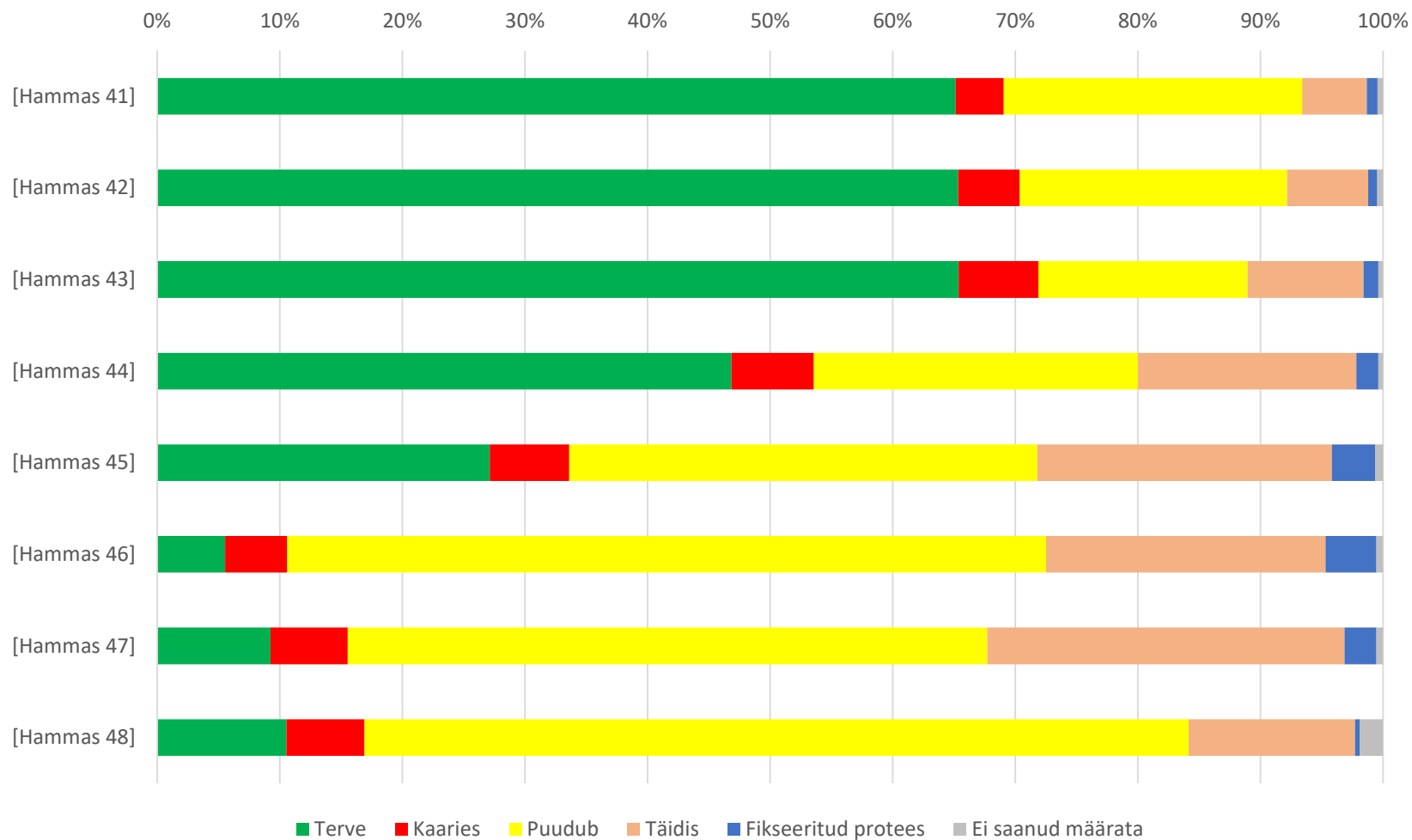
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 18. Hammaste staatus 38-31 (65+)

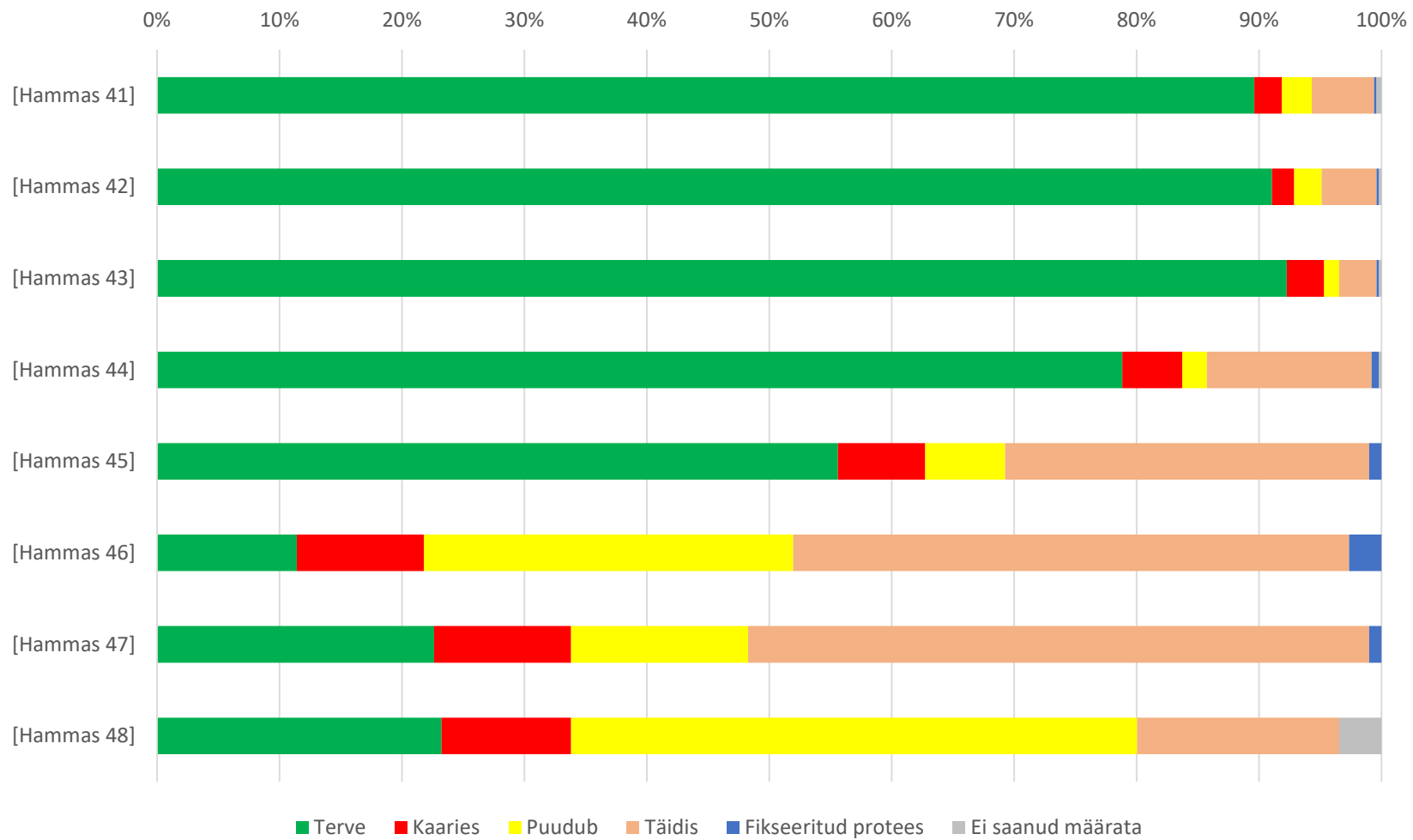
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 19. Hammaste staatus 41-48 (kõik läbivaatused)

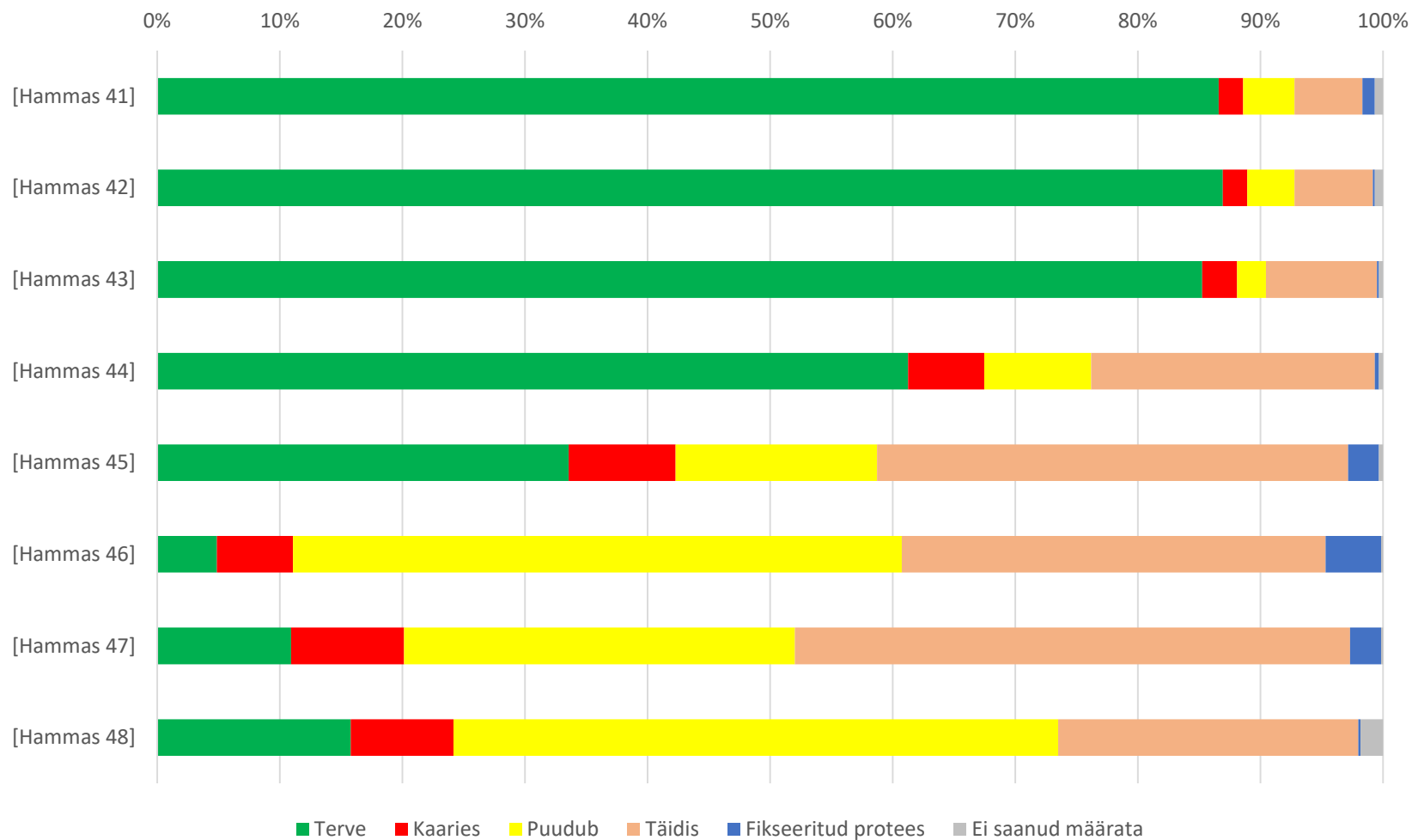
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 20. Hammaste staatus 41-48 (35-44a)

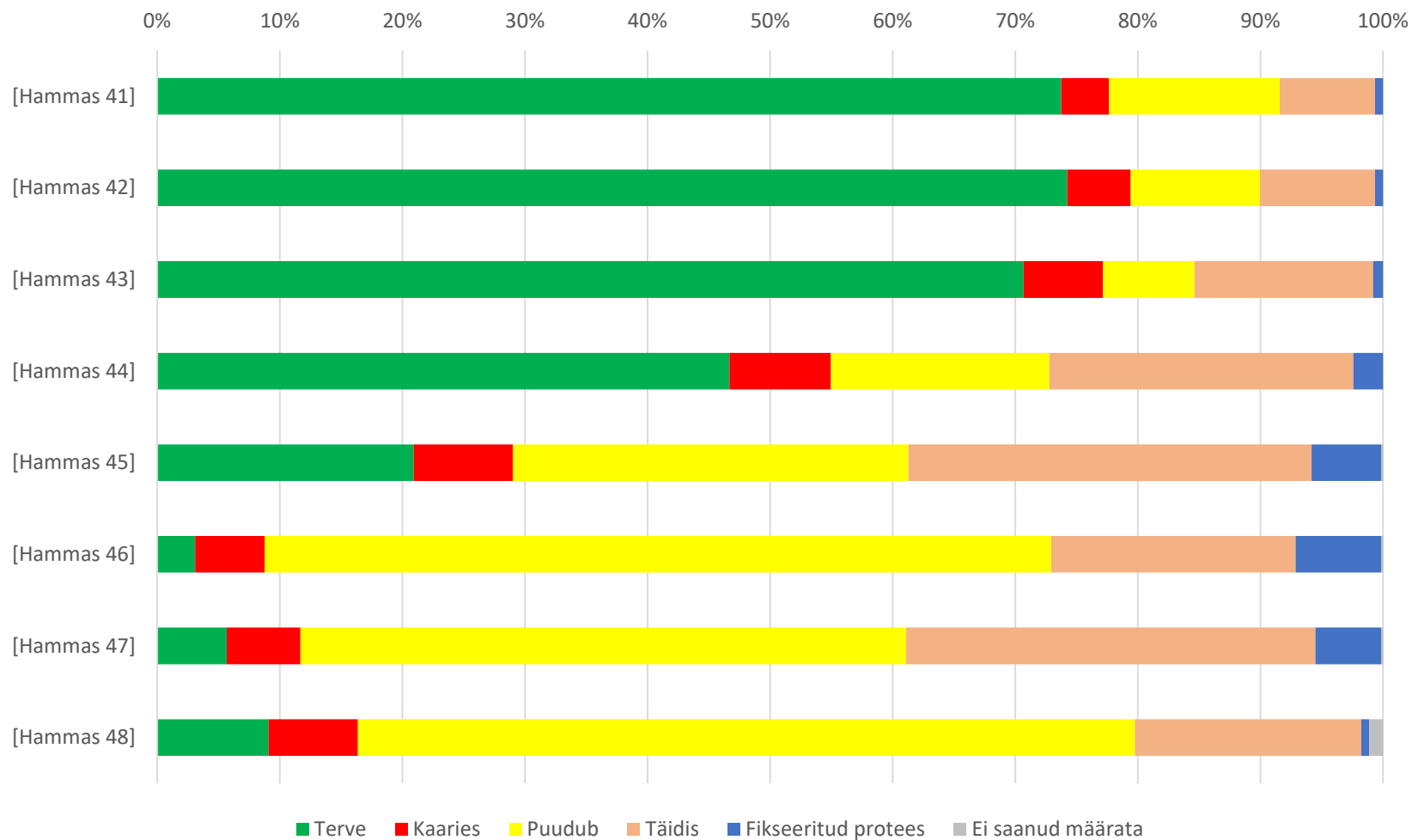
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 21. Hammaste staatus 41-48 (45-54a)

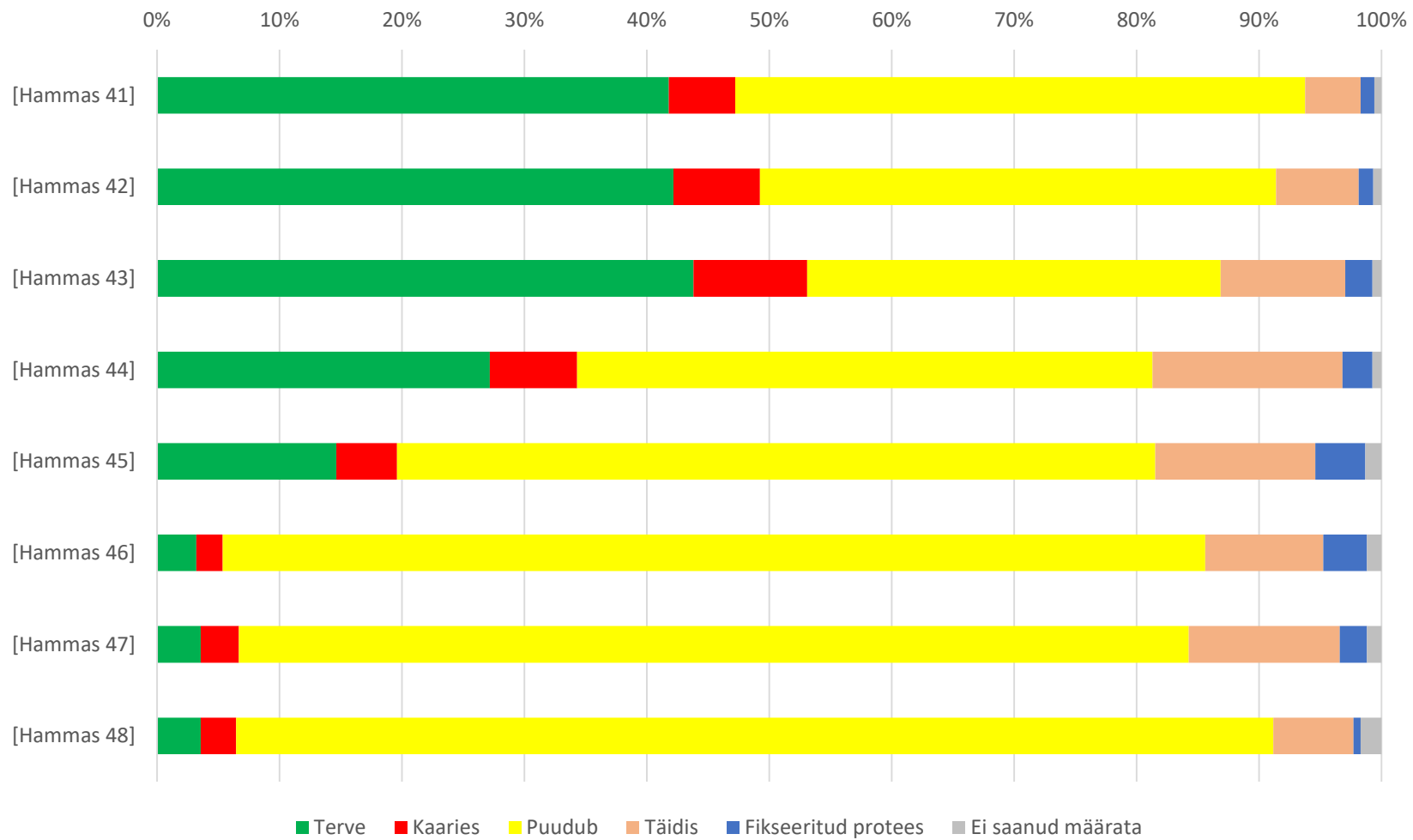
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 22. Hammaste staatus 41-48 (55-64a)

EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

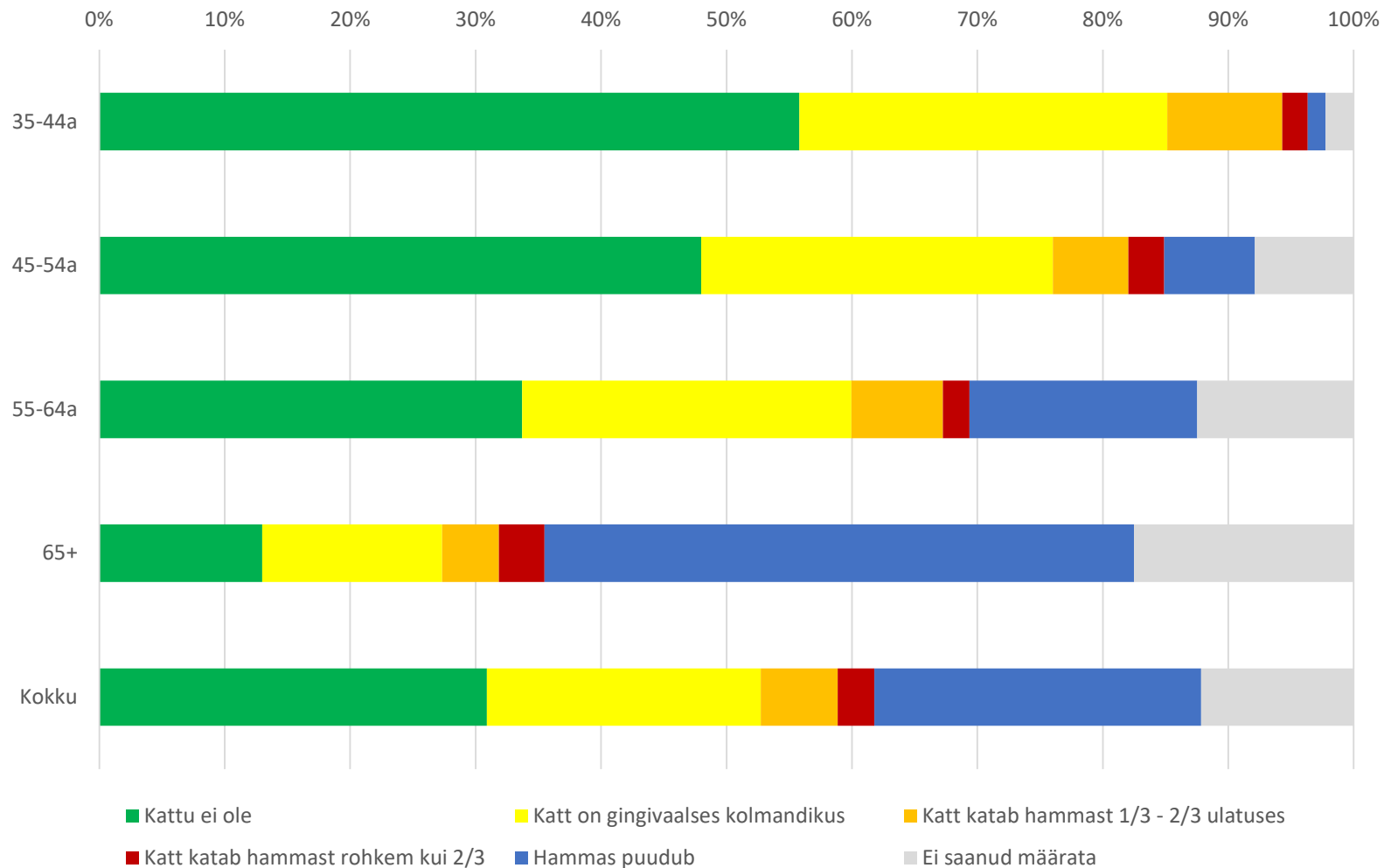
Joonis 23. Hammaste staatus 41-48 (65+)

1.3 Hamba kinnituskudede seisund

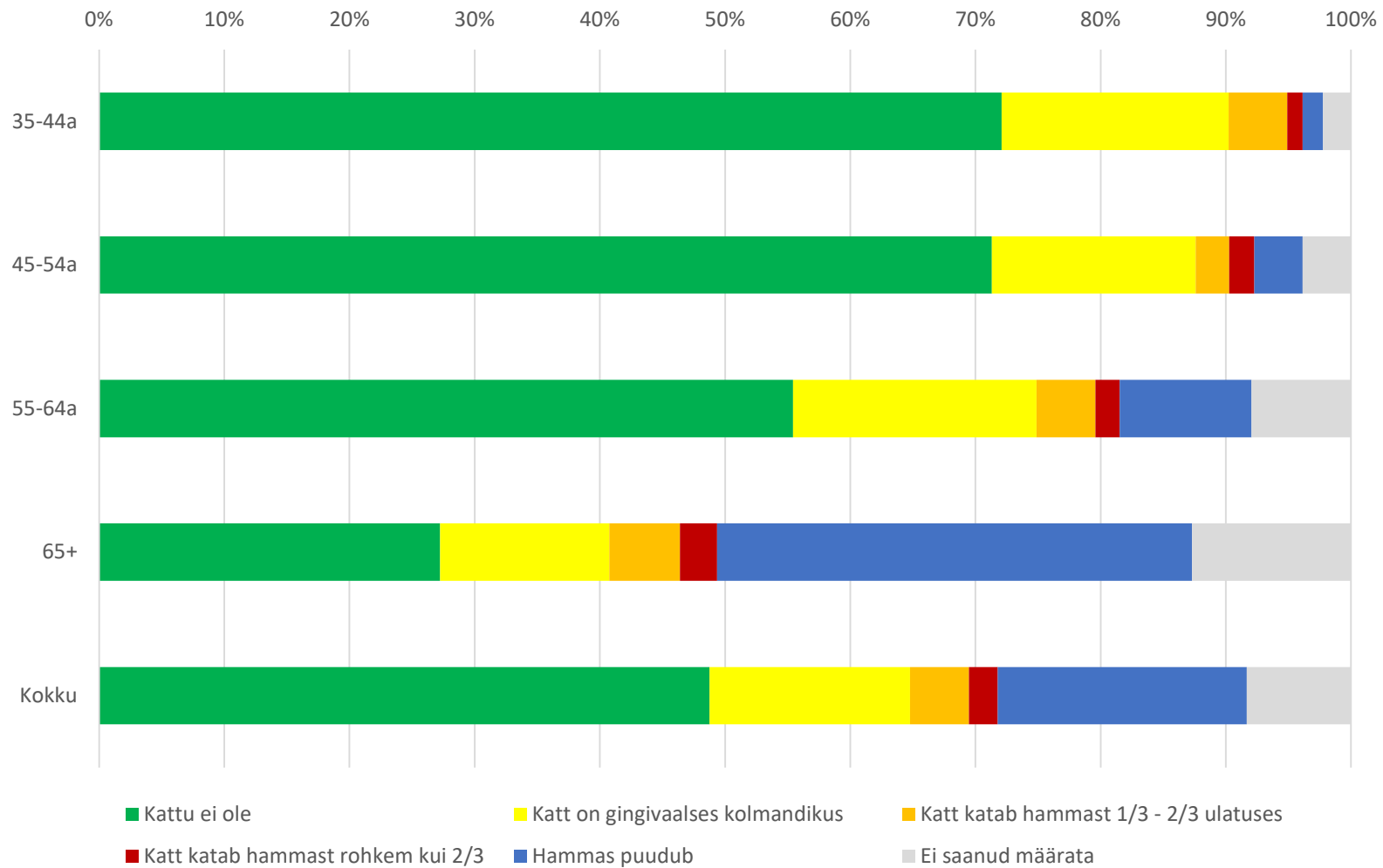
NB! Hamba kinnituskudede seisundit ei määratud kõikidel uuritavatel. Välja jäid need, kelle üldtervislik seisundi tõttu oli see vastunäidustatud (baktereemia oht) või kui läbivaatus ei toimunud hambaravikabinetis.

Joonis 24. Hambakatu esinemine indekshammastel vanuserühmade lõikes (17/16)

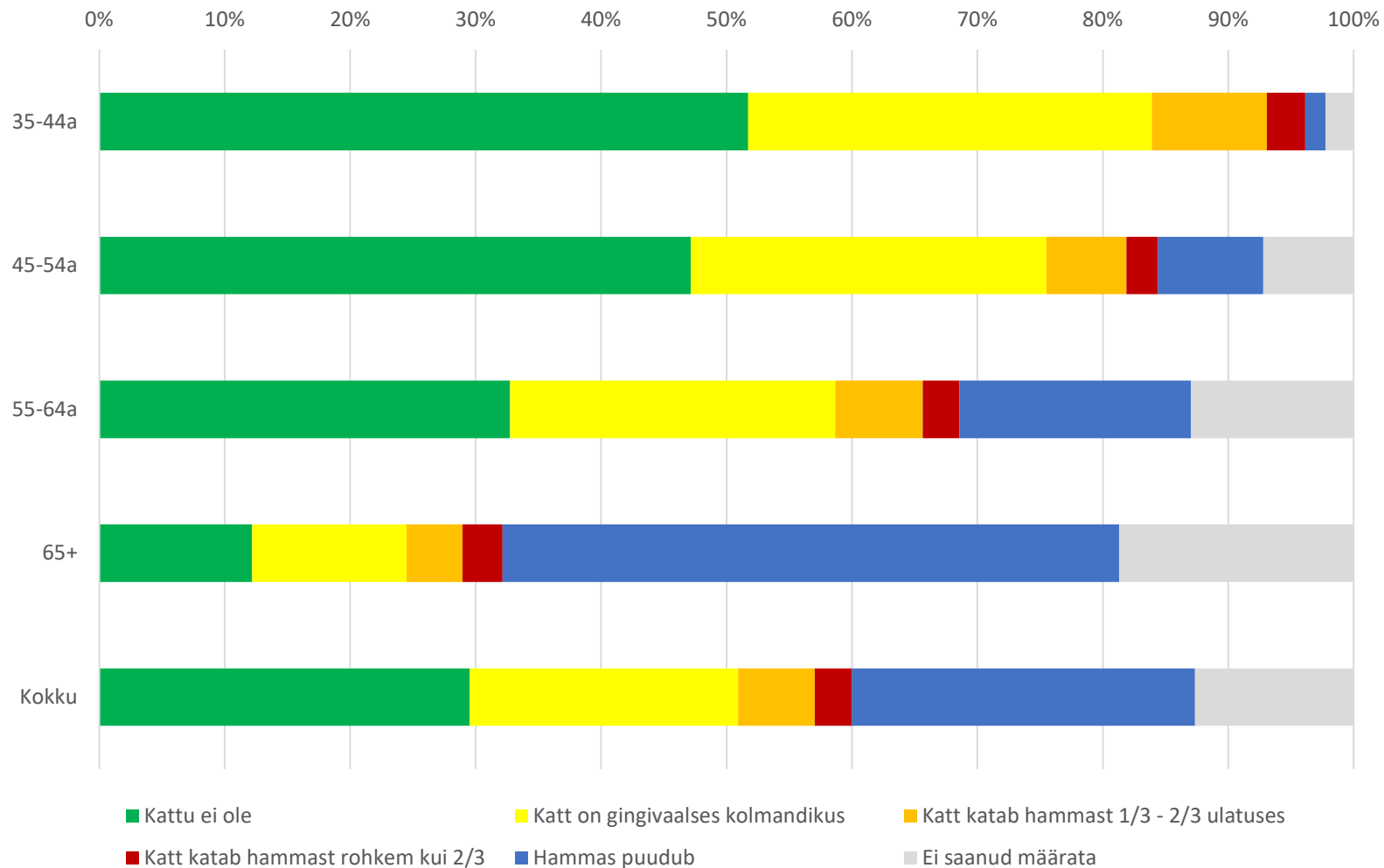
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 25. Hambakatu esinemine indekshammastel vanuserühmade lõikes (11)

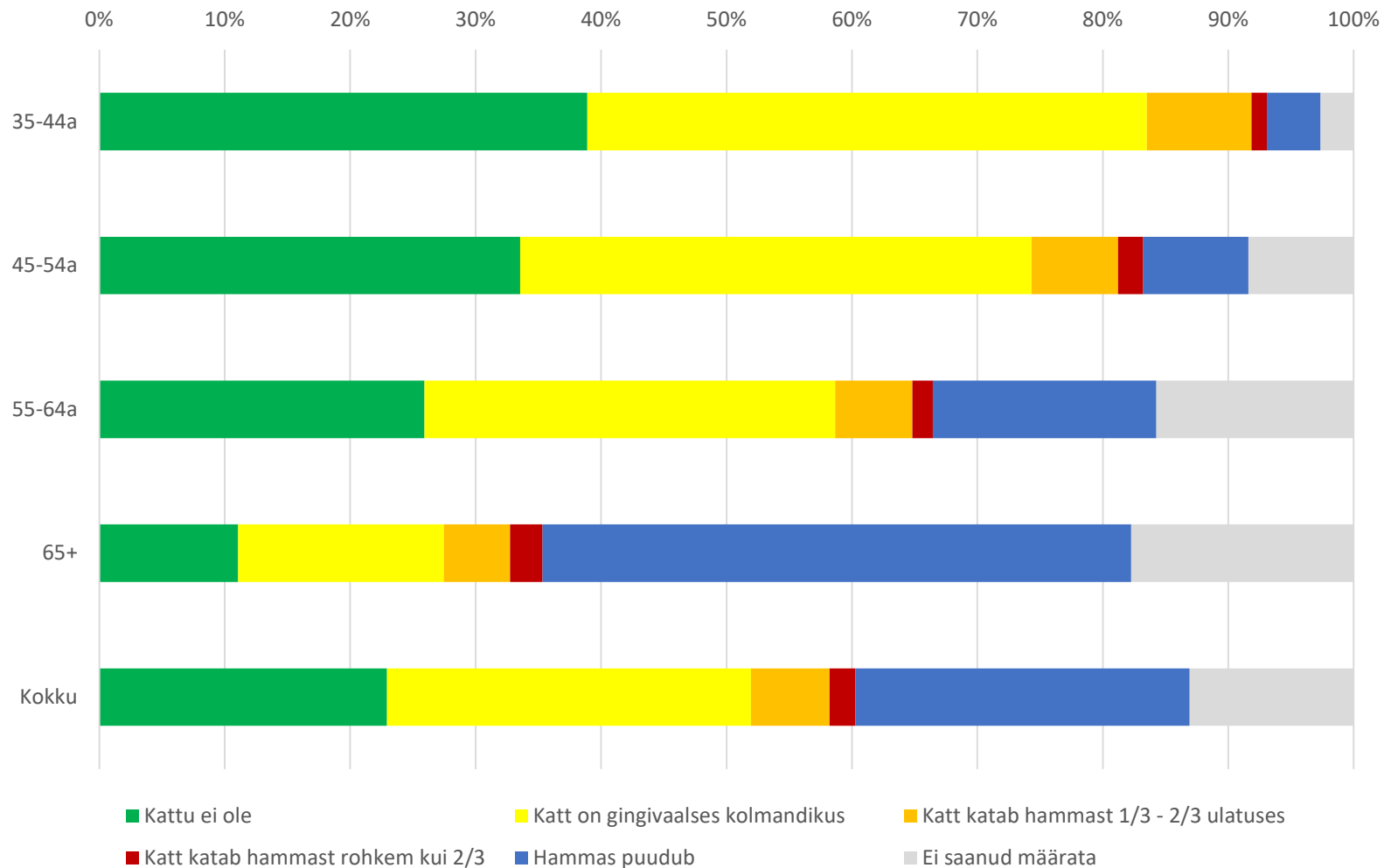
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 26. Hambakatu esinemine indekshammastel vanuserühmade lõikes (26/27)

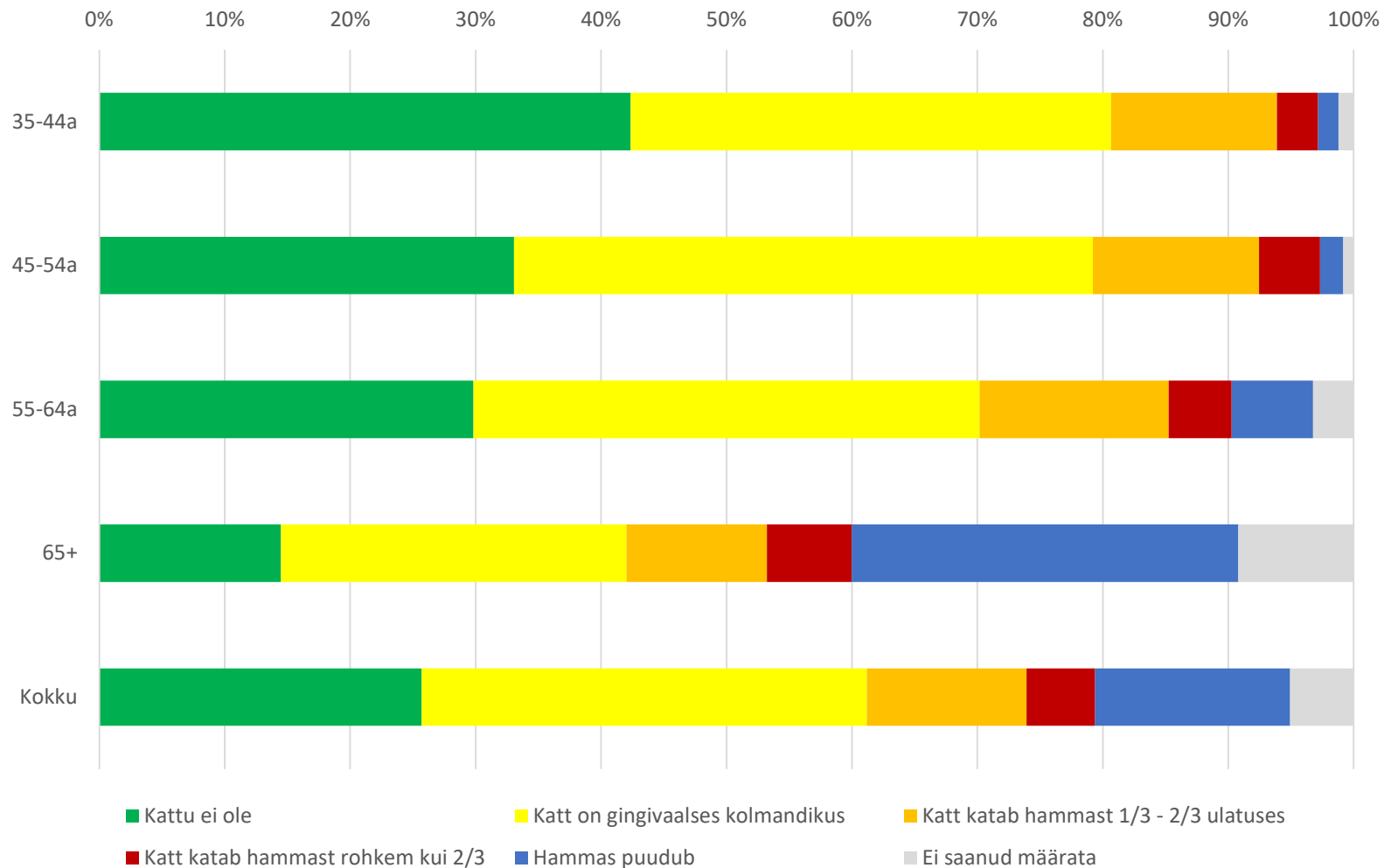
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 27. Hambakatu esinemine indekshammastel vanuserühmade lõikes (36/37)

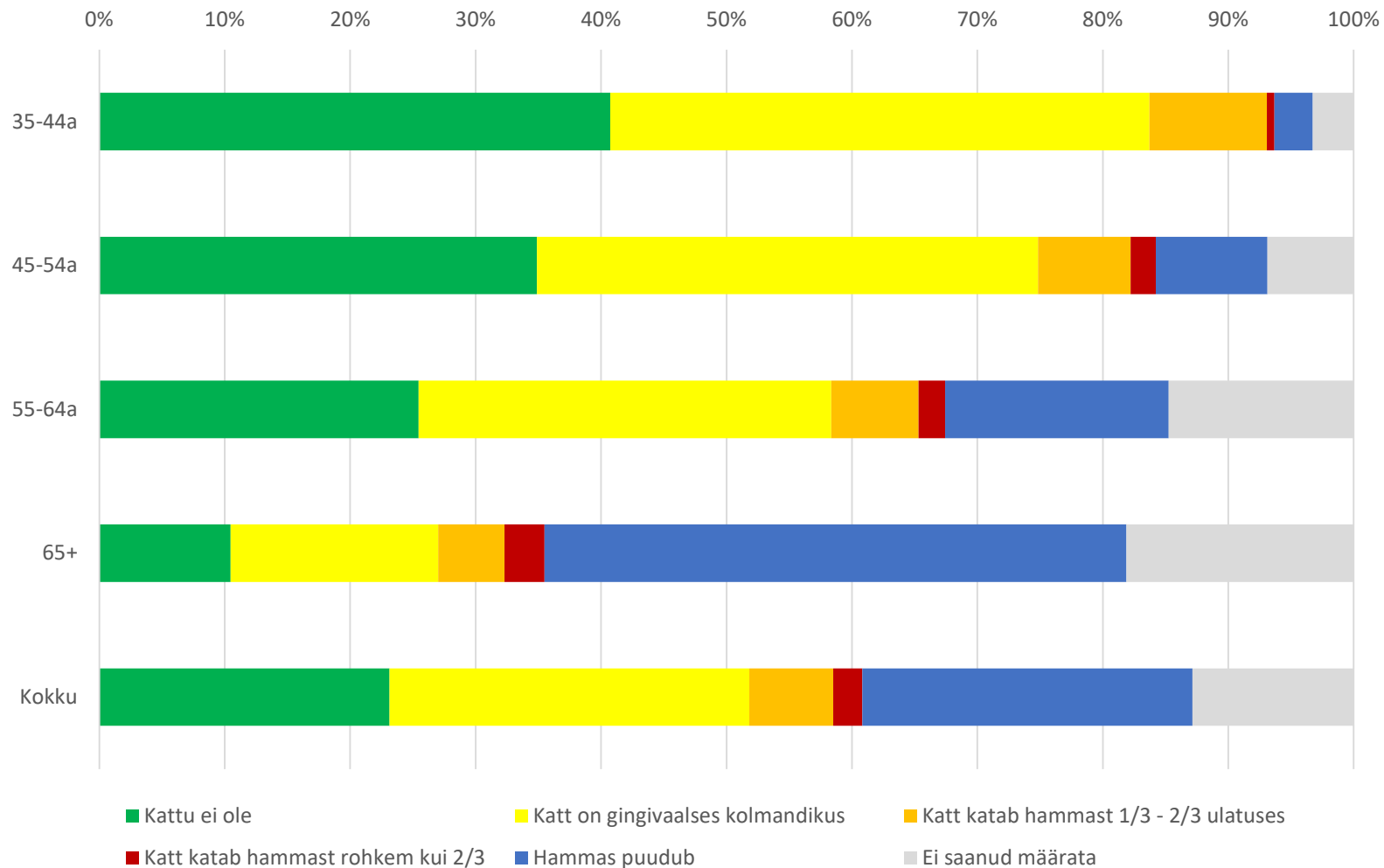

EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 28. Hambakatu esinemine indekshammastel vanuserühmade lõikes (31)

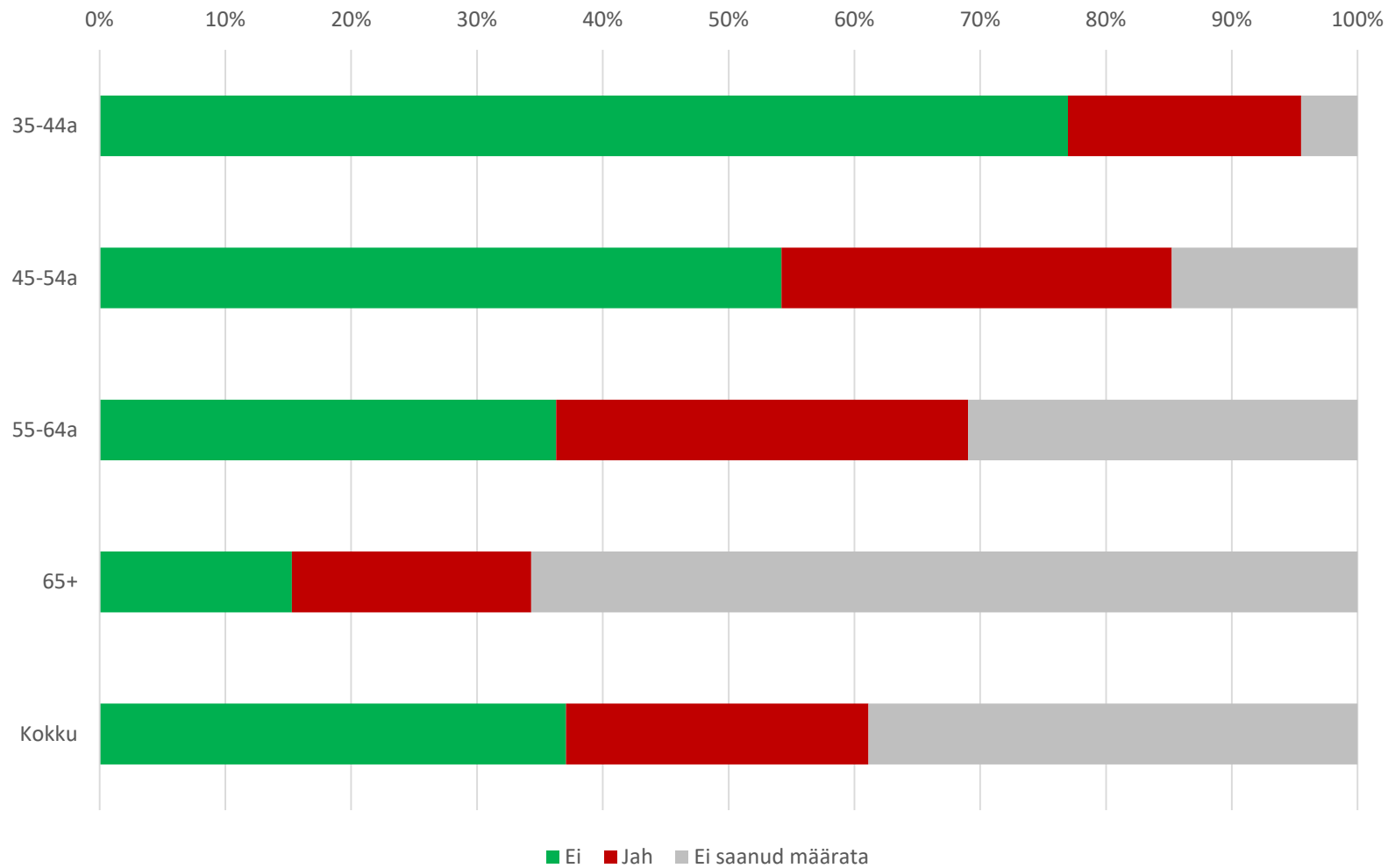
Joonis 29. Hambakatu esinemine indekshammastel vanuserühmade lõikes (46/47)

Igemepealseid ladestusi (hambakatt ja/või -kivi) esineb vähem ülalõua esihammastel, rohkem tagumistel hammastel.

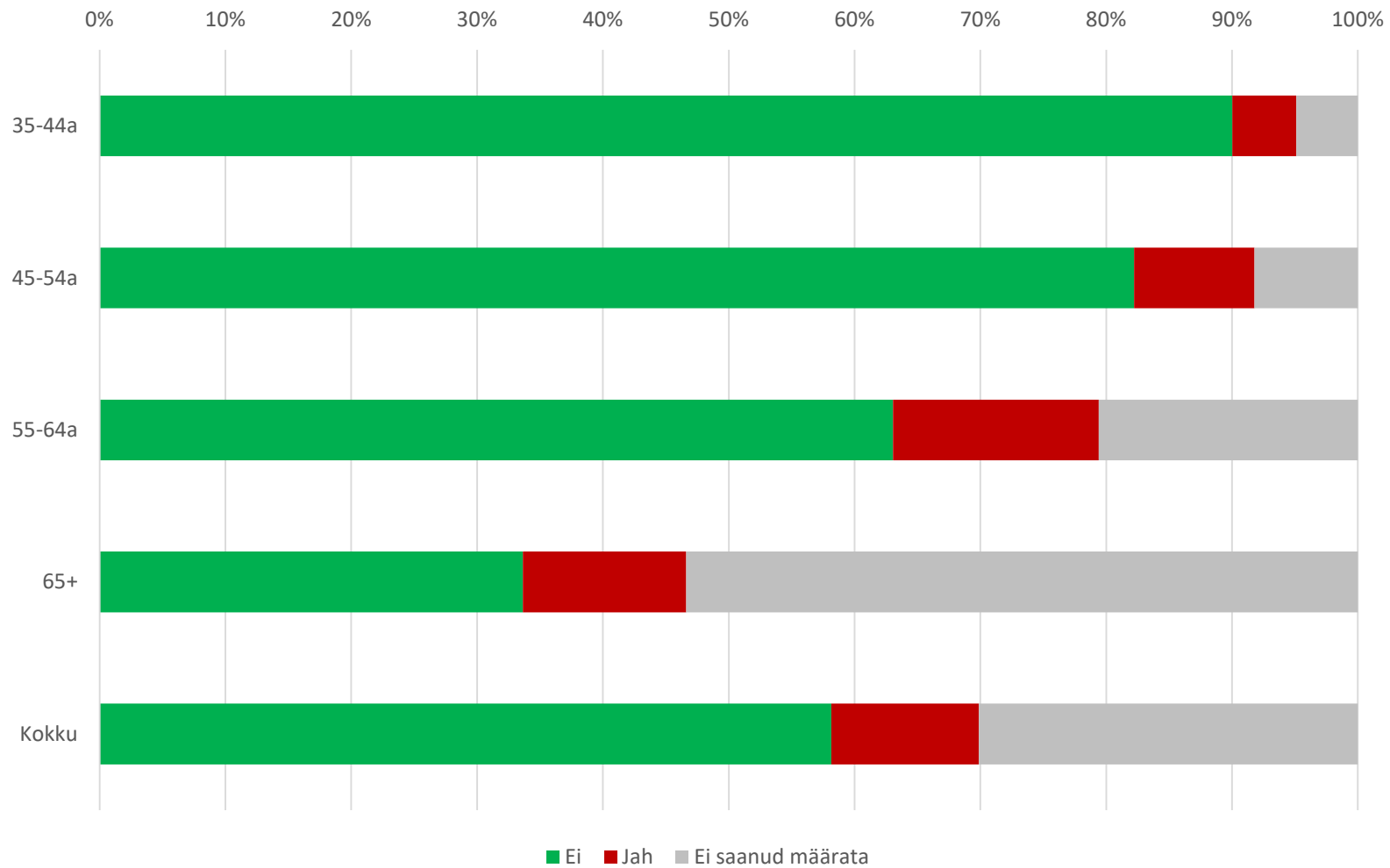
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 30. Igeme taandumine indekshammastel vanuserühmade lõikes (17/16)

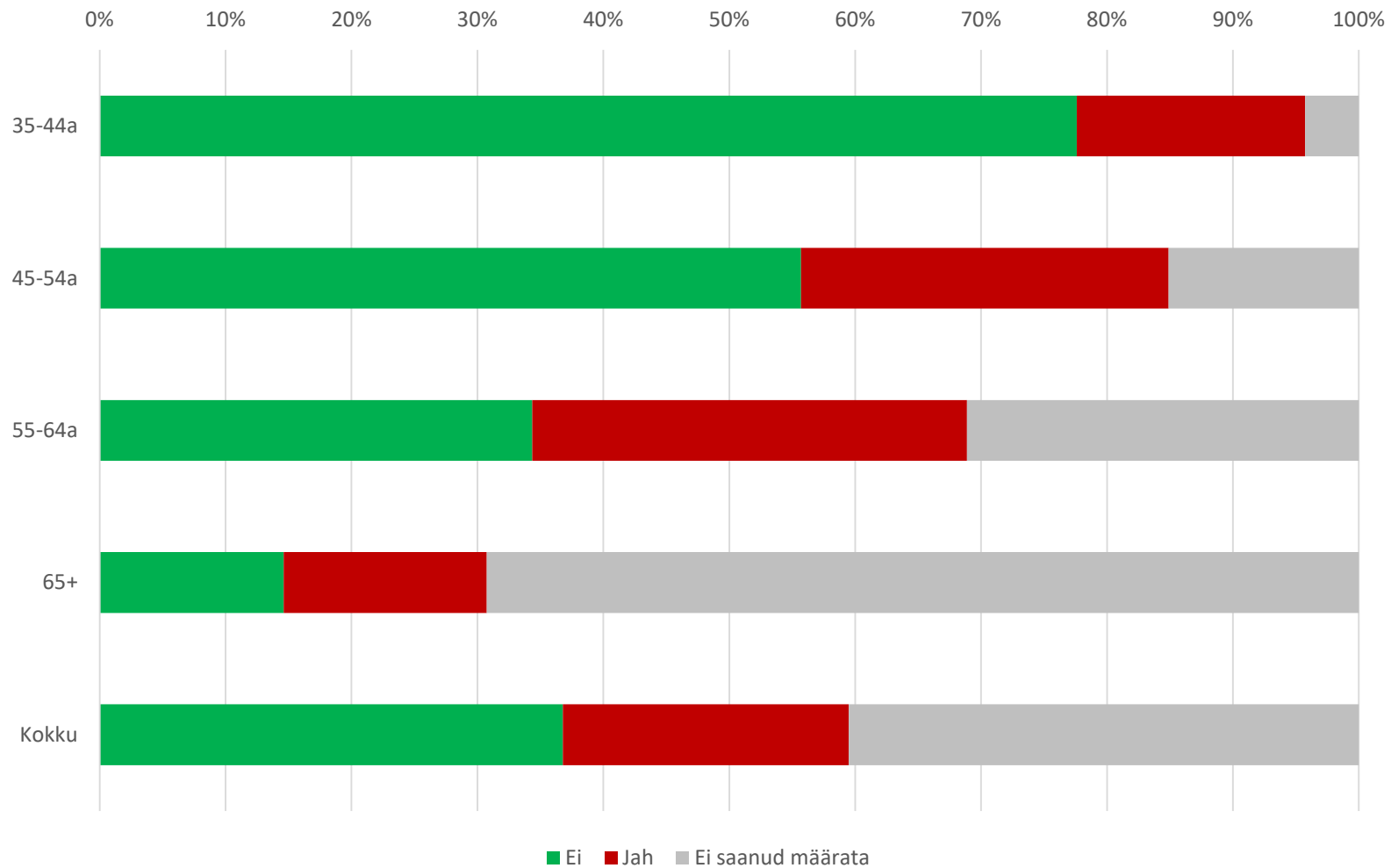
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 31. Igeme taandumine indekshammastel vanuserühmade lõikes (11)

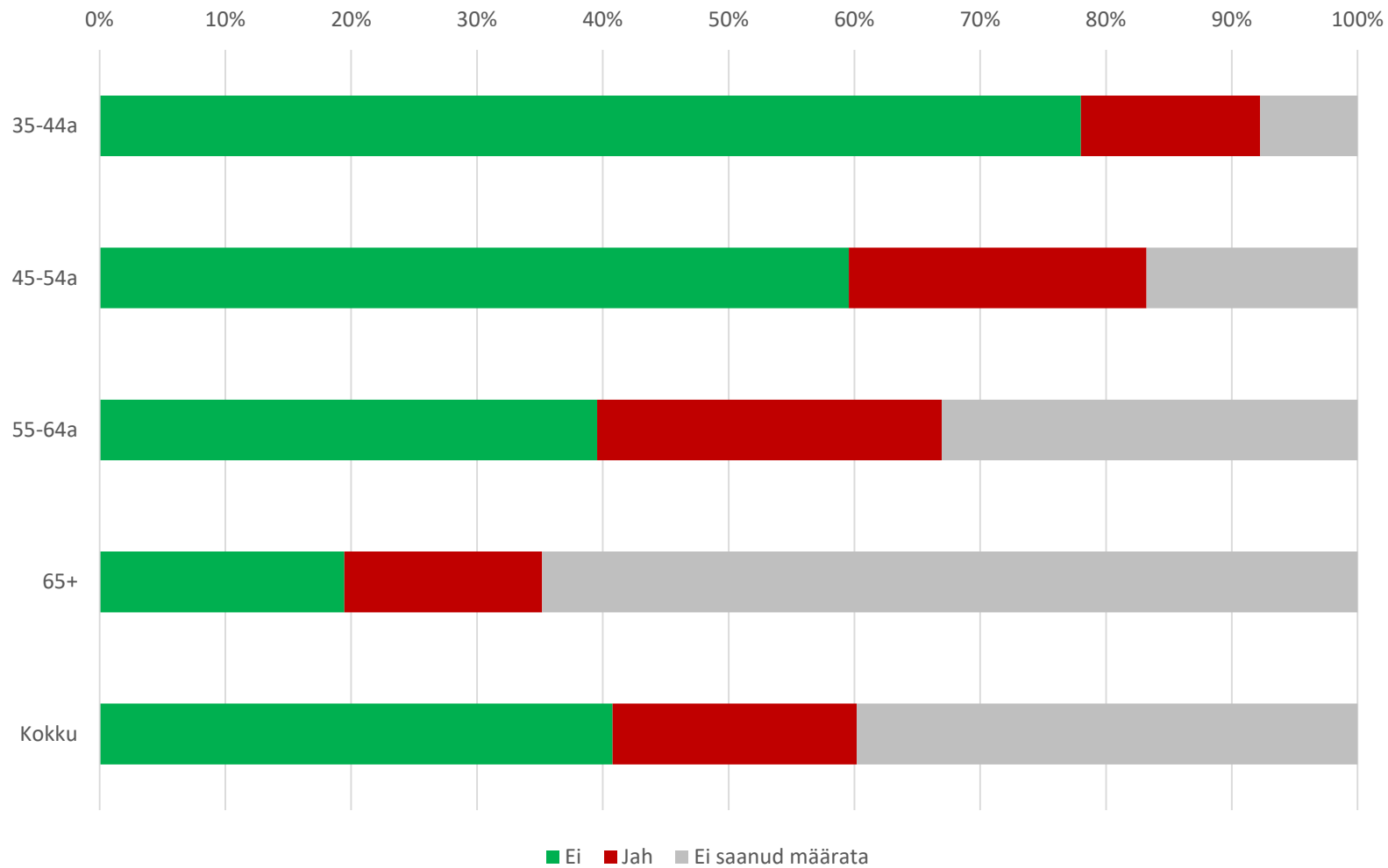
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 32. Igeme taandumine indekshammastel vanuserühmade lõikes (26/27)

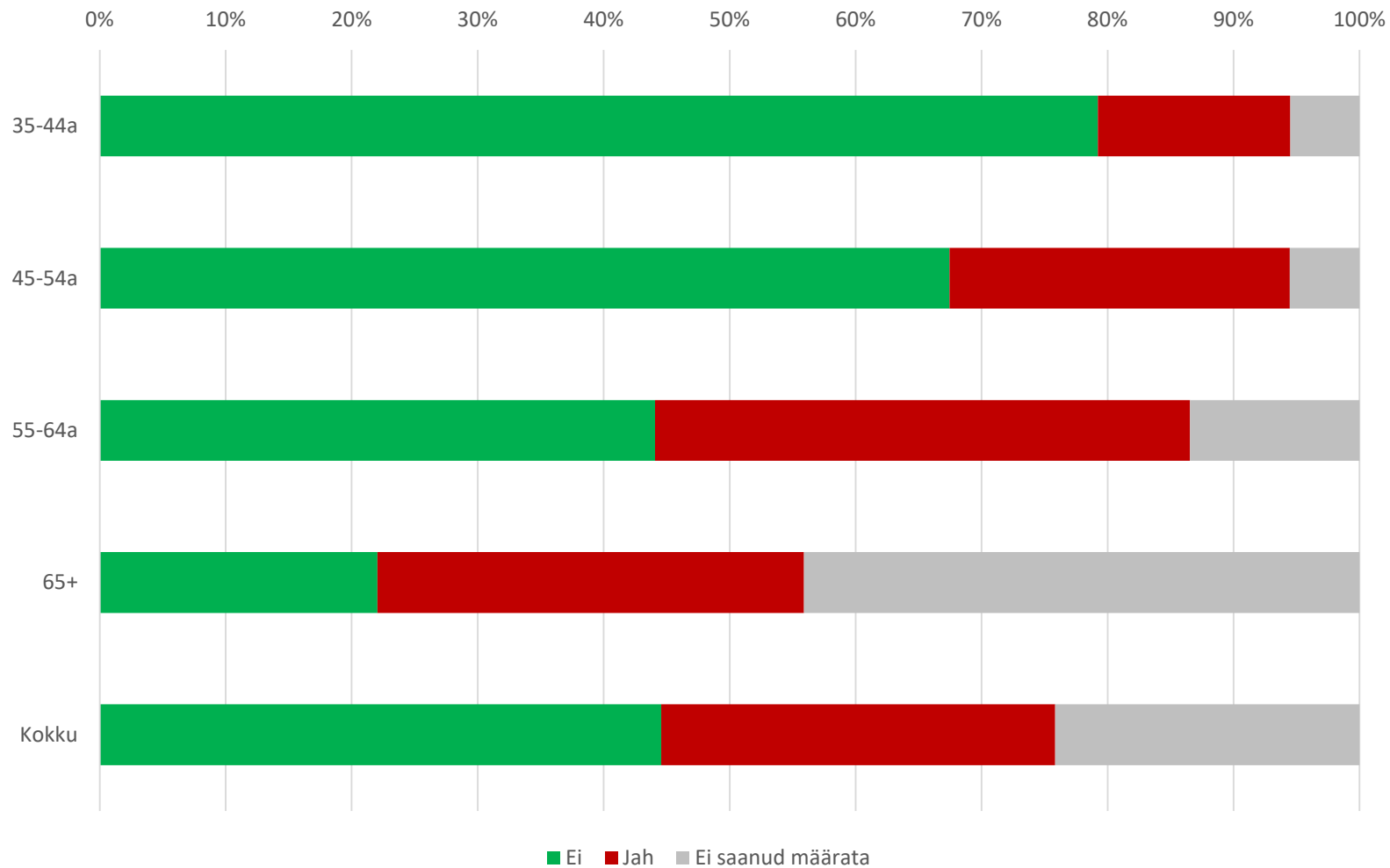
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 33. Igeme taandumine indekshammastel vanuserühmade lõikes (36/37)

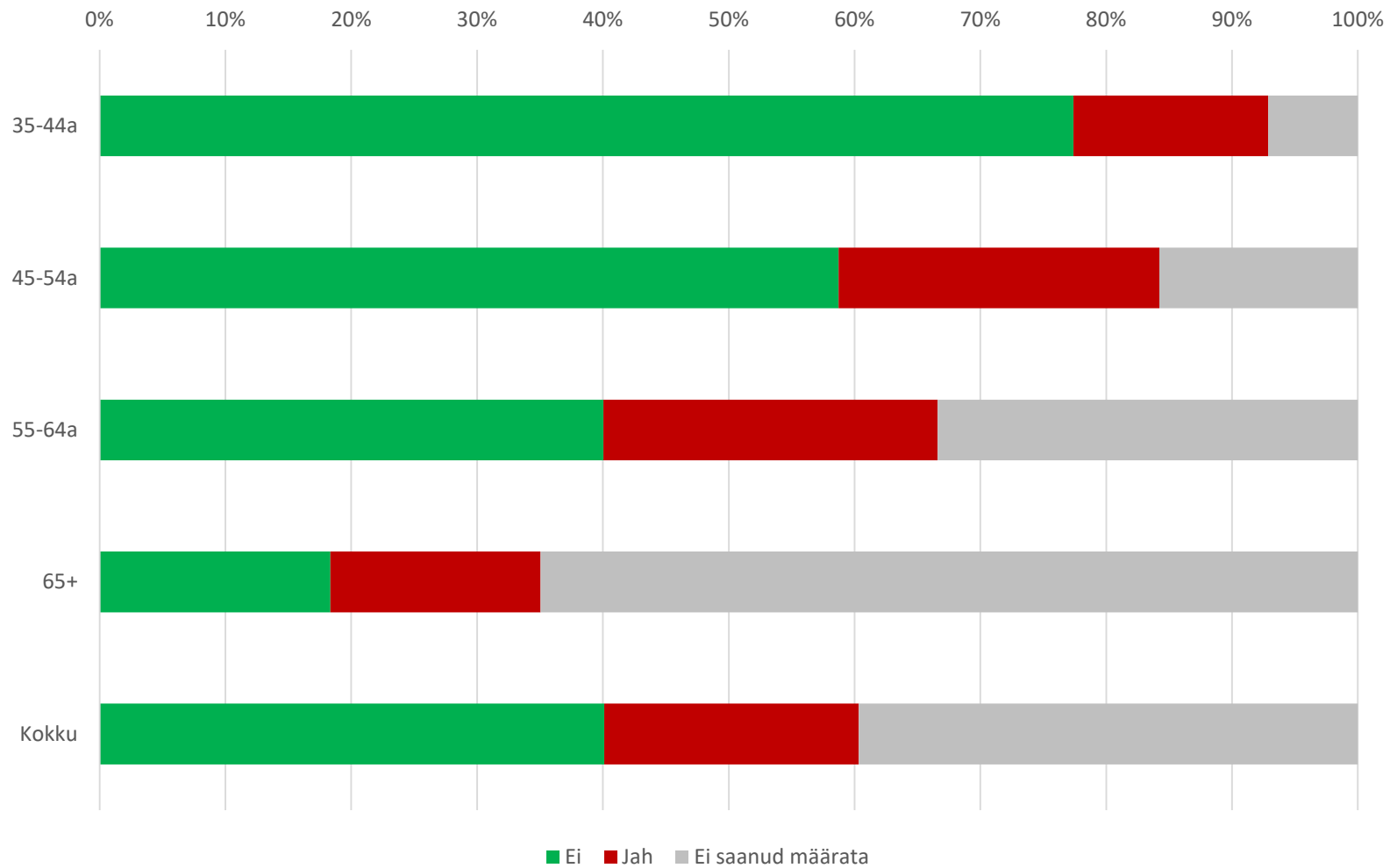
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 34. Igeme taandumine indekshammastel vanuserühmade lõikes (31)

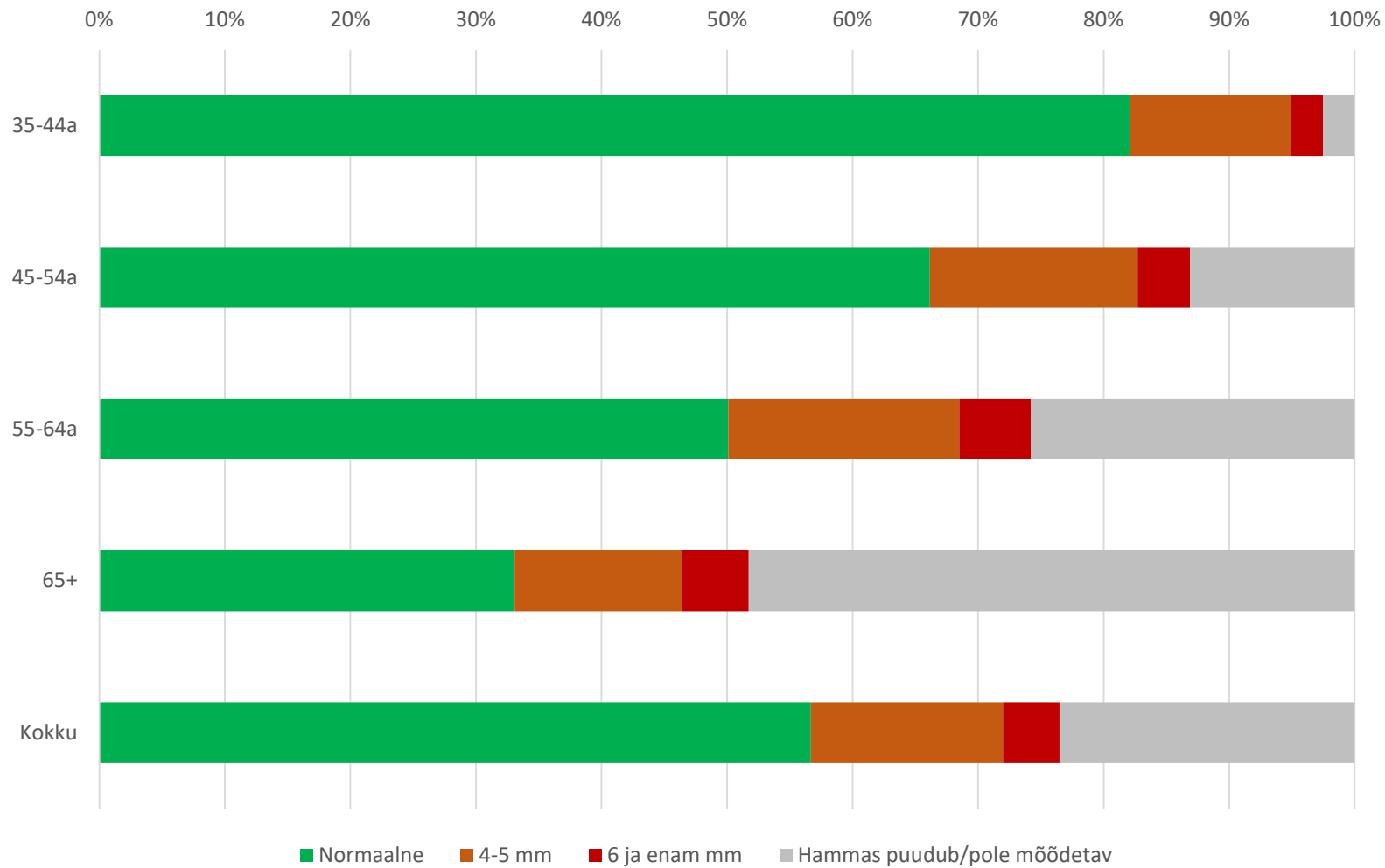
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 35. Igeme taandumine indekshammastel vanuserühmade lõikes (46/47)

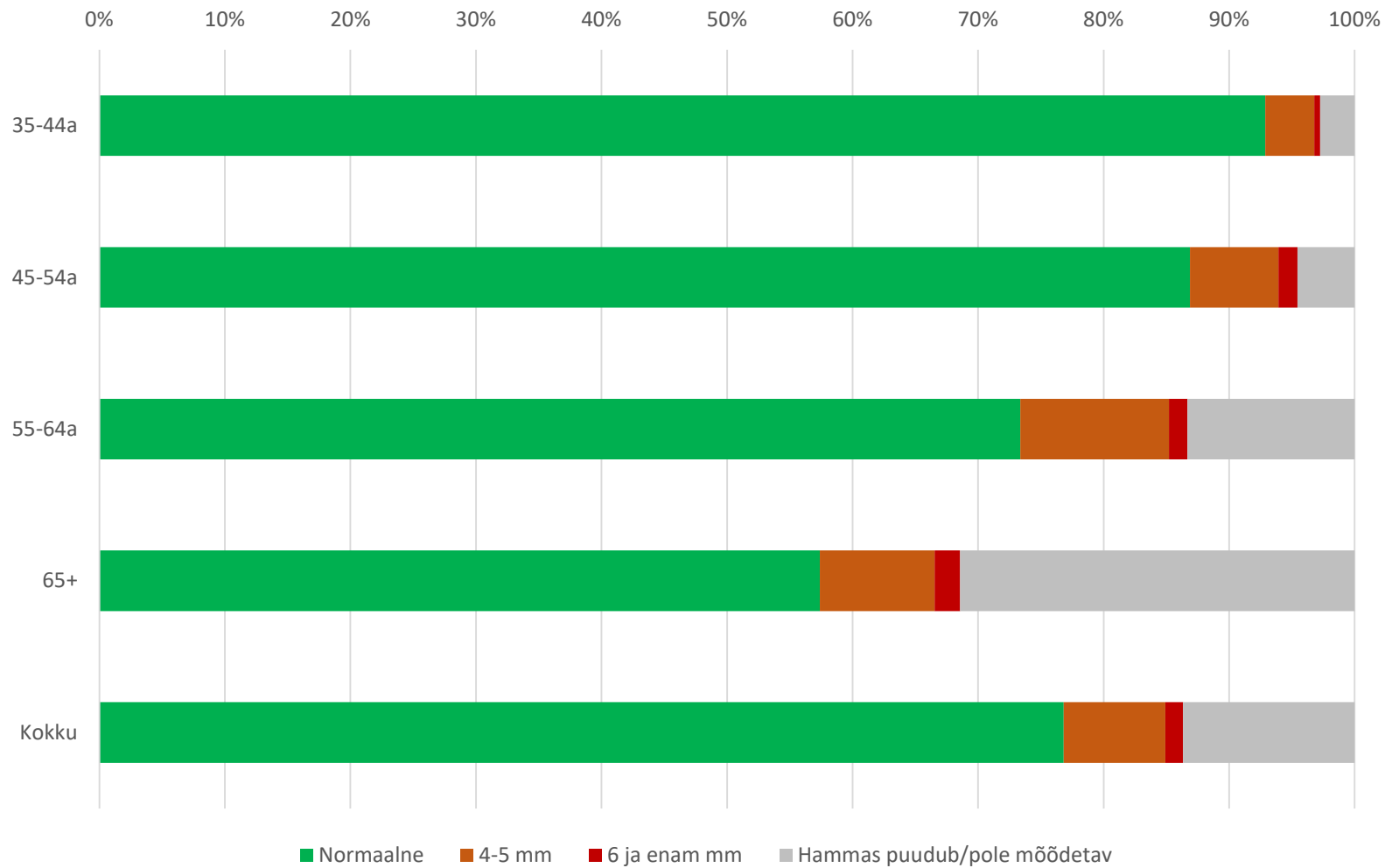
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 36. Igemetasku sügavus indekshammastel vanuserühmade lõikes (17/16)

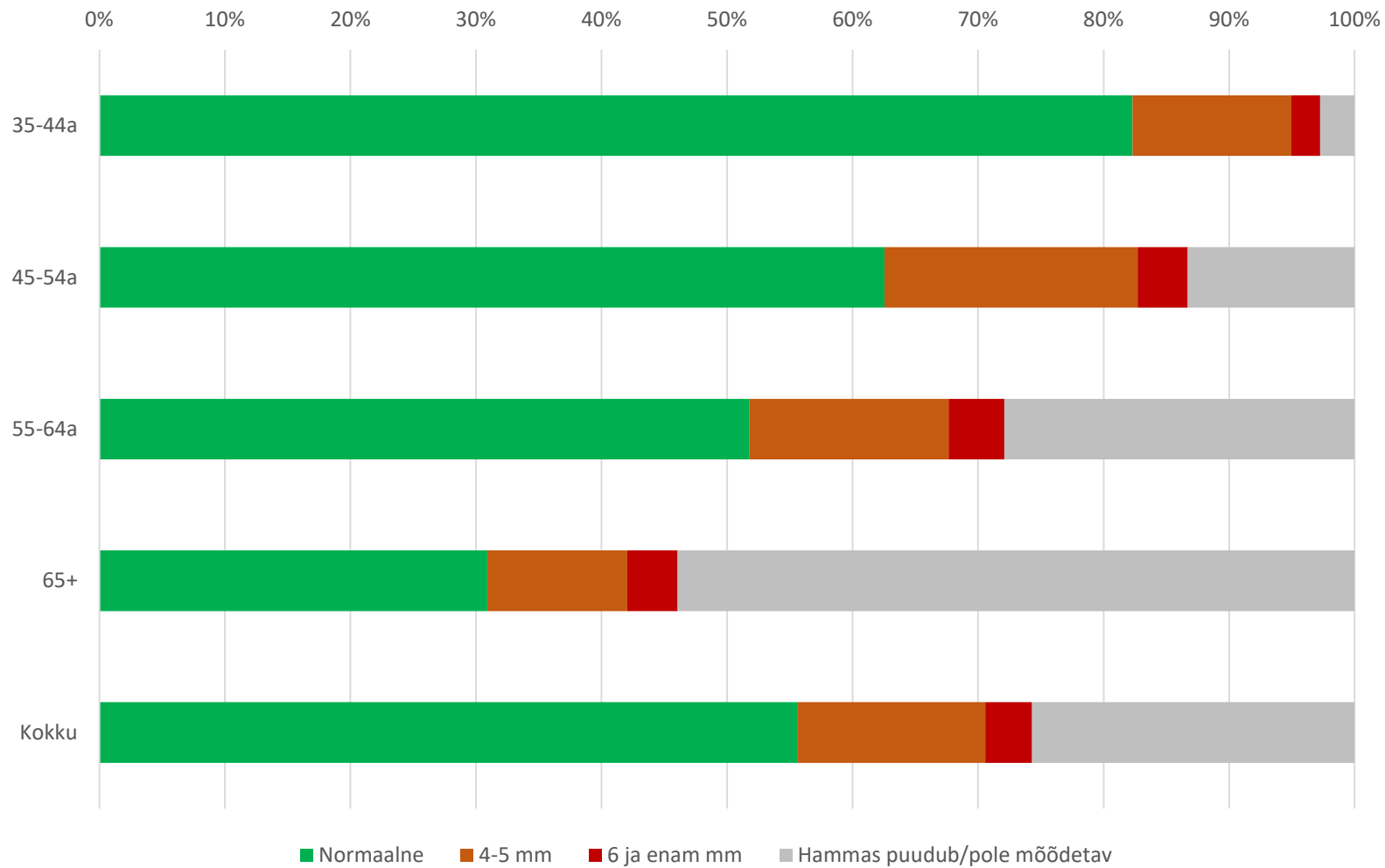
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 37. Igemetasku sügavus indekshammastel vanuserühmade lõikes (11)

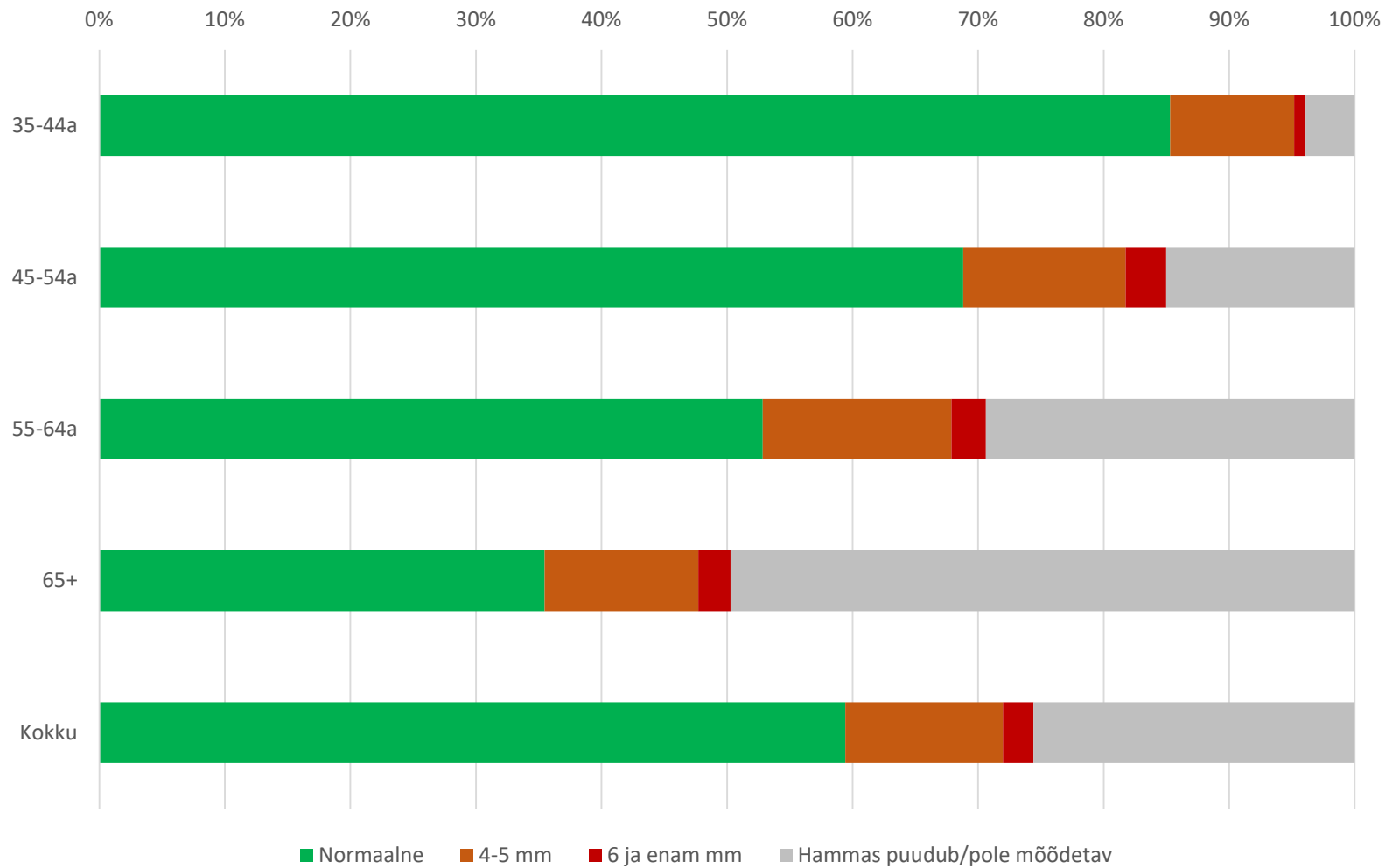

EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 38. Igemetasku sügavus indekshammastel vanuserühmade lõikes (26/27)

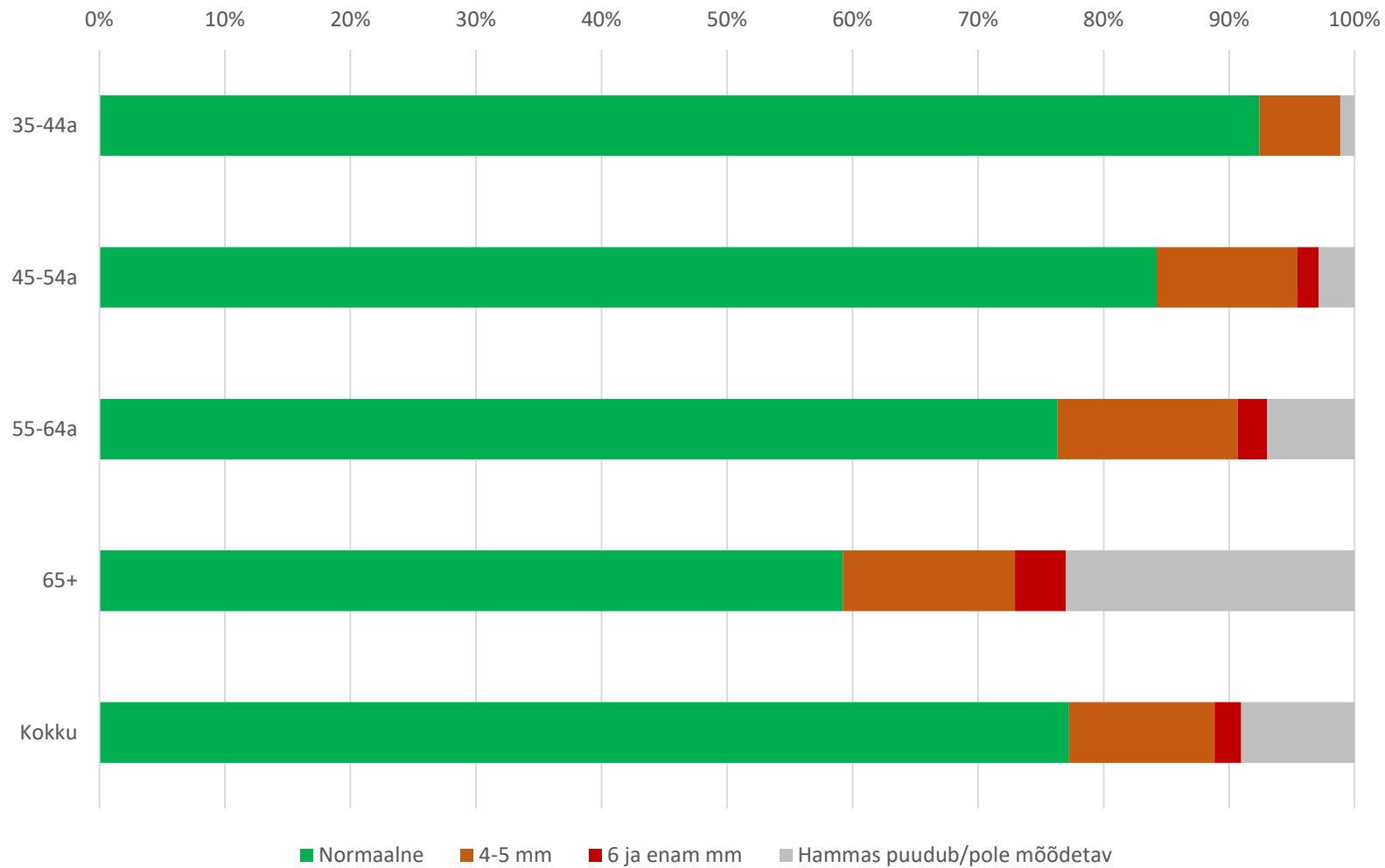

Joonis 39. Igemetasku sügavus indekshammastel vanuserühmade lõikes (36/37)

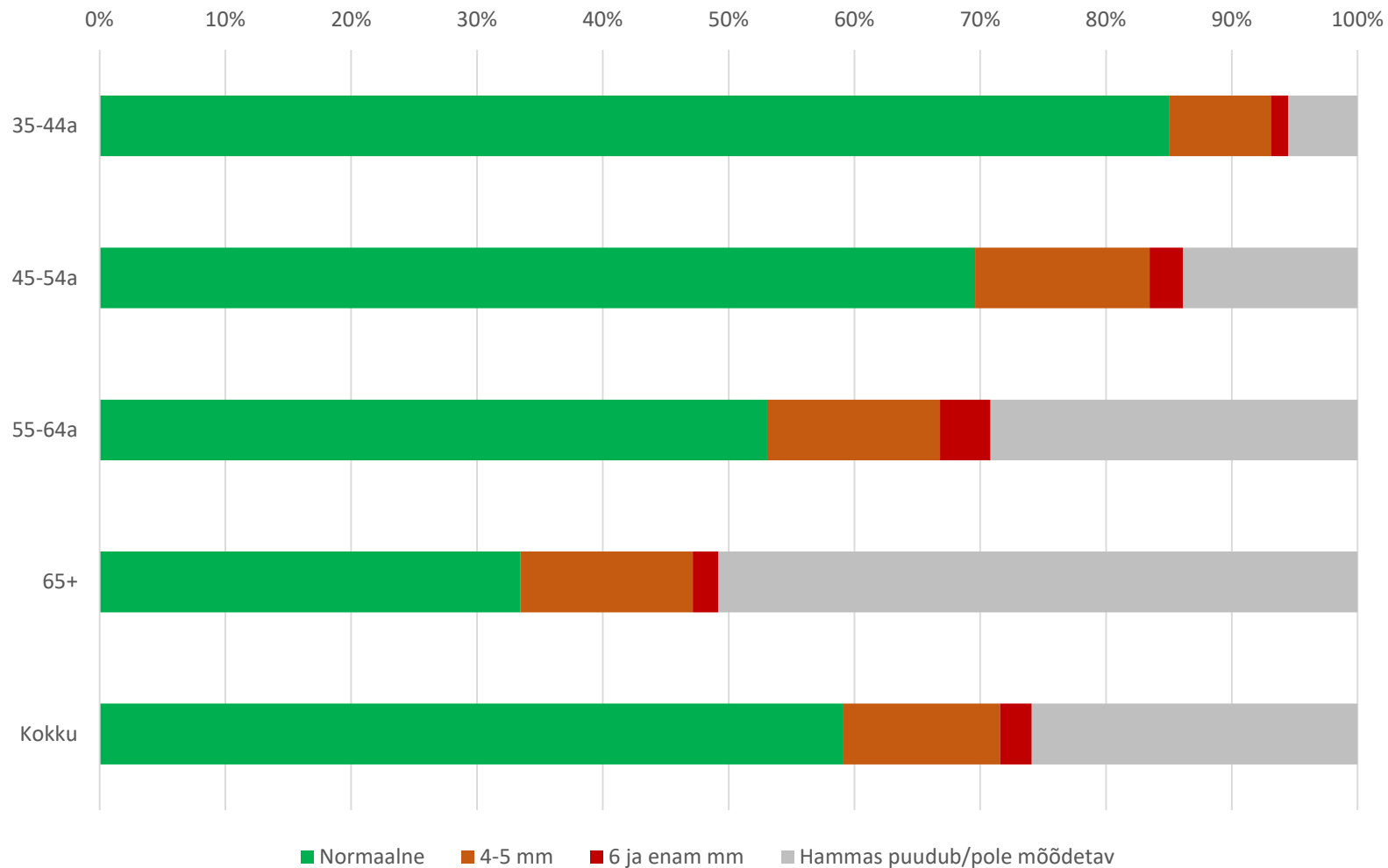

EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 40. Igemetasku sügavus indekshammastel vanuserühmade lõikes (31)

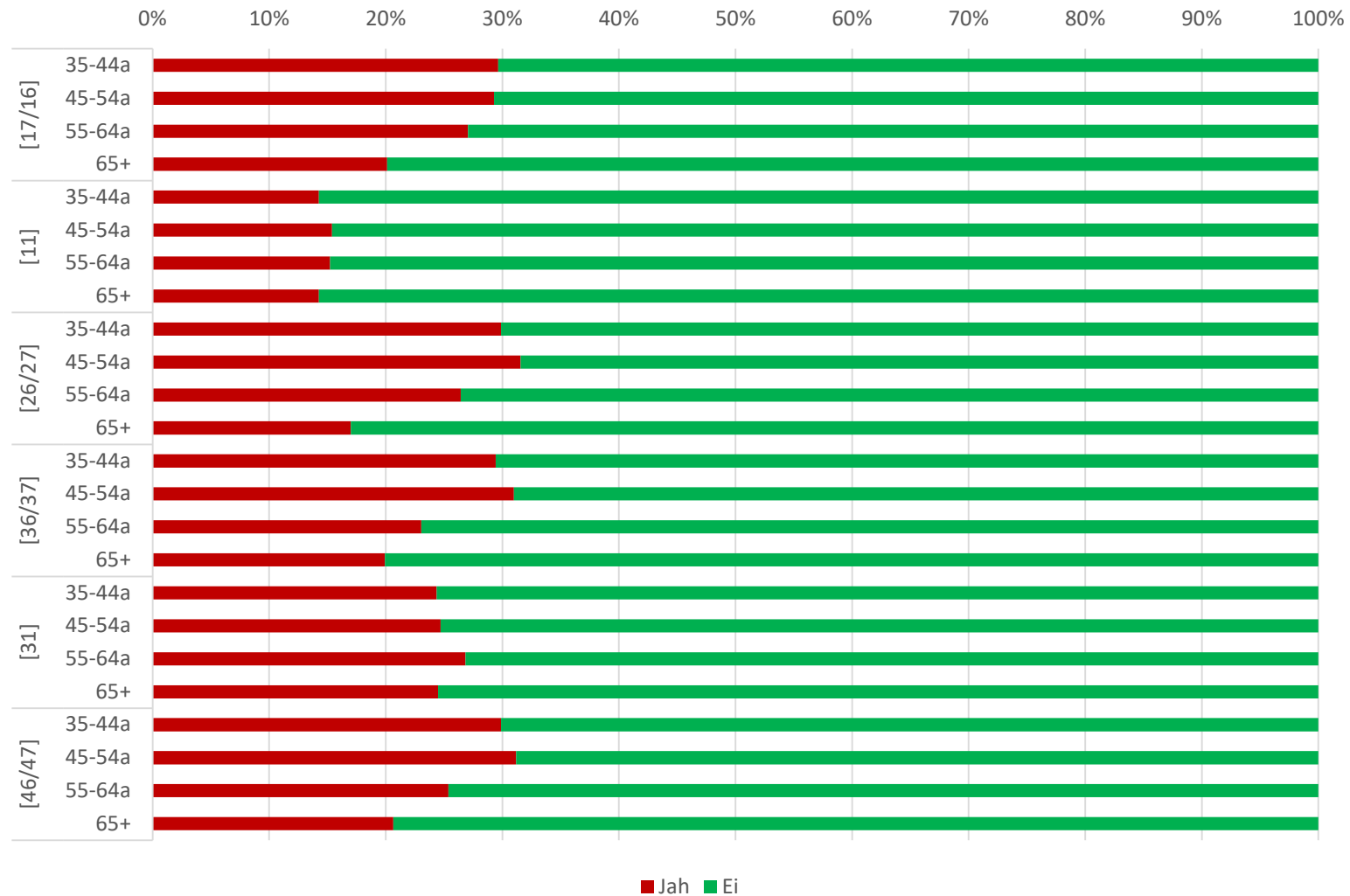
Joonis 41. Igemetasku sügavus indekshammastel vanuserühmade lõikes (46/47)

Igemeravi vajavate (igemetasku sügavusega üle 4mm) hammaste osakaal on kõigis vanusegruppides kõrge. Tulemus oleks tõenäoliselt kaotatud hammaste arvelt veelgi suurem.

EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

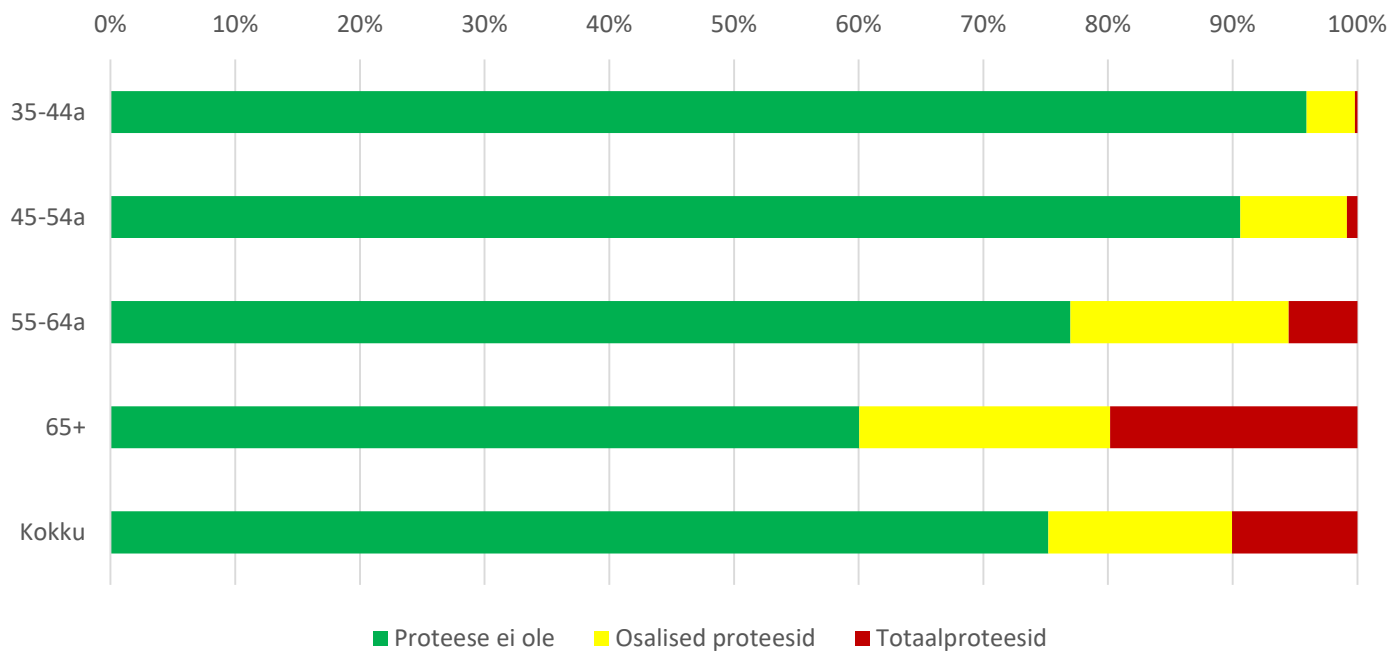
Joonis 42. Veritsuse esinemine igemetaskust indekshammastel vanuserühmade
lõikes

Veritsuse esinemine igemetasku sondeerimisel viitab puudulikule suuhügieenile ja hamba kinnituskoe haiguse olemasolule.

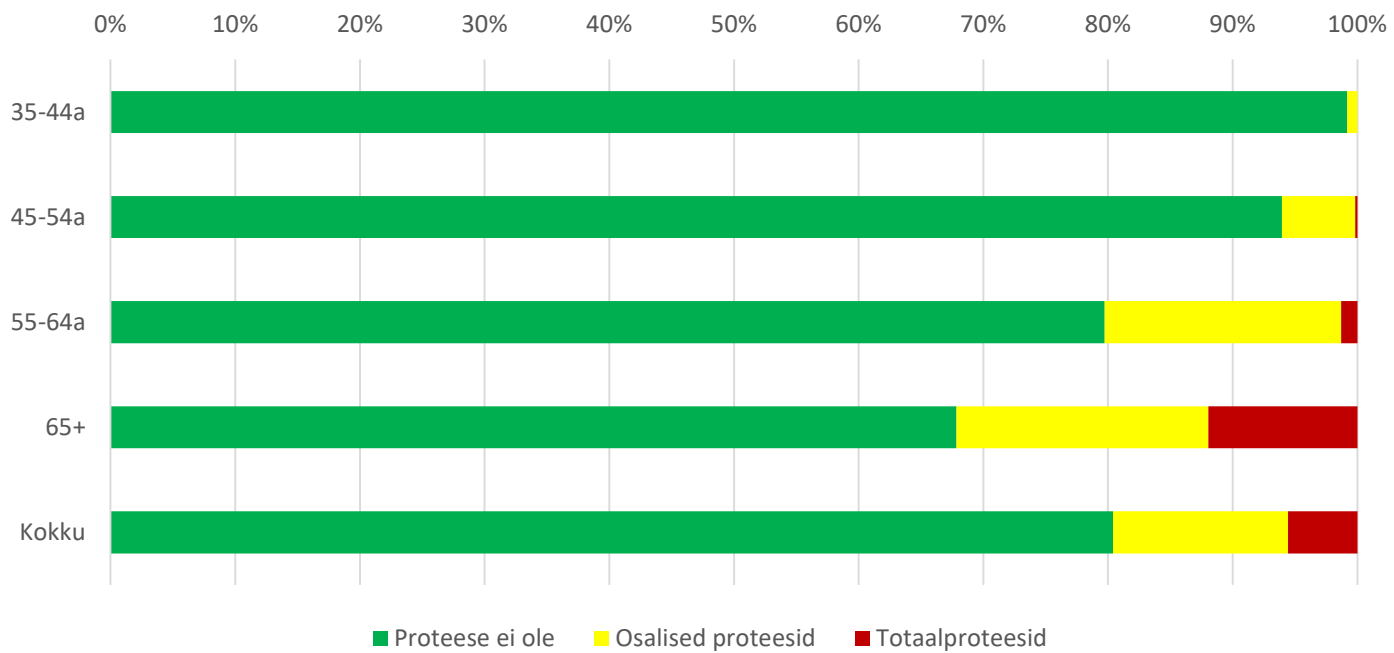
1.4 Proteesid

EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 43. Eemaldatavate proteeside staatus (ülalõug) vanuserühmade
lõikes

EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

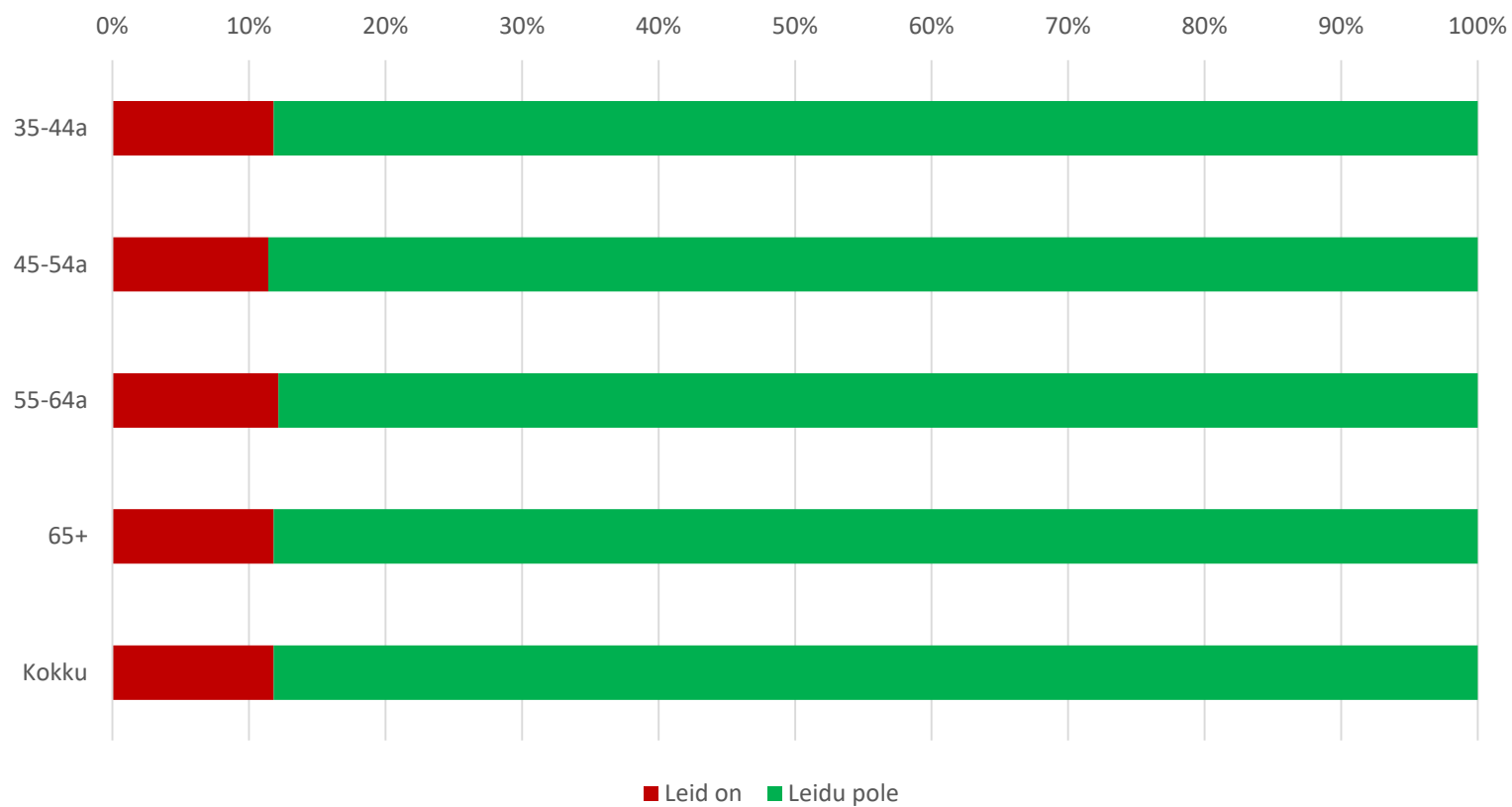
Joonis 44. Eemaldatavate proteeside staatus (alalõug) vanuserühmade lõikes

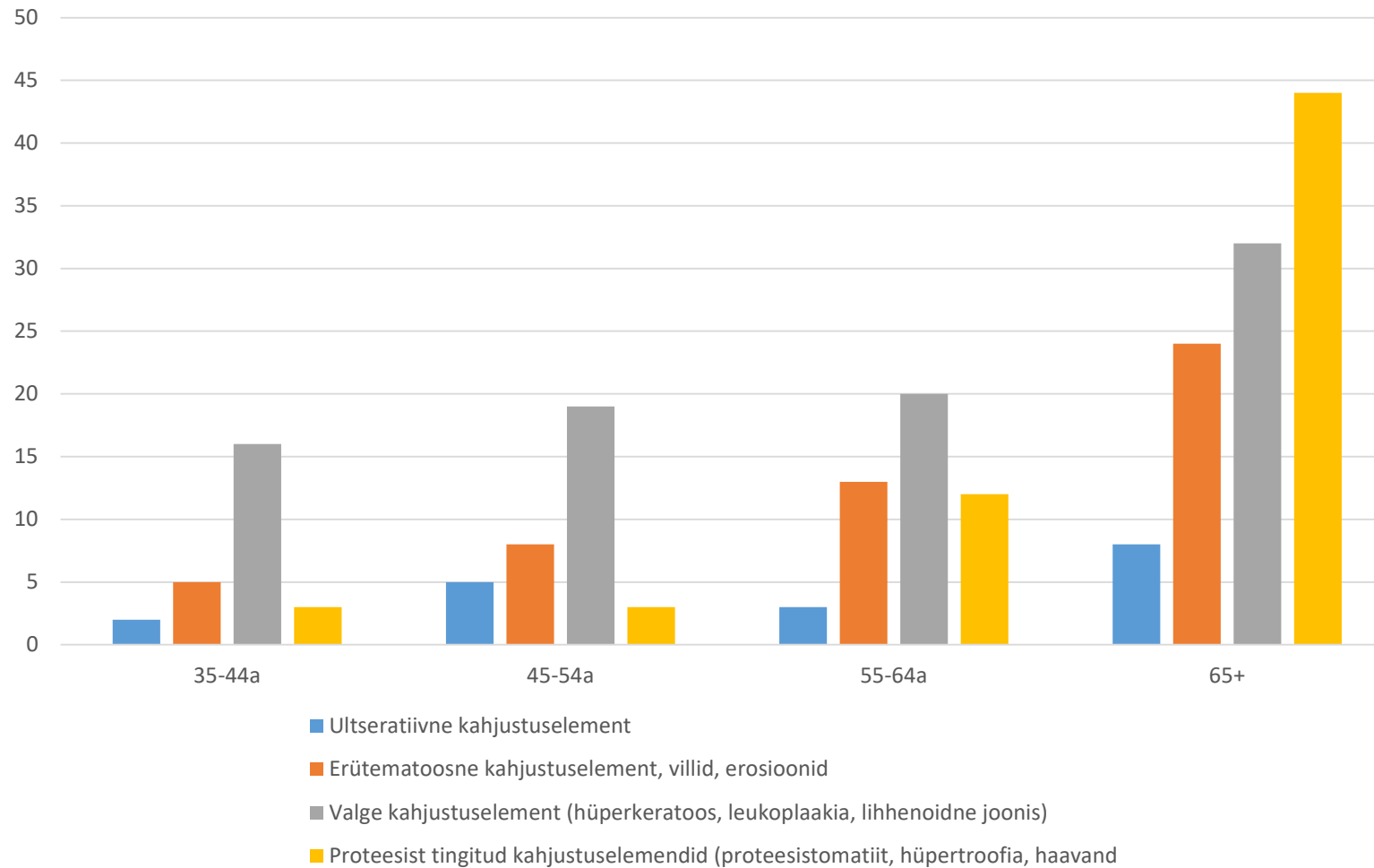
1.5 Suu limaskesta kahjustused

EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 45. Suu limaskesta kahjustused

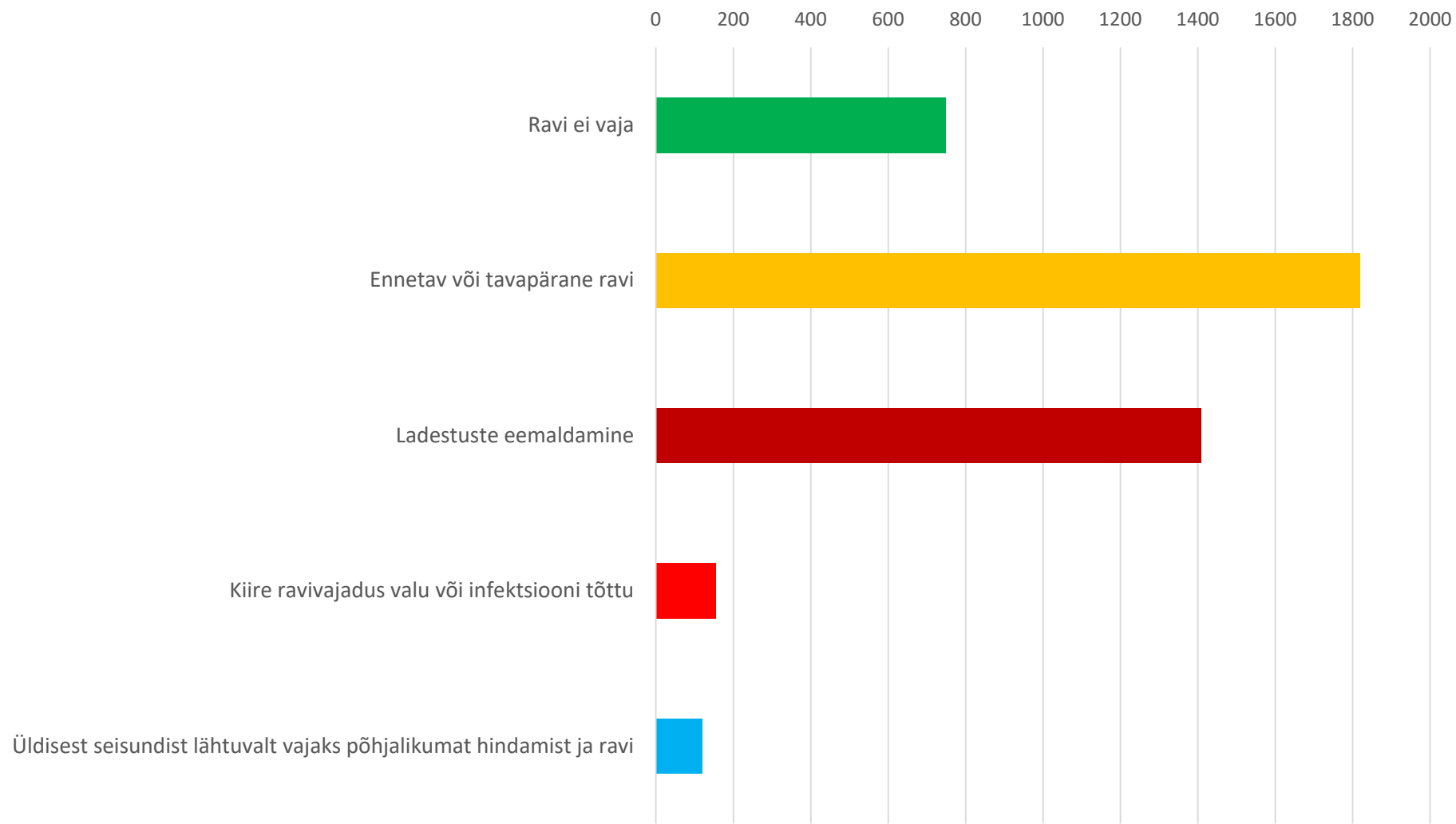
Joonis 46. Limaskestast kahjustuste esinemine vanuserühmade lõikes (arv)

1.6 Ravivajaduse olemasolu

EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 47. Sekkumise (ravi) vajadus

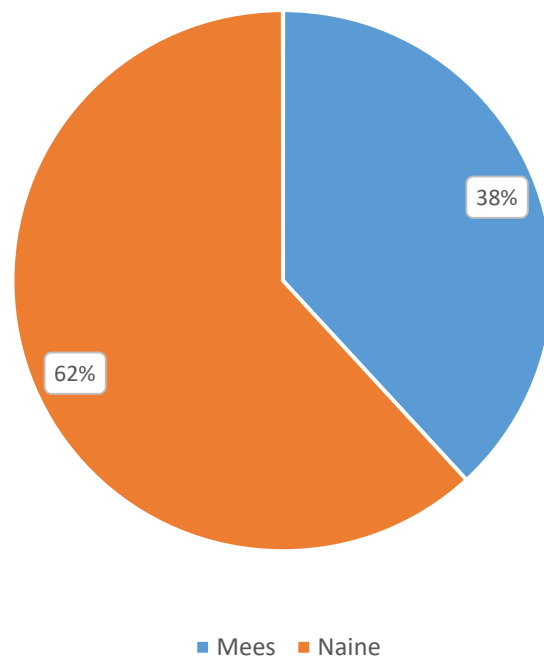

2. Küsitlustulemused

2.1 Vastajate profiil

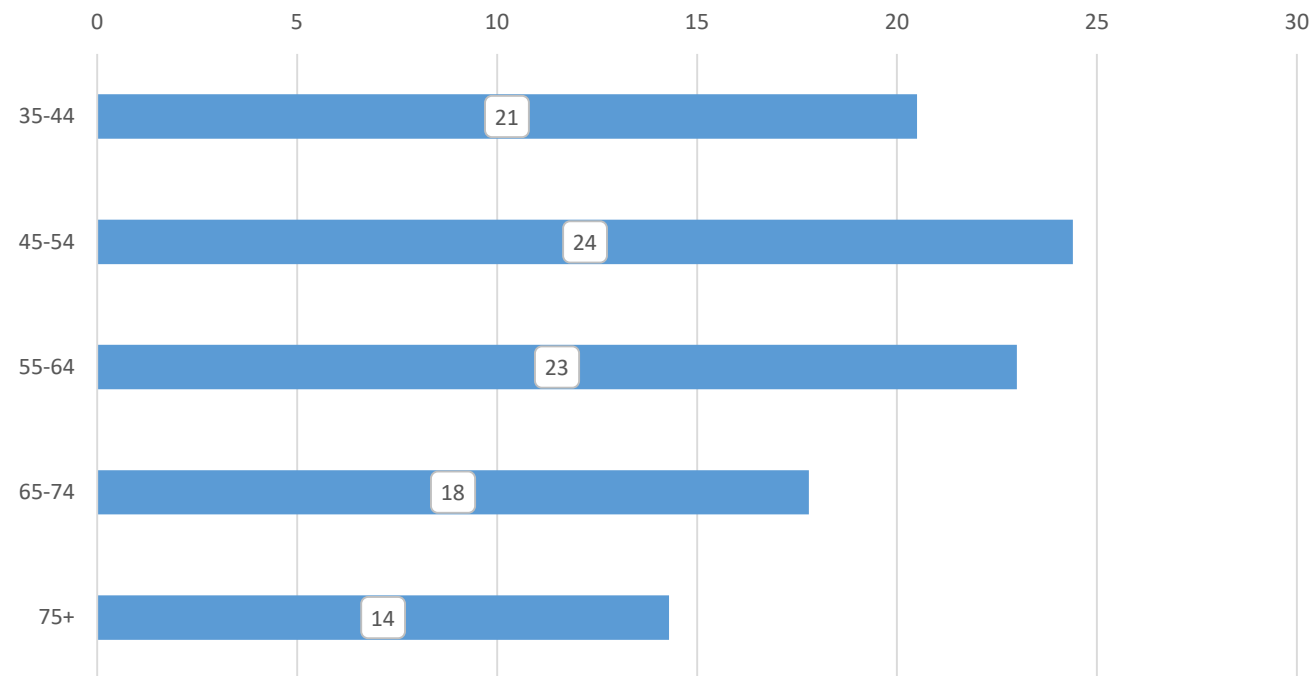
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 48. Vastaja sugu

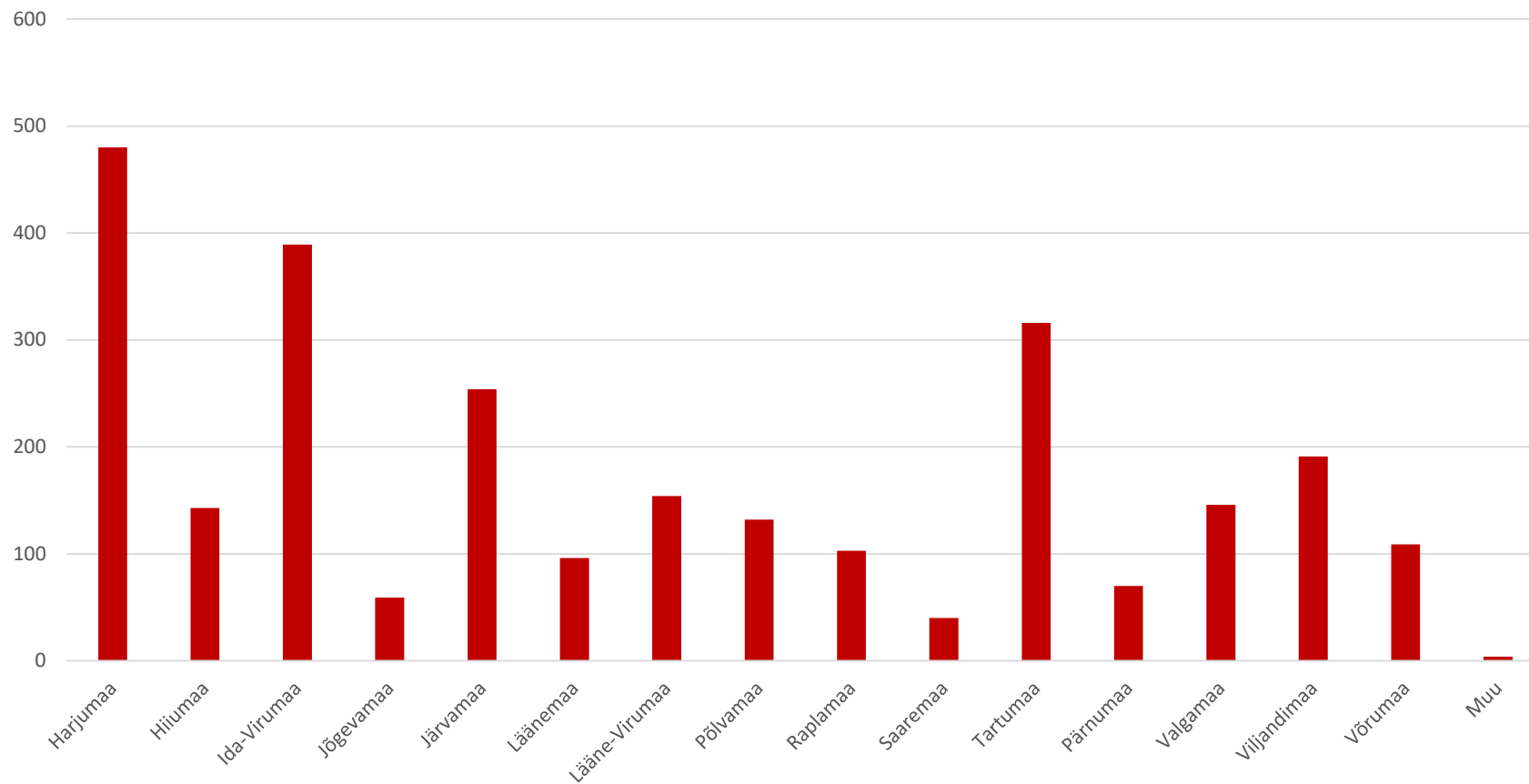
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 49. Vastajate vanuseline jaotus (%)

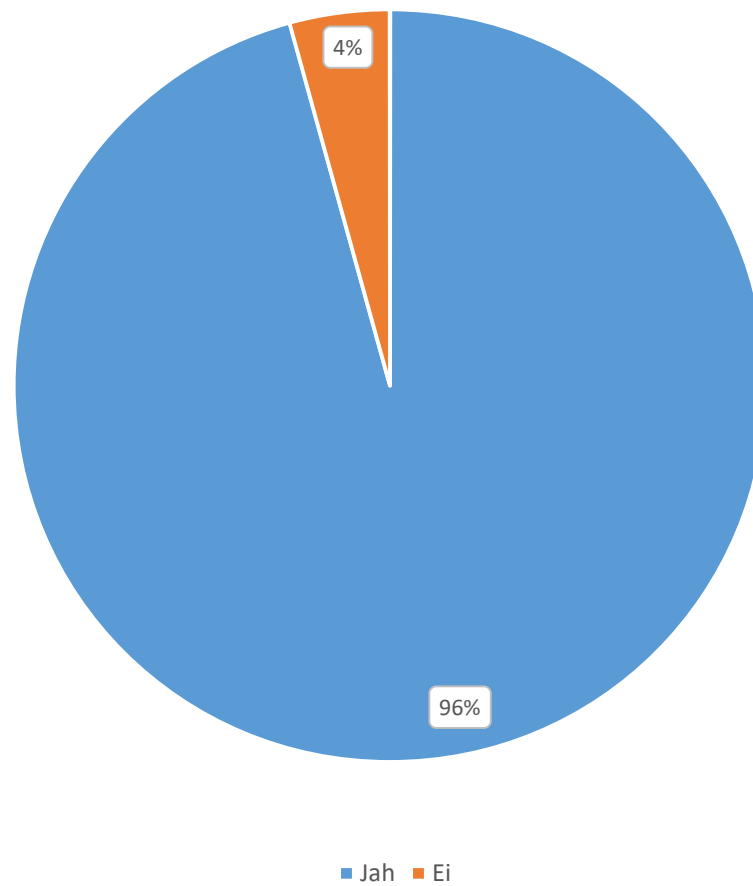

EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 50. Vastajaid maakondade lõikes

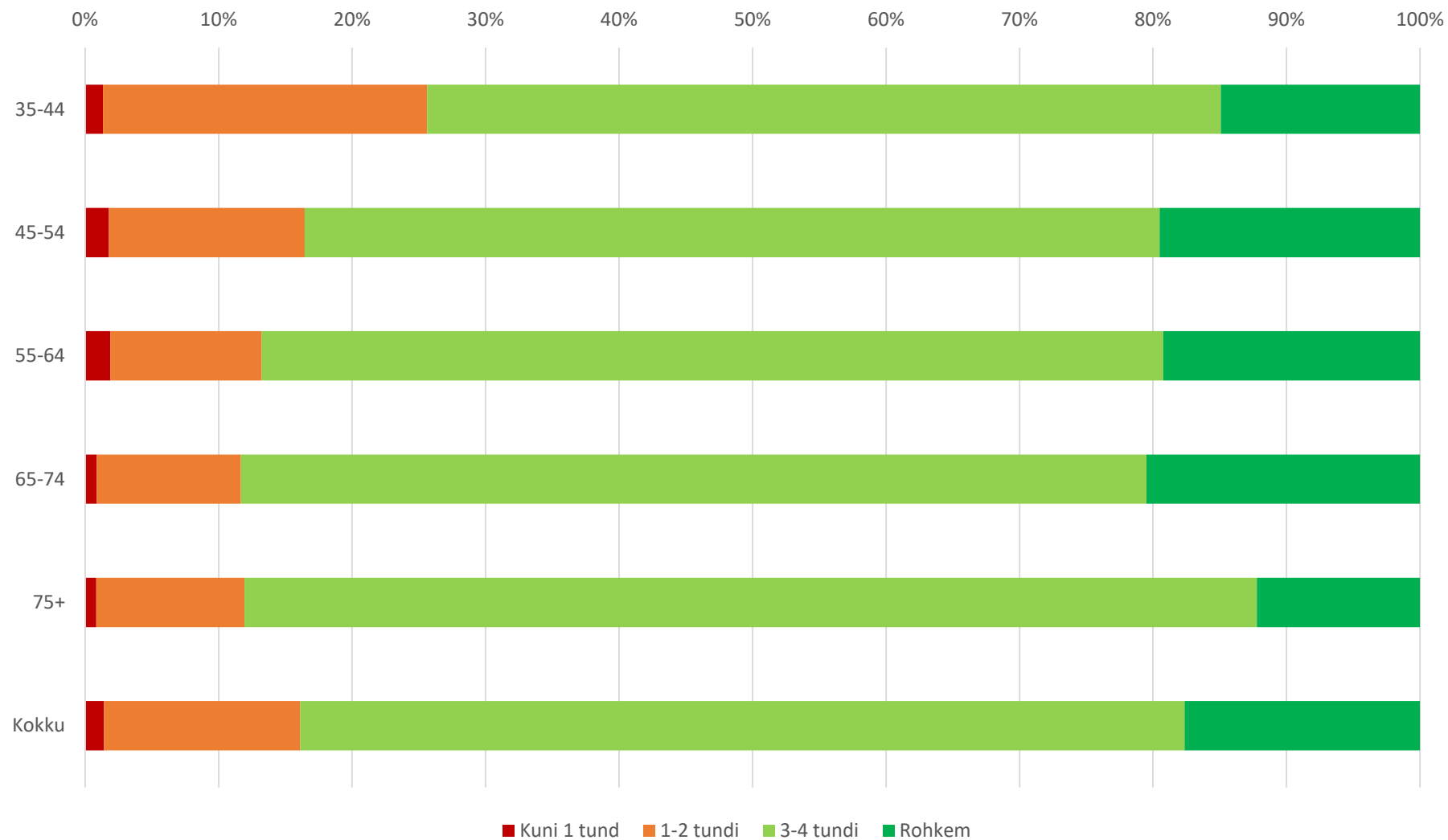

Joonis 51. Eesti Haigekassa ravikindlustuse olemasolu vastajatel

2.2 Toitumine

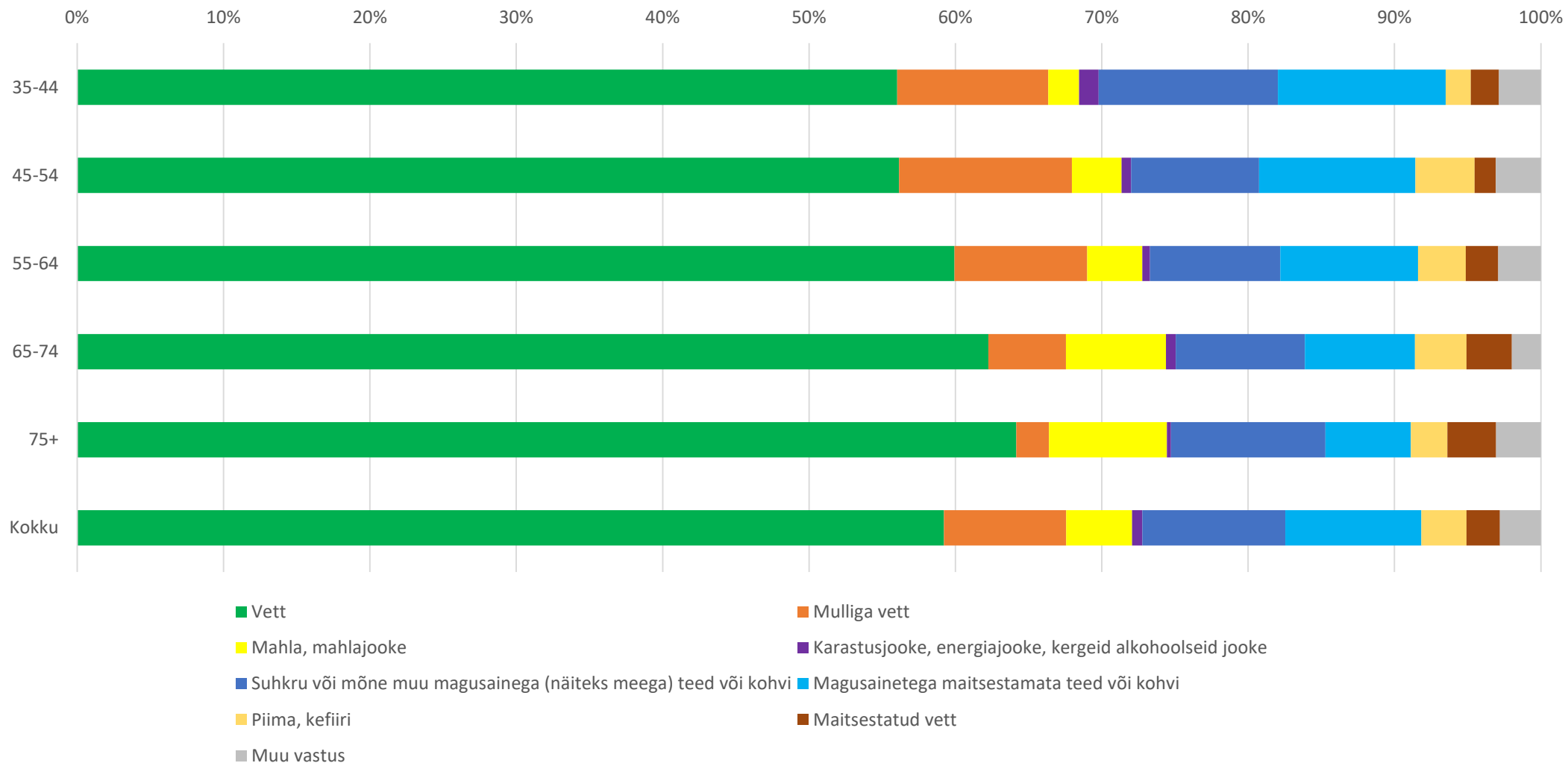
Joonis 52. Päevaste söögikordade vahe tavaline pikkus vanuserühmade lõikes

Söögikordade vahed vanusegruppides on enamasti optimaalsed. Toiduvahed alla 3 tunni suurendavad kaarieseriski.

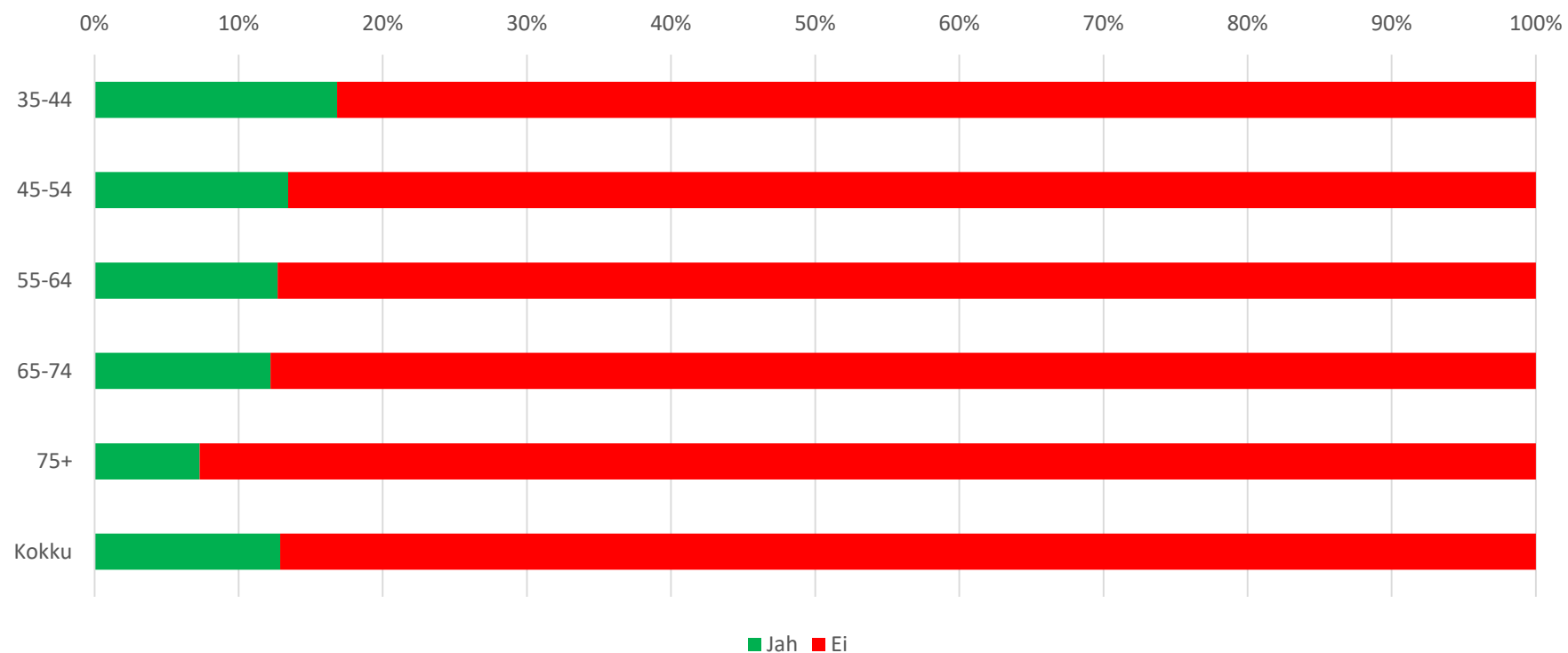
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 53. Kõige sagedasem jook toidukordade vahel vanuserühmade lõikes

Janujoogiks soovitatakse tarbida vett. Karboniseeritud ja suhkrut sisaldavad joogid põhjustavad hambakoe kahjustusi ning kvalifitseeruvad lisa toidukorrana.

Joonis 54. Saanud hammastega seotud toitumissoovitusi (nt hambaarsti, toitumisoõustaja vms. poolt)

Kuna toitumisharjumused on otseselt kaariesetekke riskiga seotud, võiks spetsialistipoolne nõustamine olla süstemaatilisem.

2.3 Hammaste puhastamine

EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

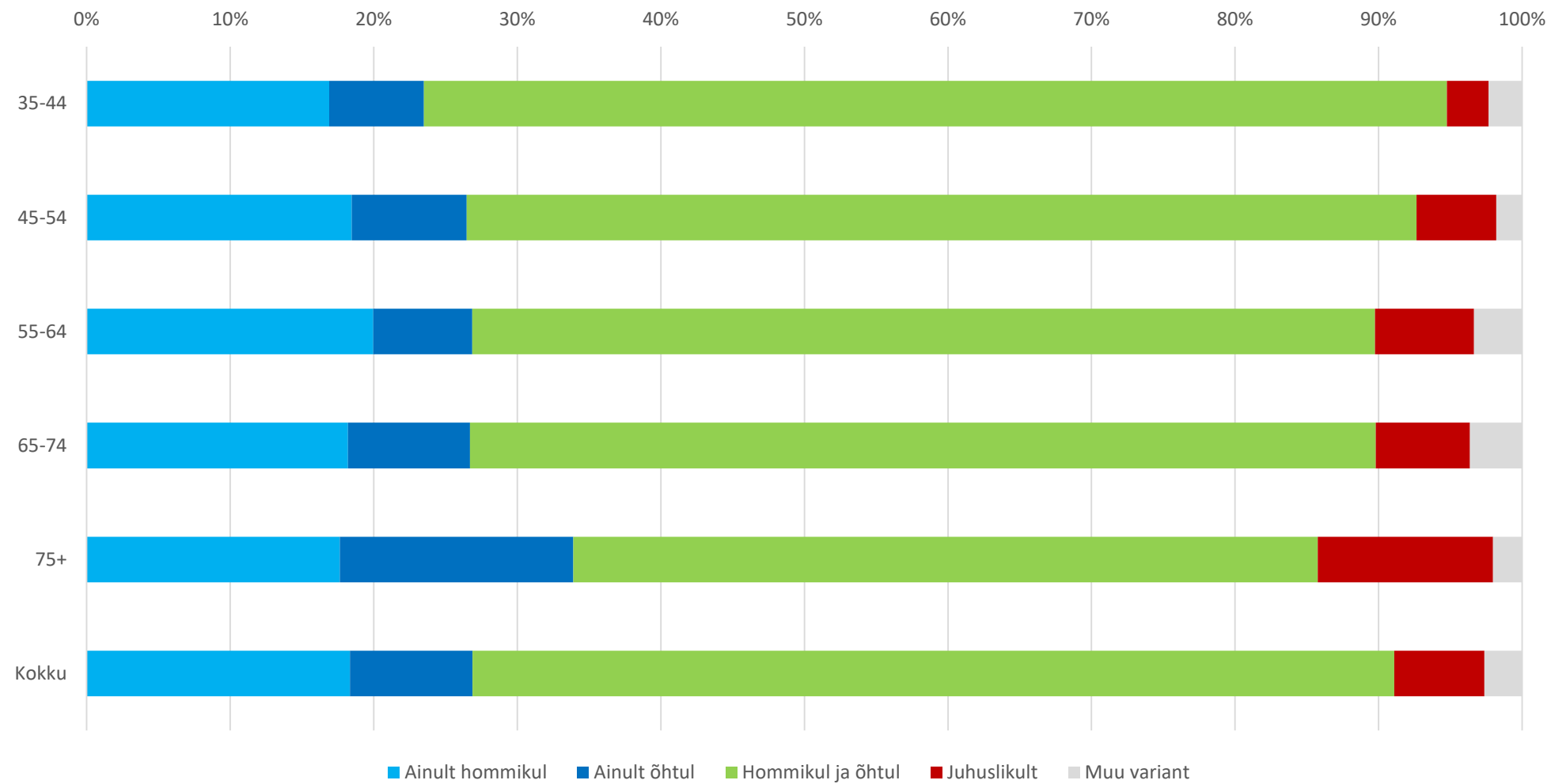
Joonis 55. Hambapesu sagedus vanuserühmade lõikes

Hammaskonna puhastamise rutiin on küsitlustulemustest lähtuvalt hea.

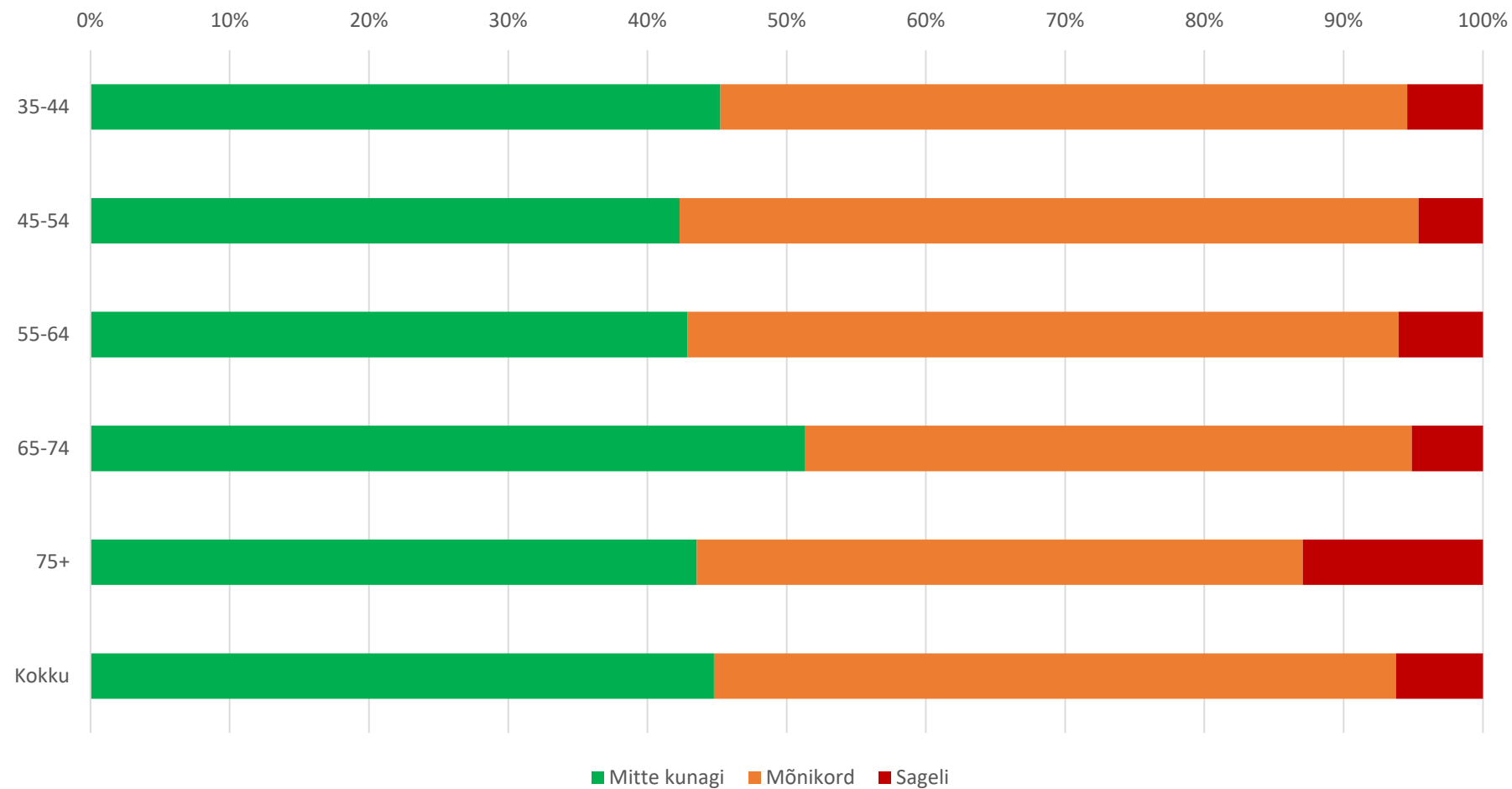
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 56. Hambapesu aeg vanuserühmade lõikes

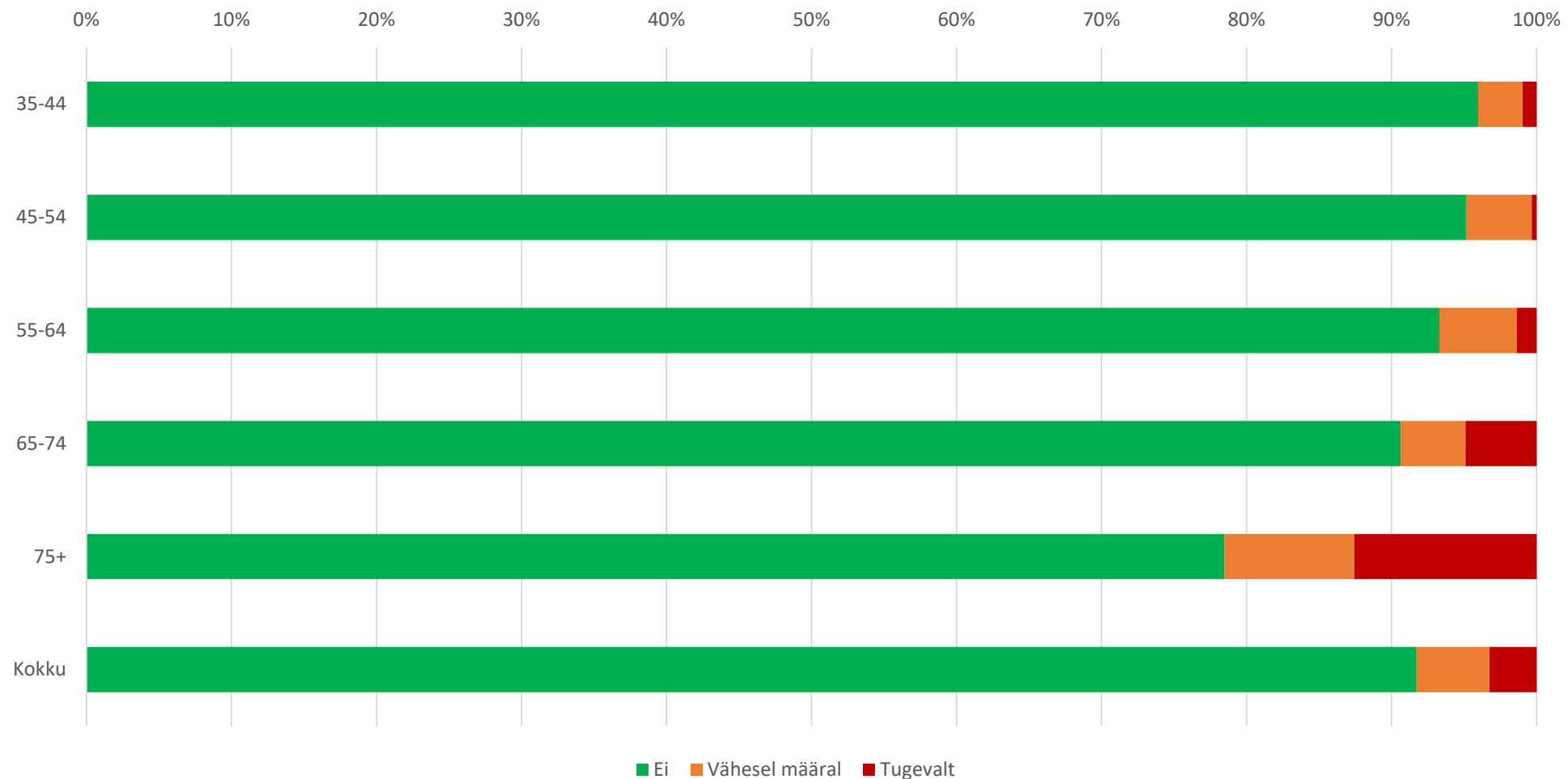
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 57. Hammaste puhastamata jätmine väsimuse või vajaduse puudumise tõttu
vanuserühmade lõikes

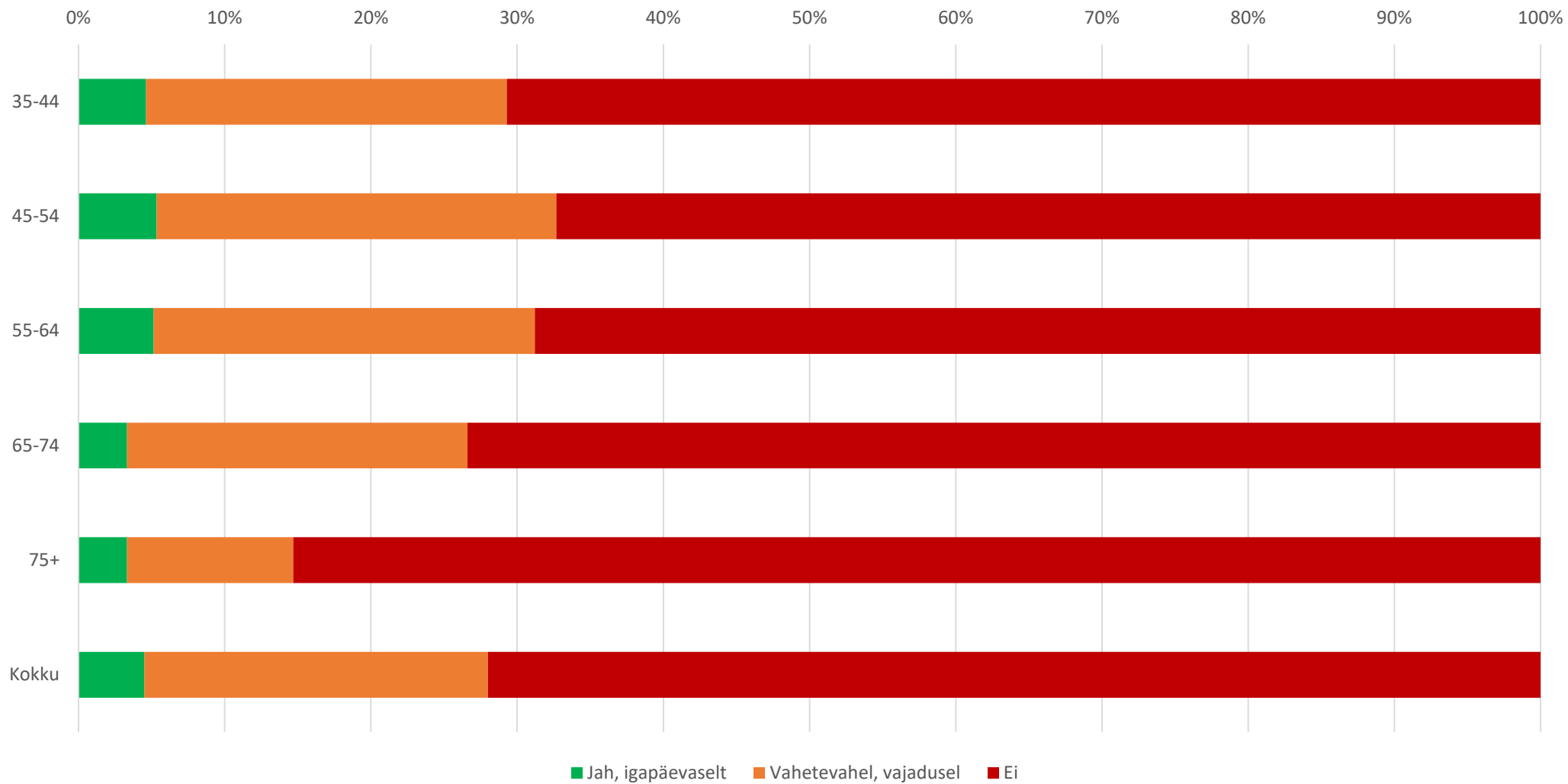

EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

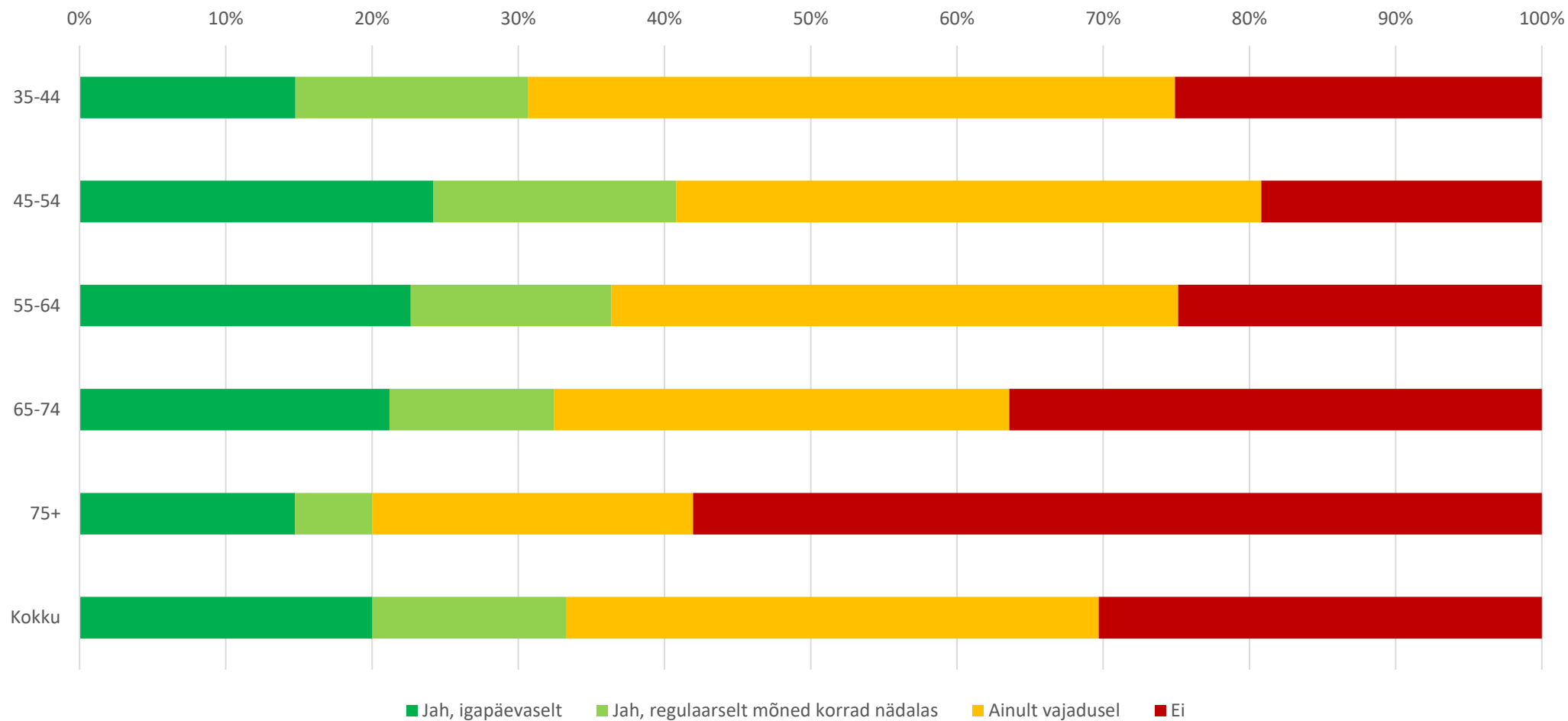
Joonis 58. Hammaste pesemine füüsiliselt raskendatud (nt suu ei avane piisvalt, käe liigutamine raske vms.) vanuserühmade lõikes

Joonis 59. Suuvee kasutamine vanuserühmade lõikes

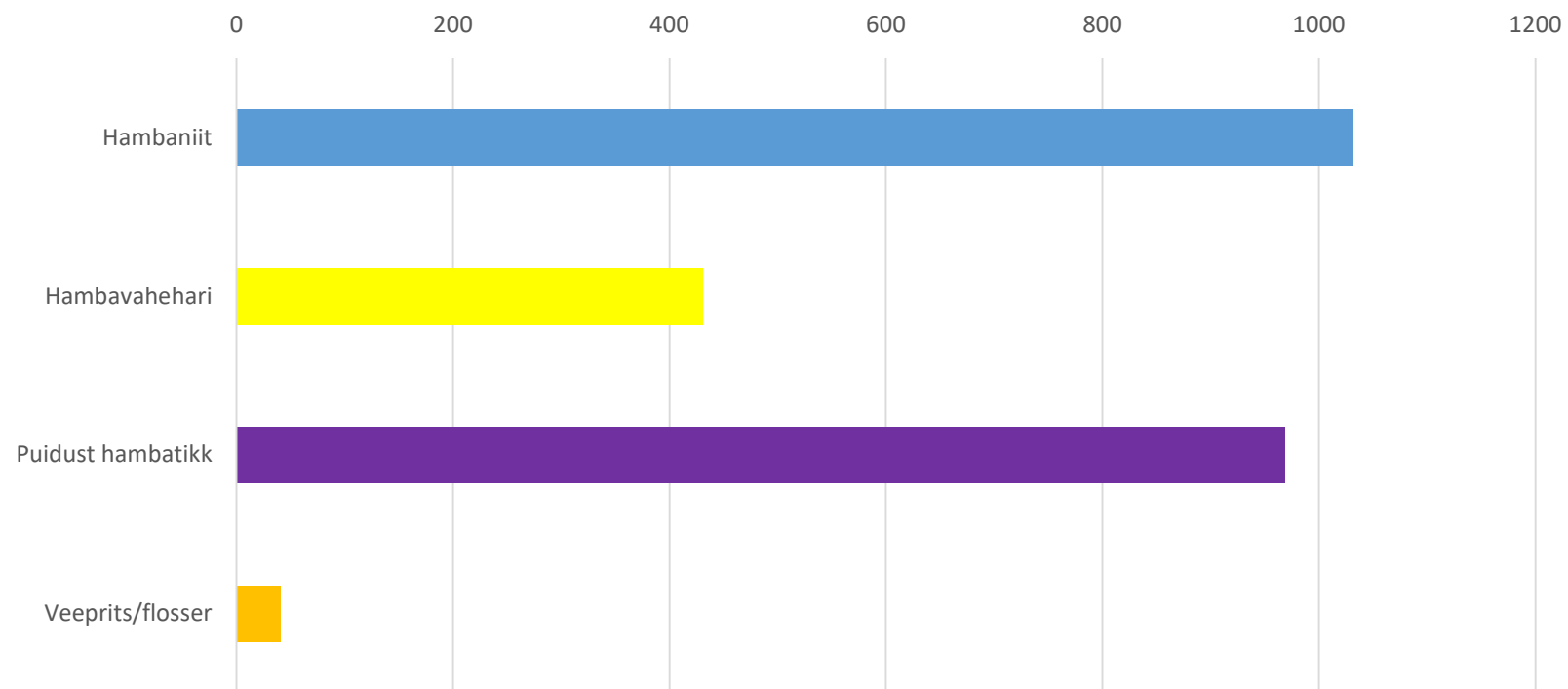

Joonis 60. Hambavahede puhastamine mõne spetsiaalse vahendiga (hambavahehari, hambaniit, hambatikkk vms.) vanuserühmade lõikes

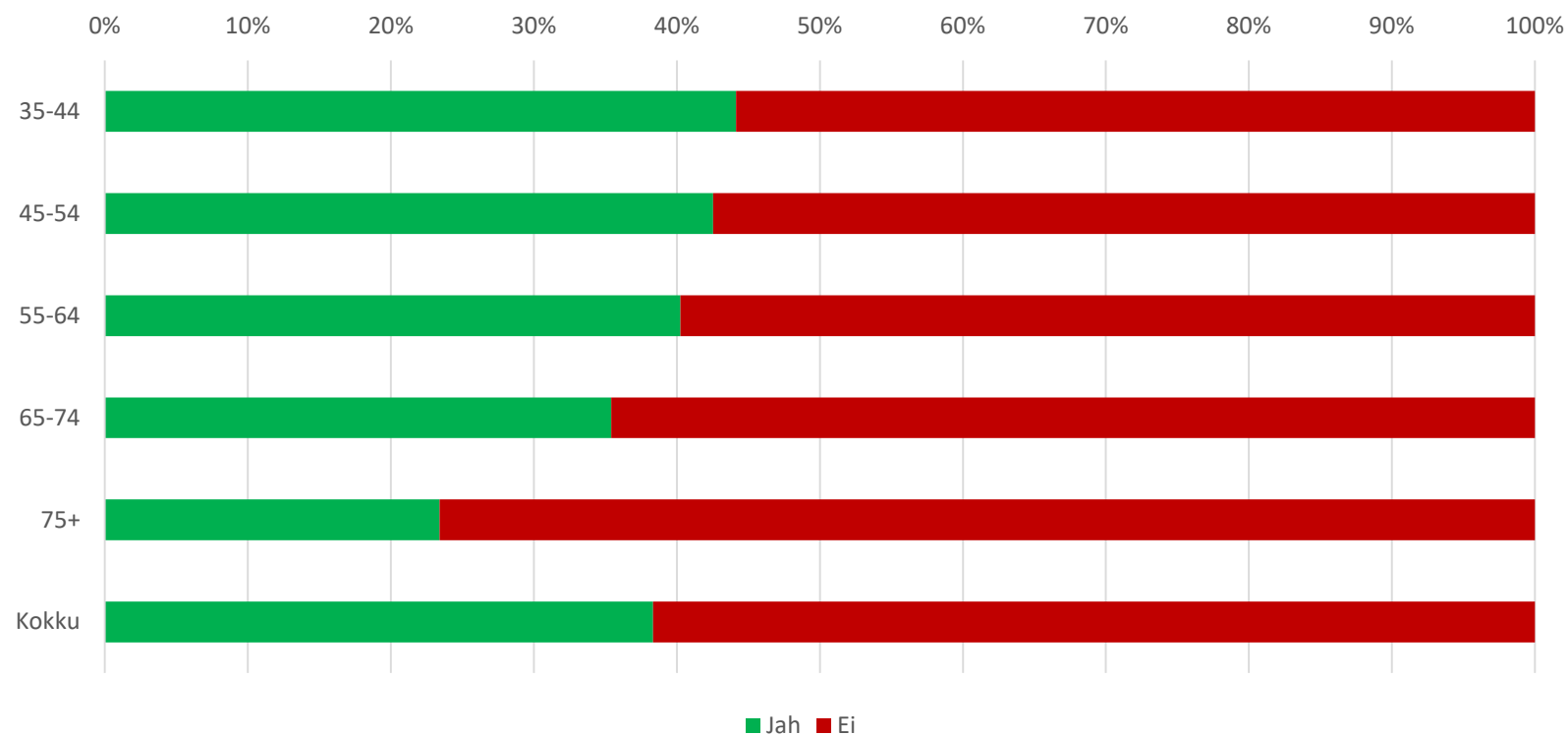

EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 61. Kasutatavad hambavahede puhastamise vahendid (mainimiste arv)

Joonis 62. Hambaarsti, hügienisti vms. poolt suuhügieeni või hammaste puhastamise
alaste soovitude saamine vanuserühmade lõikes

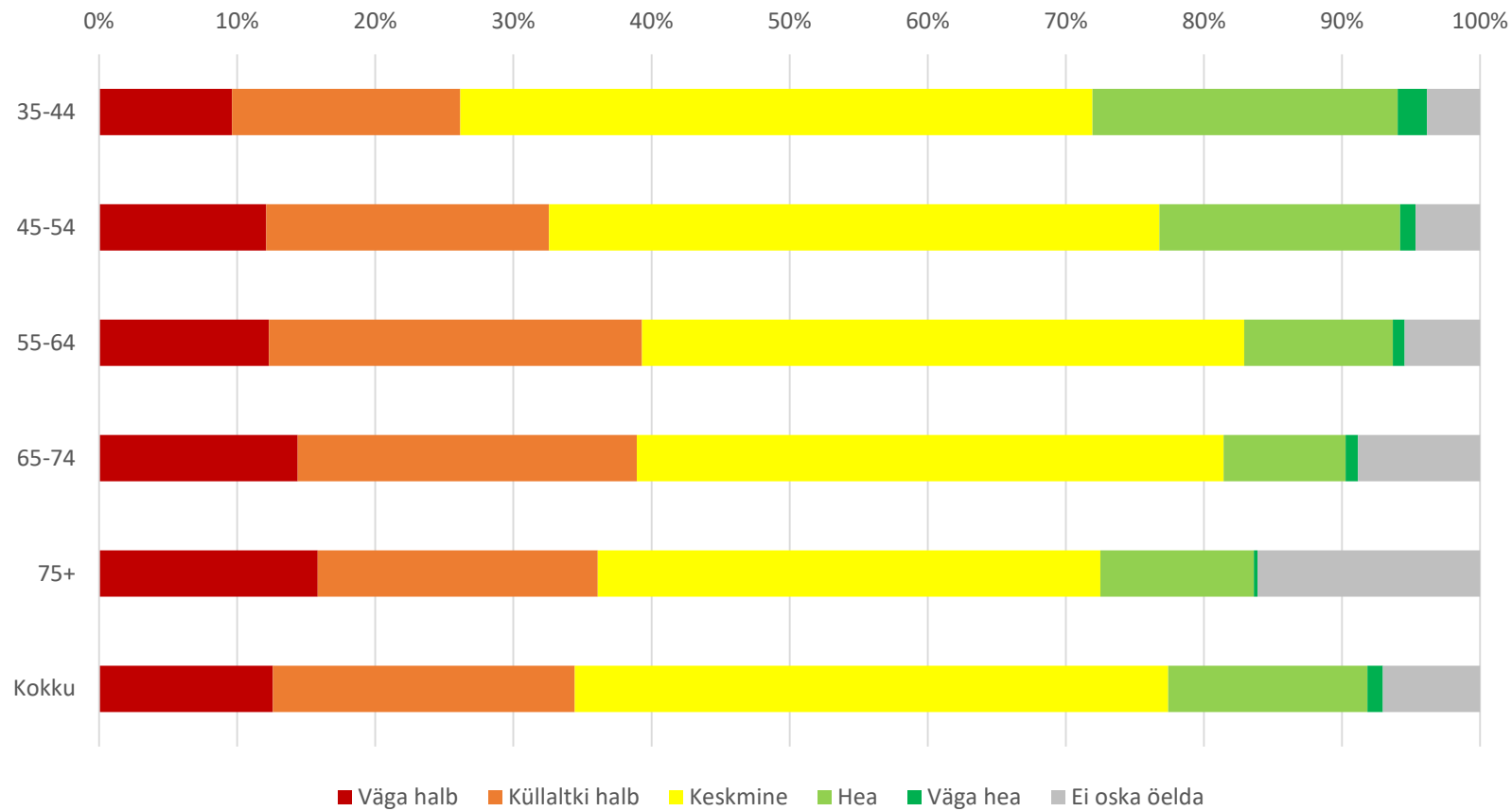

See tulemus on tõenäoliselt optimaalne, sest kõik ei vaja lisanõustamist.

2.4 Enesehinnangud suutervisele

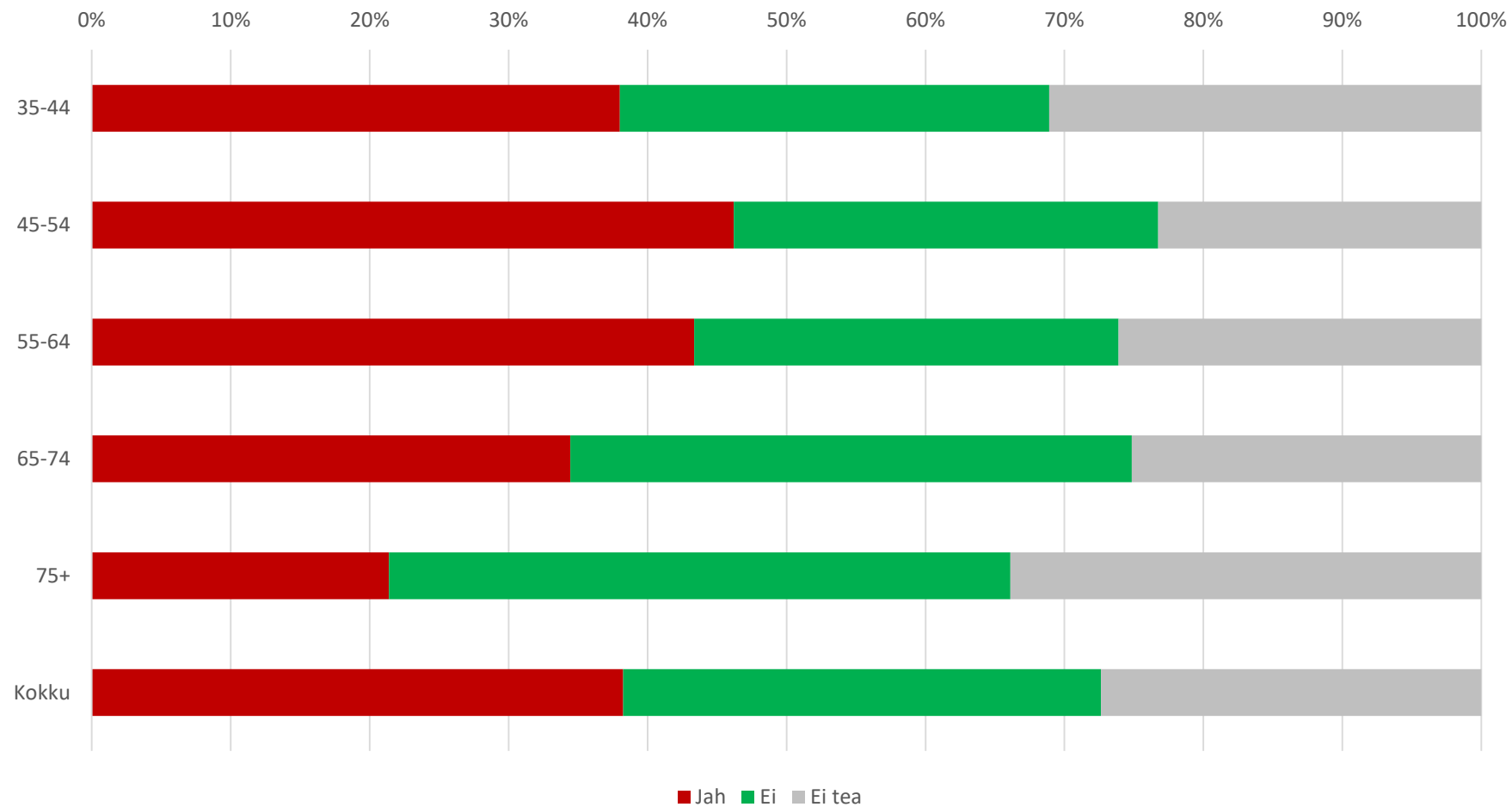
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 63. Enesehinnang hammaste/suu tervisealasele seisundile vanusrühmade lõikes

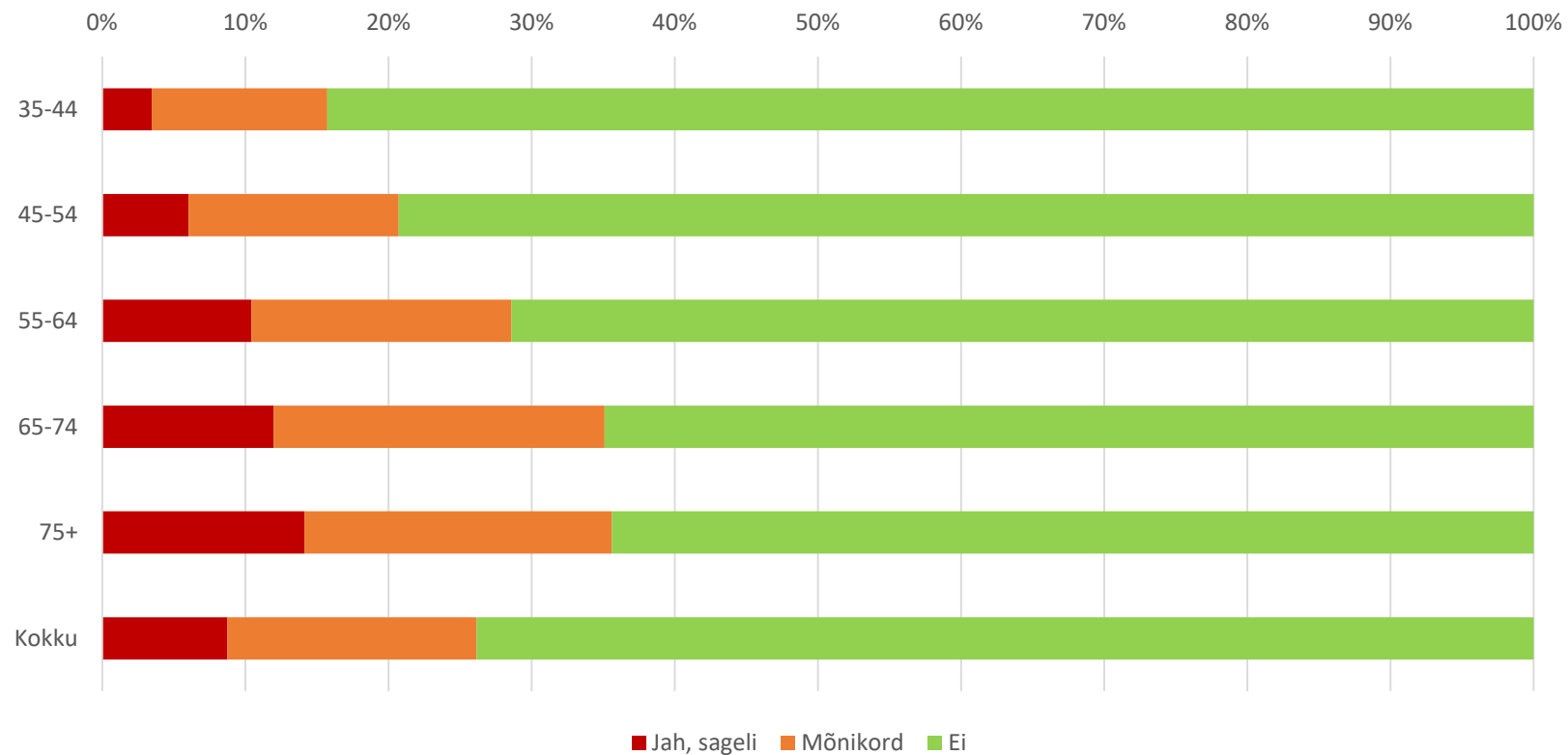
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 64. Uue hambaagu tekkimine viimase aasta jooksul

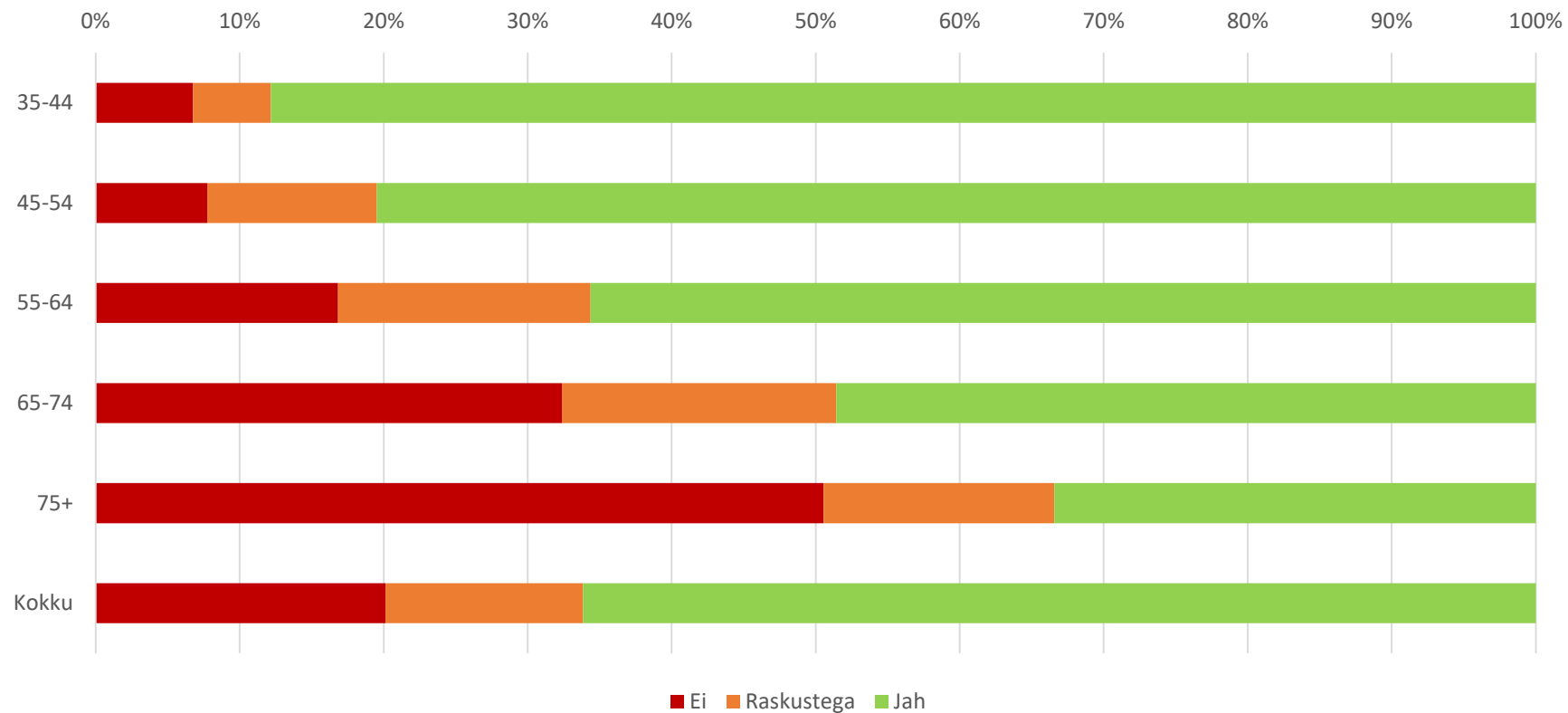

EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

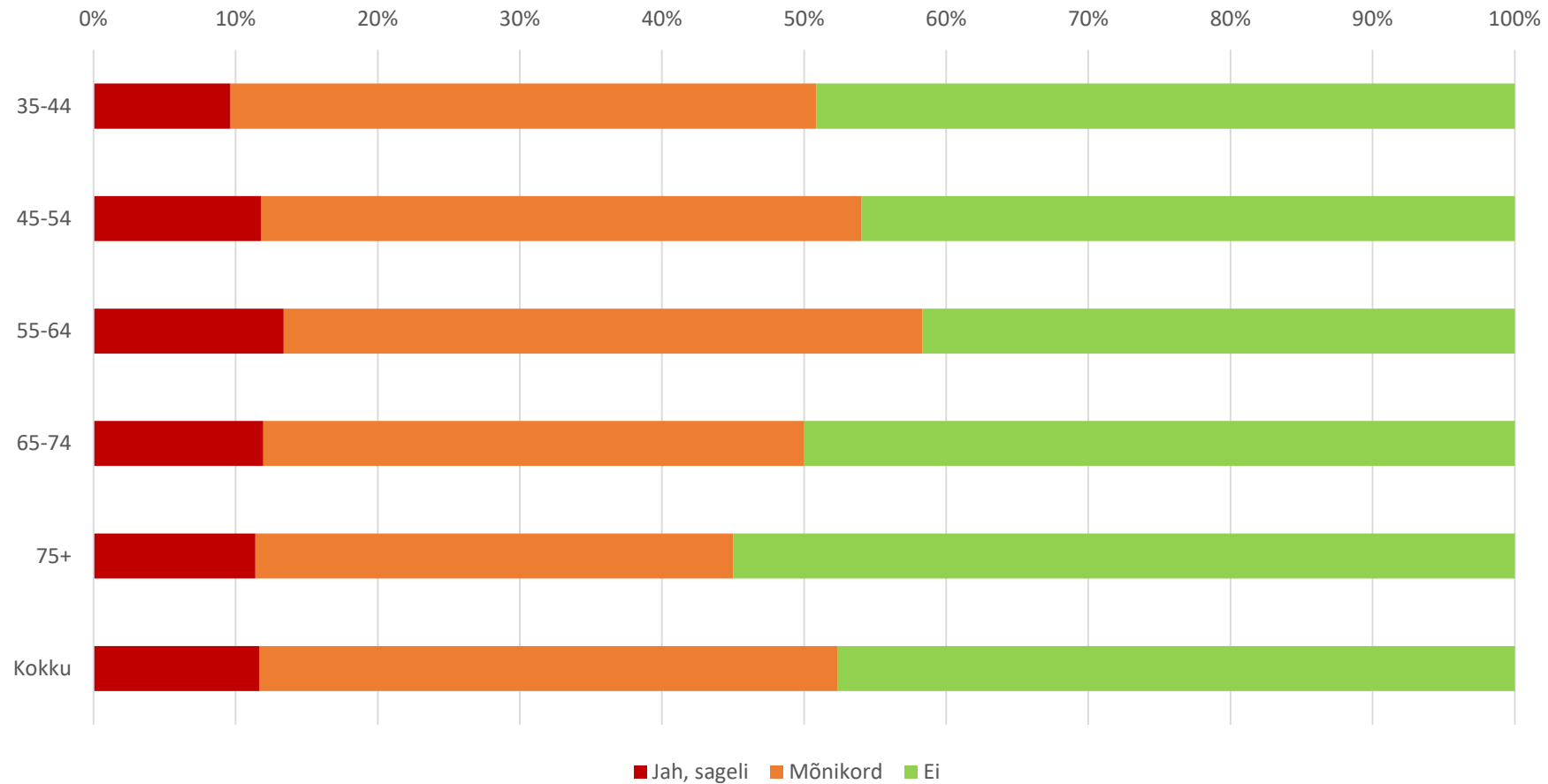
Joonis 65. Hammaste, suu limaskesta (sh keele) või proteesidega seotud probleemide poolt põhjustatud muudatused toitumises vanuserühmade lõikes

Joonis 66. Pähtlite/õuna/kurgi/toore porgandi tükkideks lõikamata söömise võimalikkus vanuserühmade lõikes

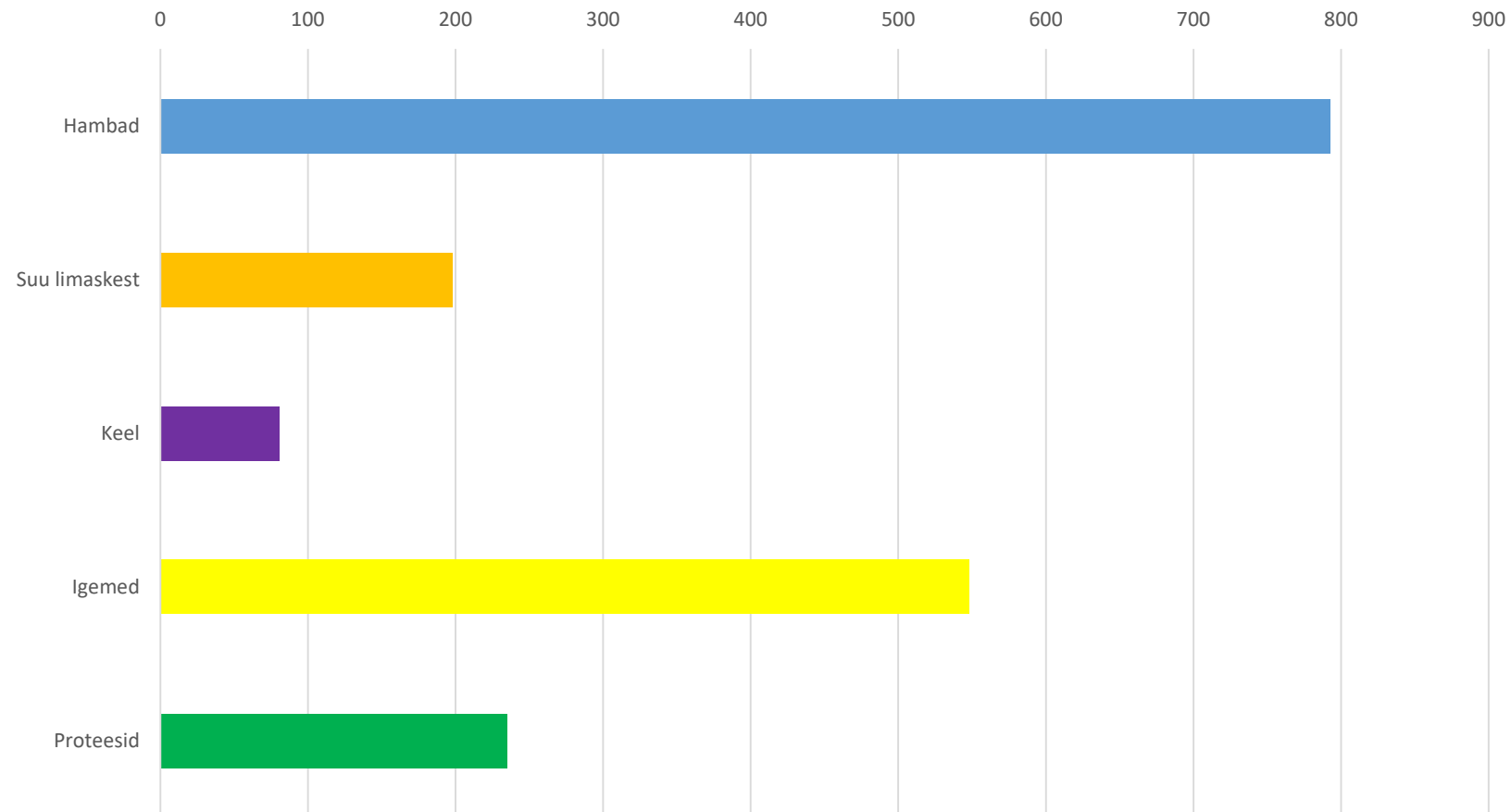
Joonis 67. Valu või ebamugavustunde esinemine hammaste, suu limaskestast (sh keele) või proteeside probleemidest tingituna viimasel paaril aastal vanuserühmade lõikes

Eelneva ja käesoleva joonise kokkuvõte: kui inimene peab hakkama teatud toiduineid menüüst välistama, võib see viia ühekülgse toitumiseni ja oluliste mineraalainete ning vitamiinide puudusele organismis.

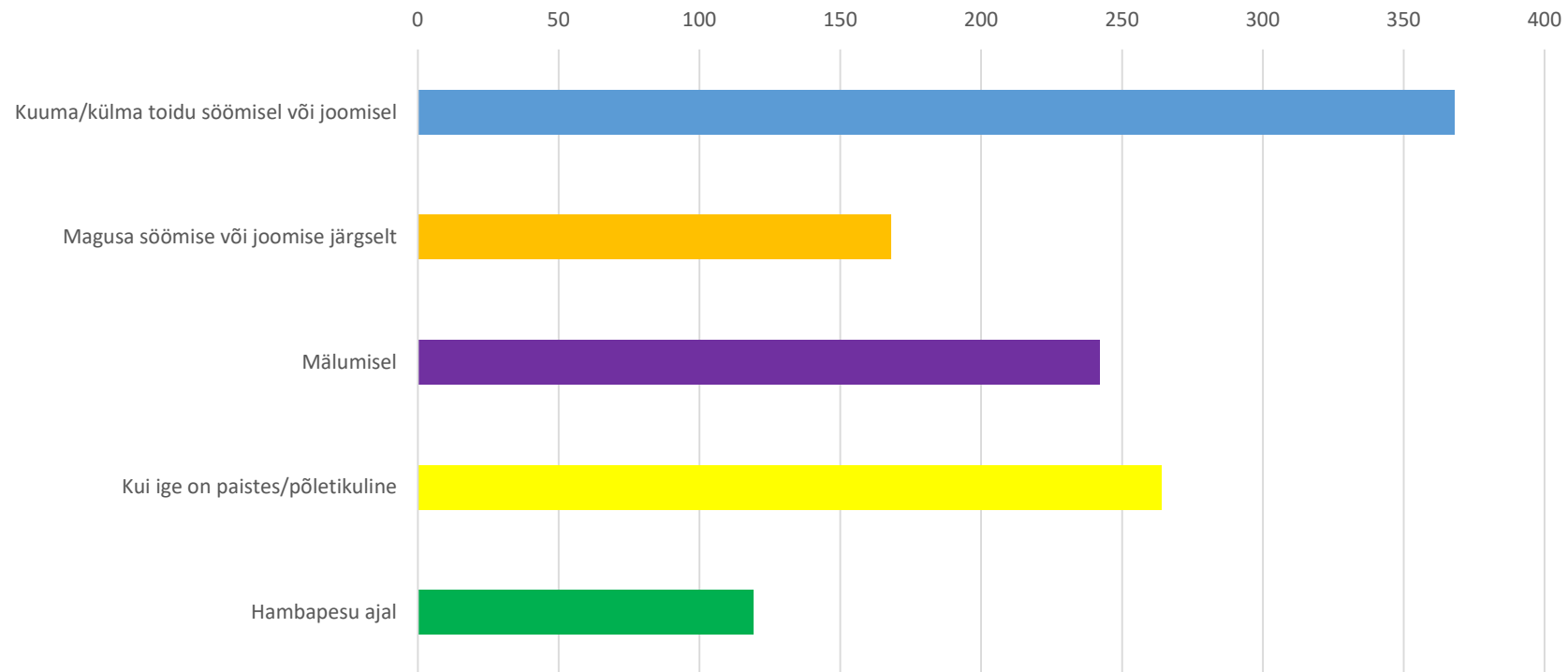
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 68. Esinenud valu või ebamugavustunde põhjused (mainimiste arv)

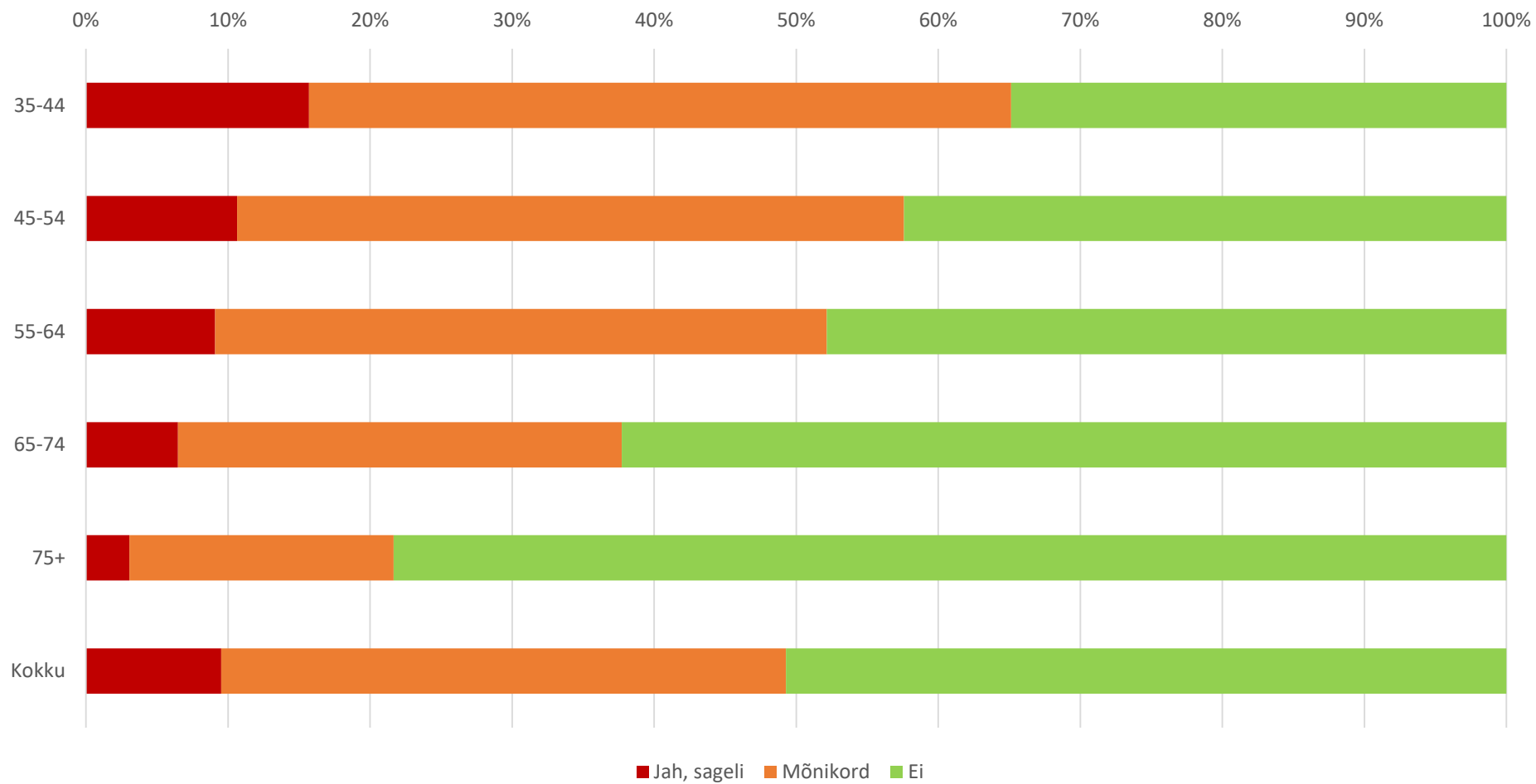

EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 69. Valu või ebamugavustunde esinemise situatsioon (mainimiste arv)

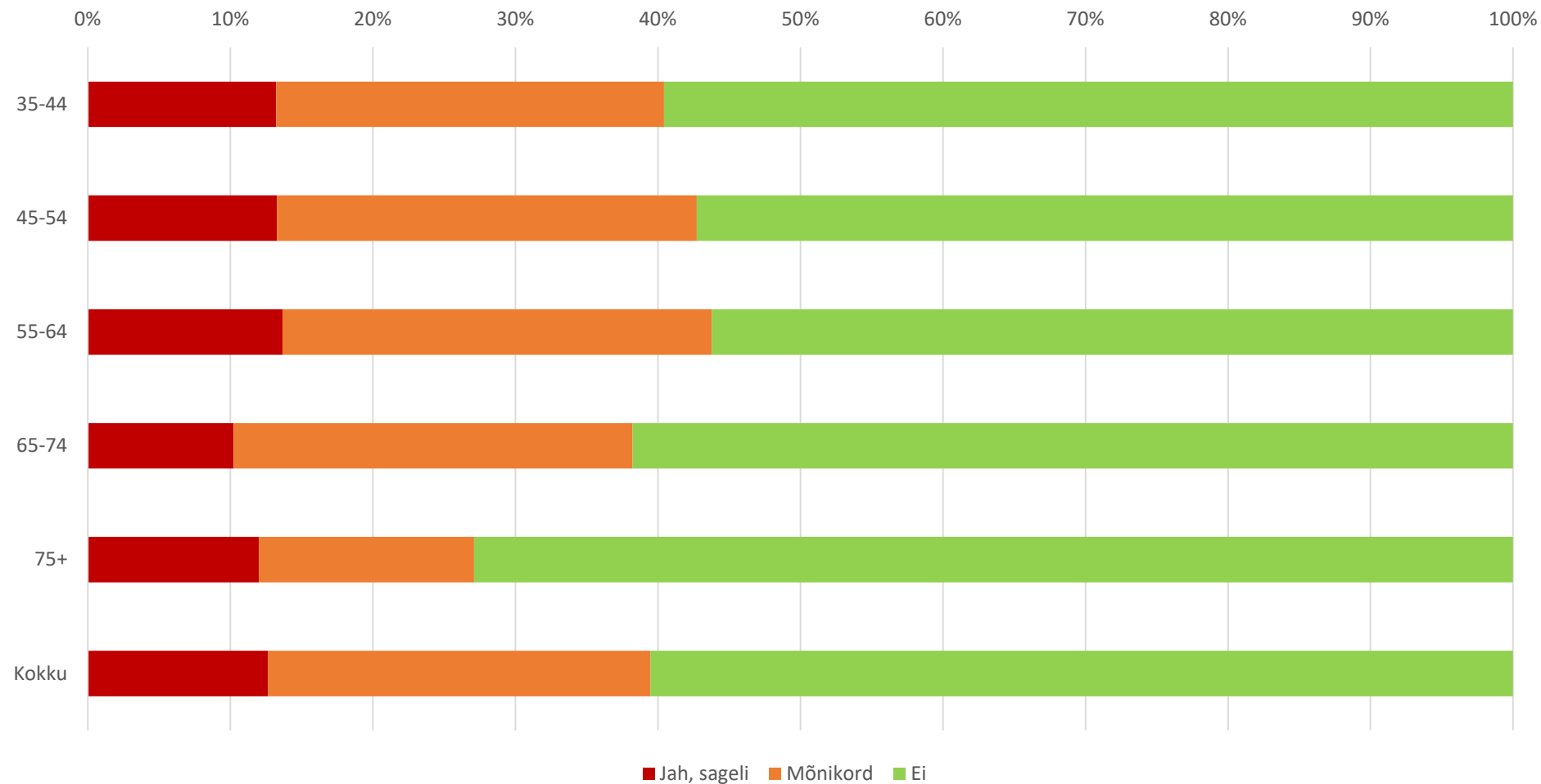

Joonis 70. Igemete veritsuse esinemine vanuserühmade lõikes

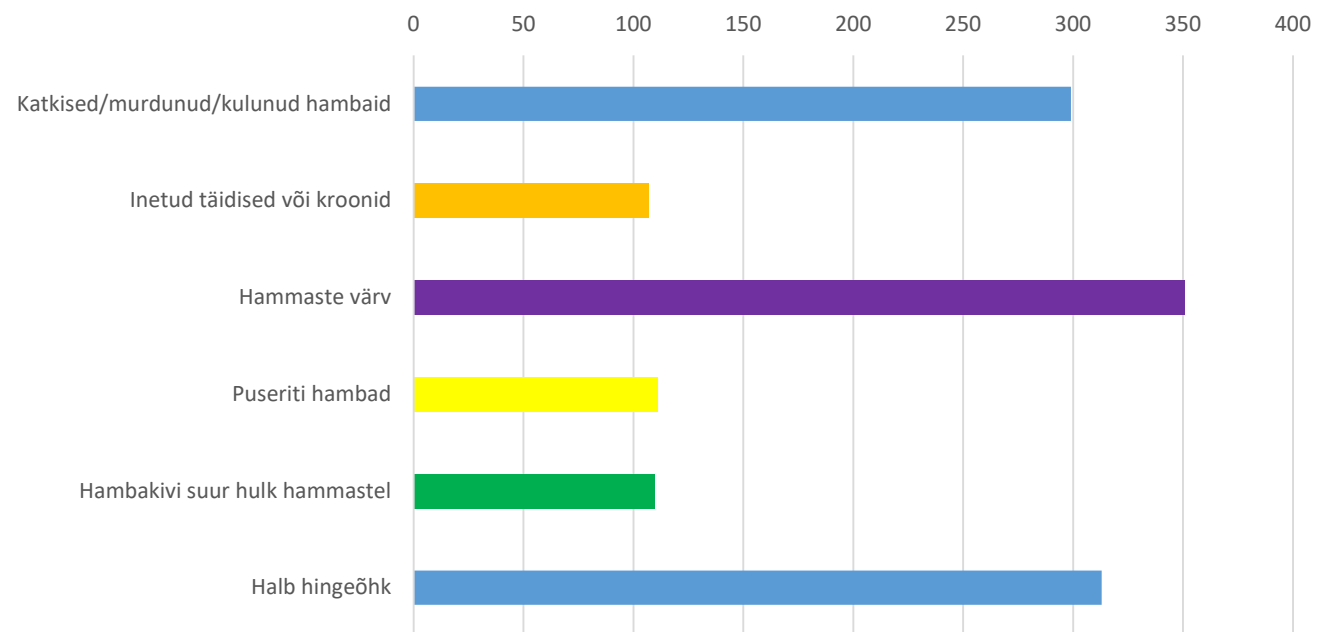
Jooniselt on näha igemehaiguste suurt levimust (sh nooremates vanuserühmades). Vajalik oleks süsteemne igemehaiguste alane teavitus- ja ennetustegevus.

Joonis 71. Piinlikkuse tundmine hammaste, suu või proteesidega seotud probleemide tõttu vanuserühmade lõikes

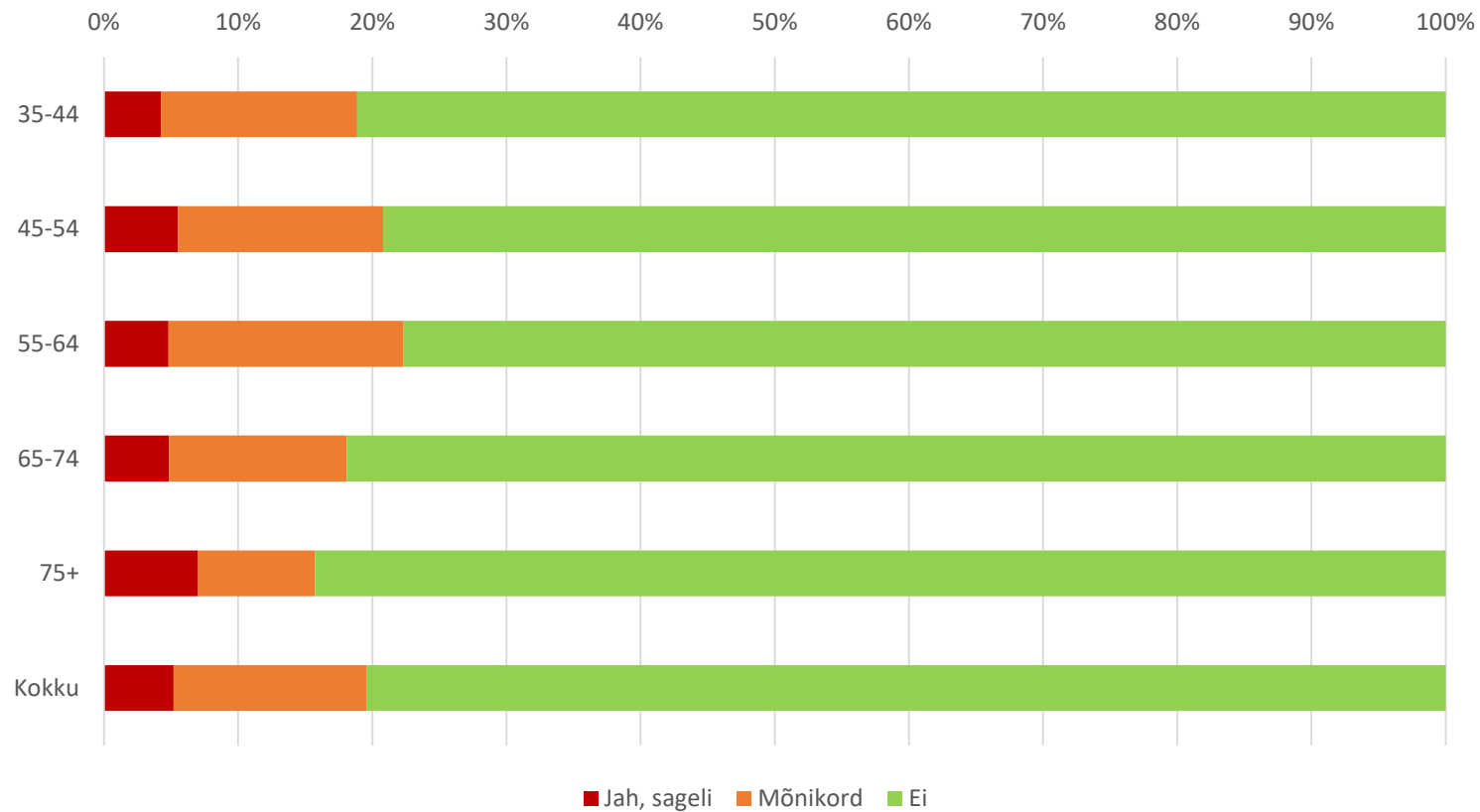
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 72. Mida hammaste või suu juures häbenetakse (mainimiste arv)

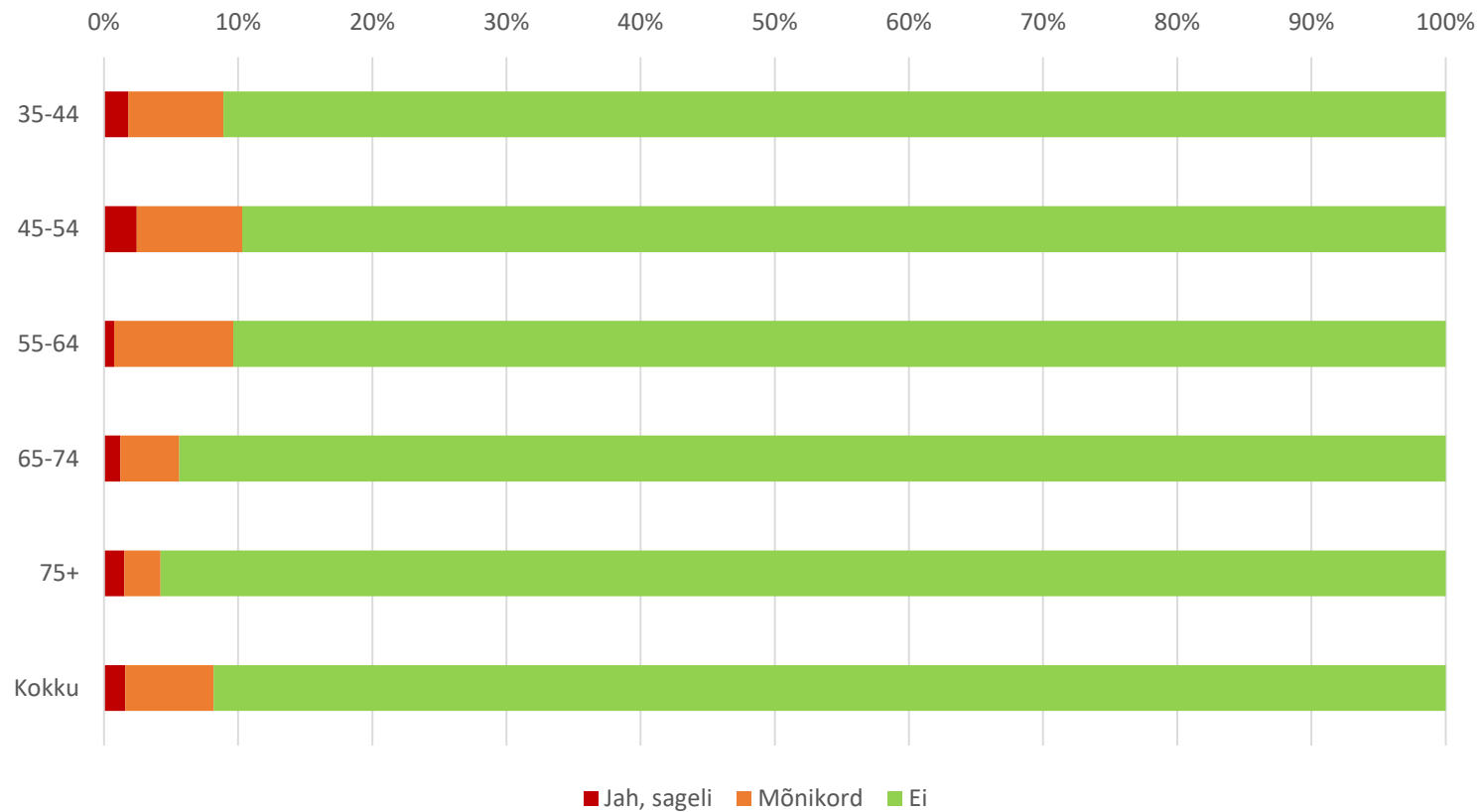
Häbenemise põhjused võivad olla nii esteetilised (hammaste värv, välimus) kui ka haigustele viitavad (halb hingeõhk, katkised/murdunud hambad).

Joonis 73. Hammaste, suu või proteeside probleemide poolt põhjustatud raskused suhtlemisel teiste inimestega vanuserühmade lõikes

EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

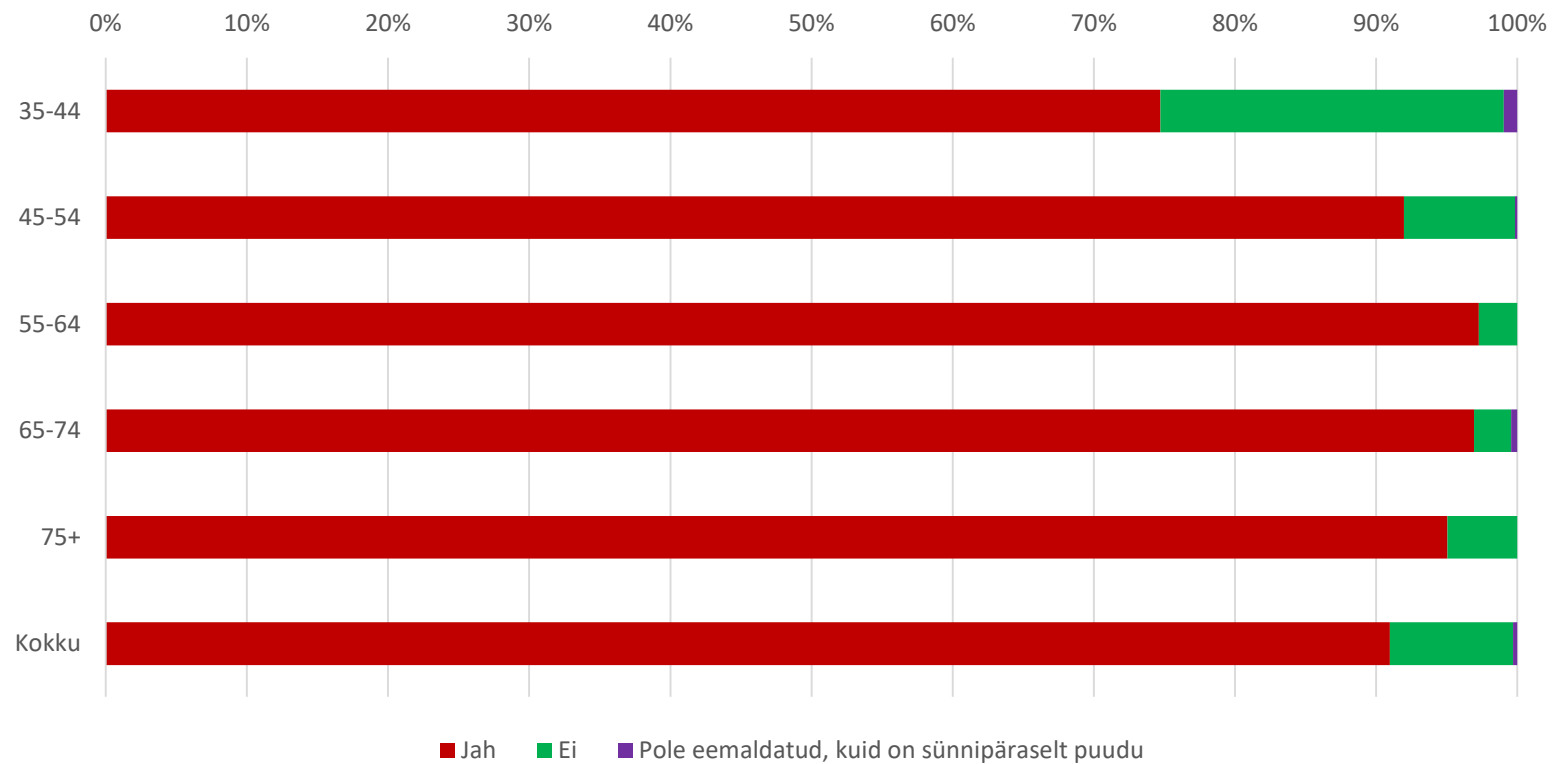
Joonis 74. Hammaste, suu või proteeside probleemide poolt töötamise mõjutamine vanuserühmade lõikes

2.5 Hammaste eemaldamine

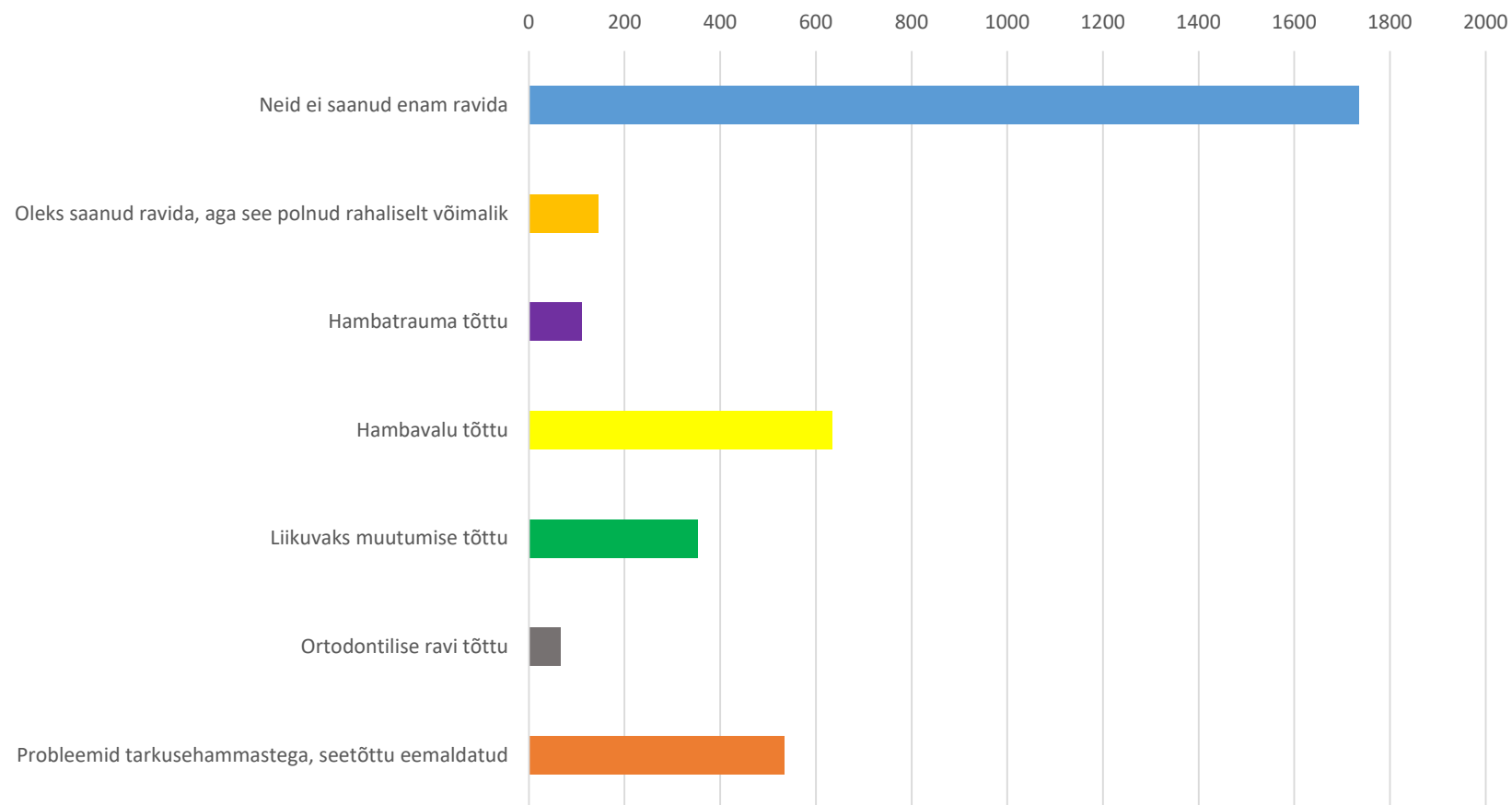
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 75. Hammaste eemaldamine vanuserühmade lõikes

EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

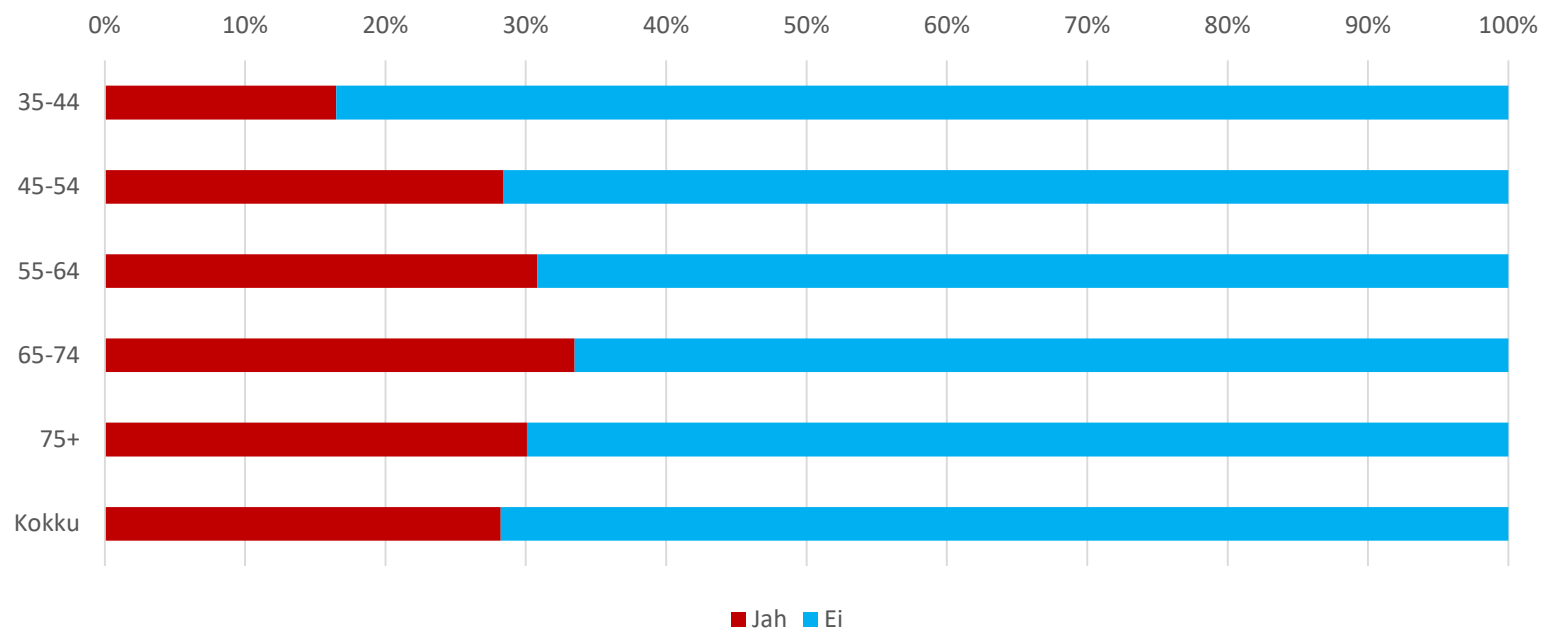
Joonis 76. Hammaste eemaldamise põhjused (mainimiste arv)

Võib oletada, et suurema osa hammaste eemaldamise põhjustest on tinginud õigeaegse ravi puudumine.

2.6 Proteesid ja nendega seotud probleemid

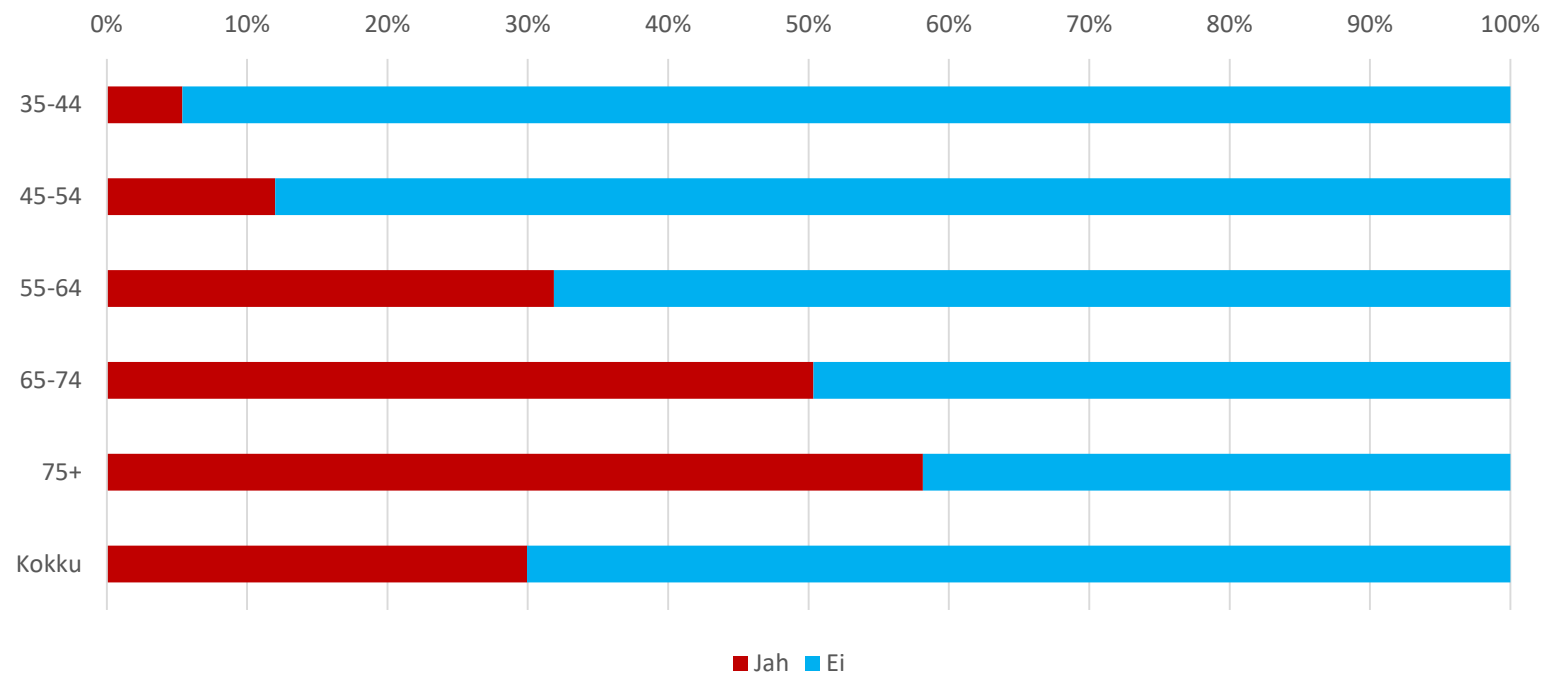
Joonis 77. Mitte-eemaldatavate proteeside (kroon, sild implantaat) esinemine vanuserühmade lõikes

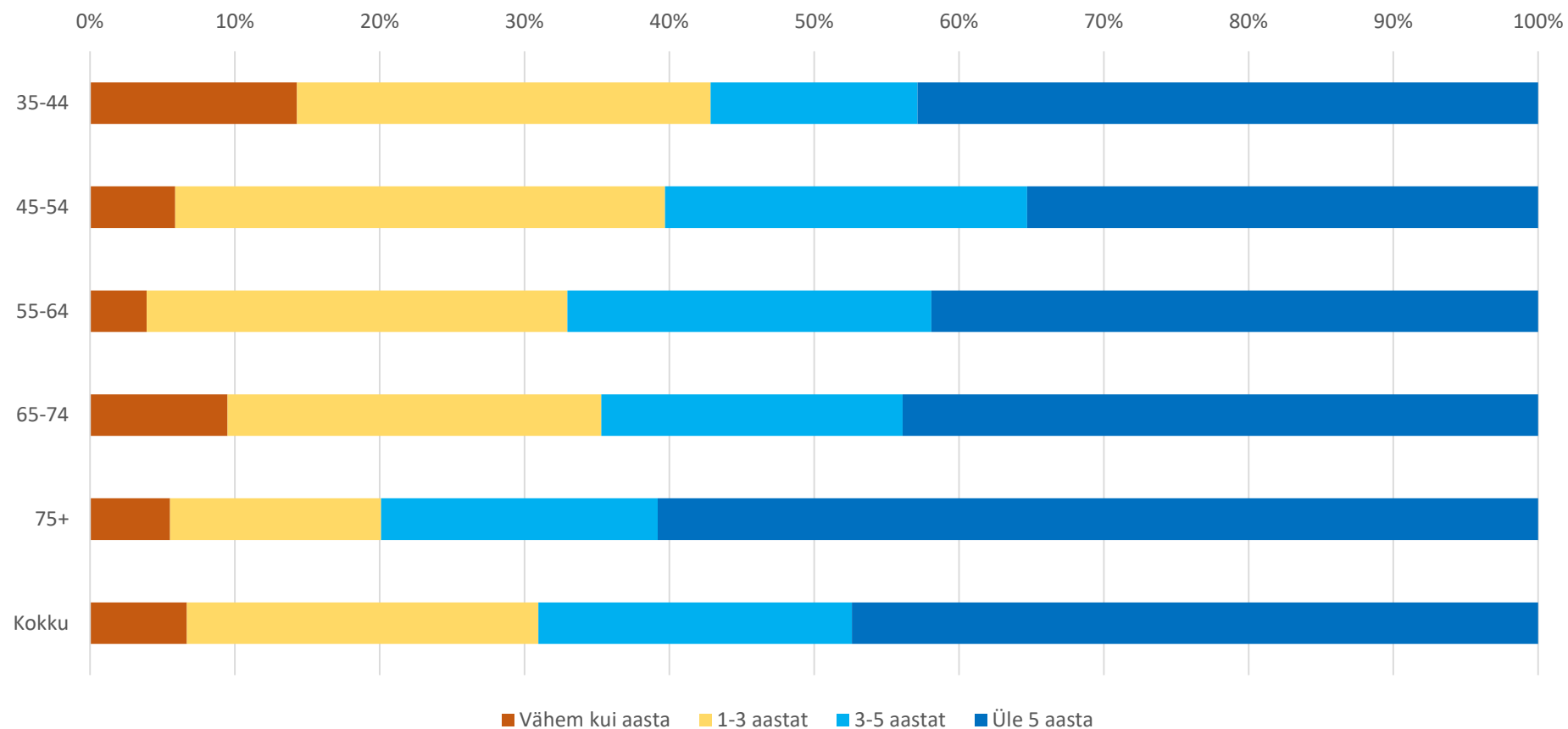
Kommentaariks käesolevale ja järgnevale joonisele: mitte-eemaldatavad proteesid on funktsionaalsemad ja nende osakaal hammaskonna taastamisel peaks olema tunduvalt suurem. Proteesimisvajadus suureneb alates 55. eluaastast, mis on madalam kui hetkel kehtiv proteesihüvitise vanusepiir.

EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 78. Suust eemaldatavate proteeside kandmine vanuserühmade lõikes

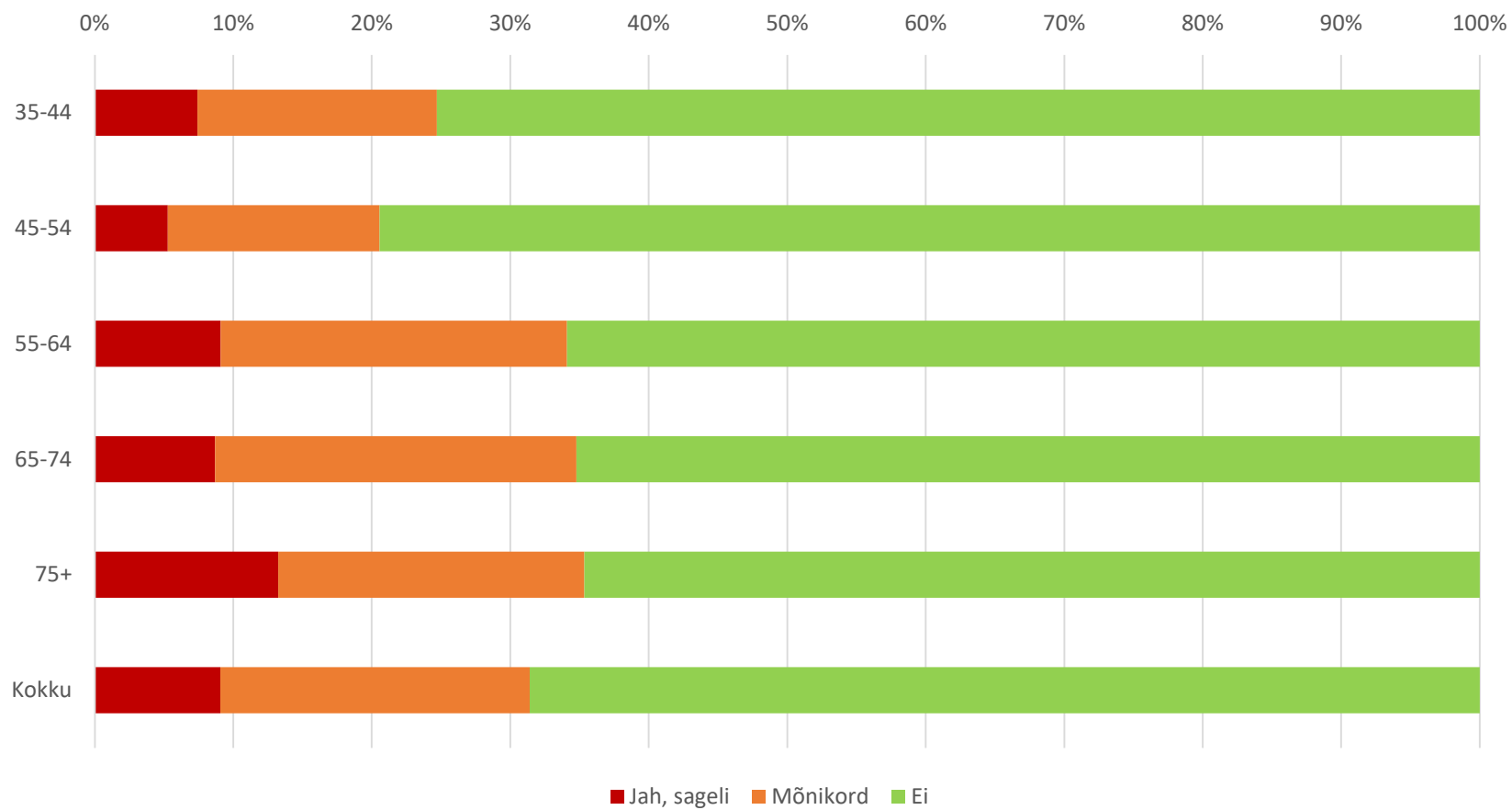

Joonis 79. Praeguste proteeside kasutamisaeg vanuserühmade lõikes

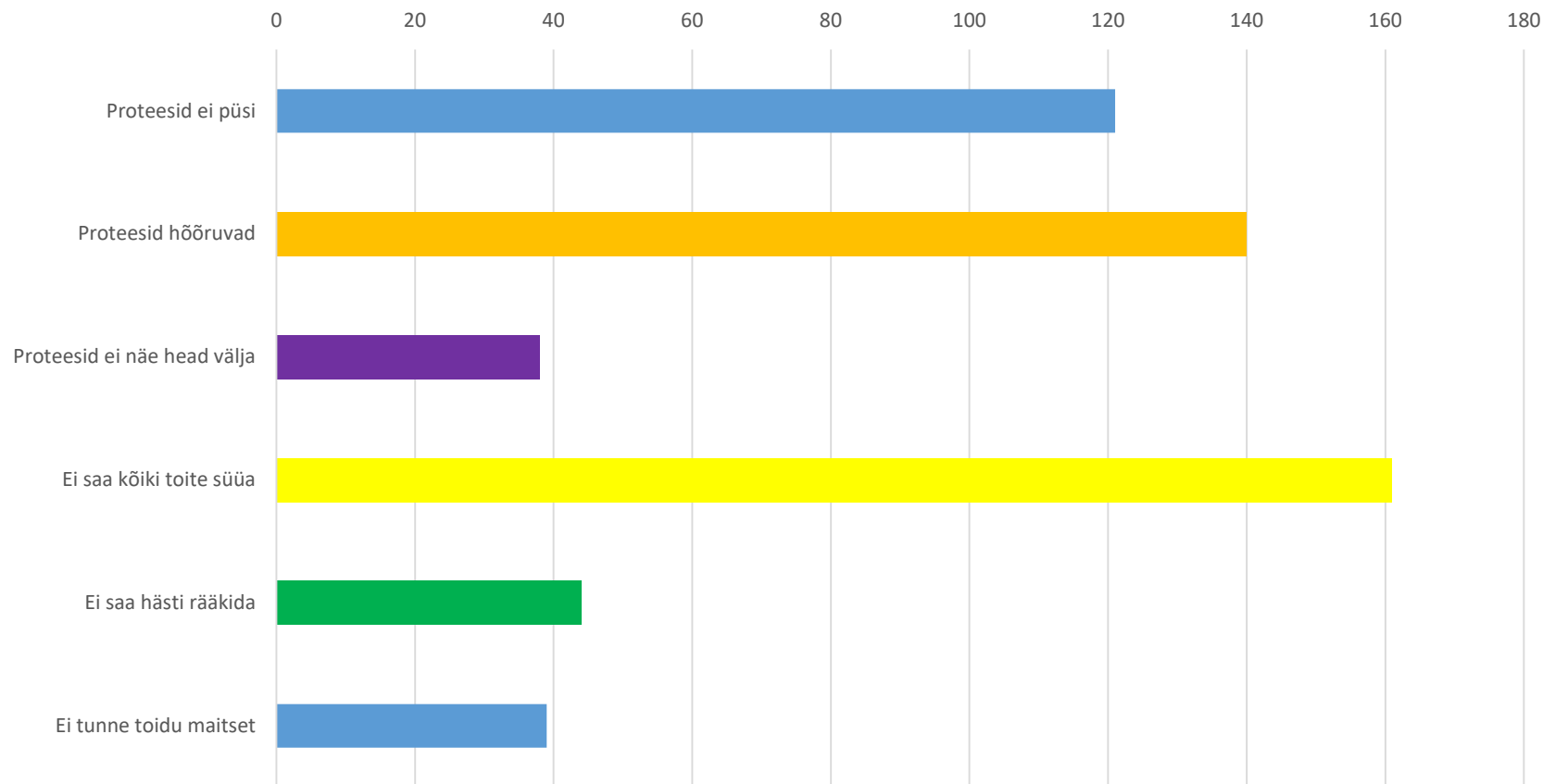
Suur hulk hambaproteese (eriti vanemas vanusegrupis) on suust eemaldatavad. Nende soovituslikuks elueaks loetakse kuni 4 aastat (selle aja jooksul muutuvad suuõõne anatoomia ümberkujunemise tõttu sobimatuks), kuid tulemused näitavad, et proteese kasutatakse pikema aja vältel.

Joonis 80. Proteesidest tingitud vaevuste esinemine proteesikasutajatel
vanuserühmade lõikes

EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 81. Proteesidega seotud probleemid (mainimiste arv)

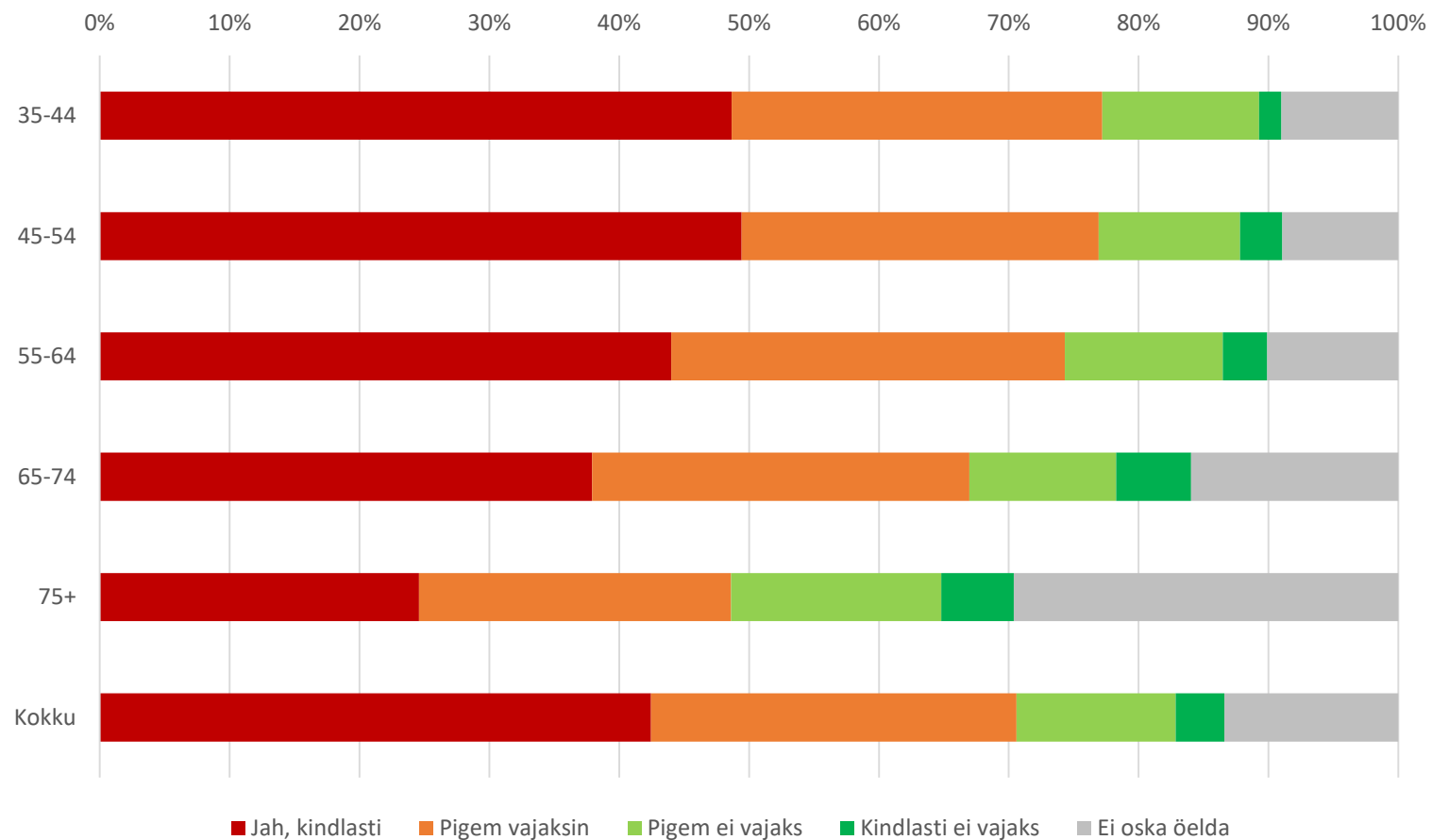

Mitmed probleemid on seotud hammaste kaotuse järgselt tekkivate muutustega suuõõnes. Sagedasemat korrigeerimist vajaksid kindlasti suust eemaldatavad proteesid. Seda kinnitavad väited, et proteesid ei püsi ja nendega ei ole võimalik kõiki toite süüa, mis omakorda viitavad funktsiooni langusele.

2.7 Enesehinnang hambaravi vajadusele

EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

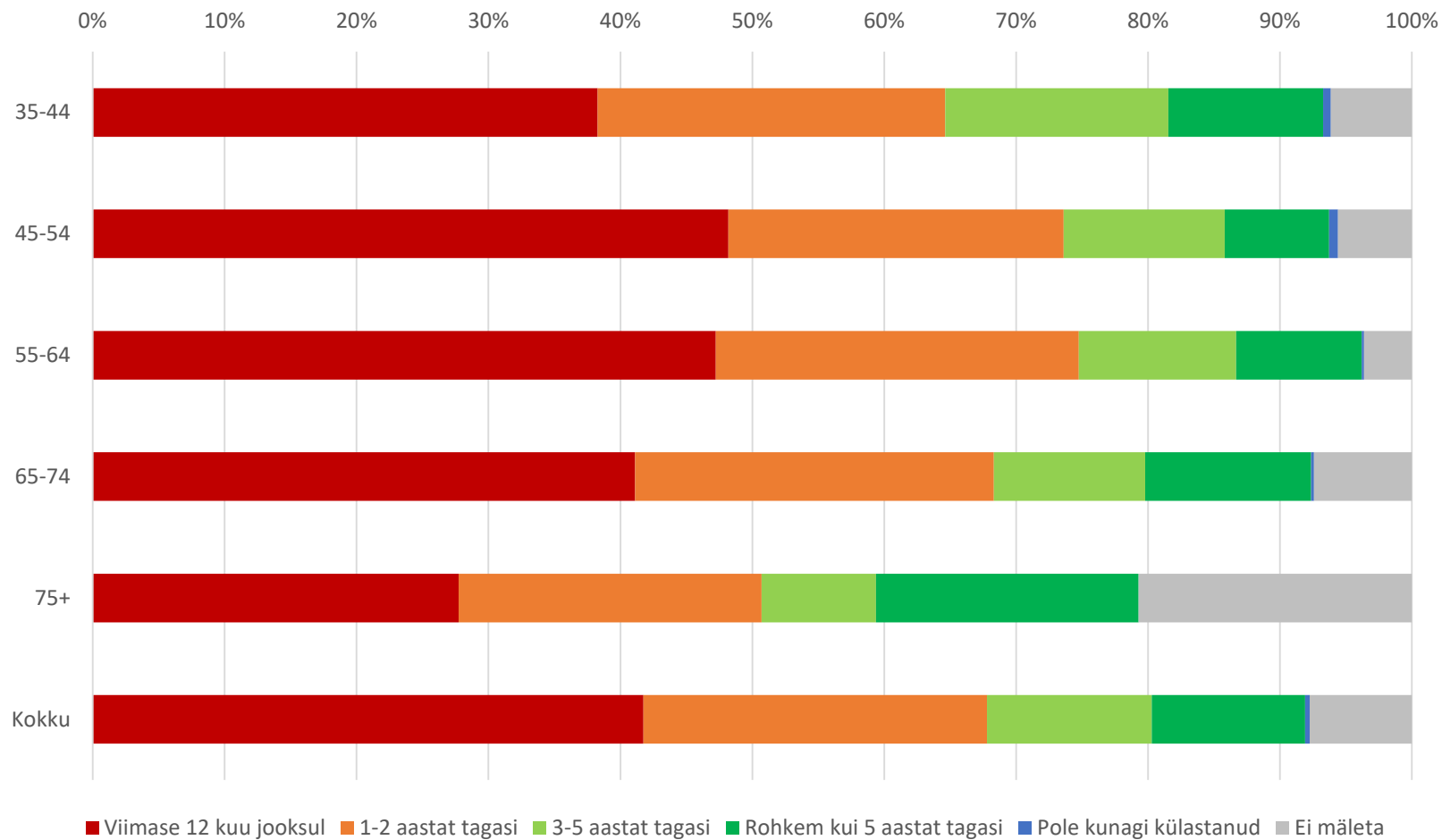
Joonis 82. Enesehinnang hambaravi vajadusele vanuserühmade lõikes

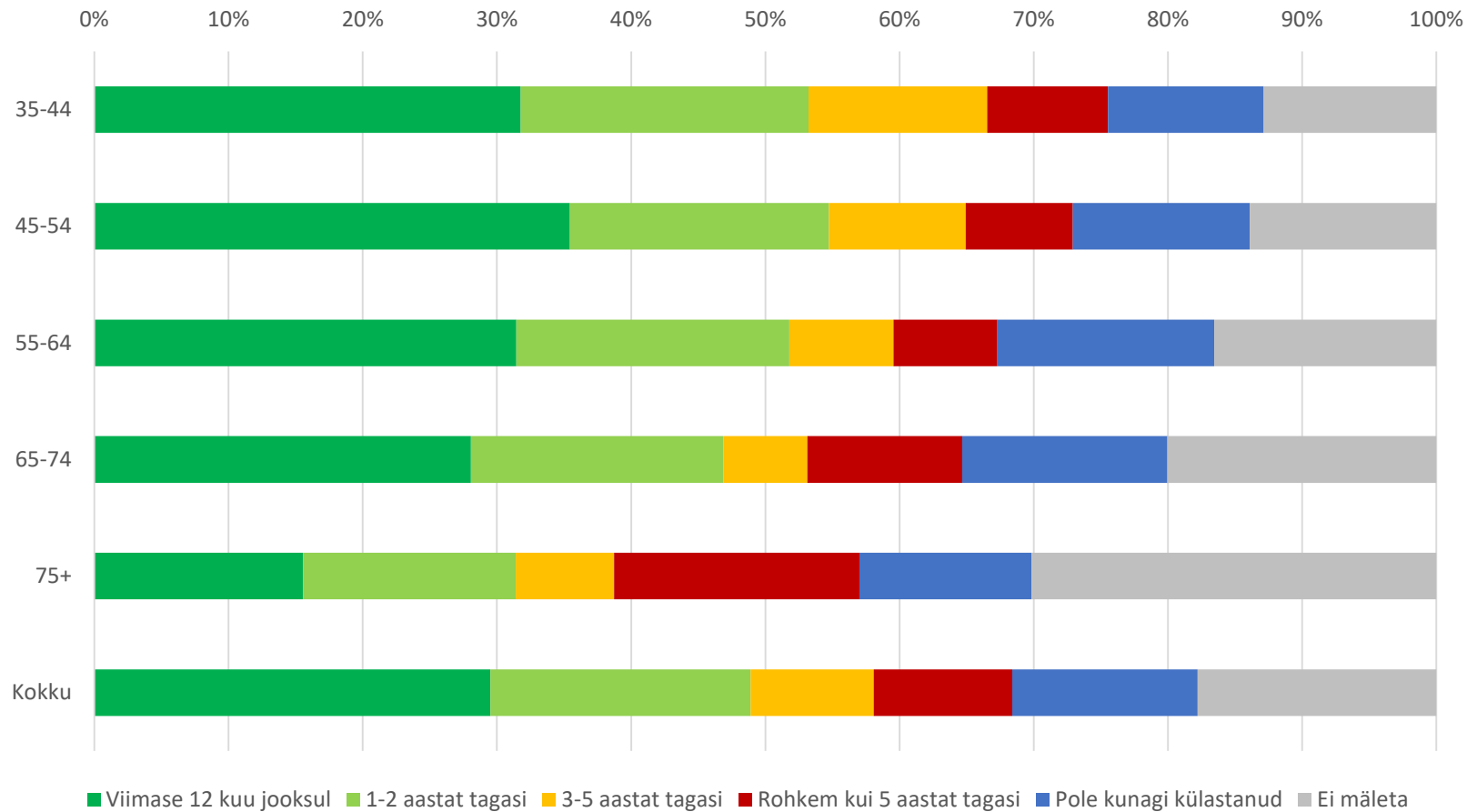
2.8 Hambaraviteenuste kasutamine

EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 83. Viimane hambaarsti külastus ravi eesmärgil vanuserühmade lõikes

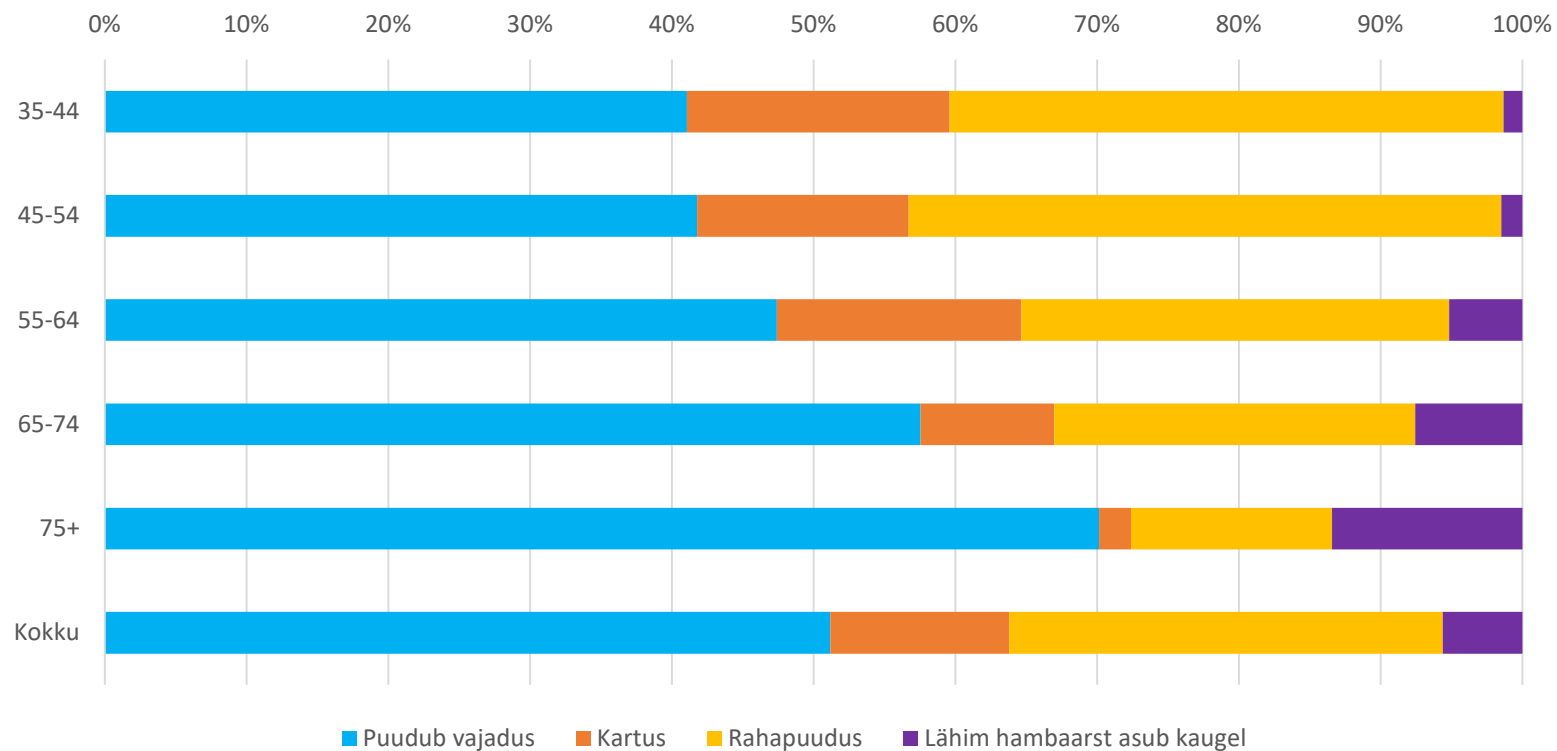
Joonis 84. Viimane hambaarsti külastus hammaste ja suu kontrolli eesmärgi (mitte seoses konkreetse vaevusega) vanuserühmade lõikes

Soovituslik on pöörduda hammaste ja suuõõne kontrolliks vastuvõtule 1-2 aasta tagant (riskirühm sagedamini). Samas on regulaarselt hambaarsti mitte külastavate vastanute osakaal igas vanusegrupis kõrge.

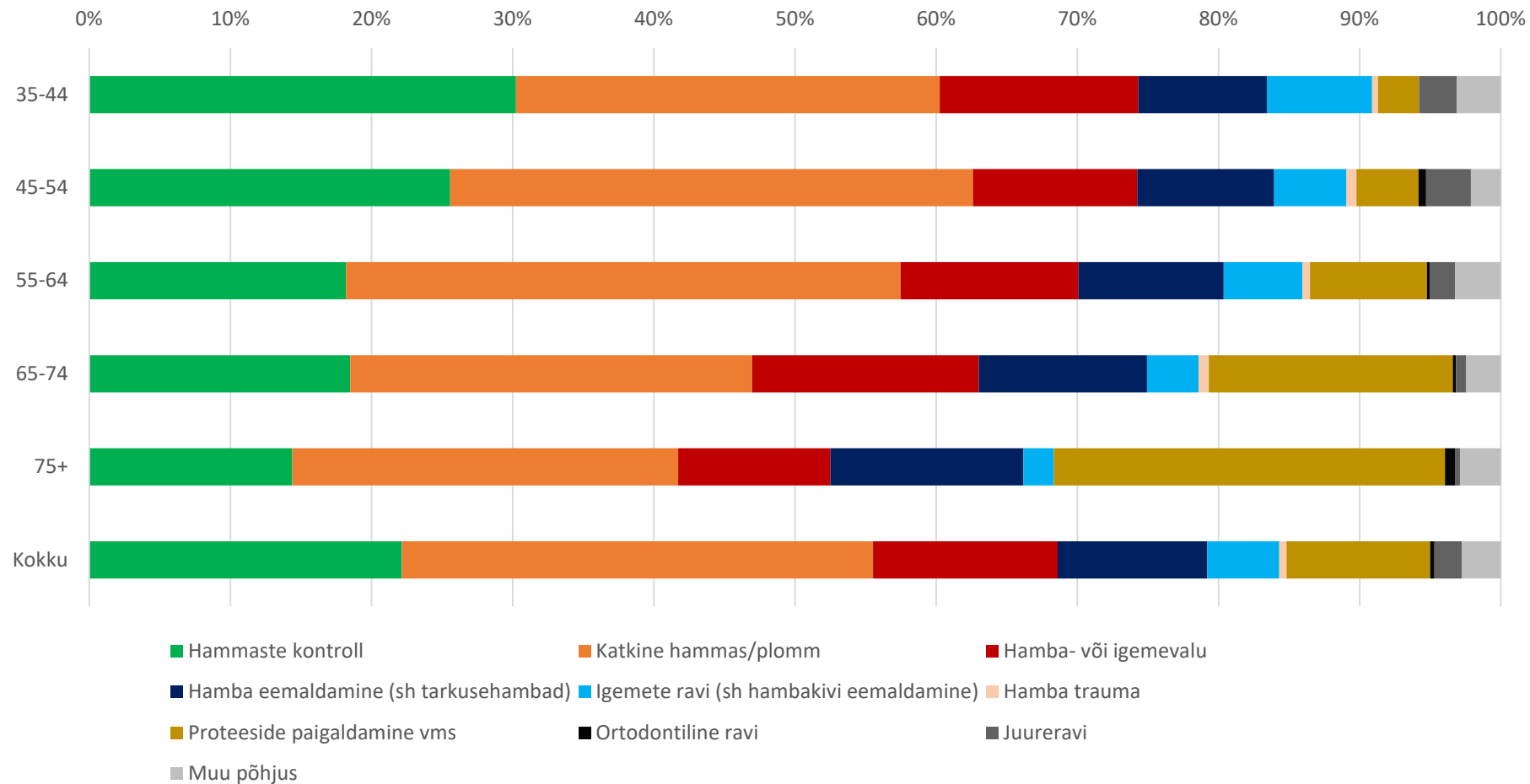
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 85. Peamine põhjus viimasel ajal (3 või enam aastat) hambaarsti mittekülastamiseks vanuserühmade lõikes

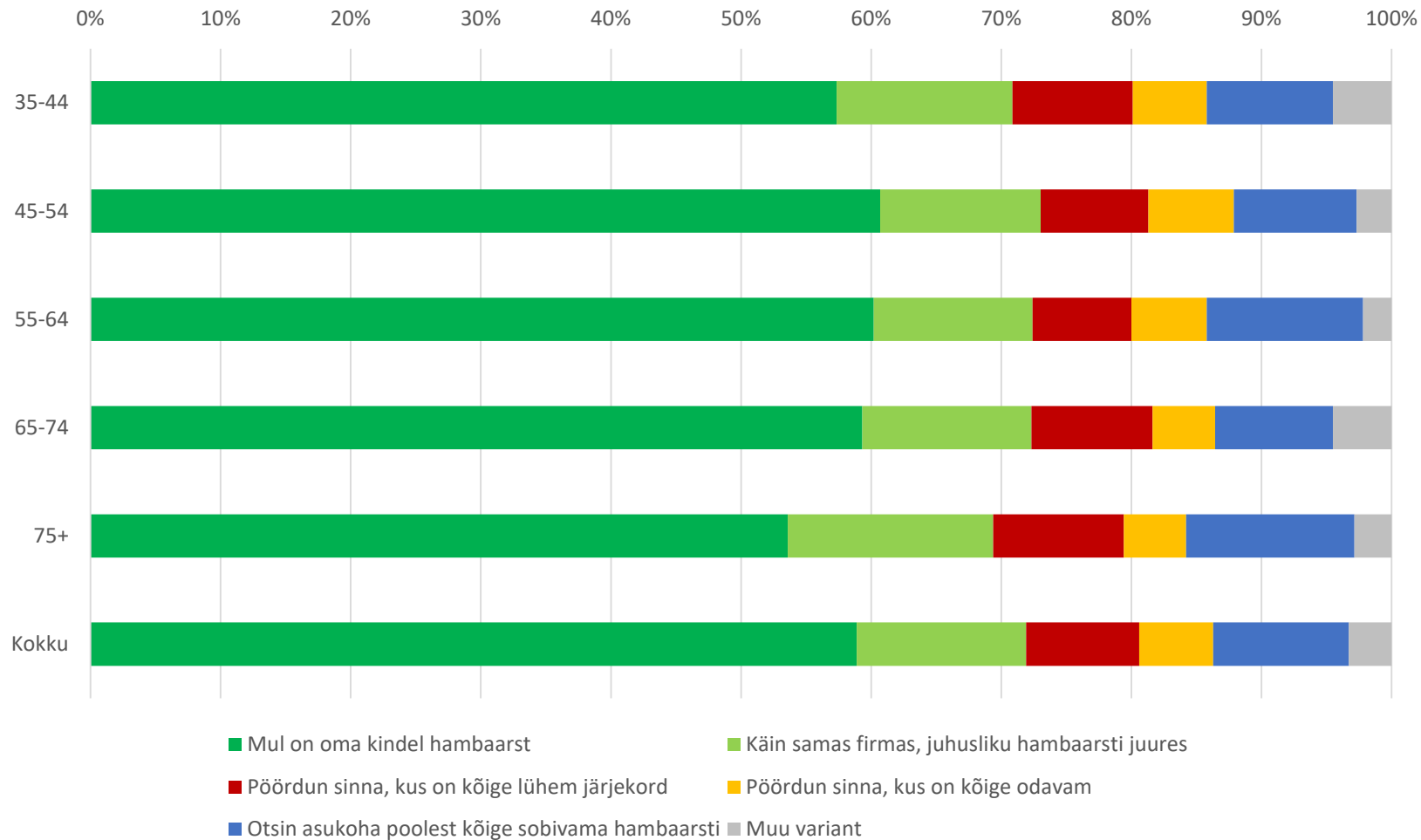
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 86. Viimase hambaarstil käimise peamine põhjus vanuserühmade lõikes

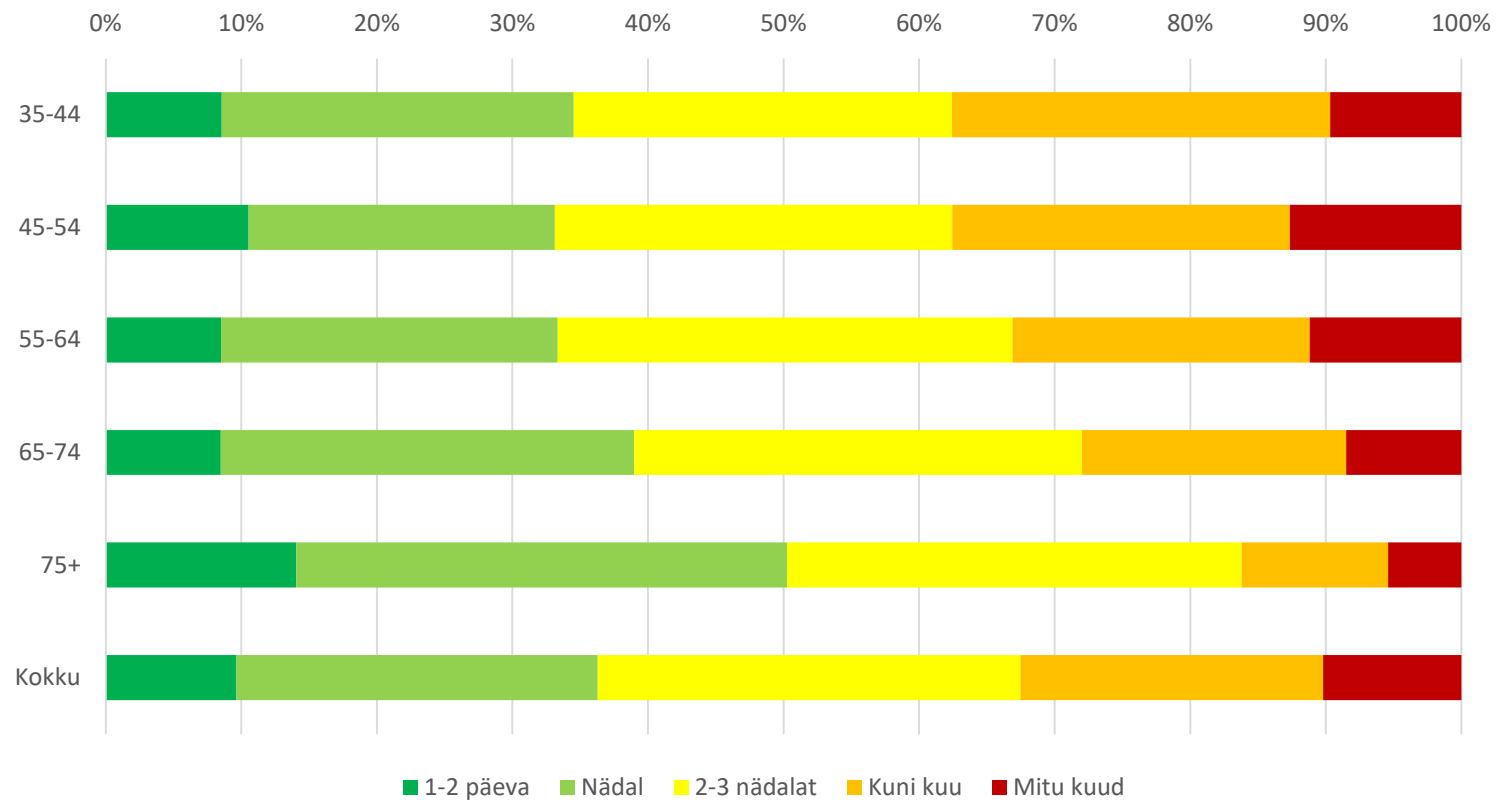
Pöördumise peamiseks põhjuseks peaks suurema osakaaluga olema kontrollvisiit, kuid hetkel on selleks pigem konkreetne probleem.

Joonis 87. Hambaravikoha valik vanuserühmade lõikes

Hambaarst on nagu perearst. Üks arst valitakse pikaks ajaperioodiks, mis näitab, et hambaravi hüvitised võiks olla patsiendist lähtuvad.

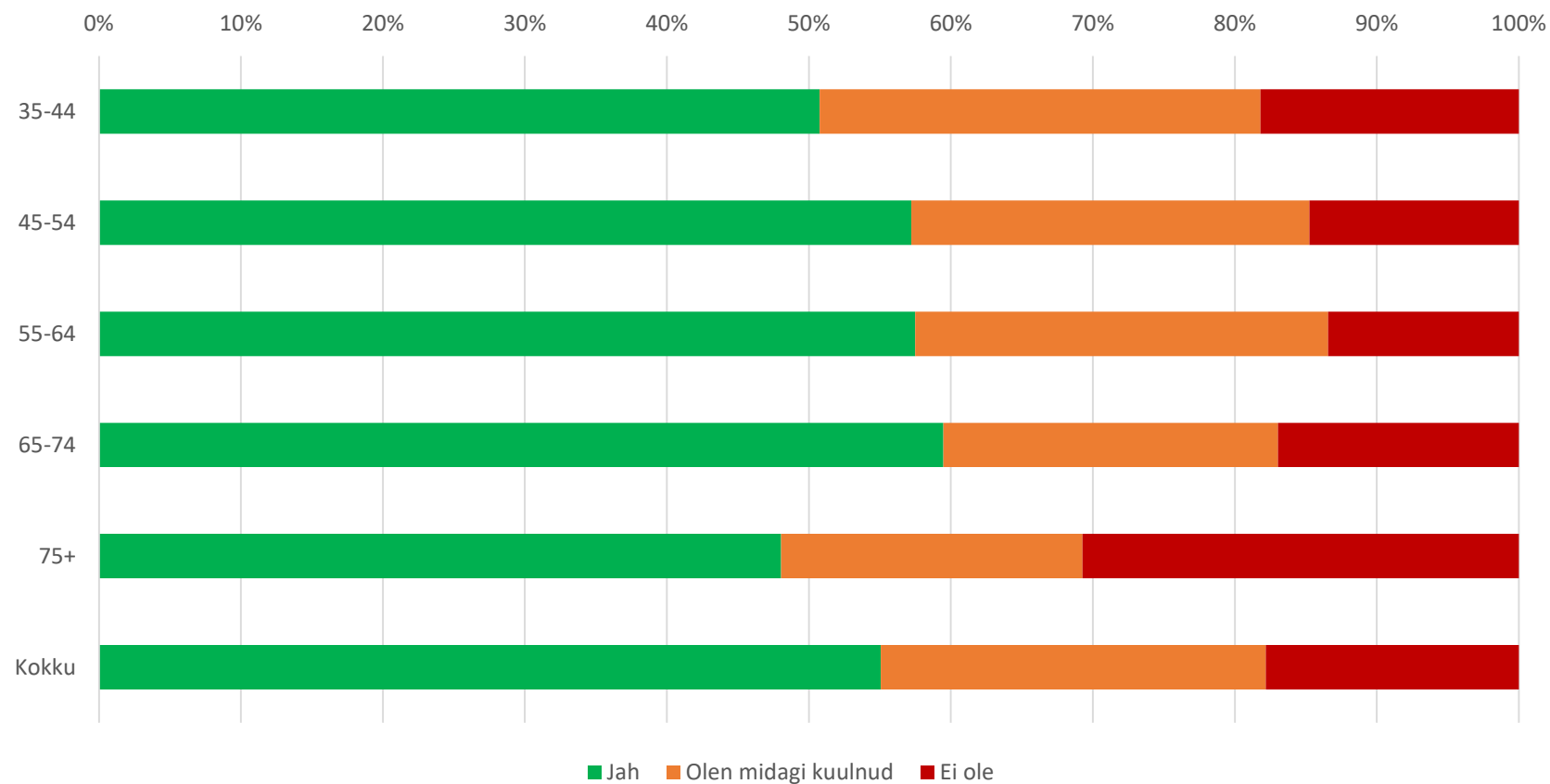
Joonis 88. Hambaarsti vastuvõtuaja ootamise tavaline pikkus vanuserühmade lõikes

Ooteajad on optimaalsed. Akuutne probleem vajab kiiremat sekkumist, tõenäoliselt on pikemad järjekorrad hambaravi eriarstide vastuvõtule.

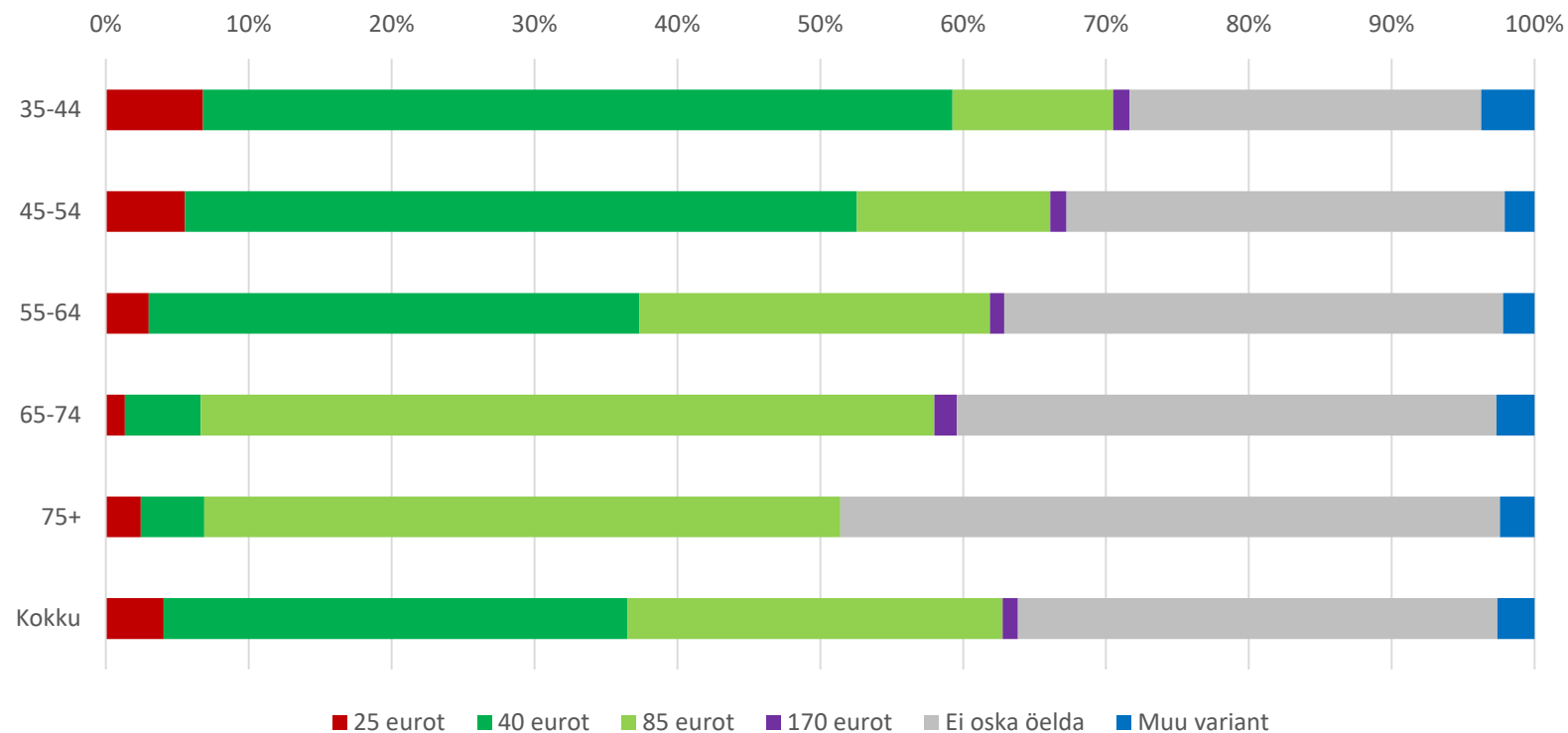
2.9 Hambaravihüvitis ja selle kasutamine

Joonis 89. Informeeritus kehtivatest Haigekassa poolsetest hambaravihüvitistest vanuserühmade lõikes

EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

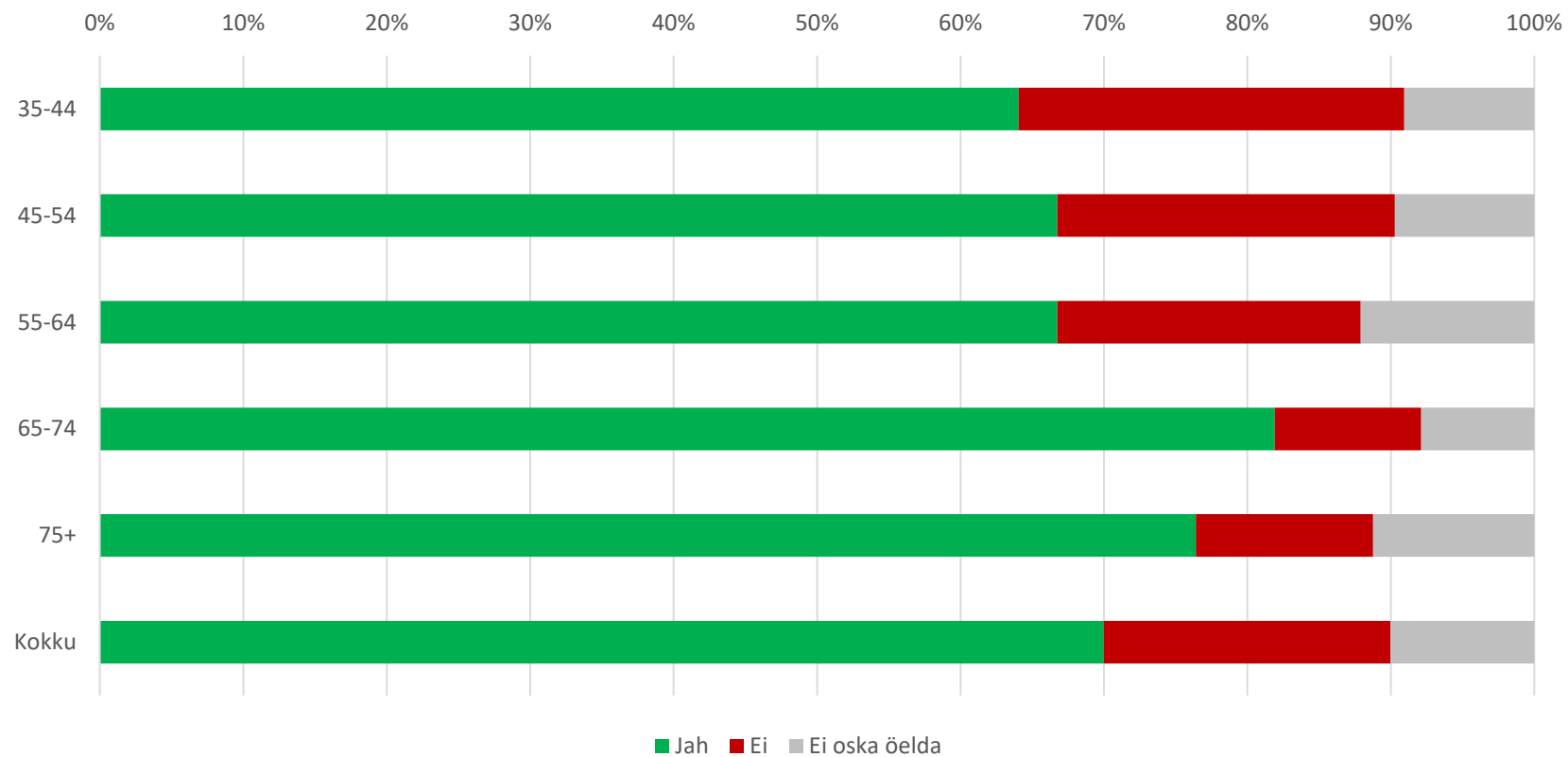
Joonis 90. Vastajale teadaolevalt talle rakenduva maksimaalse hambaravihüvitise suurus aasta kohta vanuserühmade lõikes

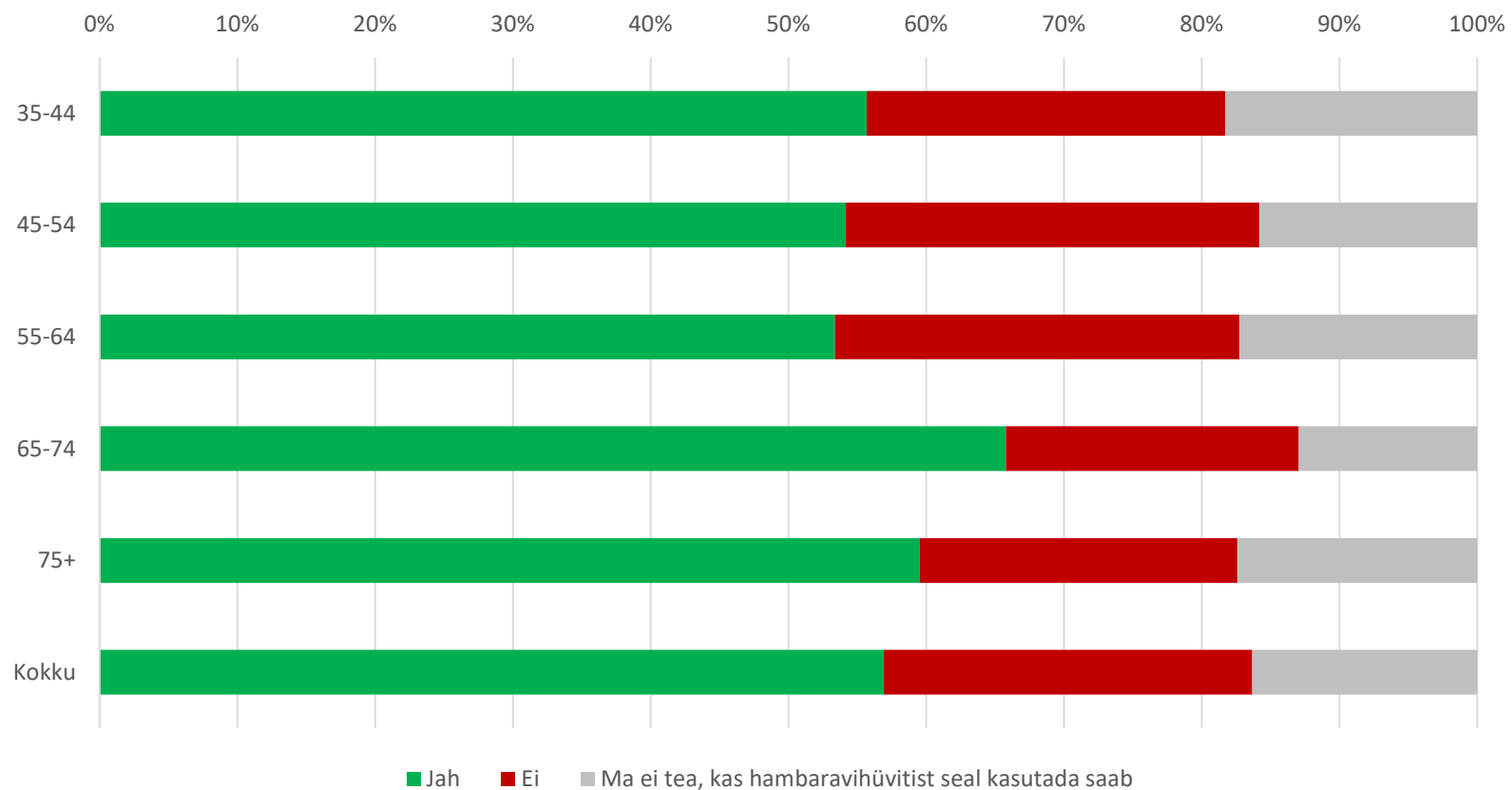
Inimeste teadlikkus talle kehtiva hambaravi- ja proteesihüvitise olemasolust ning suurusest on pigem madal.

EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 91. Täiskasvanute hambaravihüvitise kasutamine vanuserühmade lõikes

Joonis 92. Viimane hambaarstikülastus hüvitise kasutamist võimaldavas kabinetis
vanuserühmade lõikes

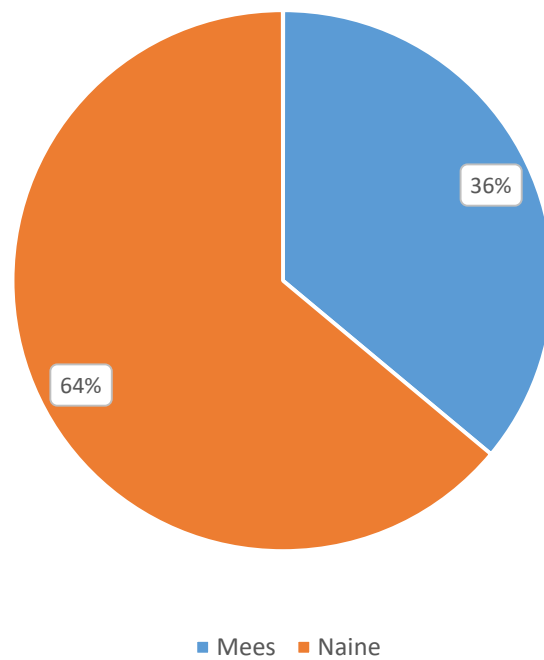

3. Suu röntgenoloogiliste panoraamülesvõtete kodeerimise tulemused

3.1 Info uuritavate ja ülesvõtete kohta

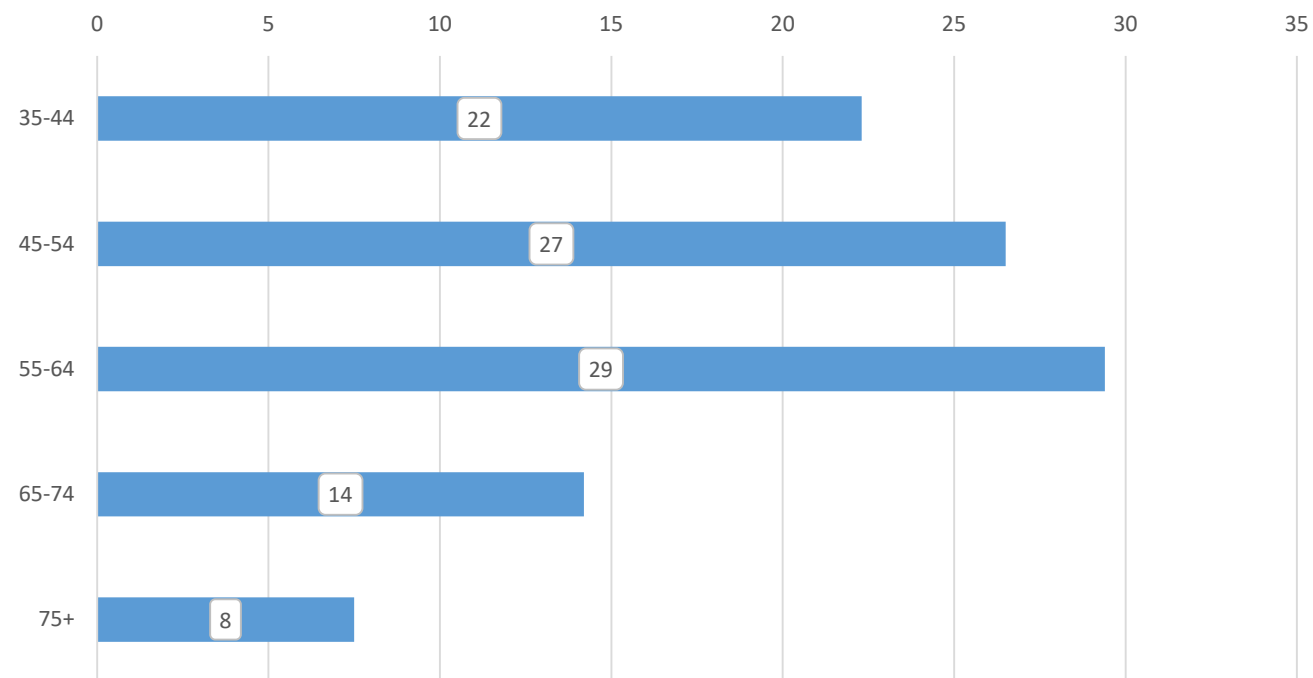
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 93. Uuritava sugu

EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

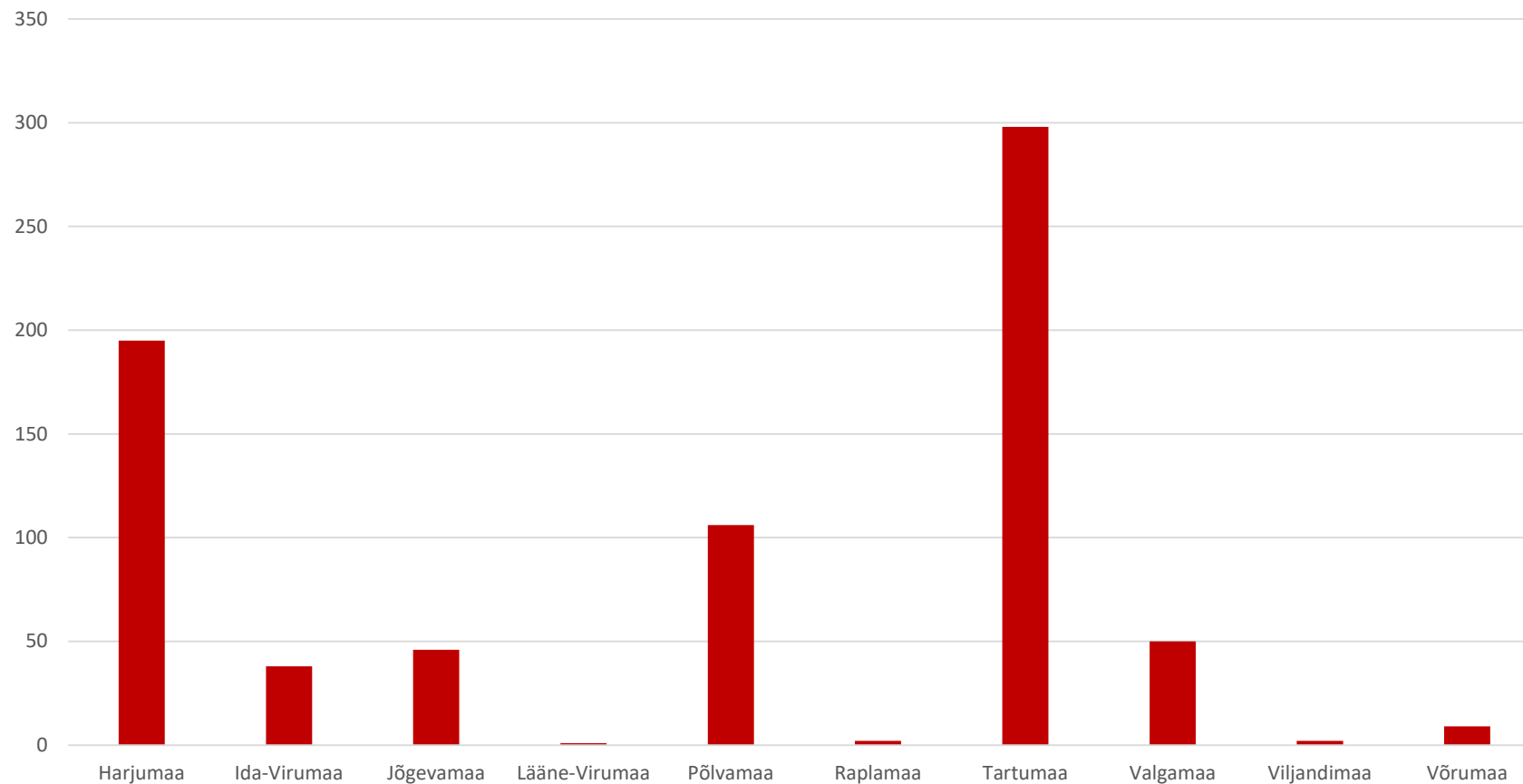
Joonis 94. Uuritavate vanuseline jaotus (%)

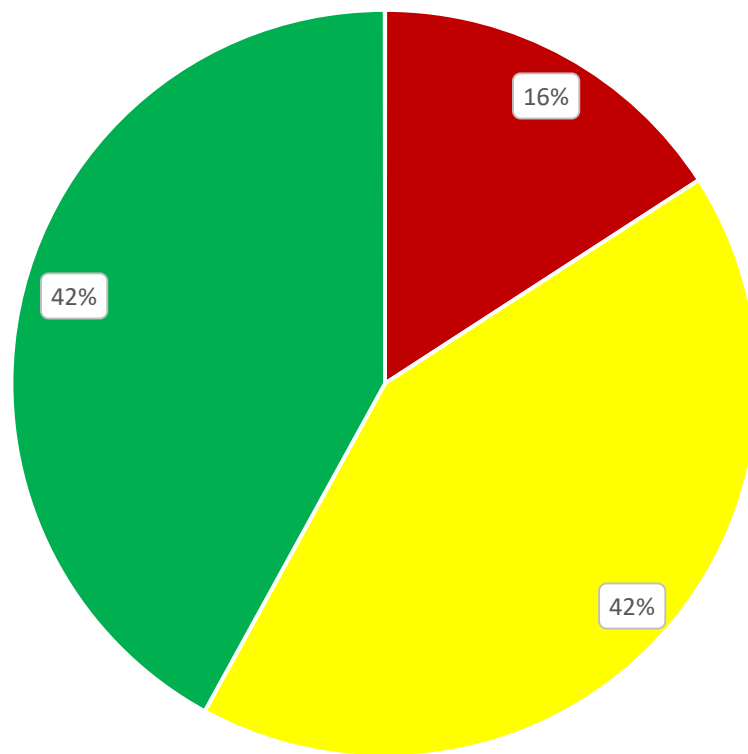
NB! Vanus röntgenülesvõtte tegemise (mitte suutervise alase läbivaatuse) ajal.

EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 95. Analüüsitud ülesvõtteid maakondade lõikes

Joonis 96. Röntgenülesvõtte kvaliteet

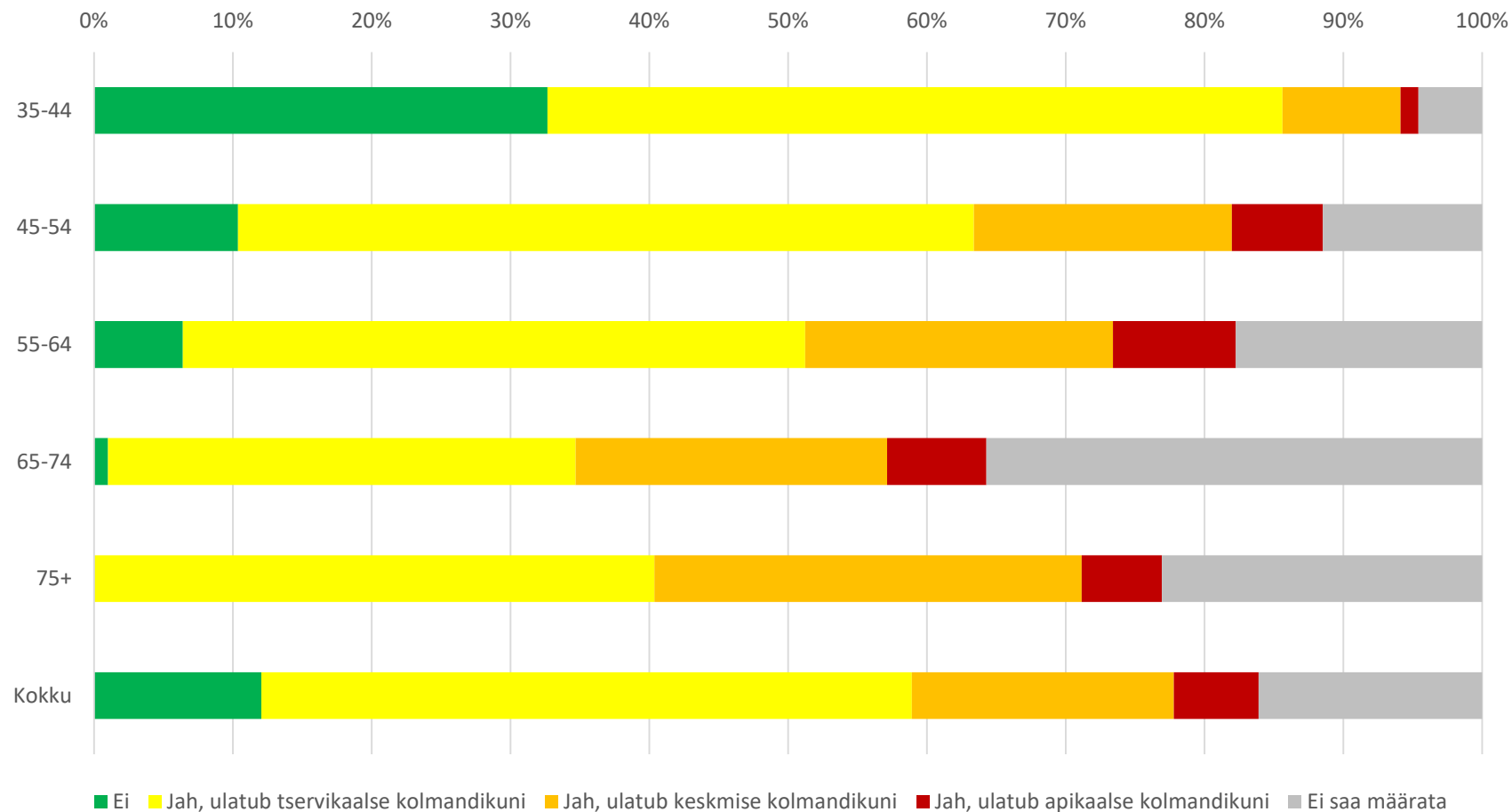

- Halb (mõningane info kättesaadav)
- Enam-vähem sobiv (kätte saab suurema osa vajalikust infost)
- Kvaliteetne (kogu vajalik info kättesaadav)

3.2 Luukadu sekstantide lõikes

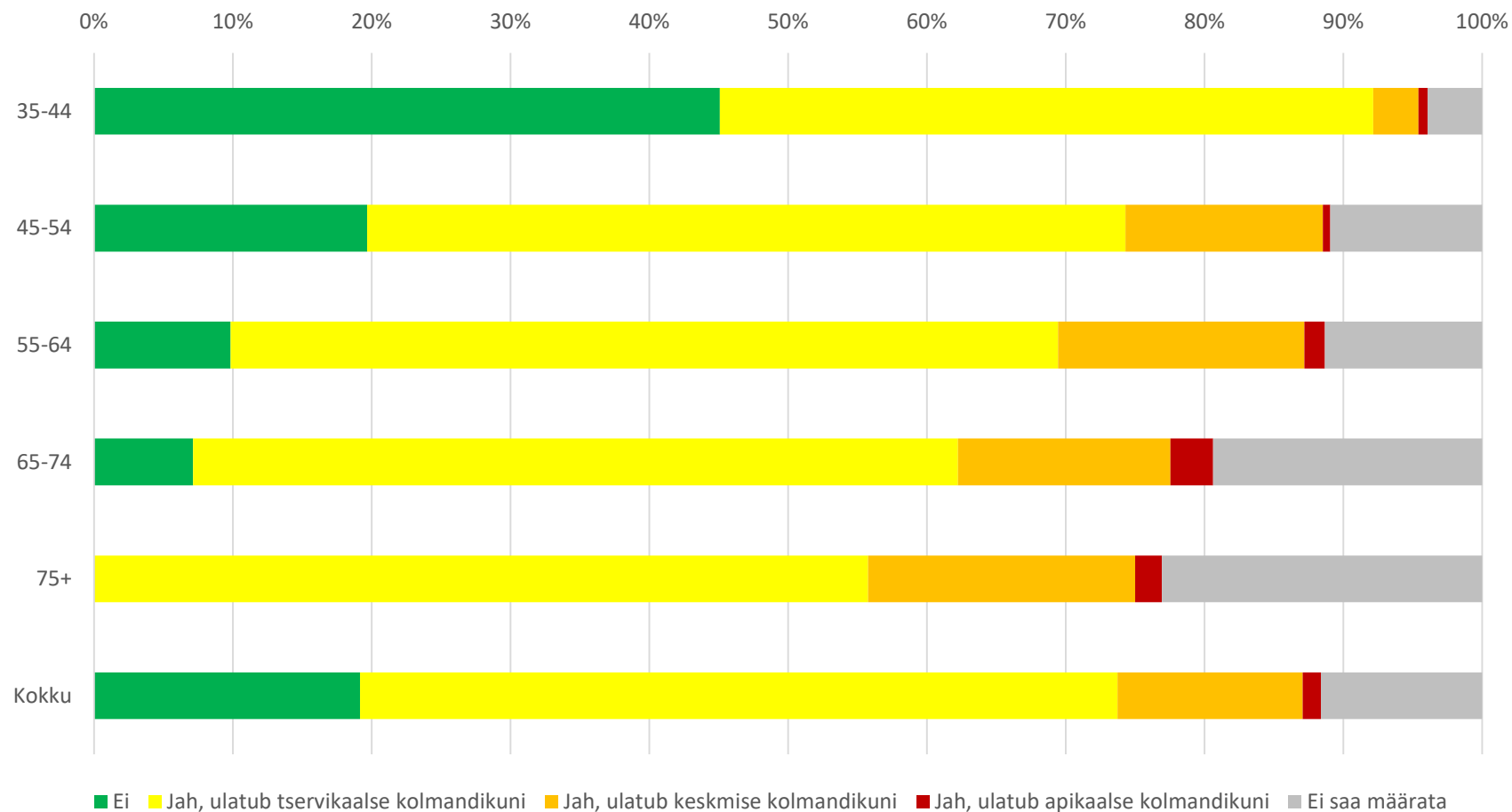
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 97. [17-14] Horisontaalne luukadu (hinnatakse, kui sekstandis oli vähemalt 2 hammast, millest üks võis olla laenatud naaberplokist)

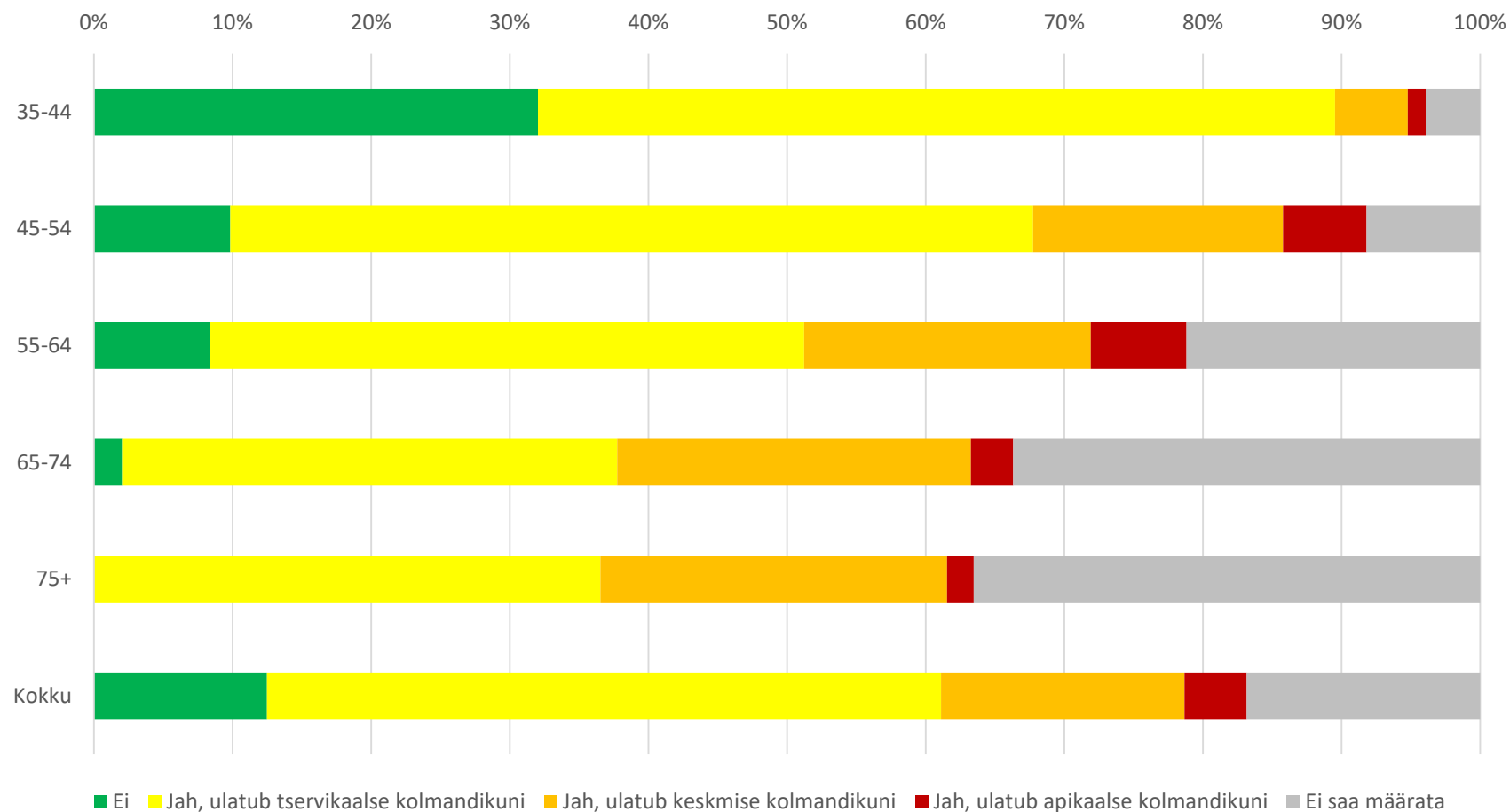
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 98. [13-23] Horisontaalne luukadu (hinnatakse, kui sekstandis oli vähemalt 2 hammast, millest üks võis olla laenatud naaberplokist)

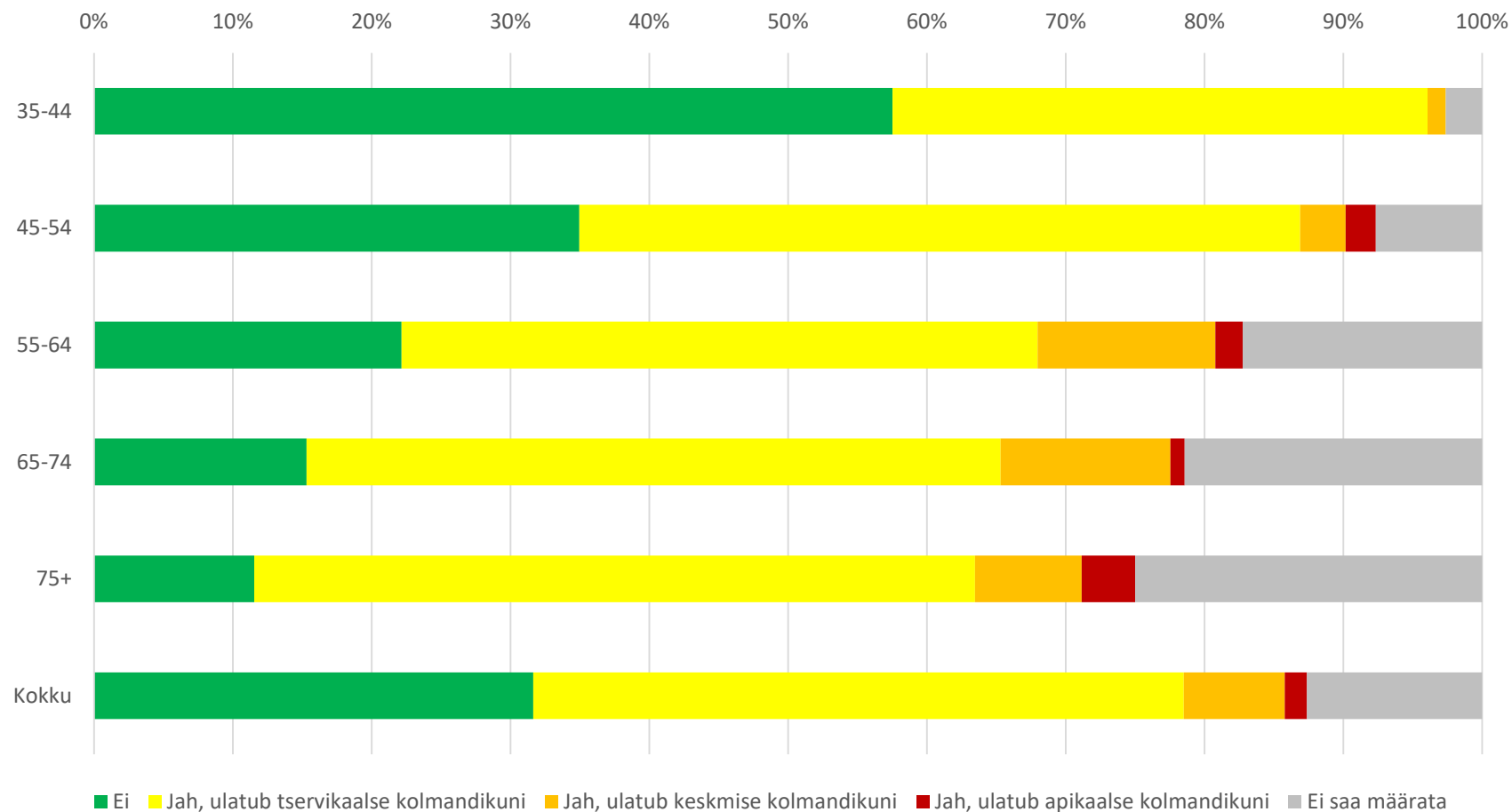
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 99. [24-27] Horisontaalne luukadu (hinnatakse, kui sekstandis oli vähemalt 2 hammast, millest üks võis olla laenatud naaberplokist)

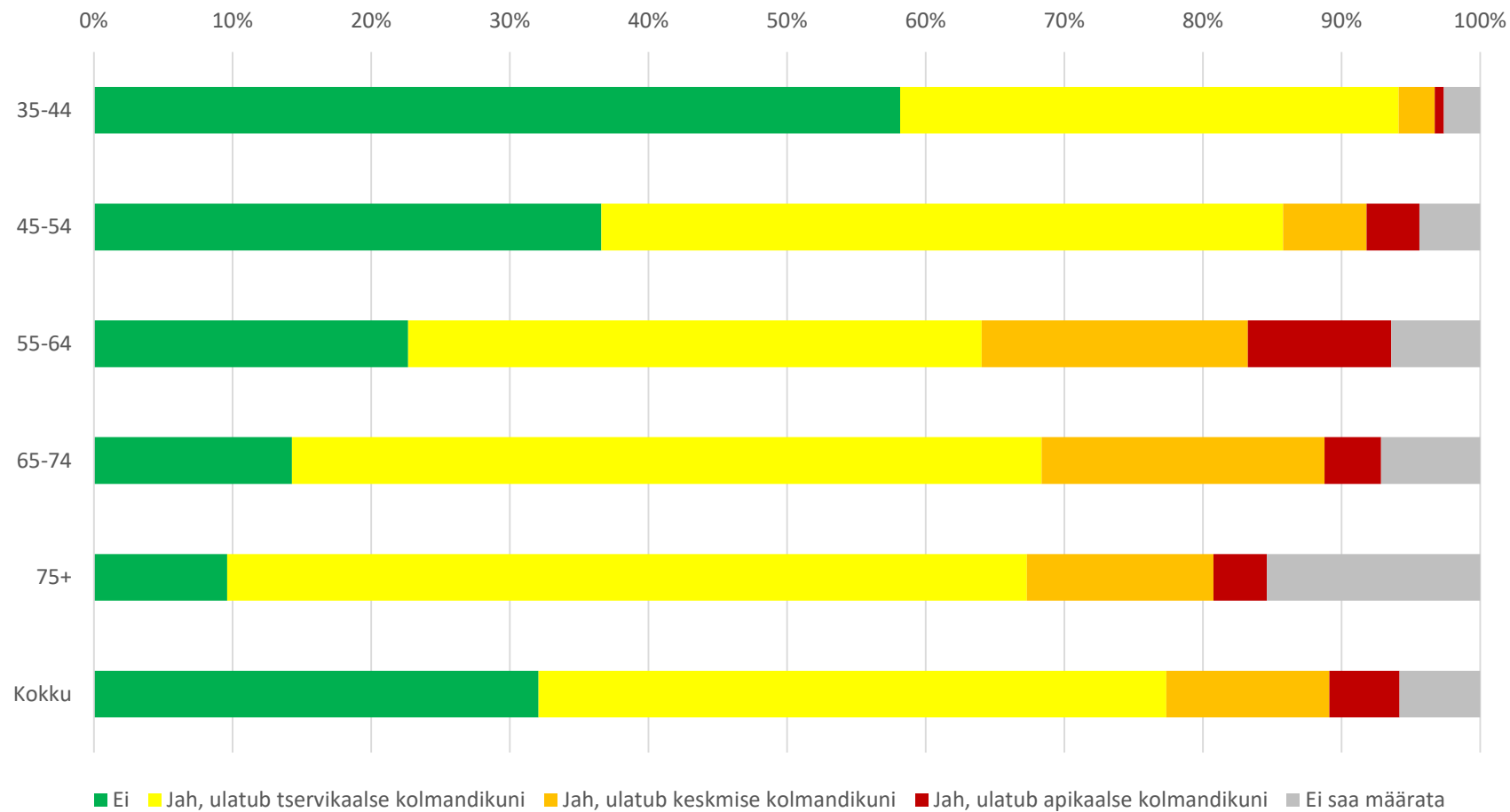
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 100. [47-44] Horisontaalne luukadu (hinnatakse, kui sekstandis oli vähemalt 2 hammast, millest üks võis olla laenatud naaberplokist)

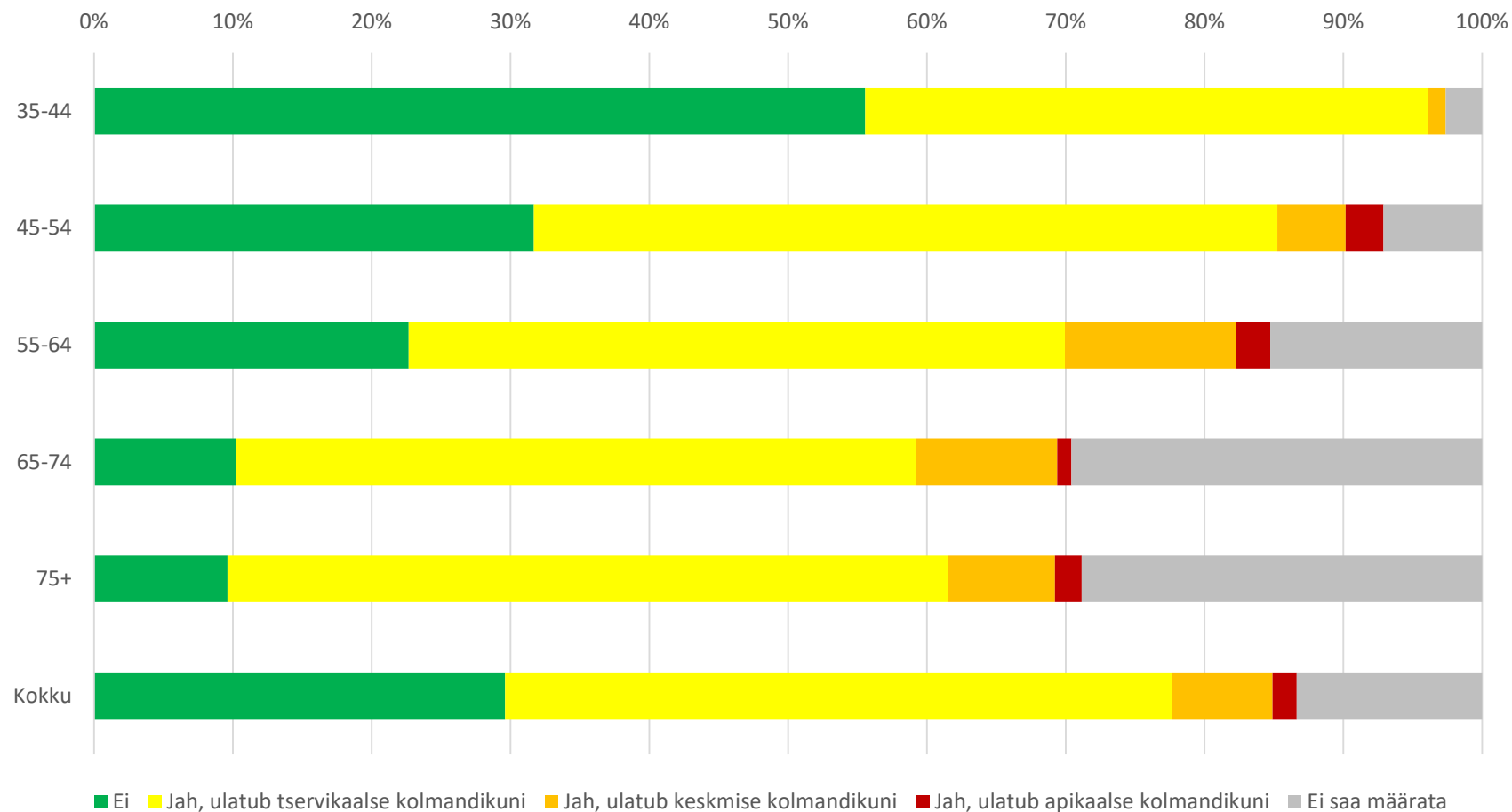

EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 101. [43-33] Horisontaalne luukadu (hinnatakse, kui sekstandis oli vähemalt 2 hammast, millest üks võis olla laenatud naaberplokist)

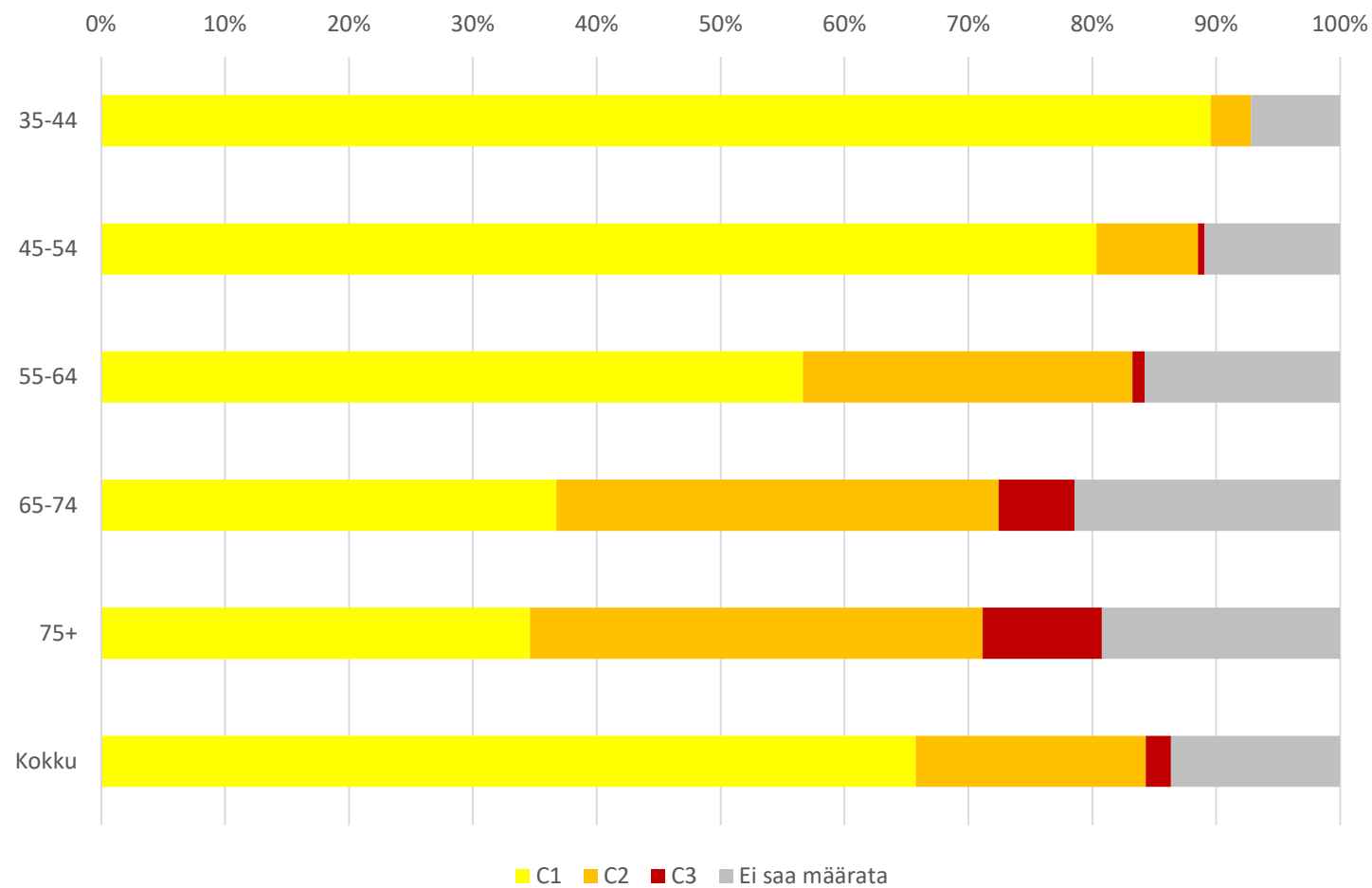
Joonis 102. [34-37] Horisontaalne luukadu (hinnatakse, kui sekstandis oli vähemalt 2 hammast, millest üks võis olla laenatud naaberplokist)

Eelnevate graafikute kokkuvõtte: suur luukadu viitab igeme- ja hamba kinnituskoehaiguste laiale levikule. Haigused on ilmselt aladiagnoositud ja eeldatavalt alaravitud. Ulatuslik luukadu viib hammaste kaotusele. Vajalik on põhjalikum selgitustöö igemehaiguste olemusest ja ennetusest.

EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 103. Mandibulaarluu struktuur (MCI: C1, C2, C3 klassifikatsiooni järgi)

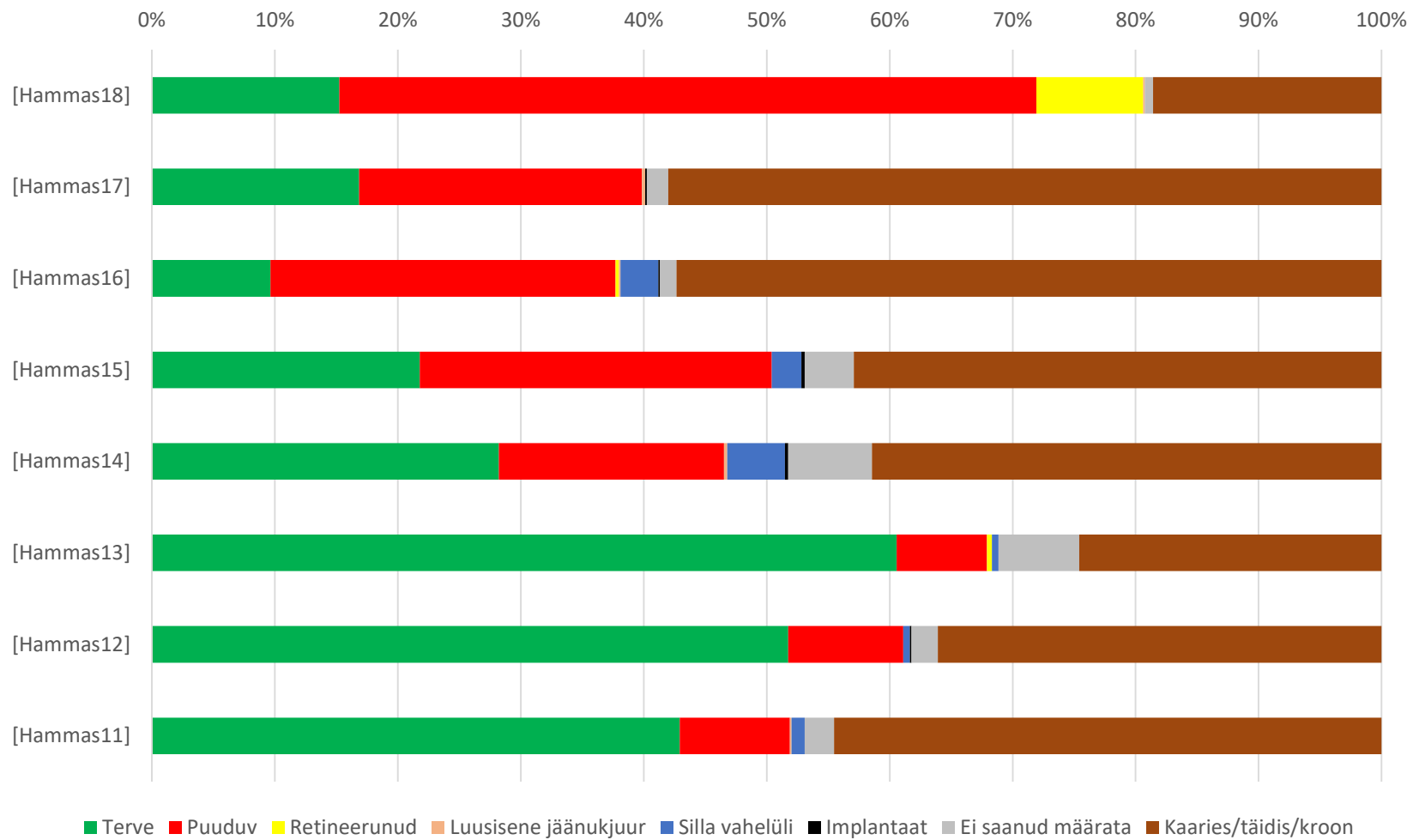

3.3 Hammaste staatus

NB! Materjali ja protseduuri spetsiifikast lähtuvalt erineb kodeerimiskaala läbivaatuse juures kasutatust

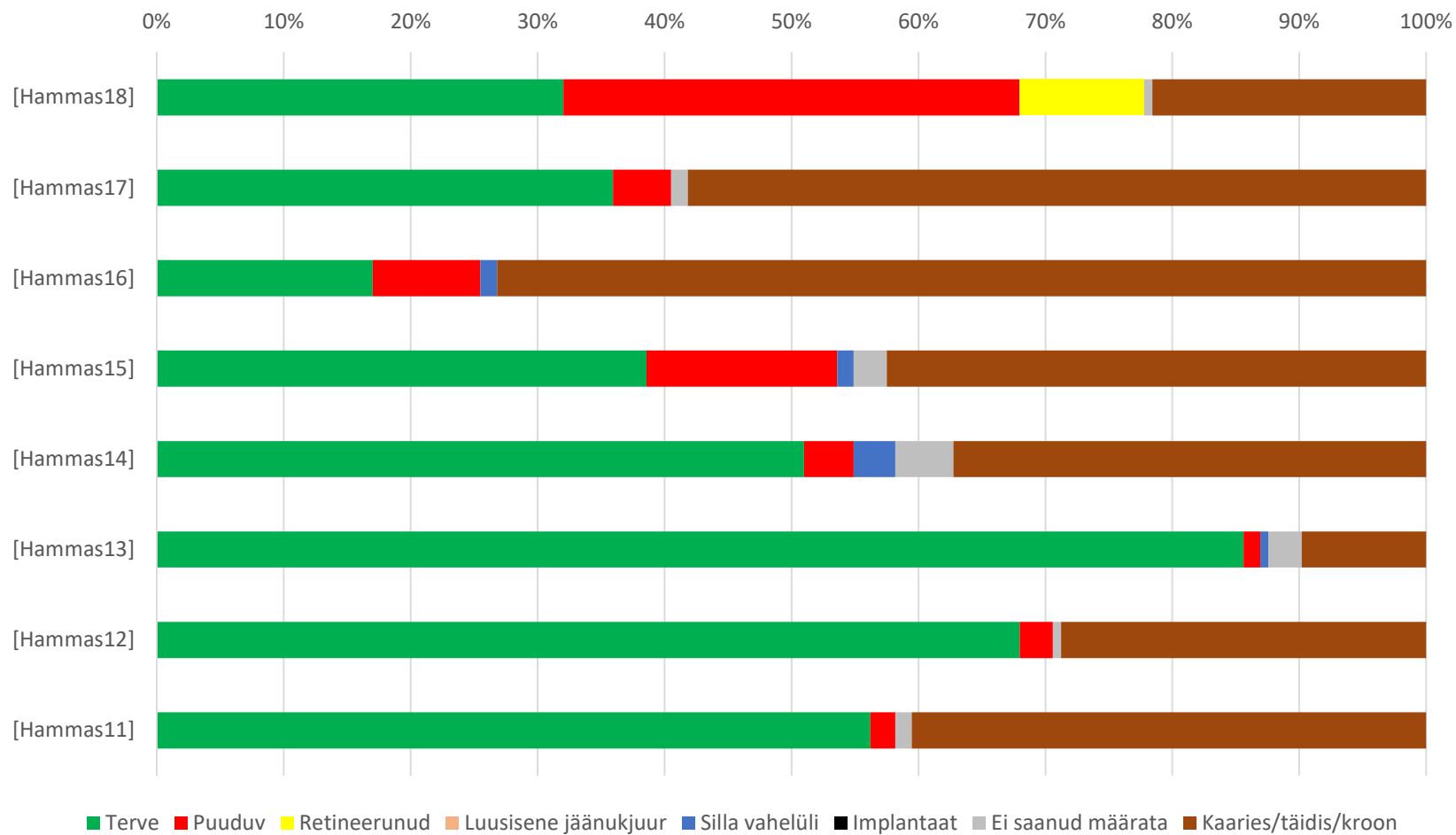
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 104. Hammaste staatus 18-11 (kõik pildid)

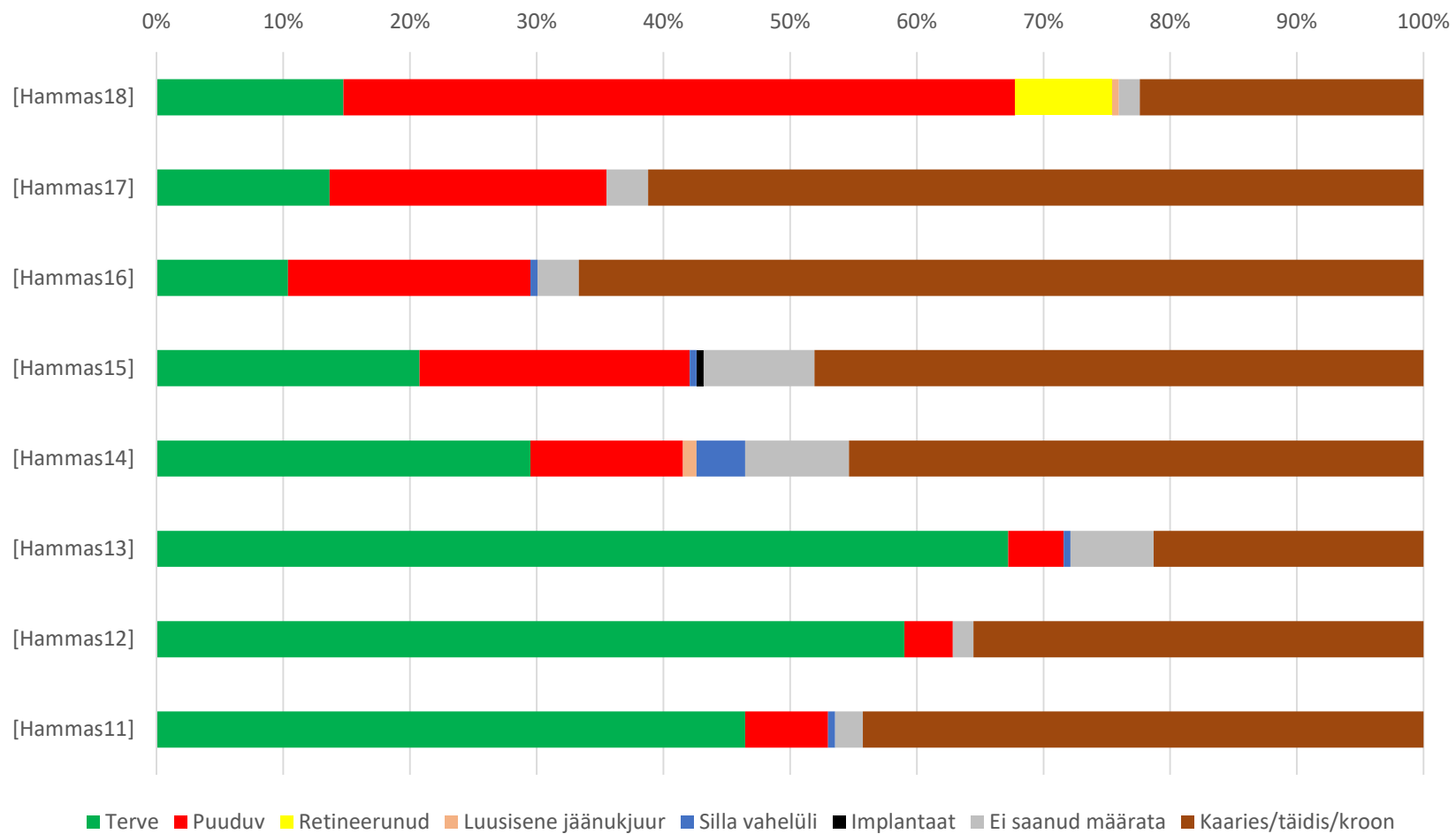
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 105. Hammaste staatus 18-11 (35-44a)

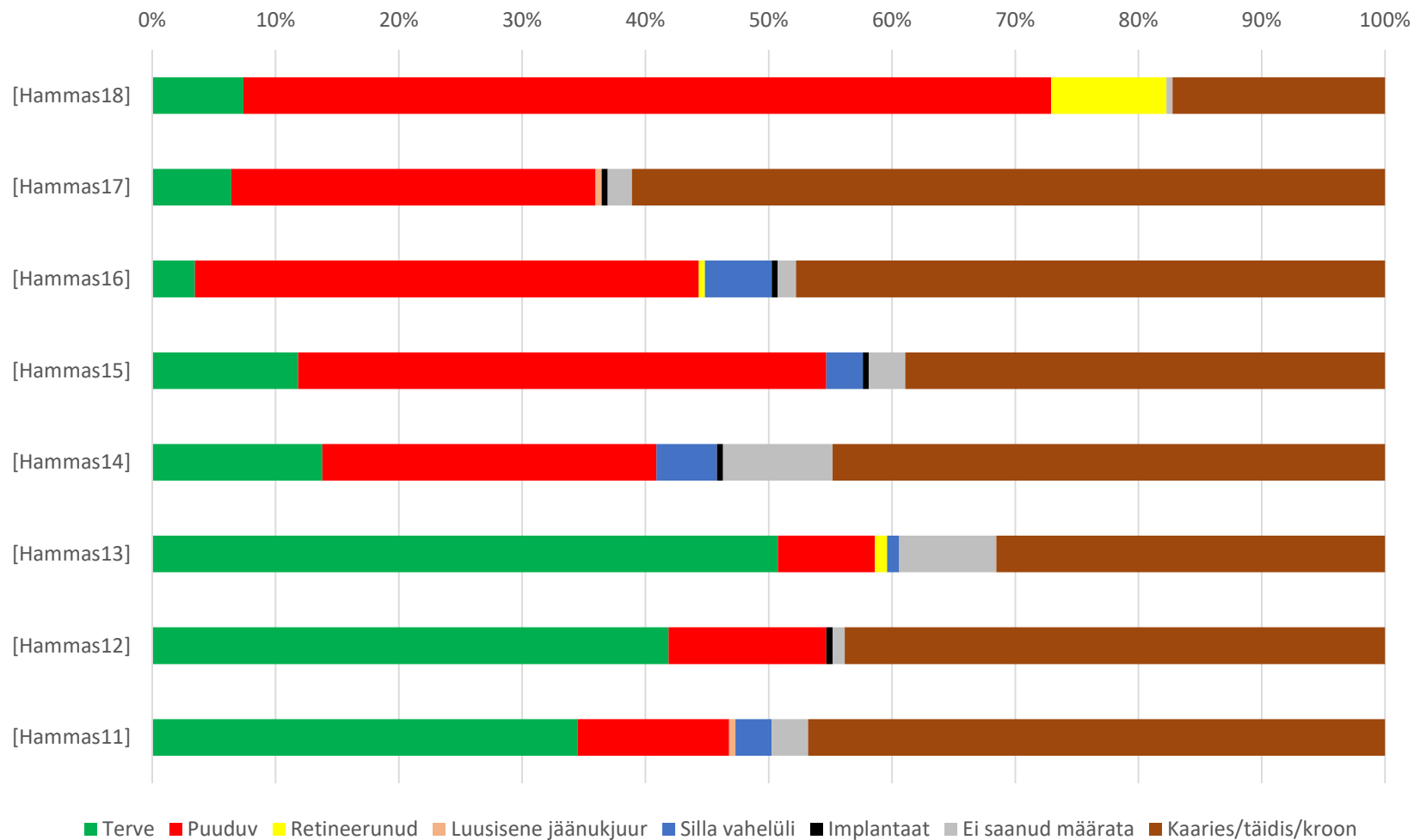
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 106. Hammaste staatus 18-11 (45-54a)

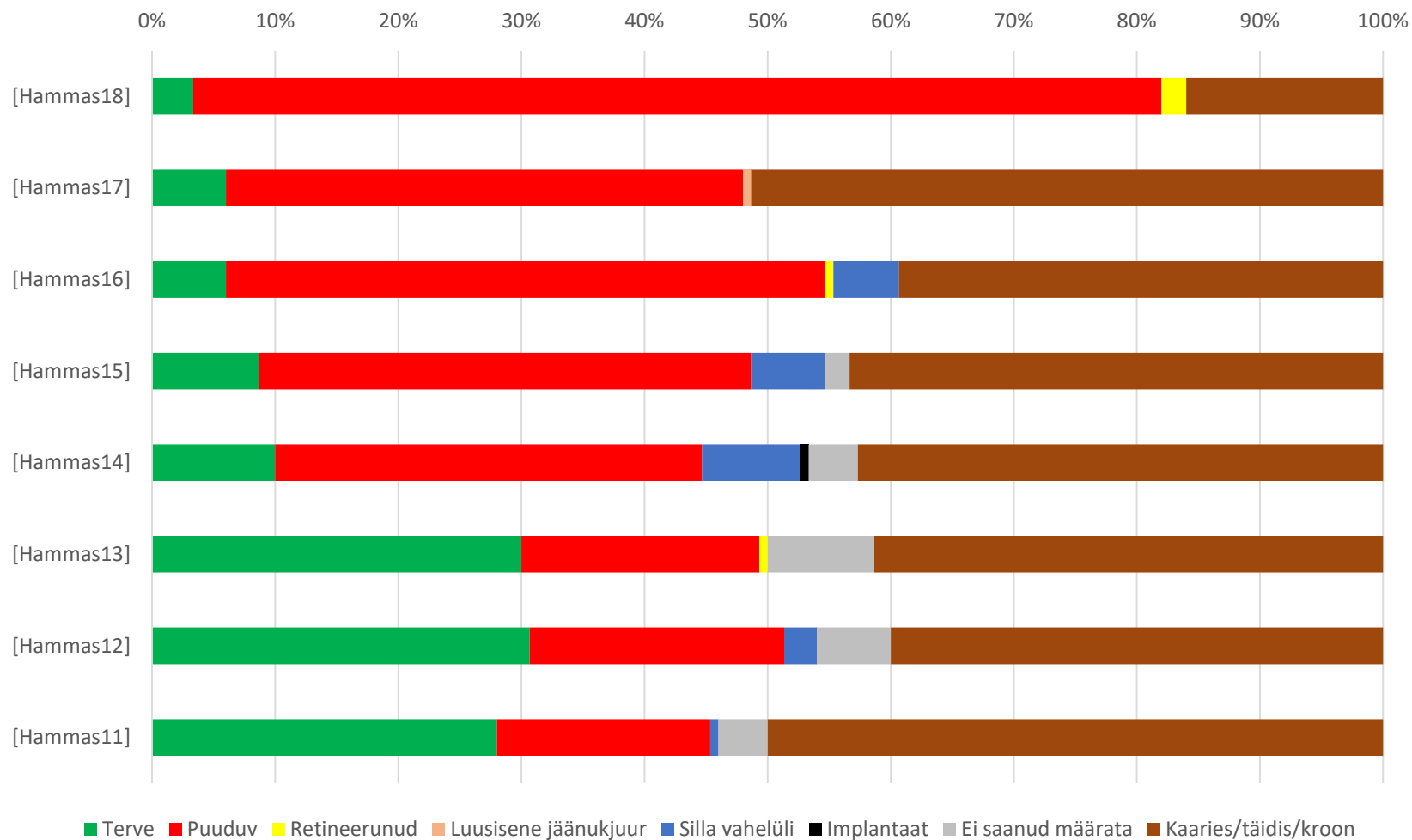
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 107. Hammaste staatus 18-11 (55-64a)

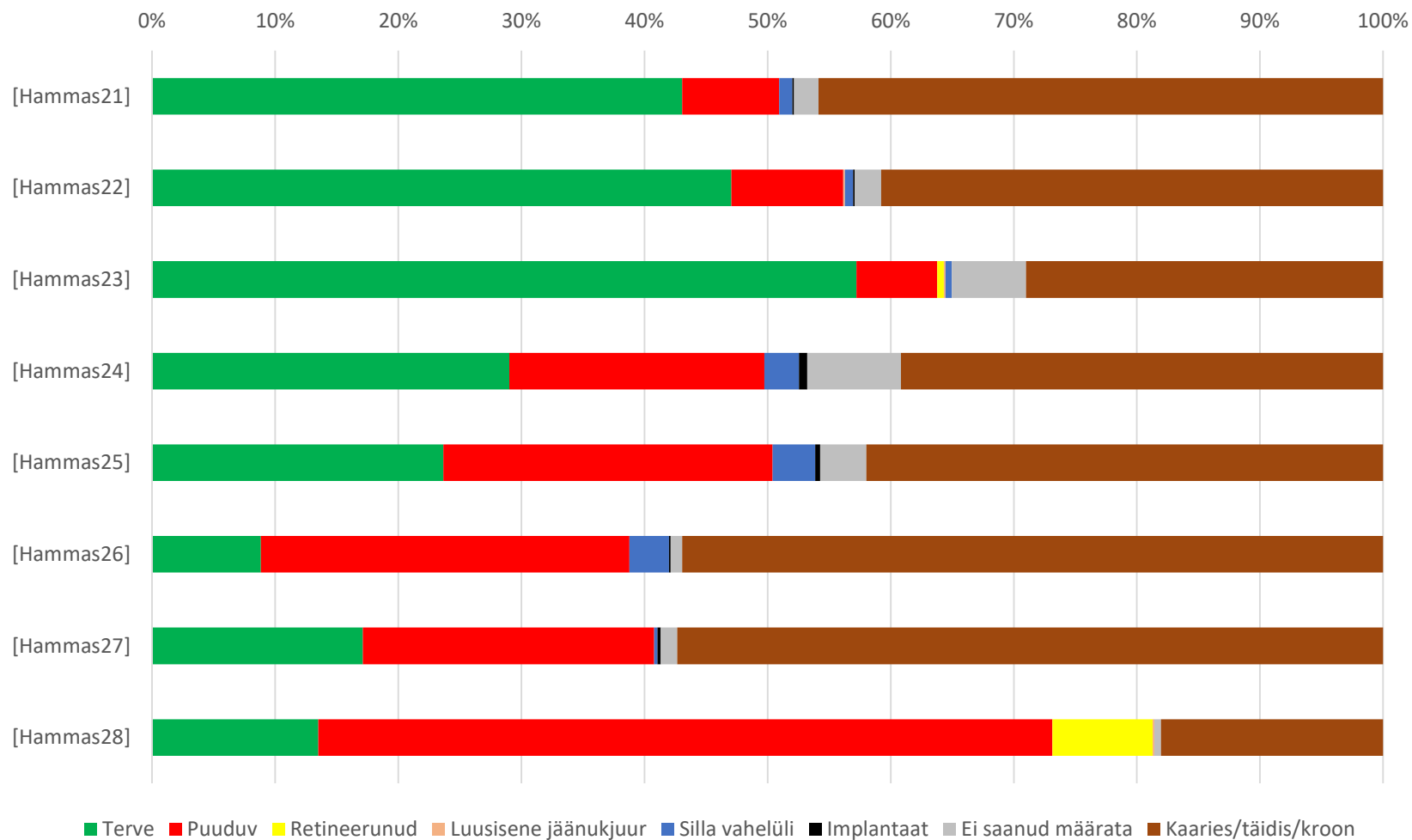
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 108. Hammaste staatus 18-11 (65+)

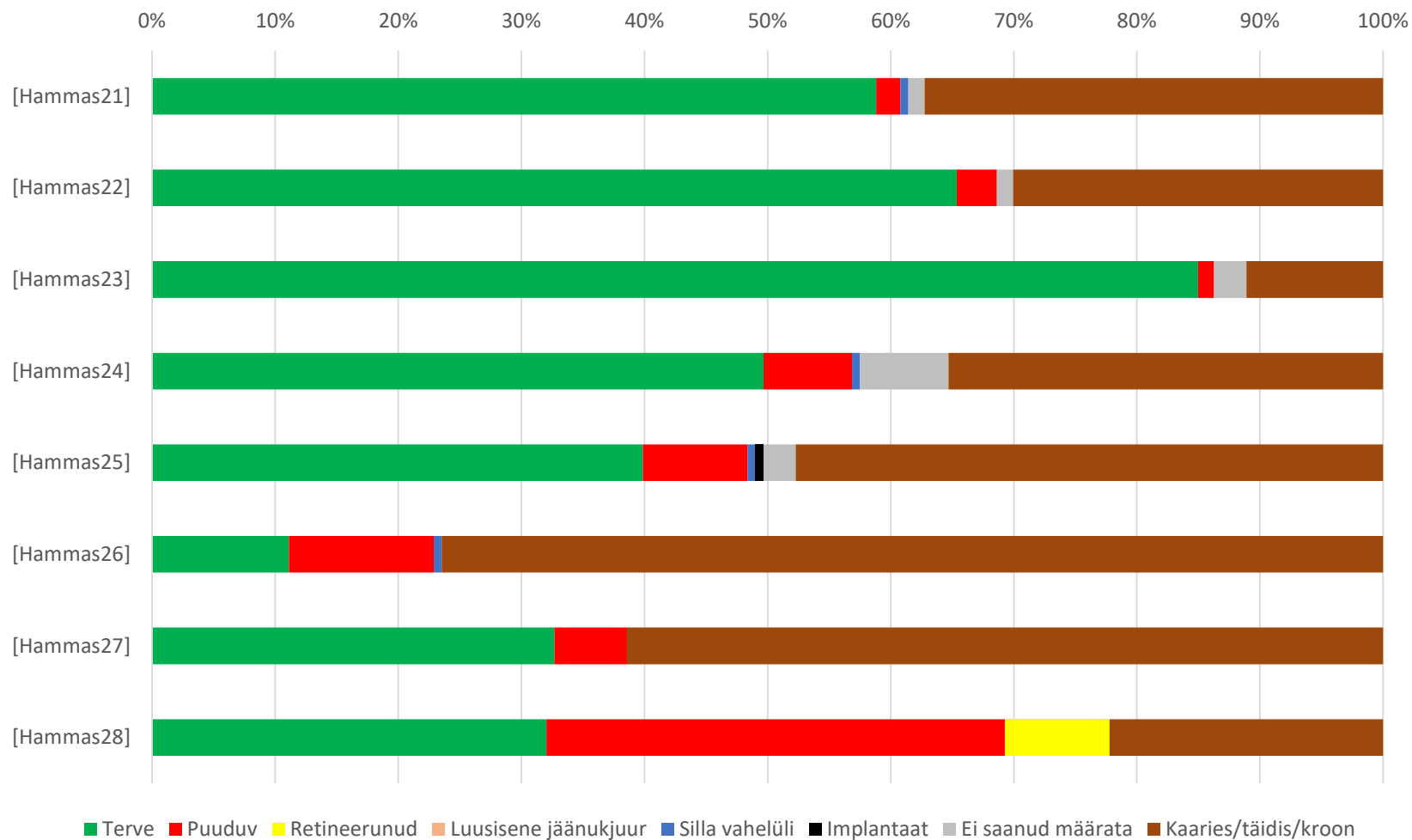
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 109. Hammaste staatus 21-28 (kõik pildid)

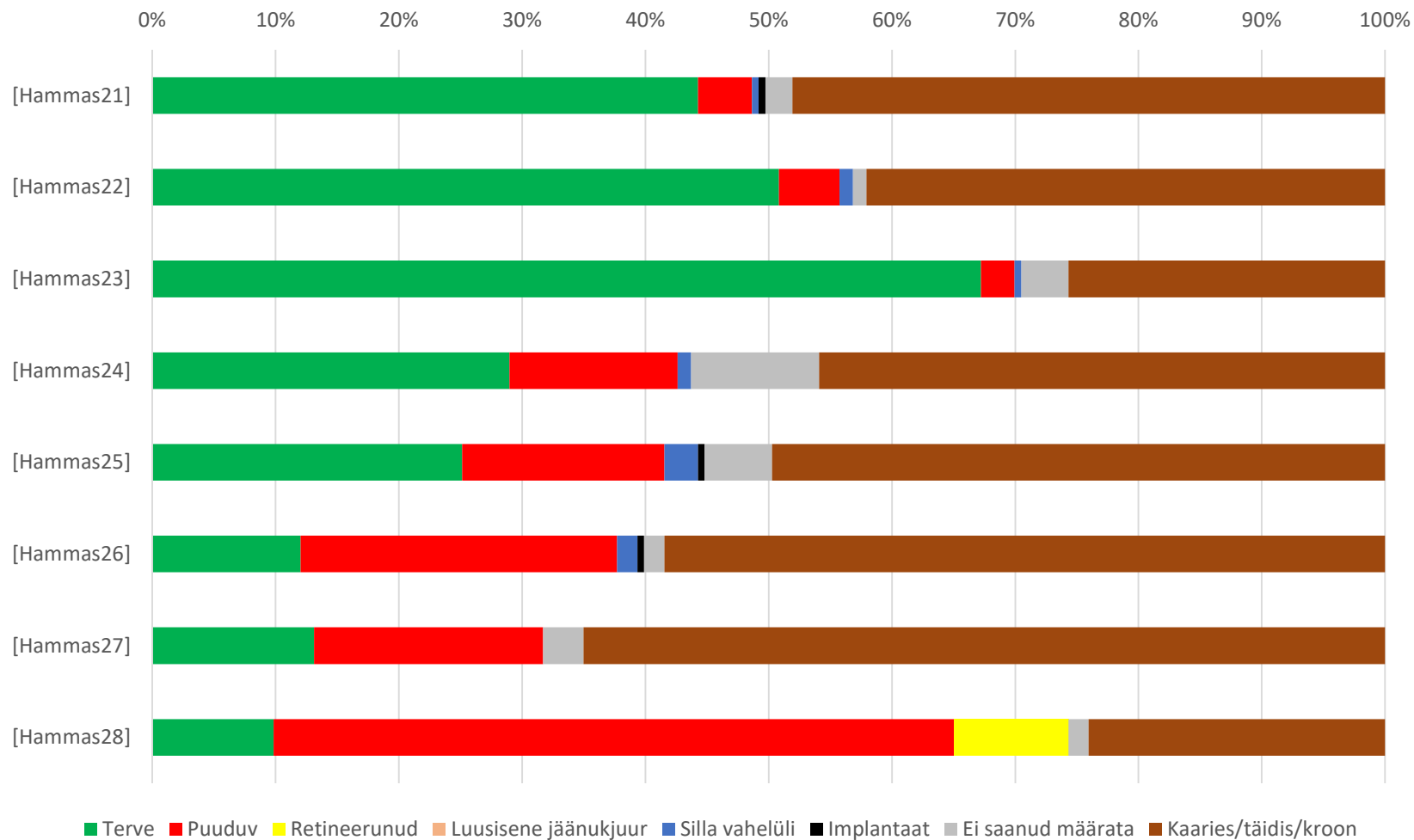
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 110. Hammaste staatus 21-28 (35-44a)

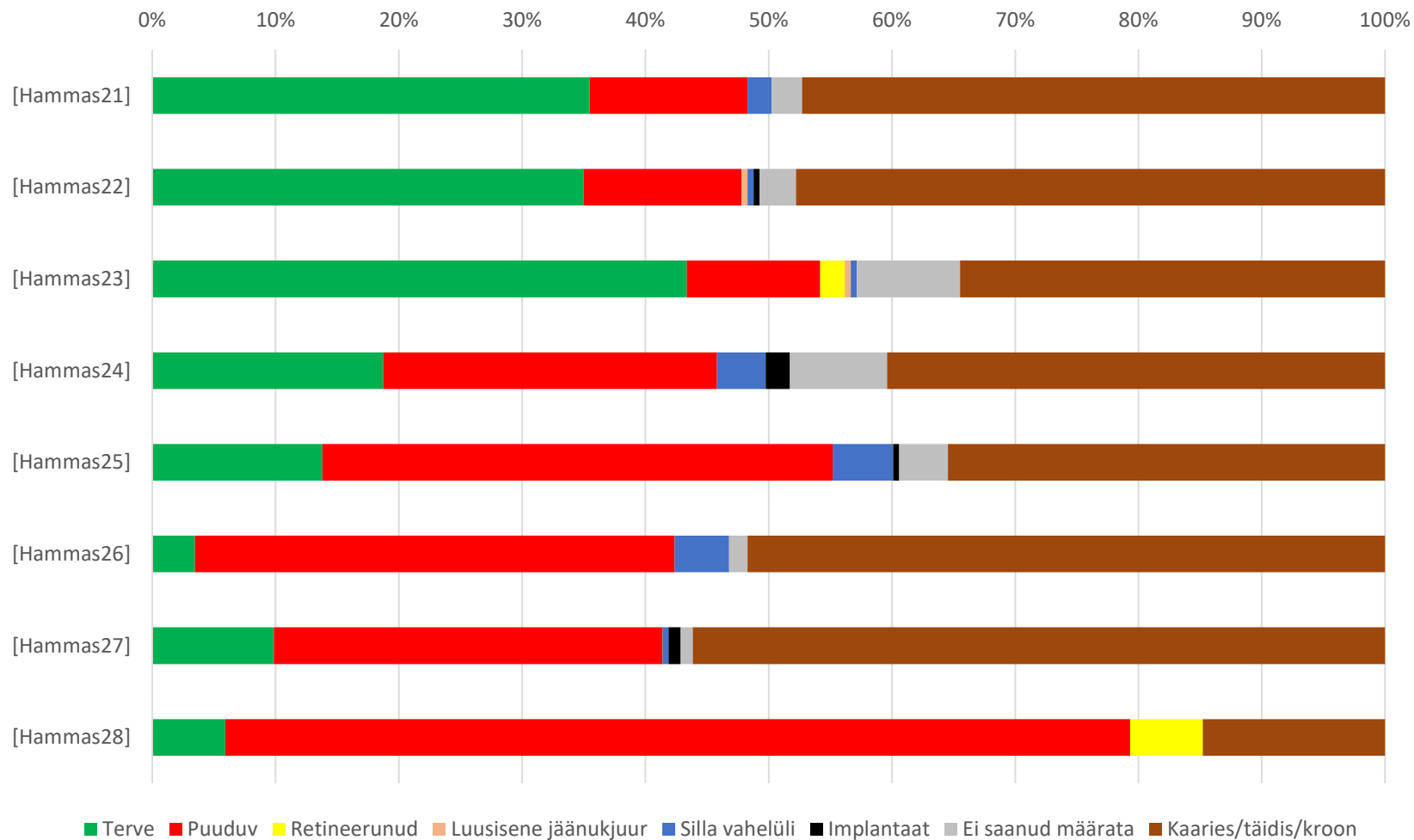
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 111. Hammaste staatus 21-28 (45-54a)

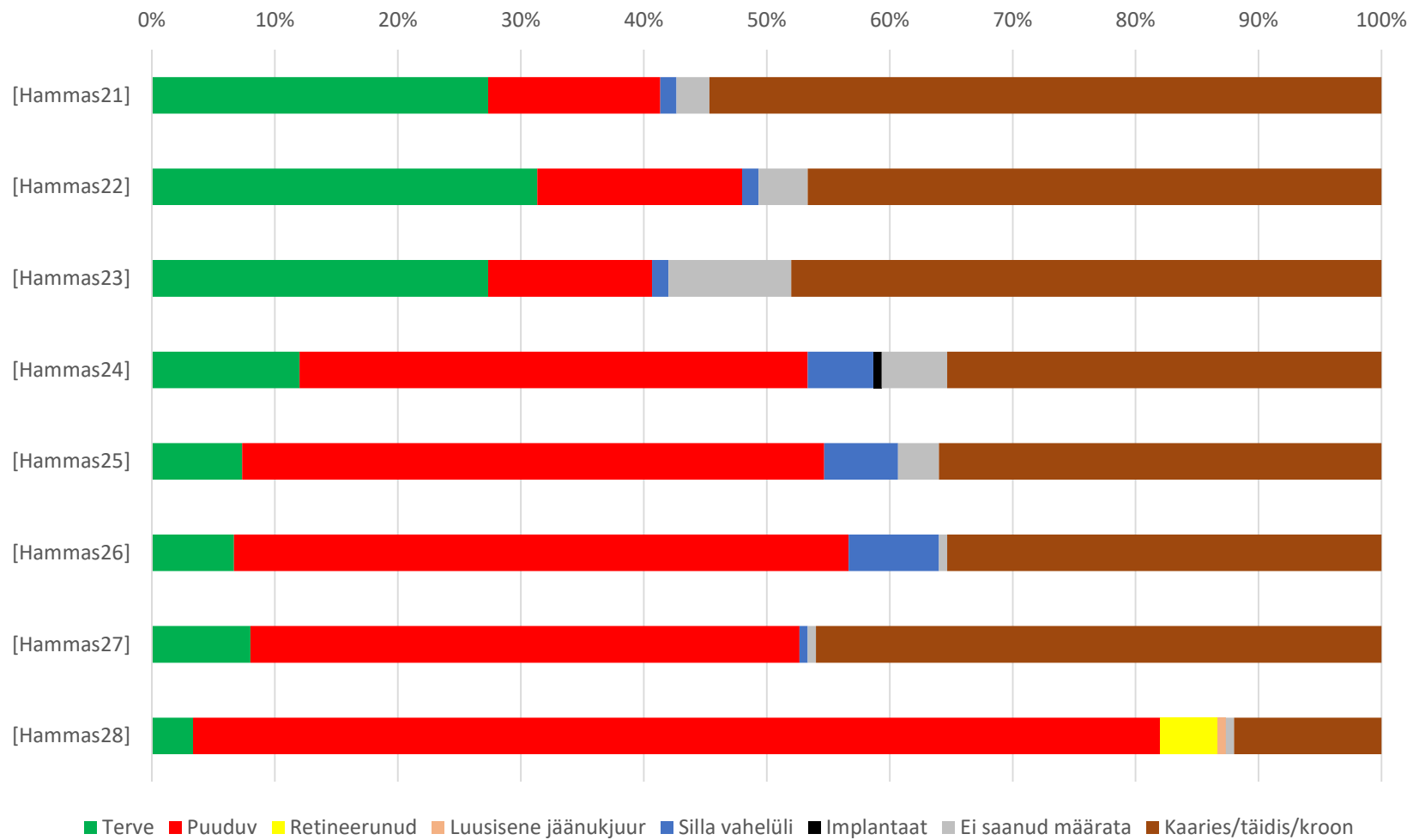
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 112. Hammaste staatus 21-28 (55-64a)

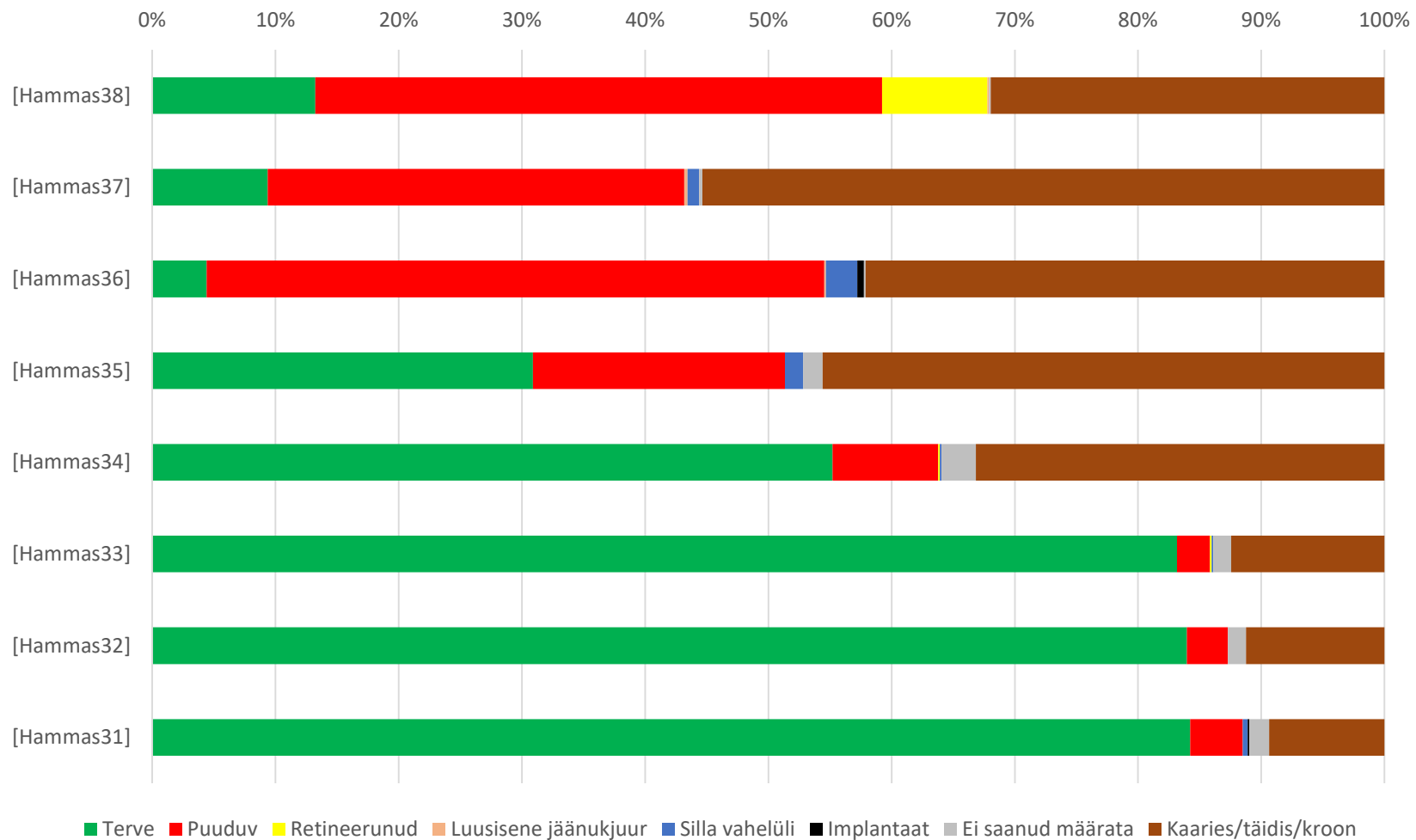
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 113. Hammaste staatus 21-28 (65+)

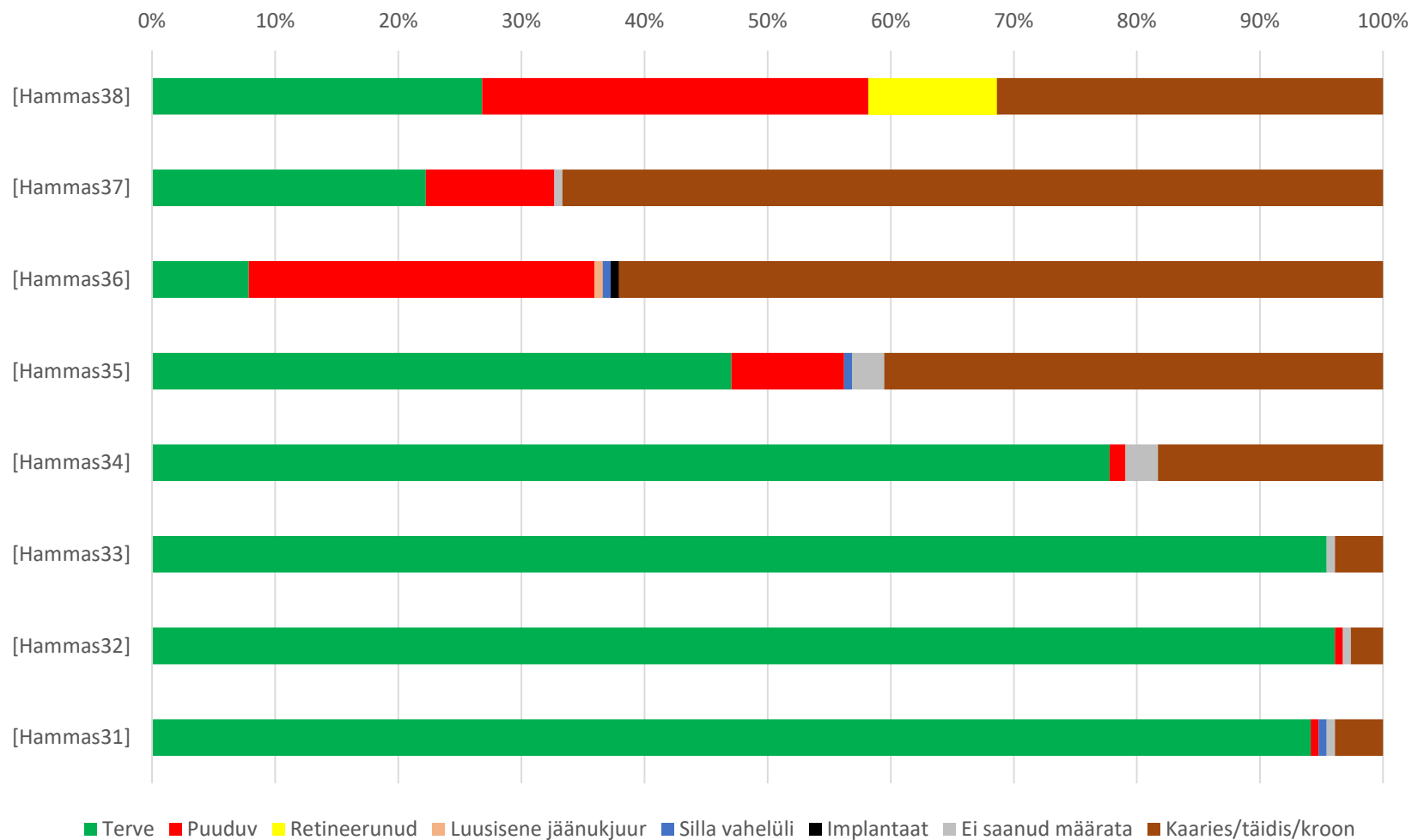
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 114. Hammaste staatus 38-31 (kõik pildid)

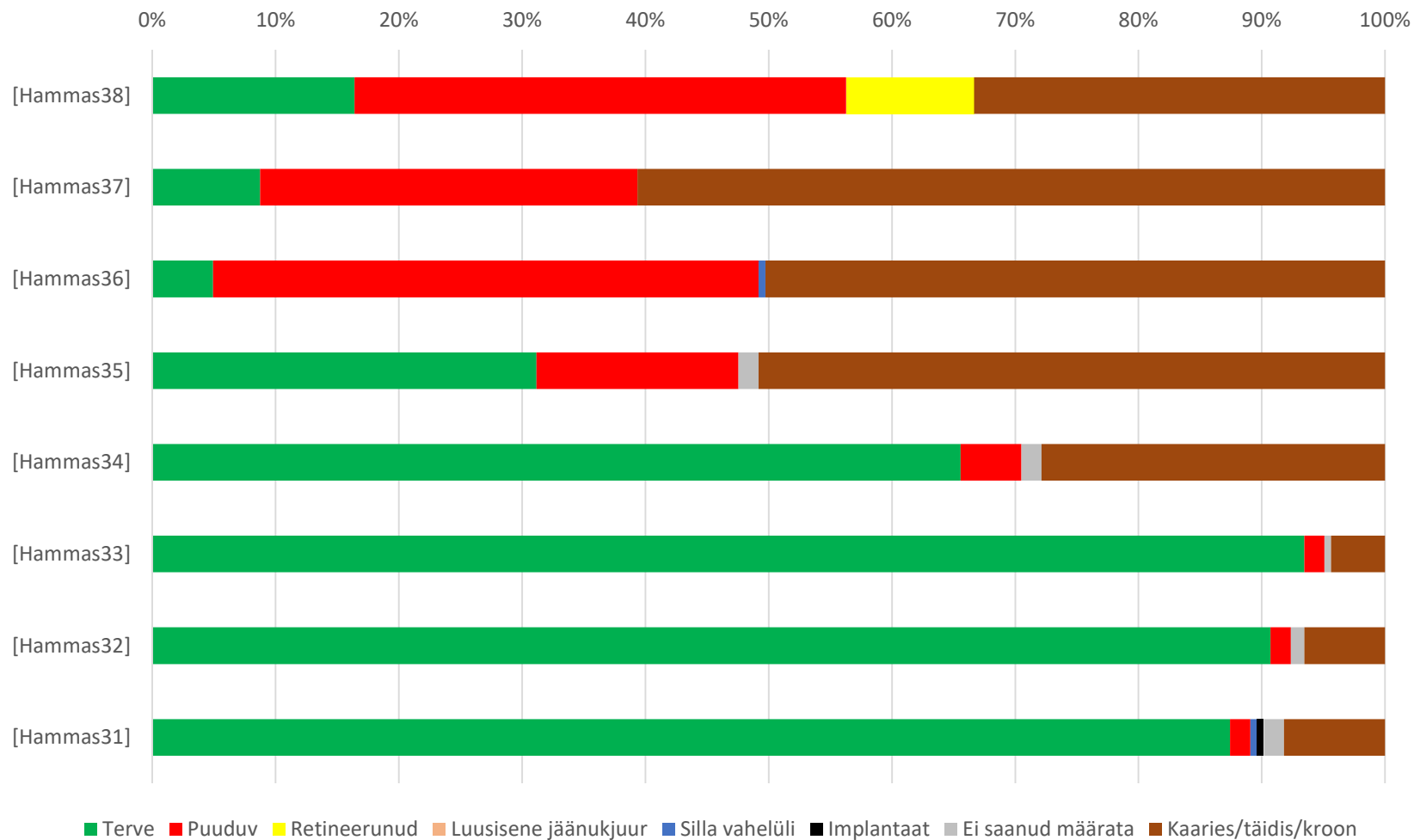
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 115. Hammaste staatus 38-31 (35-44a)

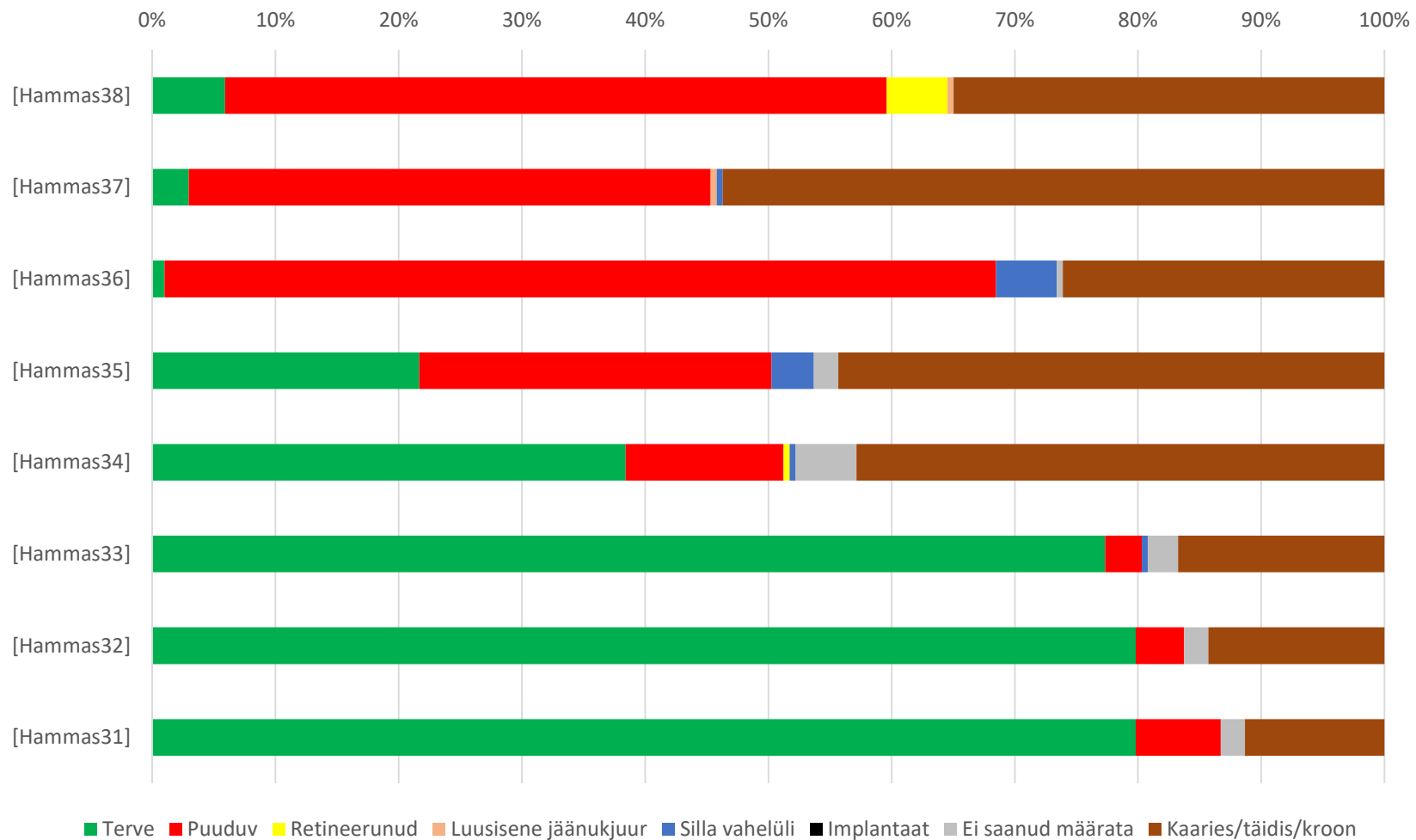
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 116. Hammaste staatus 38-31 (45-54a)

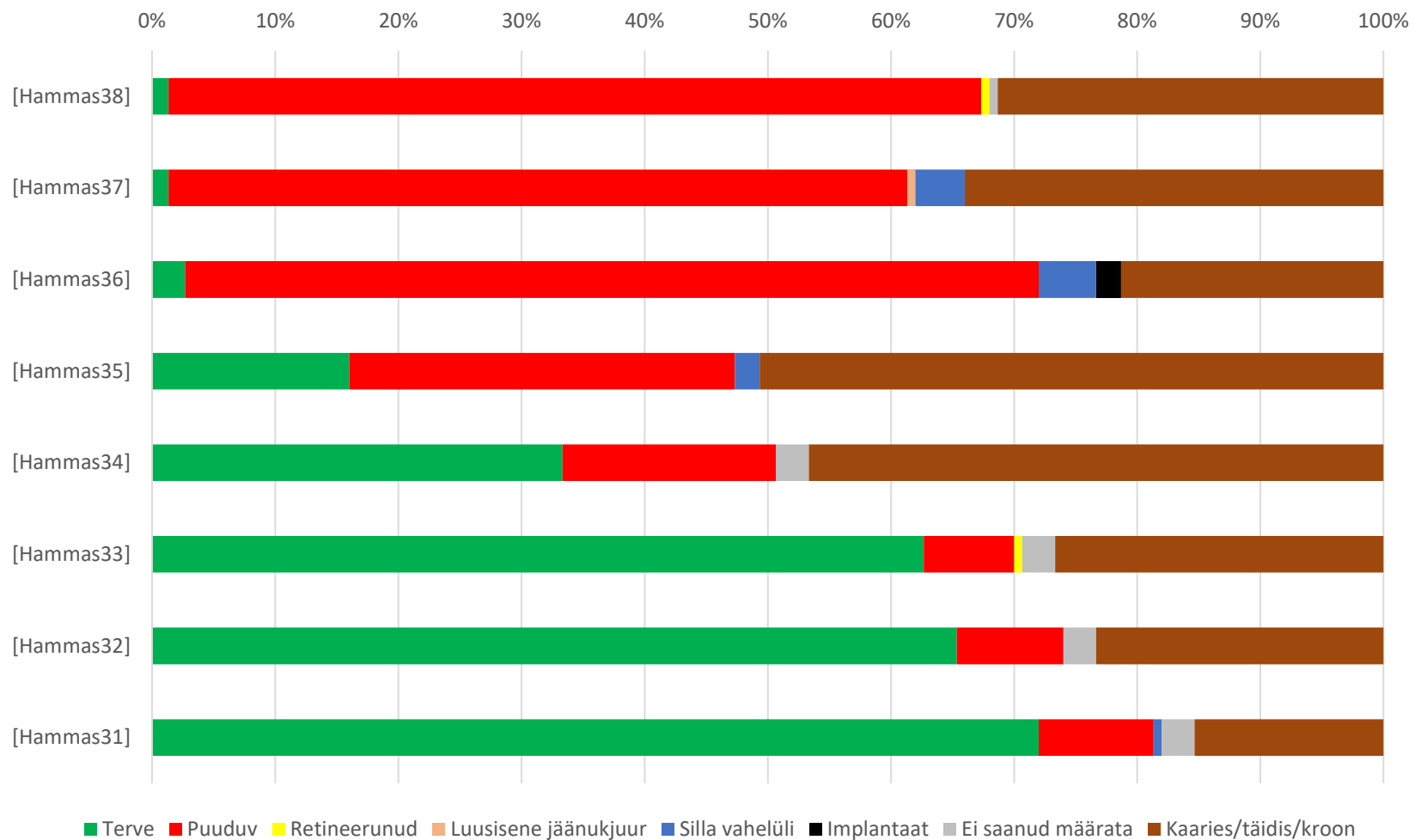
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 117. Hammaste staatus 38-31 (55-64a)

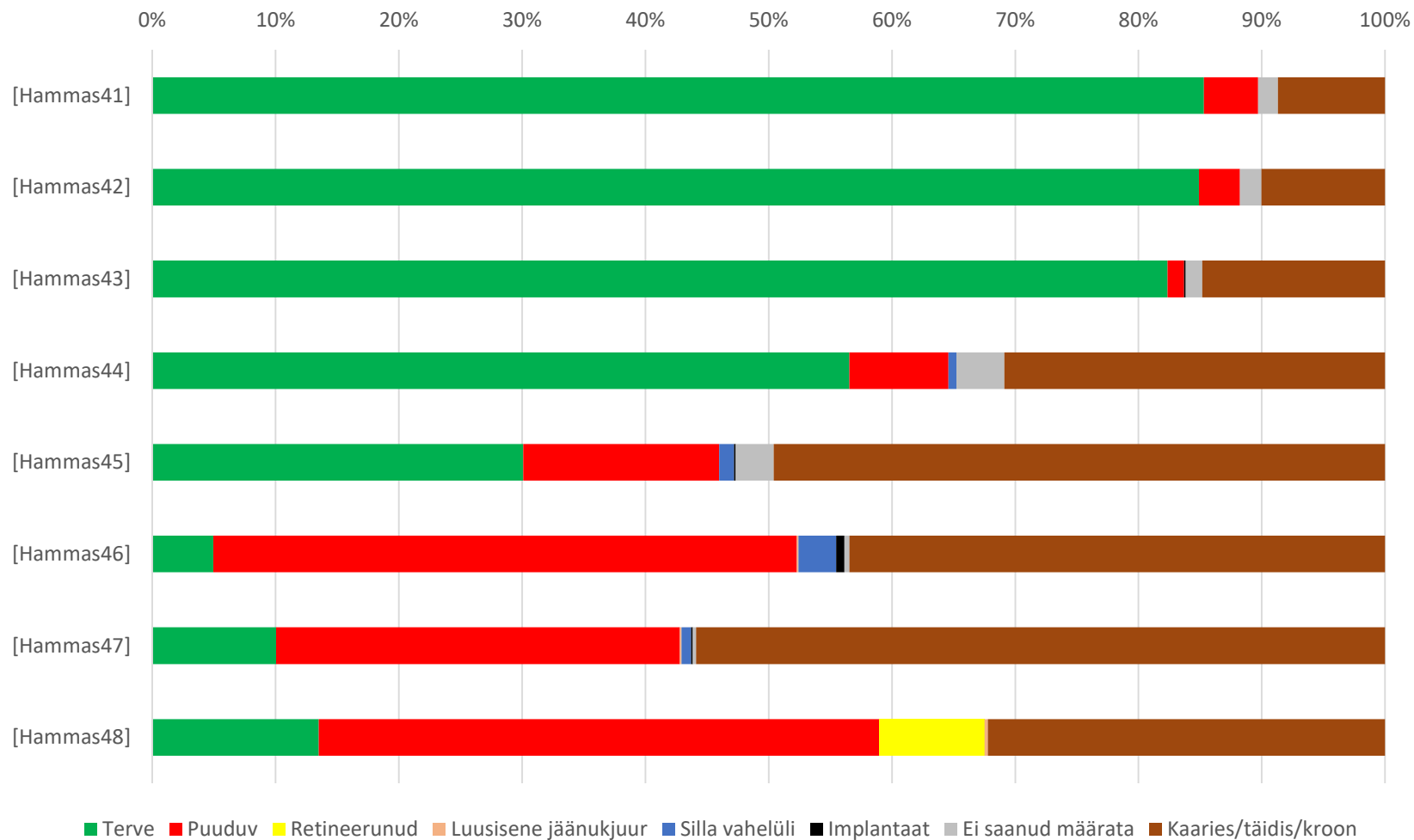
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 118. Hammaste staatus 38-31 (65+)

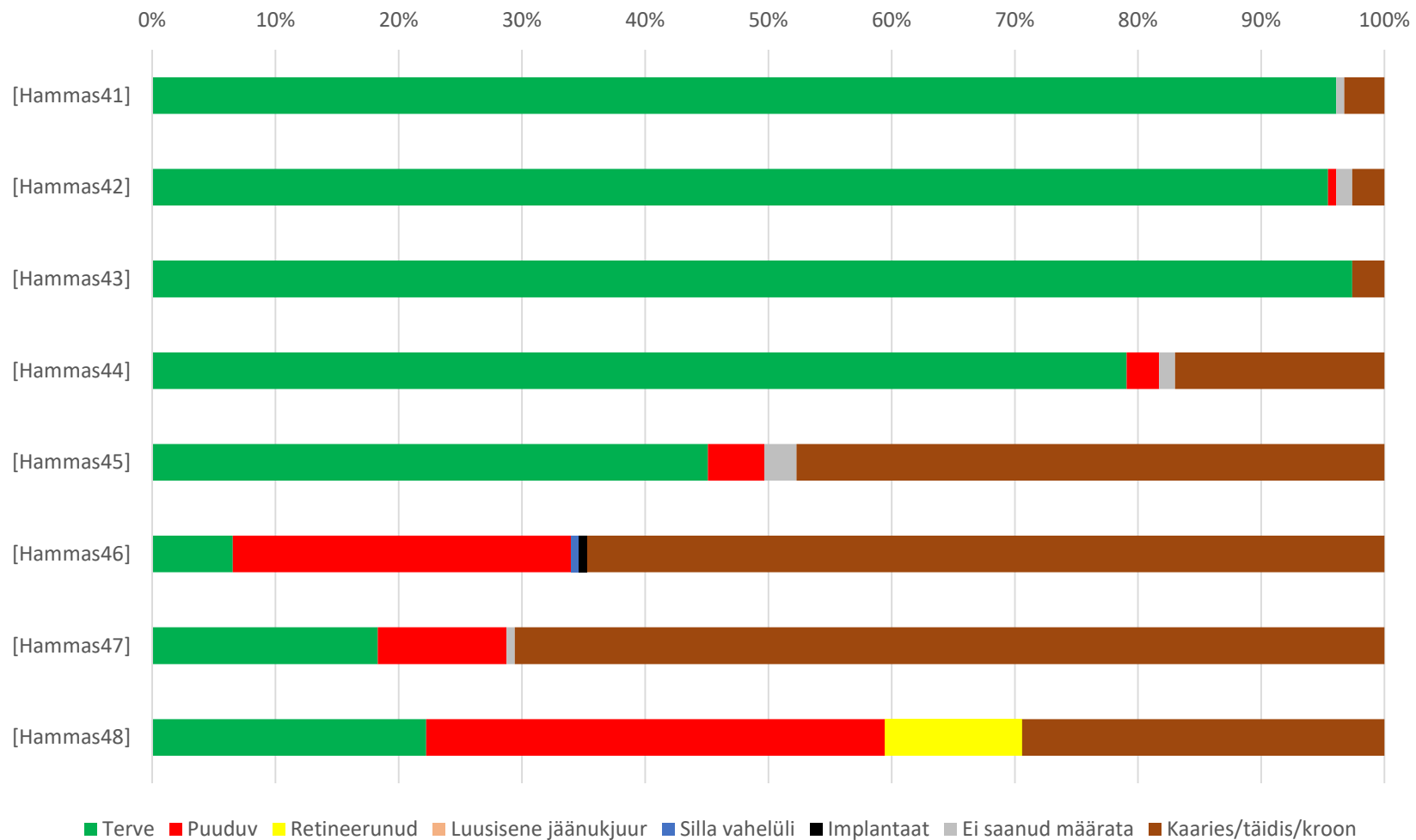
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 119. Hammaste staatus 41-48 (kõik pildid)

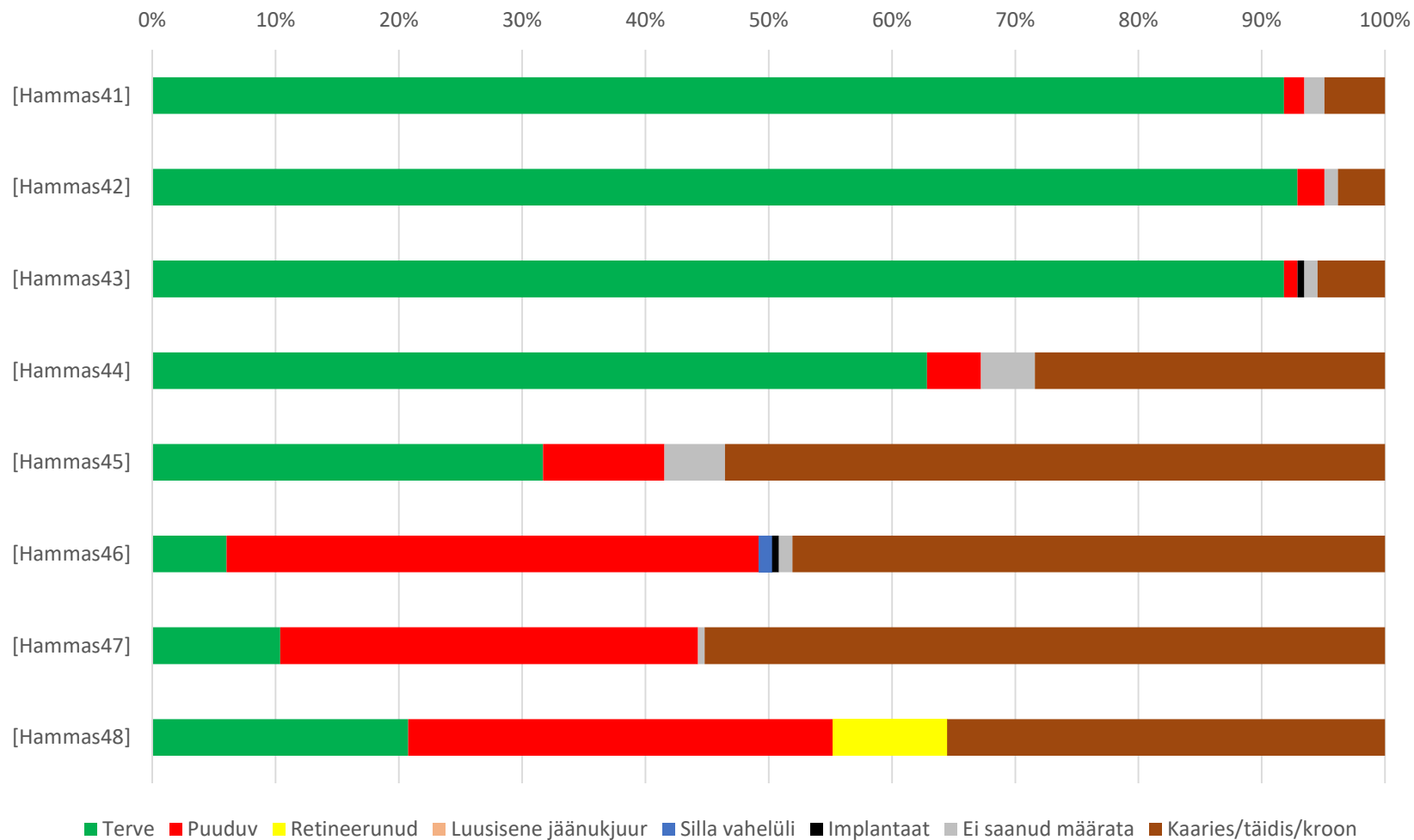
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 120. Hammaste staatus 41-48 (35-44a)

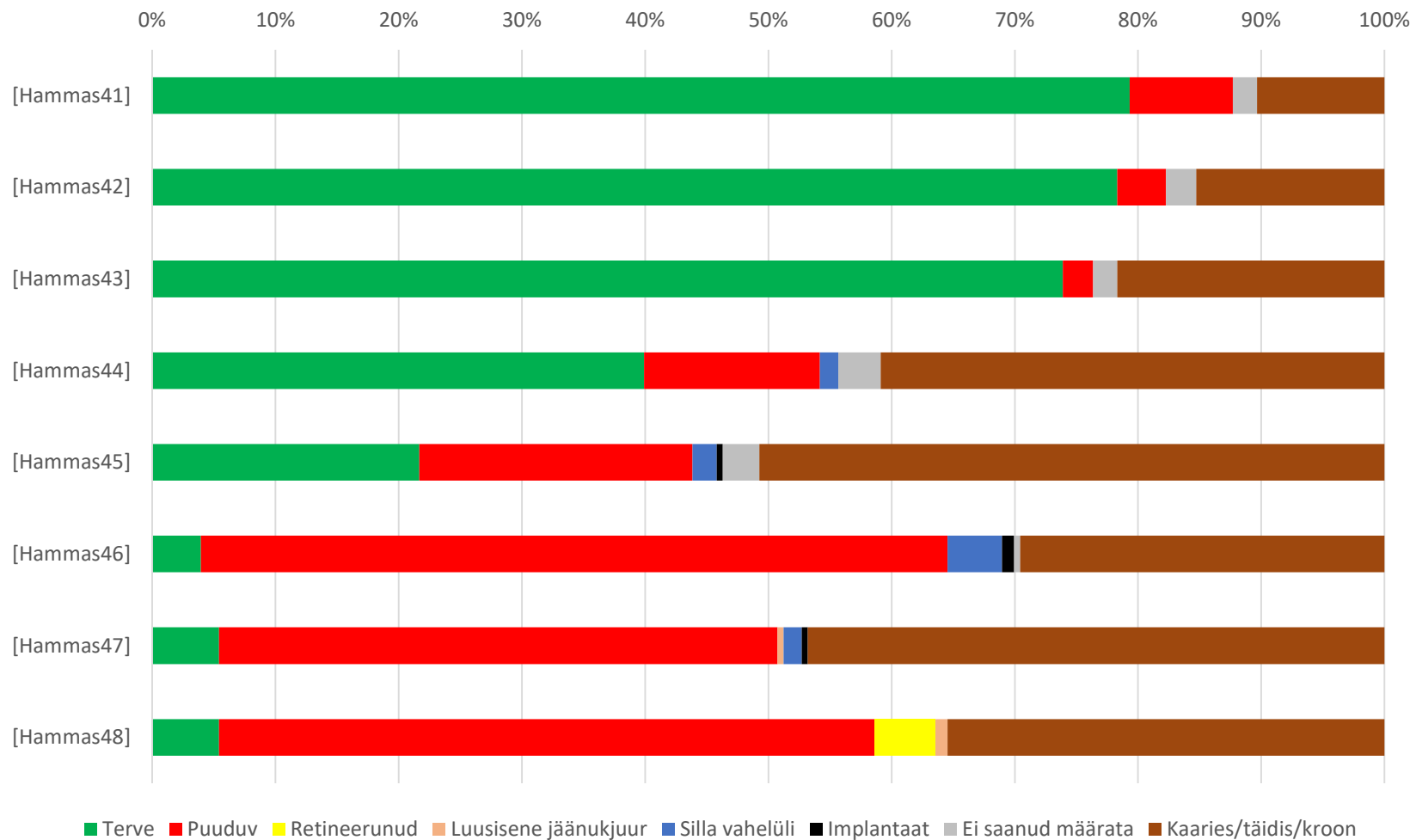
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 121. Hammaste staatus 41-48 (45-54a)

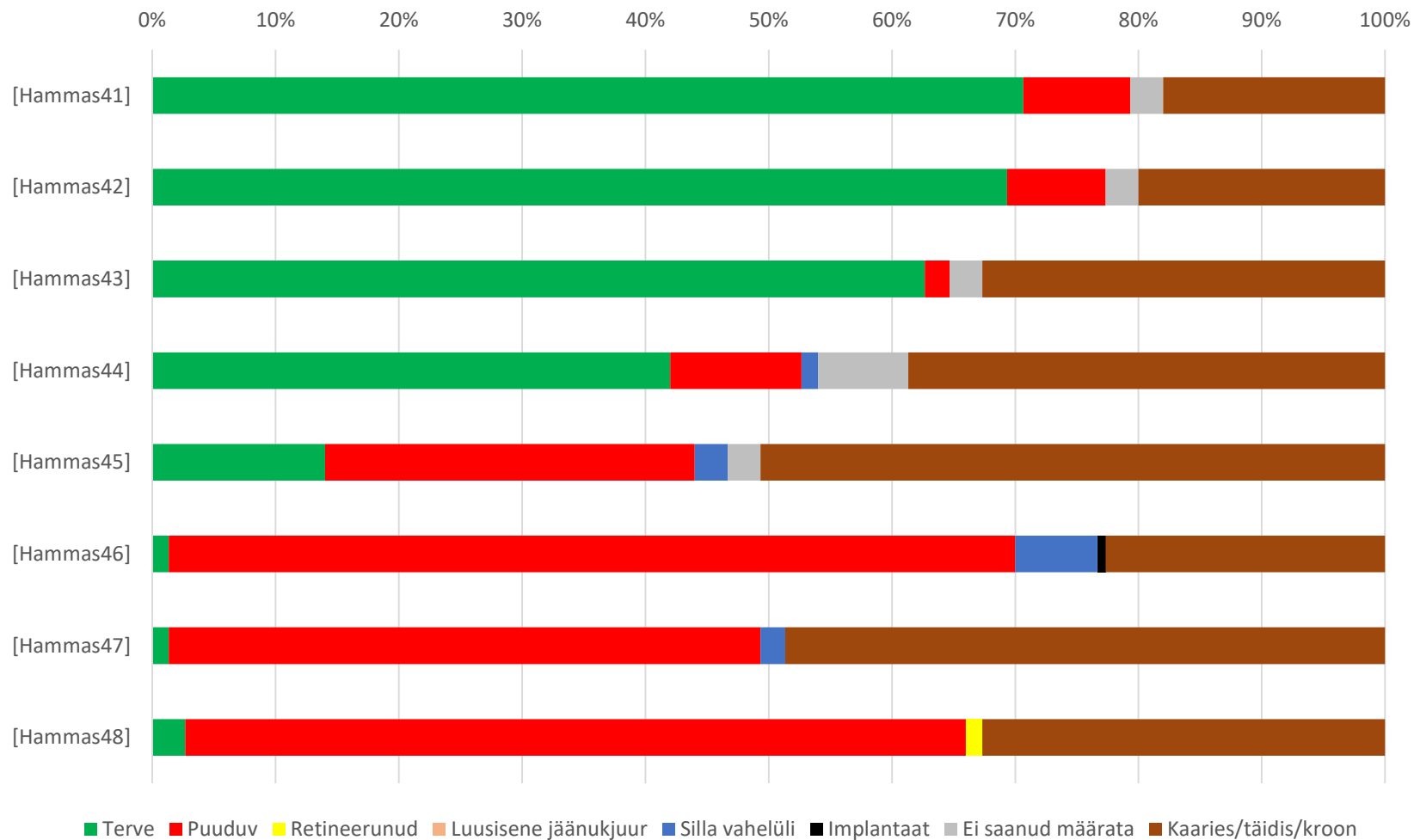
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 122. Hammaste staatus 41-48 (55-64a)

EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

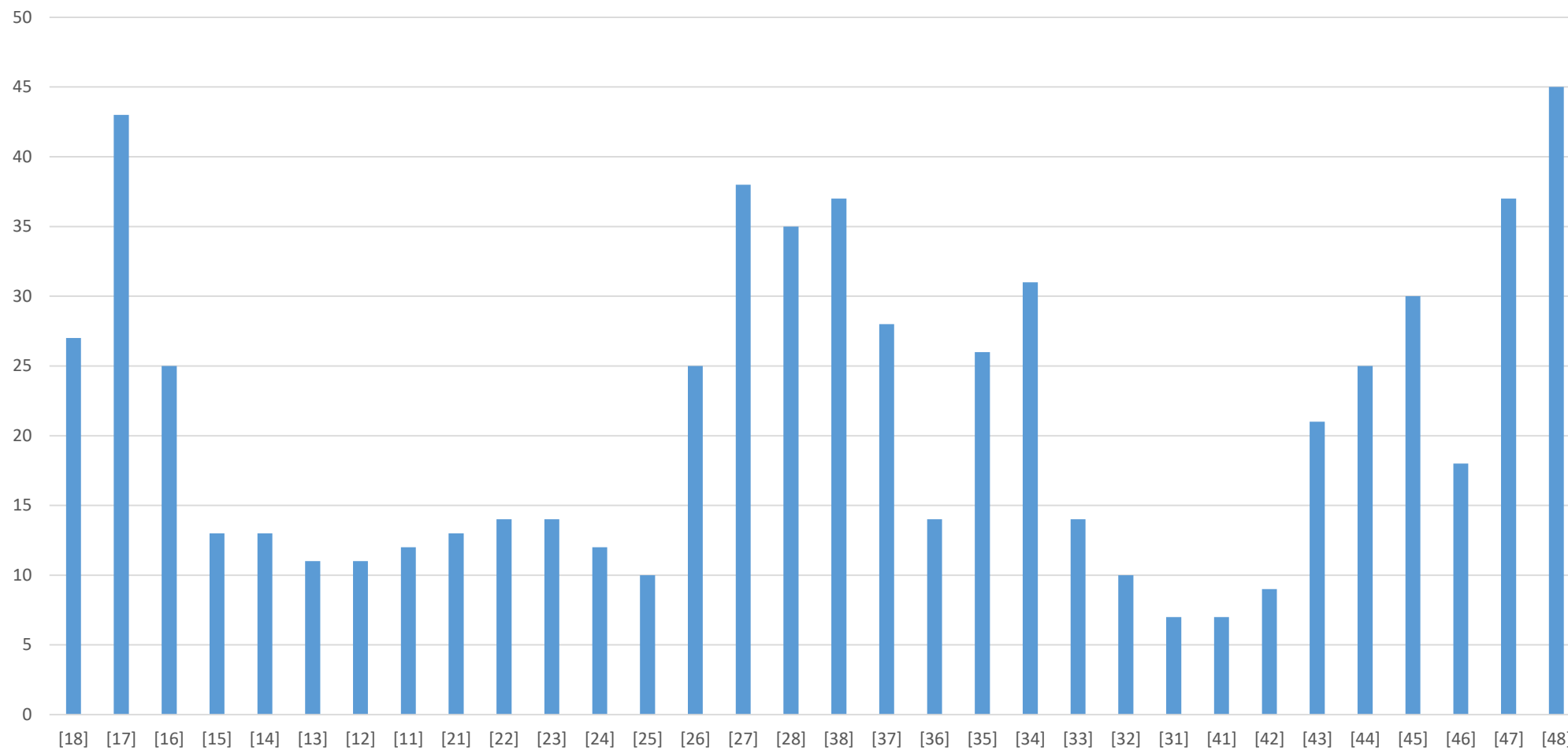
Joonis 123. Hammaste staatus 41-48 (65+)

3.4 Kaariese esinemine hammaste lõikes

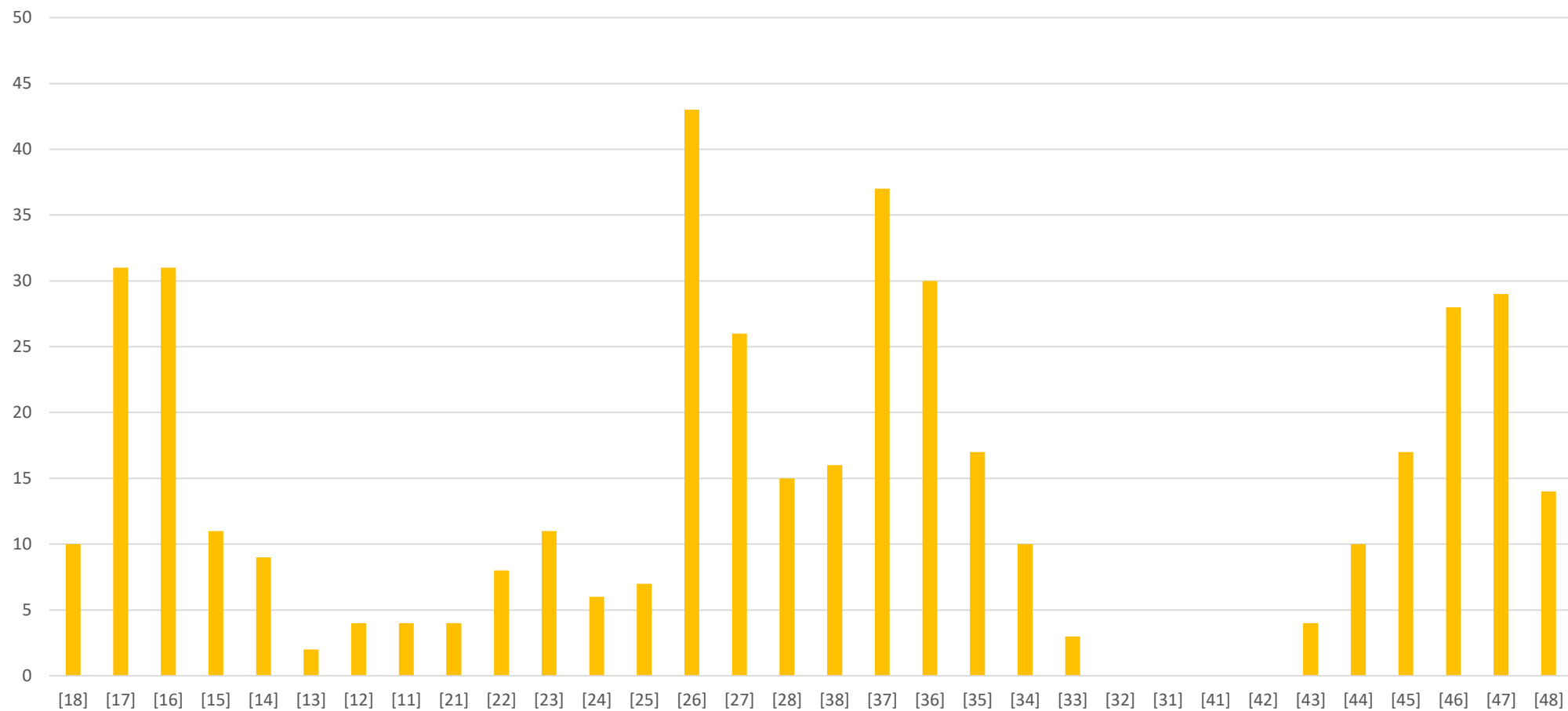
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 124. Primaarse kaariese esinemine hammaste lõikes (juhtumite arv)

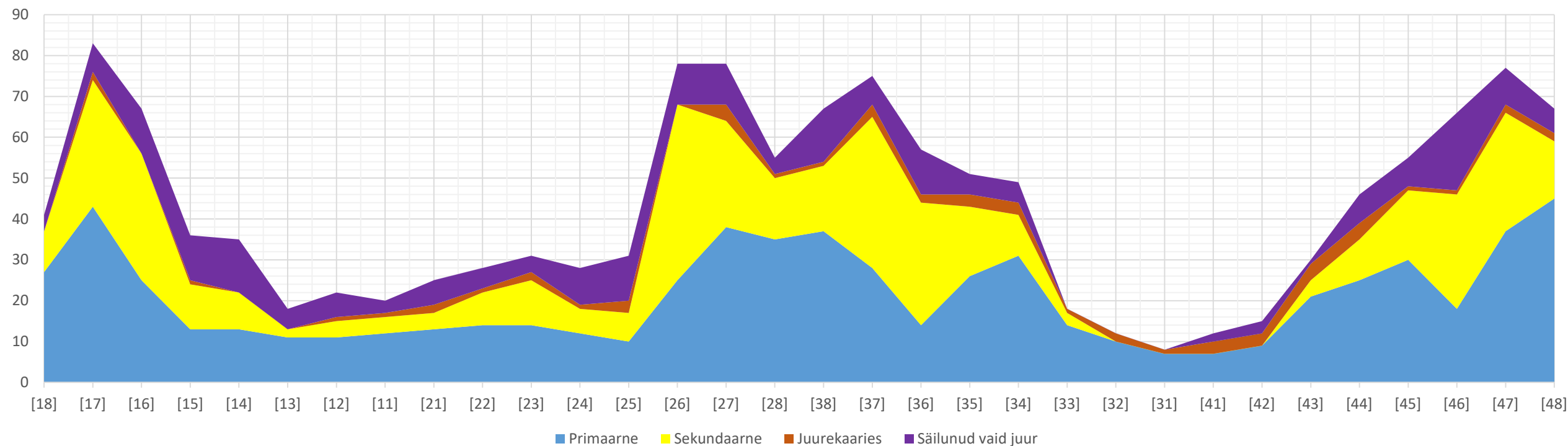

EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 125. Sekundaarse kaariese esinemine hammaste lõikes (juhtumite arv)

Joonis 126. Eri tüüpi kaariese esinemine hammaste lõikes (juhtumite arv)

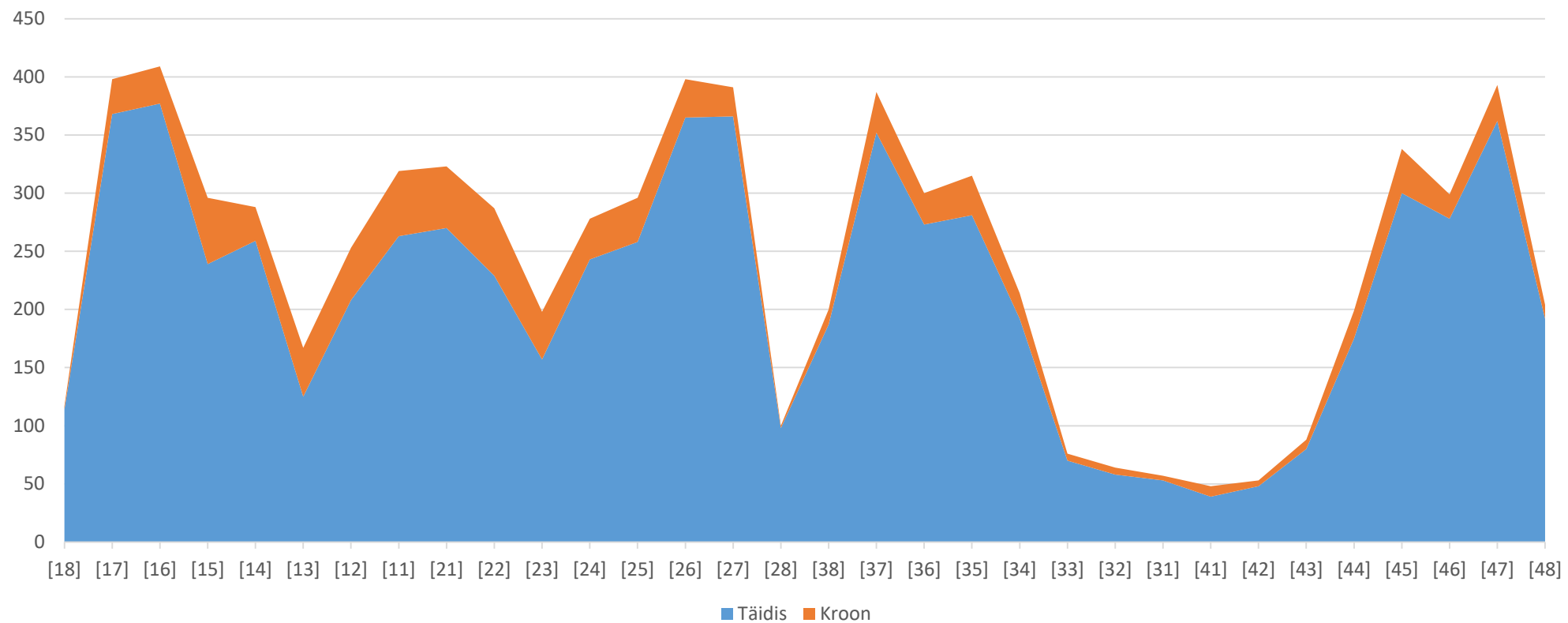

Nii primaarse, kui ka sekundaarse kaariesega hambad vajavad restauratiivset ravi. Kaariest esineb rohkem tagumistel hammastel. Hambad, mille krooniosa on täielikult hävinenud ja säilunud on ainult juur, kuuluvad valdavalt eemaldamisele.

3.5 Hammaste restauratsioonid

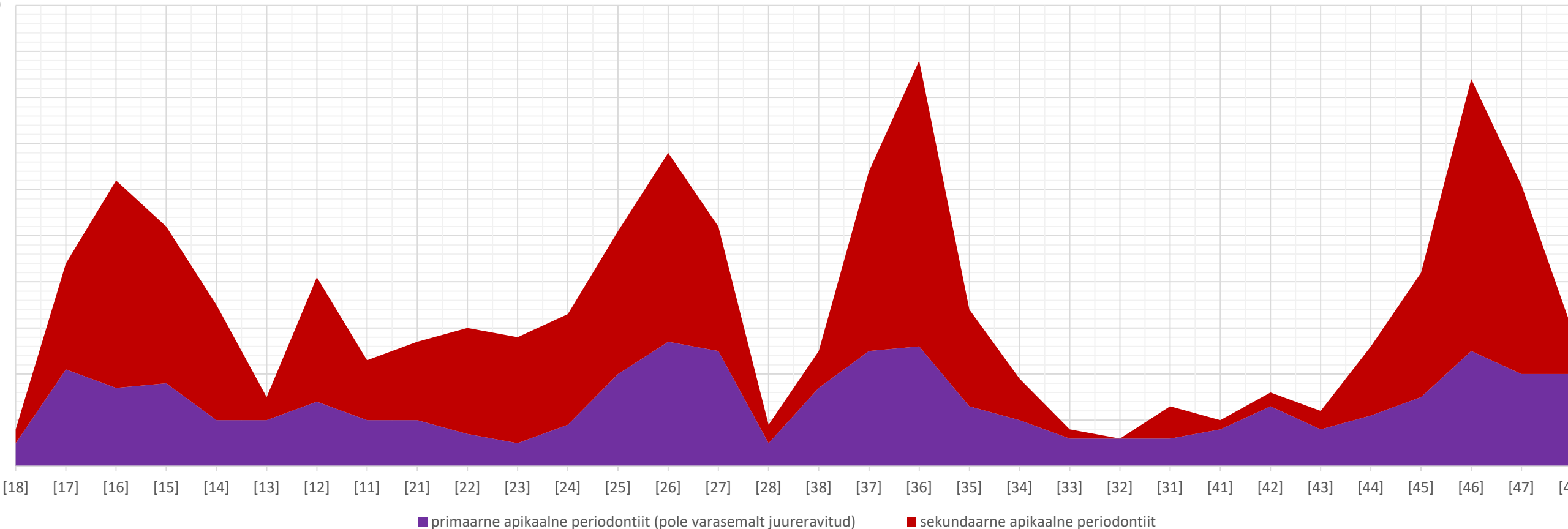
EESTI ÜLE 35-AASTASTE TÄISKASVANUTE SUUTERVISE SEISUKORRA KAARDISTAMINE

Joonis 127. Restauratsioon vaadeldud probleemsete hammaste lõikes (arv)

3.6 Apikaalne periodontiit

Joonis 128. Apikaalne periodontiit vaadeldud probleemsete hammaste lõikes (arv)

Primaarne apikaalne periodontiit on seisund, mis vajab juureravi. Sellised hambad on sageli asümptomaatilised ja isik ei pruugi olla põletikulisest seisundist teadlik ja ravile pöördunud. Sekundaarse apikaalse periodontiidi korral ei ole radioloogiliselt ülesvõttelt võimalik hinnata, millal eelnev juureravi on teostatud ja millises paranemise faasis hammas on.

Kutsume Teid osalema üle-eestilises uuringus
„Eesti üle 35-aastaste täiskasvanute suutervise seisukorra
kaardistamine”

Uuringuga liitudes on Teil võimalik saada:

- **tasuta hammaste ja suuõõne läbivaatus;**
- soovitud ja nõuanded Teie hammaste ja suutervise osas (raviprotseduure uuringu ajal ei tehta);
- soovi korral lisaks **tasuta röntgenülesvõte kõikidest hammastest.**

Olete eriti oodatud, kui Teie viimasest hambaarsti külastusest on möödas mitmeid aastaid või olete seda rahapuudusel edasi lükanud. Osalejatele tänutäheks hambasõbralik kingitus!

Täpsem info ja **etteregistreerumine telefonil 7 319 866** (vastab Liina Seinberg)

Läbivaatused toimuvad Tartus **juuli ja augustikuu** jooksul:

kolmapäeviti kell 9-16 Tartu Ülikooli Kliinikum **Puusepa 8, kabinet 32** (J1178)

teistel päevadel kell 9-16 Tartu Ülikooli Stomatoloogia kliinikus **Raekoja plats 6 kabinetis 219**

Küsitluse osa võib enne ära teha, aga selleks on vaja koodi - helistades saab isikliku koodnumbri.

Link küsitluse lehele: <https://survey.ut.ee/index.php/503>

Uuringut teostavad Eesti Haigekassa tellimusel Eesti Hambaarstide Liit ja Tartu Ülikooli hambaarstiteaduse instituut.

Uuringus osalemine on vabatahtlik, uuringust või mõnest selle osast võib alati loobuda.

Kutsume Teid osalema üle-eestilises uuringus
„Eesti üle 35-aastaste täiskasvanute suutervise seisukorra
kaardistamine”

Uuringuga liitudes on Teil võimalik saada:

- **tasuta hammaste ja suuõõne läbivaatus;**
- soovitud ja nõuanded Teie hammaste ja suutervise osas (raviprotseduure uuringu ajal ei tehta);
- soovi korral lisaks **tasuta röntgenülesvõte kõikidest hammastest.**

Olete eriti oodatud, kui Teie viimasest hambaarsti külastusest on möödas mitmeid aastaid või olete seda rahapuudusel edasi lükanud. Osalejatele tänutäheks hambasõbralik kingitus!

Täpsem info ja **etteregistreerumine telefonil 7 319 866** (vastab Liina Seinberg)

Läbivaatused toimuvad Tartus **juuli ja augustikuu** jooksul:

kolmapäeviti kell 9-16 Tartu Ülikooli Kliinikum **Puusepa 8, kabinet 32** (J1178)

teistel päevadel kell 9-16 Tartu Ülikooli Stomatoloogia kliinikus **Raekoja plats 6 kabinetis 219**

Küsitluse osa võib enne ära teha, aga selleks on vaja koodi - helistades saab isikliku koodnumbri.

Link küsitluse lehele: <https://survey.ut.ee/index.php/503>

Uuringut teostavad Eesti Haigekassa tellimusel Eesti Hambaarstide Liit ja Tartu Ülikooli hambaarstiteaduse instituut.

Uuringus osalemine on vabatahtlik, uuringust või mõnest selle osast võib alati loobuda.

Tere!

Teid on kutsutud osalema 2019-2020 aastal toimivas üle-eestilises uuringus „**Eesti täiskasvanute suutervise seisukorra kaardistamine**“, mis toimub Tartu Ülikooli ja Eesti Hambaarstide Liidu koostöös ja on rahastatud Eesti Haigekassa poolt. Eesmärgiks on saada ülevaade Eesti elanike suu- ja hammaste olukorrast, et paremini mõista ravivajadust ja planeerida hambaravi ja hammaste proteesimise hüvitisi.

Uuringu käigus tehakse Teile hambaarsti poolt tasuta tavapärane hammaste ja suuõõne läbivaatus (umbes 10-15 minutit), mis kaardistatakse ja Teile antakse kaasa kirjalik soovitus edasisest ravivajadusest. Teil palutakse eelnevalt täita küsitlus Teie suuhügieeni harjumuste ja suuõõne tervise kohta. Kui Teil ei ole tehtud viimase kahe aasta jooksul kõiki hambaid haaravat röntgenuuringut (kaasneva madala kiirgusriski tõttu ei soovitata seda sagedamini teha), mida saaks diagnostiliselt kasutada, siis on Teil uuringu käigus võimalus tasuta panoraamülesvõttele.

Kõik kogutud andmed salvestatakse elektrooniliselt, kasutades nime asemel koodnumbrit, kuid vajadusel on numbrikoodi teades võimalik need Teile isikuga taas kokku viia. Ühendamist võimaldav info säilitatakse uuringu käigus kogutud andmetest eraldi krüpteeritud kujul. Andmeid analüüsitakse anonüümselt ja statistilised tulemused esitatakse üldistatud kujul, nii et tulemused ei ole Teile isikuga kokku viidavad. Andmeid hoitakse tähtajatult Tartu Ülikooli Kliinikumi turvatud meditsiiniandmete serveris. Kokkuvõtte uuringu tulemustest esitatakse Eesti Haigekassale.

Uuringus osalemine on vabatahtlik, uuringust või mõnest selle osast võib alati loobuda.

Informeeritud nõusolek osalemiseks uuringus „**Eesti täiskasvanute suutervise seisukorra kaardistamine**“

Mina, (nimi trükitähtedega).....,

isikukood ____ / ____ / ____ / ____ / ____ / ____ / ____ / ____ / ____ / ____ / ____ / ____ / olen informeeritud ülalpool kirjeldatud uuringust, olen teadlik selle eesmärgist ja uuringu metoodikast. Kinnitan oma nõusolekut selles osalemiseks ja andmete kasutamiseks.

Uuringu käigus tekkivate küsimuste korral saan täiendavat informatsiooni kontaktisikutelt

Meryli Lilleberg
Eesti Hambaarstide Liit
Telefon 56206487
e-mail meryl.lilleberg@ehl.ee

Riina Runnel
Tartu Ülikool
Tel 7319866 (vastab Liina Seinberg)
-mail riina.runnel@ut.ee

Uuringus osaleja allkiri

Kuupäev, kuu, aasta

Informatsiooni andnud isiku nimi

Informatsiooni andnud isiku allkiri kuupäev

Osaleja kood ____ / ____ / ____ / ____ /

Radioloogiline panoraamuuring

Osaleja kood ____ / ____ / ____ / ____ /

Kas Te soovite panoraamuuringut (eelmisest on möödas vähemalt 2 aastat)? JAH / EI

Eelmisest uuringust on möödas vähem kui 2 aastat ja Te lubate seda kasutada JAH / EI

(Naistele) Kinnitan, et ma ei ole teadaolevalt rase JAH

Kinnitan, et mina (nimi)

Isikukood ____ / ____ / ____ / ____ / ____ / ____ / ____ / ____ / ____ / ____ / ____ / ____ /

või sünniaeg (päev, kuu, aasta) ____ / ____ / ____ / ____ / ____ / ____ / ____ / ____ /

ei ole viimase 2 aasta jooksul kõiki hambaid haaravat panoraamuuringut või sellega samaväärset radioloogilist uuringut teha lasknud ja tean selle uuringuga kaasnevaid riske.

Allkiri Kuupäev

Здравствуйтe!

Вы приглашены участвовать в исследовании „

“, которое проходит совместно с Тартуским Университетом и Союзом Стоматологов Эстонии при финансовой поддержке Больничной кассы Эстонии. Целью исследования является получить представление о состоянии здоровья зубов и ротовой полости, чтобы в дальнейшем лучше понимать степень необходимости лечения, планировать денежные компенсации на лечение и протезирование зубов.

В ходе исследования зубной врач проведёт Вам осмотр состояния зубов и ротовой полости бесплатно (примерно 15-20 минут). Вам будут даны советы по дальнейшему лечению в письменной форме. А также представлен опросный лист с вопросами о гигиене и состоянии здоровья полости рта. Если в течение двух последних лет Вам не было сделано рентгенологического исследования всех зубов, (не рекомендовано делать чаще в связи с риском облучения), которое можно использовать в целях диагностики, то в таком случае Вам будет предоставлена возможность бесплатно сделать один панорамный снимок зубов и получить письменный отчёт о его результатах.

Все полученные данные сохраняются в электронном виде, где вместо имени используется кодовый номер, который в случае нужды можно сопоставить с Вашей личностью. Данные анализируются анонимно, и статистические результаты представляются в обобщённом виде так, что их невозможно сопоставить с Вашей личностью. Данные будут содержаться в защищённом виде на сервере Клиники Тартуского Университета. Заключение о данных исследования будет предоставлено Больничной кассе Эстонии.

Участие в исследовании добровольное. От участия в нём или какой-то его части можно всегда отказаться.

Информированное согласие об участии в исследовании „

“.

Меня, (имя, фамилия)
проинформировали о вышеописанном исследовании, и я осведомлён о его целях и методах проведения. Подтверждаю своё согласие об участии в нём и использовании данных.

В случае возникновения вопросов можете получить дополнительную информацию у следующих людей:

Meryli Lilleberg
Союз Стоматологов Эстонии
Тел 56206487
э-мaйл meryl.lilleberg@ehl.ee

Riina Runnel
Тартусский Университет
Тел 7319866 (отвечает Liina Seinberg)
э-мaйл riina.runnel@ut.ee

Подпись участника исследования.....

День, месяц, год.....

Имя человека давшего информацию

Подпись человека давшего информацию

День, месяц, год.....

Данные

Код участника ____ / ____ / ____ / ____

Имя

Фамилия

Личный код ____ / ____ / ____ / ____ / ____ / ____ / ____ / ____ / ____ / ____ / ____ / ____ /

или дата рождения (день, месяц, год)

Дата проведения осмотра (день, месяц, год)

Место проведения осмотра

Осмотр сделан Да / Нет

Дата заполнения опросного листа (день, месяц, год)

Место заполнения опросного листа

Опросный лист заполнен Да / Нет

Опросный лист в бумажном виде Да / Нет

Контакт: телефон

Контакт: электронная почта

Контакт: другое

Желает рентген Да / Нет

Дано направление на рентген (когда, день, месяц, год)

Рентген сделан Да / Нет

ID sisestuse kontroll. Ärge minge järgmisele leheküljele enne kui see kiri on kadunud!

Järvamaa

Muu variant

--

--

--	--

[illegible]

--	--	--	--

--	--	--	--

NB! Kui midagi loetletust märgitud, siis küsimusi igemetasku sügavuse ja veritsuse kohta ei kuvata!

Ei soovi igematasku sügavuse ja veritsuse uurimist

Osa B: Kliiniline läbivaatus

B1. Hammaste staatus

	Terve	Kaaries	Puudub	Täidis	Fikseeritud protees	Ei saanud määrata
Hammas 18	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas 17	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas 16	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas 15	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas 14	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas 13	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas 12	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas 11	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas 21	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas 22	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas 23	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas 24	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas 25	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas 26	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas 27	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas 28	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas 35	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas 36	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas 37	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas 38	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas 34	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas 33	☐	☐	☐	☐	☐	☐

	Terve	Kaaries	Puudub	Täidis	Fikseeritud protees	Ei saanud määrata
Hammas 32	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas 31	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas 41	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas 42	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas 43	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas 44	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas 45	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas 46	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas 47	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas 48	☐	☐	☐	☐	☐	☐

B2.

Hambakatt ja igeme taandumine

Hambakatu olemasolu

	Kattu ei ole	Katt on gingivaalses kolmandikus	Katt katab hammast 1/3 - 2/3 ulatuses	Katt katab hammast rohkem kui 2/3	Hammas puudub	Ei saanud määrata
17/16	☐	☐	☐	☐	☐	☐
11	☐	☐	☐	☐	☐	☐
26/27	☐	☐	☐	☐	☐	☐
36/37	☐	☐	☐	☐	☐	☐
31	☐	☐	☐	☐	☐	☐
46/47	☐	☐	☐	☐	☐	☐

B3.

Hambakatt ja igeme taandumine

Ige taandunud (enam kui 2 mm emaili-tsemendi piirist)

	Jah	Ei	Ei saanud määrata
17/16	☐	☐	☐

	Jah	Ei	Ei saanud määrata
11	☐	☐	☐
26/27	☐	☐	☐
36/37	☐	☐	☐
31	☐	☐	☐
46/47	☐	☐	☐

B4.

Igemetasku sügavus ja veritsus

NB! Veritsus esineb, esineb, kui 10 sekundit hiljem on verevool igemetaskust nähtav

Igemetasku sügavus

	Normaalne	4-5 mm	6 ja enam mm	Hammas puudub/pol e mõõdetav
11	☐	☐	☐	☐
26/27	☐	☐	☐	☐
36/37	☐	☐	☐	☐
31	☐	☐	☐	☐
46/47	☐	☐	☐	☐
17/16	☐	☐	☐	☐

B5.

Igemetasku sügavus ja veritsus

NB! Veritsus esineb, esineb, kui 10 sekundit hiljem on verevool igemetaskust nähtav

Veritsus

	Jah	Ei
11	☐	☐
26/27	☐	☐
36/37	☐	☐

Jah Ei

31 ☐ ☐

46/47 ☐ ☐

17/16 ☐ ☐

B6. Suu limaskesta kahjustused

Leid on ☐

Leidu pole ☐

B7. Täpsustage leid

Ultseratiivne kahjustuselement ☐

Erütematoosne kahjustuselement, villid, erosioonid ☐

Valge kahjustuselement (hüperkeratoos, leukoplaakia, lihhenoidne joonis) ☐

Proteesist tingitud kahjustuselemendid (proteesistomatiit, hüpertroofia, haavand) ☐

Muu, kirjutage ☐

Muu, kirjutage

B8. Eemaldatavate proteeside staatus

Proteese ei ole Osalised proteesid Totaalproteesid

Ülalõug ☐ ☐ ☐

Alalõug ☐ ☐ ☐

B9. Sekkumise (ravi) vajadus

Ravi ei vaja ☐

Ennetav või tavapärane ravi ☐

Ladestuste eemaldamine ☐

Kiire ravivajadus valu või infektsiooni tõttu ☐

Üldisest seisundist lähtuvalt vajaks põhjalikumalt hindamist ja ravi ☐

Muu

Muu

B10. Muud leiud**Osa C: Röntgen ja haigused**

Tulemuste salvestamiseks vajutage nupule "Esita"

C1. Panoraamülesvõte

Ei soovi

☐

Soovib

☐

Olemas, tehtud viimase kahe aasta jooksul

☐**C2. Kus panoraamülesvõte tehtud?****C3. Kas uuritavaal on diagnoositud mõni järgnevatest haigustest/ta on läbinud loetletud raviprotseduure?**

Diabeet ehk suhkurtõbi

☐

Kõrgvererõhutõbi ehk hüpertooniatõbi

☐

Südame-veresoonkonna haigused, mille kohta alguses ei küsitud

☐

Reumaatilised haigused

☐

Osteoporoos (on saanud bioloogilist ravi bisfosfonaatidega)

☐

Onkoloogilised haigused, millega seoses on tehtud pea- või kaelapiirkonna kiiritusravi

☐

Teised onkoloogilised haigused

☐

Kilpnäärme ületalitus (hüpertüreosis) või alatalitus (hüpotüreosis)

☐

Pole ühtegi loetletud haigust

☐**C4. Kommentaarid**

Eesti täiskasvanute suutervise uuring 2019-2021
Suuõõne läbivaatus

Üldinfo

Eksamineerimise koht (maakond)

Tallinn	Ida-Virumaa	Lääne-	Saaremaa	Viljandimaa
Tartu	Jõgevamaa	Virumaa	Tartumaa	Võrumaa
Harjumaa	Järvamaa	Põlvamaa	Pärnumaa	Muu variant:
Hiiumaa	Läänemaa	Raplamaa	Valgamaa	

Eksamineerimise koht (asutus)

Eksamineerija kood ___ / ___ /

Läbivaatuse aeg (pp/kk/aaaa) ___ / ___ / ___ / ___ / ___ / ___ / ___ / ___ /

Uuritava kood (4-kohaline) ___ / ___ / ___ / ___ /

Koodi kordus ___ / ___ / ___ / ___ /

Kas uuritava on ... (* Märkida kõik, mis sobivad!)

kaasasündinud südamerike

endokardiit (bakteriaalne)

asetatud endoprotees (südame klapi- protees, stimulaator, stent, liigesprotees vm)

viimase poole aasta jooksul olnud infarkt

viimase poole aasta jooksul olnud insult

Pole ühtegi loetletutest (* võib teha täisstaatus)

NB!

Kui midagi loetletust märgitud, siis EI määrata igemetasku sügavust ja veritsust (baktereemia oht)!

Eesti täiskasvanute suutervise uuring 2019-2021
Suuõõne läbivaatus

Kliiniline läbivaatus

Hammaste staatus

								Fiks.protees								
								Täidis								
								Puudub								
								Kaaries								
								Terve								
18	17	16	15	14	13	12	11		21	22	23	24	25	26	27	28
48	47	46	45	44	43	42	41		31	32	33	34	35	36	37	38
								Terve								
								Kaaries								
								Puudub								
								Täidis								
								Fiks.protees								

Igemetasku sügavus NB! Ei määrata, kui baktereemia oht!

(* Mõõdetakse 4 kohast: BD nurk, B tsentr, ML nurk, L tsentr; märkida suurim leid)

							H.puudub									
							6 mm									
							4 - 5 mm									
							Normaalne									
17	16	15	14	13	12	11		21	22	23	24	25	26	27		
47	46	45	44	43	42	41		31	32	33	34	35	36	37		
							Normaalne									
							4 - 5 mm									
							6 mm									
							H.puudub									

Eesti täiskasvanute suutervise uuring 2019-2021
Suuõõne läbivaatus

Hambakatt, igeme taandumine, veritsus

NB! Veritsust ei määrata, kui baktereemia oht!

	Hamba katt					Ige taandunud (2 mm emaili- tsemendi piirist)		Nähtav verevool 10 sek pärast sondeerimist	
	Kattu ei ole	Gingiv. 1/3-s	1/3-2/3 hamba pinnast	2/3 hambast kaetud	Hammas puudub	Jah	Ei	Jah	Ei
17/16									
11									
26/27									
36/37									
31									
46/47									

Suu limaskesta kahjustused

Leid on (kui jah, siis täpsustada!)

Leidu pole (jätta järgmine küsimus vahele)

Täpsustage leid ... (* Märkida kõik, mis sobivad!)

Ultseratiivne kahjustuselement

Erütematoosne kahjustuselement, villid, erosioonid

Valge kahjustuselement (hüperkeratoos, leukoplaakia, lihhenoidne joonis)

Proteesist tingitud kahjustuselemendid (proteesistomatiit, hüpertroofia, haavand)

Muu, kirjeldada:

Suust eemaldatavate proteeside staatus

	Proteese ei ole	Osalist proteesid	Totaalproteesid
Ülalõug			
Alalõug			

Eesti täiskasvanute suutervise uuring 2019-2021

Suuõõne läbivaatus

Sekkumise (ravi) vajadus

Ravi ei vaja

Ennetav või tavapärane ravi

Ladestuste eemaldamine

Kiire ravivajadus valu või infektsiooni tõttu

Üldisest seisundist lähtuvalt vajaks põhjalikumat hindamist ja ravi

Muu:

Muud leiud:

Röntgen ja haigused

Panoraamülesvõte

Ei soovi

Soovib

Olemas, tehtud viimase kahe aasta jooksul

Kas uuritaval on diagnoositud mõni järgnevatest haigustest/ on läbinud loetletud raviprotseduure?

(* Märkida kõik, mis sobivad!)

Diabeet ehk suhkurtõbi

Kõrgvererõhutõbi ehk hüpertooniatõbi

Südame-veresoonkonna haigused, mille kohta alguses ei küsitud

Reumaatilised haigused

Kilpnäärme ületalitlus (hüpertüreoos) või alatalitlus (hüpotüreoos)

Osteoporoos (on saanud bioloogilist ravi bisfosfonaatidega)

Onkoloogilised haigused, millega seoses on tehtud pea- või kaelapiirkonna kiiritusravi

Teised onkoloogilised haigused

Pole ühtegi loetletud haigust

Kommentaariid:

Lugupeetud vastaja!

Käesolev küsitlus on osa uurimusest "Eesti täiskasvanute suutervise seisukorra kaardistamine", mida Eesti Haigekassa tellimisel teostavad Eesti Hambaarstide Liit ja Tartu Ülikooli hambaarstiteaduse instituut.

Uurimuse eesmärgiks on Eesti täiskasvanute suutervise-alase olukorra hindamine ja võimaluste leidmine hambaravi paremaks korraldamiseks Eestis.

Palume Teilt teavet Teie suutervise ja sellega seotud harjumuste kohta.

Üldjuhul võtab vastamine aega 5-10 minutit.

Kuna esitatavad küsimused sõltuvad eelnevalt antud vastustest, võib küsimustik täitmise käigus muutuda.

Kui Teil on küsimustiku või uuringu kohta täiendavaid küsimusi, võtke palun ühendust uuringu juhi Riina Runneliga Tartu Ülikoolist (riina.runnel@ut.ee). Telefoni teel on uuringuga seotud infot võimalik saada numbrilt 7 319 866, vastab Liina Seinberg.

Uuringu koostööpartnerid:

Osa A: Vastaja kood

ID sisestuse kontroll. Ärge minge järgmisele leheküljele enne kui see kiri on kadunud!

A1. Vastaja kood (4-kohaline)

A2. Koodi kordus

Osa B: Toitumine

B1. Mitu tundi jääb Teil päeva jooksul tavaliselt söögikordade vahele?

NB! Ka kohvipaus ja näksimine loetakse toidukorraks.

- Kuni 1 tund ☐
- 1-2 tundi ☐
- 3-4 tundi ☐
- Rohkem ☐

B2. Mida Te joote kõige enam/sagedamini toidukordade vahel?

- Vett ☐
- Mulliga vett ☐
- Maitsestatud vett ☐
- Mahla, mahla jookke ☐
- Karastusjooke, energijooke, kergeid alkohoolseid jookke ☐
- Suhkru või mõne muu magusainega (näiteks meega) teed või kohvi ☐
- Magusainetega maitsestatud teed või kohvi ☐
- Piima, kefiiri ☐
- Midagi muud. Palun täpsustage! ☐

Midagi muud. Palun täpsustage!

B3. Kas Teile on antud (nt hambaarsti, toitumisnõustaja vms poolt) hammastega seotud toitumissoovitusi?

- Jah ☐
- Ei ☐

Osa C: Hammaste puhastamine

C1. Kui sageli Te oma hambaid pesete?

- Iga päev ☐
- Harvemini ☐
- Ei pese üldse ☐

C2. Millal Te oma hambaid enamasti pesete?

- Ainult hommikul ☐
- Ainult õhtul ☐
- Hommikul ja õhtul ☐
- Juhuslikult ☐
- Muu variant ☐

Muu variant

C3. Kas jätate hambad puhastamata. kui olete väsinud või tunnete, et seda pole vaja?

- Mitte kunagi ☐
- Mõnikord ☐
- Sageli ☐

C4. Kas Teil on hammaste pesu füüsiliselt raskendatud (nt suu ei avane piisavalt, käe liigutamine raske vms)?

- Ei ☐
- Vähesel määral ☐
- Tugevalt ☐

C5. Kas kasutate suuvett?

- Jah, igapäevaselt ☐
- Vahetevahel, vajadusel ☐
- Ei ☐

C6. Millisel eesmärgil Te suuvett eelkõige kasutate?

C7. Kas puhastate hambavahesid mõne spetsiaalse vahendiga (hambavahehari, hambaniit, hambatikk, muu)?

Jah, igapäevaselt ☐

Jah, regulaarselt mõned korrad nädalas ☐

Ainult vajadusel ☐

Ei ☐

C8. Milliseid vahendeid hambavahede puhastamiseks kasutate?

Hambaniit ☐

Hambavahehari ☐

Puidust hambatikk ☐

Veeprits/flosser ☐

Muu vahend, palun täpsustage! ☐

Muu vahend, palun täpsustage!

C9. Kas Teile on antud (nt hambarsti, hügienisti vms poolt) suuhügieeni või hammaste puhastamise alaseid soovitusi?

Jah ☐

Ei ☐

Osa D: Hammaste seisukord

D1. Milliseks hindate oma hammaste/suu tervisealast seisundit?

Väga heaks ☐

Heaks ☐

Keskmiseks ☐

Küllaltki halvaks ☐

Väga halvaks ☐

Ei oska öelda ☐

D2. Kas Teil on viimase aasta jooksul tekkinud mõni uus hambaauk?

NB! Varasemalt asetatud hambaplommide ära tulemine ei ole uus auk.

Jah ☐

Ei ☐

Ei tea ☐

D3. Kas hammaste, suu limaskesta (sh keele) või proteesidega probleemid on põhjustanud muutusi Teie toitumises?

Jah, sageli ☐

Mõnikord ☐

Ei ☐

D4. Milliseid probleeme? Palun kirjutage.

D5. Kas saate süüa pähkleid/õuna/kurki/toorest porgandit tükkideks lõikamata?

Jah ☐

Raskustega ☐

Ei ☐

D6. Kas Teil on viimasel paaril aastal esinenud valu või ebamugavustunnet hammaste, suu limaskesta (sh keele) või proteeside probleemidest tingituna?

Jah, sageli ☐

Mõnikord ☐

Ei ☐

D7. Mis on olnud selle valu või ebamugavustunde põhjuseks?

Hambad ☐

Suu limaskest ☐

Keel ☐

Igemed ☐

Proteesid ☐

Muu põhjus, palun kirjutage

Muu põhjus, palun kirjutage

D8. Millal täpselt hammastega seotud valu või ebamugavustunne esineb?

Kuuma/külma toidu söömisel või joomisel ☐

Magusa söömise või joomise järgselt ☐

Mälumisel ☐

Kui ige on paistes/põletikuline ☐

Hambapesu ajal ☐

Muu variant ☐

Muu variant

D9. Kas Teil esineb igemete veritsust?

Jah, sageli ☐

Mõnikord ☐

Ei ☐

D10. Kas Te olete tundnud piinlikkust hammaste, suu või proteesidega seotud probleemide tõttu?

Jah, sageli ☐

Mõnikord ☐

Ei ☐

D11. Mida Te täpselt oma hammaste või suu juures häbenete?

Puuduvaid hambaid ☐

Katkiseid/murdunud/kulunud hambaid ☐

Inetuid täidiseid või kroone ☐

Hammaste värvi ☐

Puseriti hambaid ☐

Hambakivi suurt hulka hammastel ☐

Halba hingeõhku ☐

Muu ☐

Muu

D12. Kas hammaste, suu või proteeside probleemid on ...

Jah, sageli Mõnikord Ei

põhjustanud Teile raskusi suhtlemisel teiste inimestega? ☐ ☐ ☐

mõjutanud töötamist? ☐ ☐ ☐

Osa E: Puuduvad hambad ja proteesid

E1. Kas Teil on hambaid eemaldatud?

Jah ☐

Ei ☐

Pole eemaldatud, kuid on sünnipäraselt puudu ☐

E2. Millega seoses Teil hambaid eemaldatud on?

Neid ei saanud enam ravida ☐

Hambatrauma tõttu ☐

Liikuvaks muutumise tõttu ☐

Ortodontilise ravi tõttu ☐

Probleemid tarkusehammastega, seetõttu eemaldatud ☐

Oleks saanud ravida, aga see polnud rahaliselt võimalik ☐

Hambavalu tõttu ☐

Muu ☐

Muu

E3. Kas Teil on suust mitte-eemaldatavaid proteese (kroon, sild, implantaat)?

Jah ☐

Ei ☐

E4. Kas Te kannate suust eemaldatavaid proteese?

Jah ☐

Ei ☐

E5. Kui kaua Te oma praegusi proteese kasutanud olete?

Vähem kui aasta ☐

1-3 aastat ☐

3-5 aastat ☐

Üle 5 aasta ☐

E6. Kas Teil esineb proteesidest tingitud vaevusi?

Jah, sageli ☐

Mõnikord ☐

Ei ☐

E7. Palun täpsustage, milliseid.

Proteesid ei püsi ☐

Proteesid hõõruvad ☐

Proteesid ei näe head välja ☐

Ei saa kõiki toite süüa ☐

Ei saa hästi rääkida ☐

Ei tunne toidu maitset ☐

Muu probleem ☐

Muu probleem

Osa F: Hambaarsti külastamine

F1. Kas Te enda arvates vajaksite hammaste ravi?

- Jah, kindlasti ☐
- Pigem vajaksin ☐
- Pigem ei vajaks ☐
- Kindlasti ei vajaks ☐
- Ei oska öelda ☐

F2. Millal Te viimati ...?

	Viimase 12 kuu jooksul	1-2 aastat tagasi	3-5 aastat tagasi	Rohkem kui 5 aastat tagasi	Pole kunagi külastanud	Ei mäleta
külastasite hambaarsti ravi eesmärgil	☐	☐	☐	☐	☐	☐
külastasite hambaarsti hammaste ja suu kontrolli eesmärgil (mitte seoses konkreetse vaevusega)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

F3. Mis on peamine põhjus, miks Te pole viimasel ajal hambaarsti külastanud?

- Puudub vajadus ☐
- Kartus ☐
- Rahapuudus ☐
- Lähim hambaarst asub kaugel ☐
- Muu põhjus ☐

Muu põhjus

F4. Mis oli viimase hambaarstil käimise peamiseks põhjuseks?

Hammaste kontroll ☐

Katkine hammas/plomm ☐

Hamba- või igemevalu ☐

Hamba eemaldamine (sh tarkusehambad) ☐

Igemete ravi (sh hambakivi eemaldamine) ☐

Hamba trauma ☐

Proteeside paigaldamine vms ☐

Ortodontiline ravi ☐

Juureravi ☐

Muu põhjus ☐

Muu põhjus

F5. Kus Te peamiselt oma hambaid ravite?

Mul on oma kindel hambaarst ☐

Käin samas firmas, juhusliku hambaarsti juures ☐

Pöördun sinna, kus on kõige lühem järjekord ☐

Pöördun sinna, kus on kõige odavam ☐

Otsin asukoha poolest kõige sobivama hambaarsti ☐

Muu variant ☐

Muu variant

F6. Kui kaua olete Te enamasti pidanud hambaarsti vastuvõtuaega ootama?

1-2 päeva ☐

Nädal ☐

2-3 nädalat ☐

Kuni kuu ☐

Mitu kuud ☐

F7. Kas olete informeeritud praegu kehtivatest Haigekassa poolsetest hambaravihüvitistest?

Jah ☐

Olen midagi kuulnud ☐

Ei ole ☐

F8. Kui suur Teile rakenduv hambaravihüvitis Teile teadaolevalt maksimaalselt aasta kohta on?

25 eurot ☐

40 eurot ☐

85 eurot ☐

170 eurot ☐

Ei oska öelda ☐

Muu suurus ☐

Muu suurus

F9. Kas olete kasutanud täiskasvanute hambaravihüvitist?

Jah ☐

Ei ☐

Ei oska öelda ☐

F10. Miks Te hambaravihüvitist kasutanud pole?

F11. Kas valisite viimaseks hambaarstikülastuseks kabineti, kus saab kasutada täiskasvanute hambaravihüvitist?

Jah ☐

Ei ☐

Ma ei tea, kas hambaravihüvitist seal kasutada saab ☐

Osa G: Üldosa

Lõpetuseks mõned küsimused Teie enda kohta. Vastuste ära saatmiseks vajutage palun nupule "Esita".

G1. Teie sugu

Mees ☐

Naine ☐

G2. Teie vanus täisaastates

G3. Teie haridus

Põhiharidus või vähem ☐

Kutseharidus ilma keskhariduseta ☐

Keskharidus (sh kutsekeskharidus) ☐

Kesk-eriharidus ☐

Kõrgharidus (sh rakenduslik) ☐

Muu ☐

Muu

G4. Millises maakonnas Te elate?

- Harjumaa ☐
- Hiiumaa ☐
- Ida-Virumaa ☐
- Jõgevamaa ☐
- Järvamaa ☐
- Läänemaa ☐
- Lääne-Virumaa ☐
- Põlvamaa ☐
- Raplamaa ☐
- Saaremaa ☐
- Tartumaa ☐
- Pärnumaa ☐
- Valgamaa ☐
- Viljandimaa ☐
- Võrumaa ☐
- Elan välismaal ☐
- Muu variant ☐

Muu variant

G5. Kas Teie elukohaks on...?Tallinn ☐Tartu ☐Pärnu/Narva/Kohtla-Järve ☐Muu maakonnakeskus ☐Väikelinn/alev ☐Alevik/suurem küla (asulas on olemas kool, postkontor, apteek, pangaautomaat) ☐Väiksem küla/ talu ☐Muu variant ☐

Muu variant

G6. Milline järgnevatest kirjeldustest vastab kõige paremini Teie leibkonna praegusele sissetulekute tasemele?Elan /elame mugavalt praeguse sissetuleku juures ☐Praeguse sissetuleku juures saame hakkama ☐Praeguse sissetuleku juures on raske hakkama saada ☐Praeguse sissetuleku juures on väga raske hakkama saada ☐Ei oska öelda ☐**G7. Kas Teil on olemas Eesti Haigekassa ravikindlustus?**Jah ☐Ei ☐**G8. Kas Teil on diagnoositud mõni krooniline haigus või terviseprobleem?**Jah ☐Ei ☐**G9. Kas see haigus mõjutab Teie suutervist?**Jah, tugevalt ☐Mingil määral ☐Ei ☐Ei oska öelda ☐

G10. Milline see mõju täpsemalt on?

G11. Kas Te tarvitate pidevalt ja igapäevaselt mingeid ravimeid?

Jah ☐

Ei ☐

G12. Mitut erinevat ravimit Te igapäevaselt tarvitate?

1-2 ☐

3-4 ☐

5-7 ☐

8 ja enam ☐

G13. Kas need ravimid mõjutavad Teie suutervist?

Jah, tugevalt ☐

Mingil määral ☐

Ei ☐

Ei oska öelda ☐

G14. Milline see mõju täpsemalt on?

G15. Kas Te suitsetate?

Jah, regulaarselt ☐

Mõnikord ☐

Ei ☐

G16. Kui palju Te olete viimase 30 päeva jooksul suitsetanud?

Mitte kordagi ☐

Vähem kui ühe sigareti nädalas ☐

Vähem kui ühe sigareti päevas ☐

1-5 sigaretti päevas ☐

6-10 sigaretti päevas ☐

11-20 sigaretti päevas ☐

Üle 20 sigareti päevas ☐

G17. Kas Te soovite seoses suutervise ja hambaraviga veel midagi öelda, mida hambaarstidel ja Eesti haigekassal oleks oluline teada? Palun kirjutage.

Aitäh!

Teie vastused jõudsid andmebaasi.

Уважаемый участник!

Данный опросный лист является частью исследования “Состояние здоровья полости рта жителей Эстонии”, которое проводится Союзом стоматологов Эстонии и Институтом стоматологии Тартуского университета по заказу Больничной кассы Эстонии.

Целью исследования является оценка состояния здоровья полости рта жителей Эстонии и поиск возможностей для лучшей организации оказания стоматологической помощи.

Просим Вас указать информацию о состоянии здоровья Вашей полости рта и средствах /методах ежедневной гигиены.

Время заполнения анкеты - 5-10 минут.

В случае возникновения вопросов, касающихся опросного листа или самого исследования, обращайтесь к руководителю исследования Рийне Руннель (riina.runnel@ut.ee). Дополнительная информация по телефону 7 319 866, отвечает Лийна Сейнберг.

Партнеры исследования:

Раздел А: Код участника

Проверка ввода идентификатора. Не переходите на следующую страницу, пока это письмо не исчезнет!

A1. Код участника (4 цифры)

A2. Повторение кода

Раздел В: Питание

B1. Сколько времени обычно остаётся у Вас между приёмами пищи?

NB! Кофе-пауза и перекусы тоже считаются приёмом пищи.

До 1 часа ☐

1-2 часа ☐

3-4 часа ☐

Больше ☐

B2. Что Вы пьёте между приёмами пищи чаще всего?

Воду ☐

Газированную воду ☐

Воду со вкусовыми добавками ☐

Сок ☐

Охладительные, энергитические, лёгкие алкогольные напитки ☐

Чай, кофе с сахаром или другими подсластителями (например, мёд) ☐

Чай, кофе без сахара или подсластителей ☐

Молоко, кефир ☐

Другое, укажите что! ☐

Другое, укажите что!

В3. Были ли Вам даны рекомендации (от стоматолога или консультанта) по питанию, связанные с здоровьем зубов?

Да ☐

Нет ☐

Раздел С: Чистка зубов

С1. Как часто Вы чистите зубы?

Каждый день ☐

Реже, чем раз в день ☐

Не чищу вообще ☐

С2. Когда Вы обычно чистите зубы?

Только утром ☐

Только вечером ☐

Утром и вечером ☐

От случая к случаю ☐

Другой вариант ☐

Другой вариант

С3. Оставляете ли Вы зубы нечищеными, если Вы устали или чувствуете, что в этом нет необходимости?

Никогда ☐

Иногда ☐

Часто ☐

С4. Является ли чистка зубов для Вас физически сложной процедурой (например, рот не открывается достаточно, движение рук затруднено и т.п.)?

Нет ☐

Да, в небольшой степени ☐

Да, очень ☐

C5. Используете ли Вы средство для полоскания рта?

Да, каждый день ☐

Изредка, по необходимости ☐

Нет ☐

C6. С какой целью Вы используете средство для полоскания рта?

C7. Используете ли Вы для чистки межзубных промежутков какие-либо специальные средства (межзубные щёточки, зубная нить, зубочистка и т.п)?

Да, ежедневно ☐

Да, регулярно несколько раз в неделю ☐

Только в случае необходимости ☐

Нет ☐

C8. Что Вы используете для чистки межзубных промежутков?

Зубная нить ☐

Щёточка для межзубных промежутков ☐

Деревянная зубочистка ☐

Водяной обрызгиватель/ирригатор/флоссер ☐

Другое приспособление. Пожалуйста, укажите! ☐

Другое приспособление. Пожалуйста, укажите!

C9. Были ли Вам даны рекомендации (стоматолога, гигиениста и т.п.) по поддержанию гигиены полости рта и чистке зубов?

Да ☐

Нет ☐

Раздел D: Состояние зубов

D1. Как Вы оцениваете состояние своих зубов/полости рта?

Очень хорошее ☐

Хорошее ☐

Среднее ☐

Довольно плохое ☐

Очень плохое ☐

Затрудняюсь ответить ☐

D2. Появились ли у Вас в течение прошлого года новые дырки в зубах?

NB! Выпадение ранее установленной пломбы не считается новой дыркой.

Да ☐

Нет ☐

Не знаю ☐

D3. Вызывают ли проблемы с зубами, слизистой оболочкой рта (в том числе языка) или протезами изменения Вашего питания?

Да, часто ☐

Иногда ☐

Нет ☐

D4. Какие проблемы? Опишите пожалуйста.

D5. Можете ли Вы есть орехи/яблоки/огурцы/сырую морковь, не разрезая на кусочки?

Да ☐

С трудом ☐

Нет ☐

D6. Являлись ли проблемы с зубами, слизистой оболочки рта (в том числе языка) причиной боли или чувства дискомфорта в течение последних двух лет?

Да, часто ☐

Иногда ☐

Нет ☐

D7. Что было причиной боли или чувства дискомфорта?

Зубы ☐

Слизистая оболочка рта ☐

Язык ☐

Дёсны ☐

Протезы ☐

Другая причина. Пожалуйста, напишите! ☐

Другая причина. Пожалуйста, напишите!

D8. Когда именно возникает боль или чувство дискомфорта, связанные с зубами?

При приёме горячей/холодной пищи или жидкости ☐

После приёма сладкой еды или жидкости ☐

При жевании ☐

Когда воспалены дёсны ☐

Во время чистки зубов ☐

Другой вариант ☐

Другой вариант

D9. У Вас бывает кровотечение дёсен?

Да, часто ☐

Иногда ☐

Нет ☐

D10. Испытывали ли Вы чувство неловкости в связи с проблемами зубов, ротовой полости или протезов?

Да, часто ☐

Иногда ☐

Нет ☐

D11. Что именно является причиной такой неловкости?

Недостающие зубы ☐

Нездоровые/стертые зубы/сколы на зубах ☐

Некрасивые пломбы или коронки ☐

Цвет зубов ☐

Скученность зубов ☐

Большое количество зубного камня на зубах ☐

Неприятный запах изо рта ☐

Другое ☐

Другое

D12. Становились ли проблемы с зубами, ротовой полостью или протезами причиной ...

	Да, часто	Иногда	Нет
трудностей в общении с людьми?	☐	☐	☐
трудностей, связанных с работой?	☐	☐	☐

Раздел Е: Отсутствие зубов и протезы

Е1. Удаляли ли Вам когда-нибудь зубы?

Да ☐

Нет ☐

Не удаляли, но они отсутствуют с рождения ☐

Е2. По какой причине Вам удаляли зубы?

Их невозможно было вылечить ☐

Из-за травмы зуба ☐

Из-за возникновения подвижности зуба ☐

В рамках ортодонтического лечения ☐

Проблемы с зубами мудрости ☐

Можно было вылечить, но это было невозможно с финансовой стороны ☐

Из-за боли в зубе ☐

Другое ☐

Другое

Е3. Есть ли у Вас во рту несъёмные протезы (коронка, мост, имплантат)?

Да ☐

Нет ☐

Е4. Носите ли Вы съёмные протезы?

Да ☐

Нет ☐

Е5. В течение какого времени Вы используете свои съёмные протезы?

Меньше года ☐

1-3 года ☐

3-5 года ☐

Больше 5 лет ☐

Е6. Возникают ли у Вас проблемы связанные с протезами?

Да, часто ☐

Иногда ☐

Нет ☐

Е7. Пожалуйста, уточните, какие проблемы с протезами Вас беспокоят.

Протезы не держатся ☐

Протезы натирают ☐

Протезы плохо выглядят ☐

Проблемы с приёмом пищи (не могу есть все продукты) ☐

Проблемы с речью ☐

Не чувствую вкус еды ☐

Другая проблема ☐

Другая проблема

Раздел F: Посещение зубного врача

F1. Нуждаетесь ли Вы, по Вашему мнению, в лечении зубов?

Да, безусловно ☐

Скорее да ☐

Скорее нет ☐

Точно не нуждаюсь ☐

Затрудняюсь ответить ☐

F2. Когда Вы в последний раз ...?

В течение
последних
12
месяцев 1-2 года
назад 3-5 года
назад Больше
5 лет
назад Никогда
не
посещал Не
помню

посещали стоматолога с целью лечения
зубов? ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

посещали стоматолога с целью контроля
состояния зубов и полости рта (не в связи
с какими-то конкретными жалобами)? ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

F3. По какой причине Вы не посещали стоматолога в последнее время?

Нет необходимости ☐

Страх ☐

Нехватка финансовых средств ☐

Ближайший стоматолог находится слишком далеко ☐

Другая причина ☐

Другая причина

F4. Что было главной причиной Вашего последнего визита к стоматологу?

Контроль зубов ☐

Сломанный зуб/пломба ☐

Зубная боль, боль дёсен ☐

Удаление зуба (в том числе зубов мудрости) ☐

Лечение дёсен (в том числе удаление зубного камня) ☐

Травма зуба ☐

Установка протезов и т.п. ☐

Ортодонтическое лечение ☐

Лечение каналов ☐

Другая причина ☐

Другая причина

F5. Где в основном Вы лечите свои зубы?

- У меня свой лечащий зубной врач ☐
- Хожу в конкретную клинику, но к случайным врачам ☐
- Обращаюсь туда, где самая маленькая очередь ☐
- Обращаюсь туда, где дешевле всего ☐
- Ищу самого удобного по местоположению зубного врача ☐
- Другой вариант ☐

Другой вариант

F6. Как долго Вы обычно ждёте время на приём к стоматологу?

- 1-2 дня ☐
- Неделя ☐
- 2-3 недели ☐
- До месяца ☐
- Несколько месяцев ☐

F7. Известно ли Вам о действующих денежных компенсациях на лечение зубов со стороны Больничной кассы Эстонии?

- Да ☐
- Что-то слышал(а) ☐
- Нет ☐

F8. Каков, по Вашему мнению, размер Вашей денежной компенсации на лечение зубов в год?

25 евро ☐

40 евро ☐

85 евро ☐

170 евро ☐

Затрудняюсь ответить ☐

Другой вариант ☐

Другой вариант

F9. Пользовались ли Вы компенсацией для взрослых на лечение зубов?

Да ☐

Нет ☐

Затрудняюсь ответить ☐

F10. Почему Вы не использовали компенсацию на лечение зубов?

F11. Когда Вы планировали поход к зубному врачу в последний раз, выбрали ли Вы клинику, где можно воспользоваться компенсацией для взрослых на лечение зубов?

Да ☐

Нет ☐

Я не знаю, можно ли там использовать компенсацию на лечение ☐

Раздел G: Общая информация

Несколько вопросов о Вас. Чтобы отправить свои ответы, нажмите, пожалуйста, на кнопку «Отправить».

G1. Пол

Мужчина ☐

Женщина ☐

G2. Возраст (количество полных лет в настоящий момент)

G3. Образование

- Основное образование и меньше ☐
- Профессиональное образование без среднего образования ☐
- Среднее образование (включая среднее профессиональное) ☐
- Среднее специальное образование ☐
- Высшее (в том числе высшее прикладное) образование ☐
- Другое ☐

Другое

G4. В каком уезде Вы живете?Харьюмаа ☐Хийумаа ☐Ида-Вирумаа ☐Йыгевамаа ☐Ярвамаа ☐Ляэнемаа ☐Ляэне-Вирумаа ☐Пылвамаа ☐Рапламаа ☐Сааремаа ☐Тартумаа ☐Пярнумаа ☐Валгамаа ☐Вильяндимаа ☐Вырумаа ☐Живу за границей ☐Другой вариант ☐

Другой вариант

G5. Вашим местом проживания является...?

Таллинн ☐

Тарту ☐

Пярну/Нарва/Кохтла-Ярве ☐

Другой уездной центр ☐

Маленький город/поселок городского типа ☐

Поселок сельского типа/крупная деревня (в населенном пункте есть школа, почтовое отделение, аптека, банкомат) ☐

Небольшая деревня/хутор ☐

Другой вариант ☐

Другой вариант

G6. Какое из данных утверждений лучше всего характеризует уровень дохода Вашей семьи?

Живу/живём комфортно при нынешнем заработке ☐

При нынешнем заработке справляемся ☐

При нынешнем заработке сложно справляться ☐

При нынешнем заработке очень сложно справляться ☐

Затрудняюсь ответить ☐

G7. Есть ли у Вас медицинское страхование Больничной кассы Эстонии?

Да ☐

Нет ☐

G8. Есть ли у Вас диагностированные хронические заболевания или другие проблемы со здоровьем?

Да ☐

Нет ☐

G9. Влияет ли это заболевание на Ваше состояние здоровья полости рта?

Да, сильно влияет ☐

В некоторой степени влияет ☐

Нет ☐

Затрудняюсь ответить ☐

G10. В чем выражается это влияние?

G11. Употребляете ли Вы постоянно и ежедневно какие-либо лекарства?

Да ☐

Нет ☐

G12. Сколько различных лекарств Вы ежедневно употребляете?

1-2 ☐

3-4 ☐

5-7 ☐

8 и больше ☐

G13. Влияют ли эти лекарства на Ваше состояние здоровья полости рта?

Да, сильно влияет ☐

В некоторой степени влияет ☐

Нет ☐

Затрудняюсь ответить ☐

G14. В чем выражается это влияние?

G15. Вы курите?

Да, регулярно ☐

Иногда ☐

Нет ☐

G16. Сколько вы курили в течение последних 30 дней?Никогда ☐Меньше одной сигареты в неделю ☐Меньше одной сигареты в день ☐1-5 сигарет в день ☐6-10 сигарет в день ☐11-20 сигарет в день ☐Больше 20 сигарет в день ☐

G17. Желаете ли Вы ещё что-либо добавить в связи со здоровьем полости рта и лечением зубов, что могло бы быть важным для стоматологов и Больничной кассы Эстонии? Пожалуйста, напишите.

Благодарим!**Ваши ответы поступили в базу данных.**

Osa A: Üldandmed

Palun täita kõik need väljad, mille kohta andmeid on

A1. Vastaja kood

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A2. Koodi kordus

ID pole sama. Ärge minge edasi enne selle kirja kadumist!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A3. Maakond, kus toimus läbivaatus

- Tartumaa ☐
- Lääne-Virumaa ☐
- Tallinn ☐
- Harjumaa ☐
- Hiiumaa ☐
- Ida-Virumaa ☐
- Jõgevamaa ☐
- Järvamaa ☐
- Läänemaa ☐
- Põlvamaa ☐
- Raplamaa ☐
- Saaremaa ☐
- Pärnumaa ☐
- Valgamaa ☐
- Viljandimaa ☐
- Võrumaa ☐
- Tartu ☐
- Muu variant ☐

Muu variant

--

A4. Kodeerija kood

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A5. Sugu

Mees ☐

Naine ☐

A6. Sünniaasta

A7. Sünnikuu

Jaanuar ☐

Veebruar ☐

Märts ☐

Aprill ☐

Mai ☐

Juuni ☐

Juuli ☐

August ☐

September ☐

Oktoober ☐

November ☐

Detsember ☐

A8. Sünnipäev

A9. Isikukood

A10. Täiendav info uuritava kohta (nt nimi vms)

A11. Radioloogiline uuring

Tehtud suutervise uuringu raames ☐

Varasemalt olemas ☐

A12. Uuringu tegemise aasta

A13. Uuringu kvaliteet

Kvaliteetne (kogu vajalik info kättesaadav)	☐
Enam-vähem sobiv (kätte saab suurema osa vajalikust infost)	☐
Halb (mõningane info kättesaadav)	☐
Täiesti kasutamiskõlbmatu	☐

A14. Lisainfo uuringu kohta (nt olemas mitu ülesvõtet vms)

Osa B: Sekstandid

B1. Horisontaalne luukadu (hinnatakse, kui sekstandis oli vähemalt 2 hammast, millest üks võis olla laenatud naaberplokist)

	Ei	Jah, ulatub tservikaalse kolmandikun i	Jah, ulatub keskmise kolmandikun i	Jah, ulatub apikaalse kolmandikun i	Ei saa määrata
47-44	☐	☐	☐	☐	☐
43-33	☐	☐	☐	☐	☐
34-37	☐	☐	☐	☐	☐
13-23	☐	☐	☐	☐	☐
24-27	☐	☐	☐	☐	☐
17-14	☐	☐	☐	☐	☐

Osa C: Alalõualiiges

C1. Alalõualiigese staatus

	Normaalne	Artroos	Artriit	Traumajärg ne seisund	Ei saa määrata
Parem	☐	☐	☐	☐	☐
Vasak	☐	☐	☐	☐	☐

Osa D: Ülalõualuu

D1. Tsüstid - lokaalne selgepiiriline tumenemine, radiolutsentne ala lõualuude piirkonnas, Suurus ja kuju võivad erineda

Ei saa määrata	☐
Ei	☐
Jah	☐

D2. Kirjeldus

D3. Võõrkehad

Ei saa määrata ☐

Ei ☐

Jah ☐

D4. Kirjeldus

D5. Muud leiud

Ei saa määrata ☐

Ei ☐

Jah ☐

D6. Kirjeldus

Osa E: Alalõualuu

E1. Tsüstid - lokaalne selgepiiriline tumenemine, radiolutsentne ala lõualuude piirkonnas, Suurus ja kuju võivad erineda

Ei saa määrata ☐

Ei ☐

Jah ☐

E2. Kirjeldus

E3. Võõrkehad

Ei saa määrata ☐

Ei ☐

Jah ☐

E4. Kirjeldus

E5. Muud leiud

Ei saa määrata ☐

Ei ☐

Jah ☐

E6. Kirjeldus

E7. Mandibulaarluu struktuur (MCI ehk C1, C2, C3 klassifikatsiooni järgi)

Ei saa määrata ☐

C1 ☐

C2 ☐

C3 ☐

Osa F: Hammaste üldine staatus

F1.

	Terve	Puuduv	Retineerunud	Luusisene jäänukjuur	Silla vahelüli	Implantaat	Ei saanud määrata	Muu
Hammas18	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas17	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas16	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas15	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas12	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas13	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas11	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas14	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

F2.

	Terve	Puuduv	Retineerunud	Luusisene jäänukjuur	Silla vahelüli	Implantaat	Ei saanud määrata	Muu
Hammas24	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas23	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas22	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas21	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas25	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas26	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas27	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas28	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

F3.

	Terve	Puuduv	Retineerunud	Luuisene jäänukjuur	Silla vahelüli	Implantaat	Ei saanud määrata	Muu
Hammas38	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas37	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas36	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas35	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas34	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas33	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas32	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas31	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

F4.

	Terve	Puuduv	Retineerunud	Luuisene jäänukjuur	Silla vahelüli	Implantaat	Ei saanud määrata	Muu
Hammas41	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas42	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas43	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas44	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas45	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas46	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas47	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hammas48	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Osa G: Hammas18

G1. Muu staatuse seletus

G2. Kaaries (märkige kõik sobivad)

Säilunud vaid juur ☐

Juurekaaries ☐

Sekundaarne ☐

Primaarne ☐

G3. Restauratsioon

Kroon ☐

Täidis ☐

Kumbagi pole ☐

G4. Juuretäidis

Puudub ☐

Adekvaatne ☐

Alatäidetud ☐

Ületäidetud ☐

Muu ☐

Muu

G5. Apikaalne periodontiit

primaarne apikaalne periodontiit (pole varasemalt juureravitud) ☐

sekundaarne apikaalne periodontiit ☐

kumbagi pole ☐

G6. Periapikaalstaatus

normaalne periapikaalne luustruktuur ☐

minimaalsed muutused luustruktuuris, puudub demineralisatsioon ☐

muutused luustruktuuris, millega kaasneb osaline difuusne mineraalosa kadu ☐

periodontiit, nähtav selgepiiriline radiolutsents ☐

väljendunud periodontiit, eksatserbatsioon ☐

G7. Vertikaalne luutasku

Jah, >3mm, keskmise kolmandikuni ☐

Jah, apikaalse kolmandikuni ☐

Ei ☐

NB! Hambaga 18 analoogsed andmed fikseeritakse edasiselt ka teiste hammaste (17-11, 21-28, 38-31, 41-48) kohta